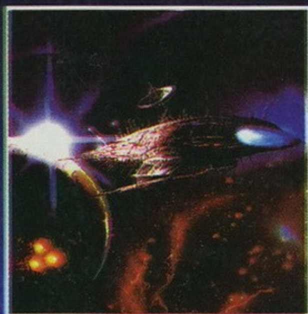
ASIMOV

Visele sunt sacre

SF 29

Teora

ÎN ADÂNCURILE UNIVERSULUI...
ÎN CARE IMPREVIZIBILUL ESTE
UN FAPT COTIDIAN...
ȘI UN PERICOL PERMANENT

O antologie de 15 povestiri inedite în limba română,
din vasta creație a lui Isaac Asimov

De la prezentarea captivantă a posibilităților teribile ale unei mașini care poate examina trecutul, până la schița-avertisment ce relatează prima filmare superlentă a unei explozii nucleare, fiecare povestire conține ingredientul vital science fiction-ului convingător: o serie de evenimente perfect credibile, pe care numai Isaac Asimov le-ar fi putut realiza.

ISBN 973-601-849-0

Editura **Teora**
Lei 19.000

Isaac Asimov

VISELE SUNT SACRE

Traducere de Mihai-Dan Pavelescu

Titlul original: EARTH IS ROOM ENOUGH

Se dedică acelor admirabili şi amiabili gentlemeni prin a căror bunăvoinţă aceste povestiri au fost publicate întâia oară:

ANTHONY BOUCHER
HOWARD BROWNE
JOHN CAMPBELL
HORACE GOLD
ROBERT LOWNDES
LEO MARGULIES
RAY PALMER
JAMES QUINN
LARRY SHAW
RUSS WINTERBOTHAM

Cuprins

Trecutul mort

Doctorul Arnold Potterley preda istoria antică. Privit în sine, lucrul acesta nu era câtuşi de puţin periculos. Ceea ce, însă, avea să schimbe lumea dincolo de orice închipuire a fost faptul că Potterley *arăta* ca un profesor de istorie antică.

Poate că Thaddeus Araman, şeful catedrei de Cronoscopie, ar fi acţionat altfel, dacă Potterley ar fi avut o bărbie pătrată şi masivă, ochi scânteietori, nas acvilin şi umeri laţi.

Dar Araman se pomeni în faţa biroului său cu un individ manierat, ai cărui ochi de un albastru-spălăcit, situaţi de o parte şi cealaltă a nasului mic şi cârn, îl examinau gânditori. Silueta micuţă, cu haine sobre, părea că poartă ştampila „insipid”, începând cu părul şaten şi rar, şi terminând cu pantofii perfect lustruiţi, ce completau costumul conservator, specific unui reprezentant al clasei de mijloc.

— Cu ce v-aş putea ajuta, domnule Potterley? Întrebă amabil Araman.

Potterley îi răspunse cu un glas moaie, perfect asortat aspectului său exterior:

— Domnule Araman, am venit la dumneavoastră întrucât sunteţi persoana din vârful cronoscopiei.

— Nu tocmai, surâse celălalt. Deasupra mea se găseşte Inspectorul Mondial al Cercetării, deasupra căruia se află secretarul general al ONU. Evident, deasupra ambilor se găsesc statele suverane ale Pământului.

— Ele nu sunt interesate de cronoscopie, clătină din cap Potterley.

Am venit la dumneavoastră, domnule, fiindcă de doi ani încerc să obţin aprobarea unei vizionări temporale – a unei cronoscopii –, legată de cercetările mele asupra Cartaginei antice. N-am putut căpăta respectiva aprobare, deşi subiectul acestor cercetări este finanţat printr-o bursă

naţională. Interesele mele intelectuale nu sunt câtuşi de puţin ilegale, şi totuşi…

— Sunt absolut sigur că nu este vorba despre ilegalităţi, îl linişti Araman.

Răsfoi filele dosarului subţire pe care era scris numele profesorului de istorie. Dosarul fusese alcătuit de Multivac, al cărui imens creier analogic conţinea informaţii despre toţi membrii universităţii. După soluţionarea cazului, dosarul urma să fie distrus, datele rămânând numai în mintea electronică.

În vreme ce Araman întorcea paginile, Potterley continuă să vorbească, pe un ton scăzut şi monoton:

— Trebuie să înţelegeţi că problema mea este una destul de importantă. Cartagina a însemnat zenitul comerţului antic. În perioada pre-romană, Cartagina a fost, realmente, analogul Americii dinaintea celui de-al doilea război mondial – cel puţin în privinţa volumului comercial şi al afacerilor. Cartaginezii au fost marinarii şi exploratorii cei mai îndrăzneţi, cu mult înaintea vikingilor, dovedindu-se în tot cazul superiori grecilor, care au fost mult supraevaluaţi. Cunoaşterea lor ar fi extrem de utilă, ţinând cont de faptul că puţinele date pe care le deţinem despre ei ne-au provenit din scrierile celor mai aprigi duşmani: grecii şi romanii.

Cartagina însăşi n-a scris nimic în propria-i apărare sau, dacă a făcut-o, scrierile nu s-au păstrat. Drept urmare, cartaginezii au ajuns printre ticăloşii favoriţi ai istoriei, posibil pe nedrept. O vizionare temporală ar putea reglementa situaţia.

Profesorul îşi continuă discursul în aceeaşi notă generală.

— Domnule Potterley, spuse Araman, răsfoind mai departe dosarul, trebuie să înţelegeţi că, în realitate, cronoscopia – vizualizarea temporală, dacă doriţi să-i spuneţi aşa – nu este deloc un procedeu simplu.

Potterley, care fusese întrerupt, se încruntă şi preciză:

— Eu solicit doar câteva vizionări, în momente şi locuri

pe care le voi specifica.

— Chiar şi numai câteva vizionări, suspină Araman, chiar numai una… Procedeul este incredibil de delicat, este aproape o artă. În primul rând, se pune problema focalizării, a găsirii momentului şi locului solicitat şi a menţinerii acestora în cadru… Apoi, problema sincronizării sunetului, care necesită circuite independente…

— Dar, cu siguranţă, subiectul cercetării mele este îndeajuns de important ca să justifice asemenea eforturi.

— Bineînţeles, domnule, încuviinţă imediat Araman. Fără îndoială!
(Negarea importanţei unei probleme de cercetare ar fi fost o impoliteţe crasă.) Totuşi, continuă el, trebuie să înţelegeţi că până şi cea mai simplă vizionare durează extrem de mult. Apoi, nu uitaţi lunga listă de aşteptare pentru cronoscop… alături de şi mai lunga listă de aşteptare pentru Multivac, care se ocupă de reglajul comenzilor noastre.

Potterley se foi, afişând un aer nefericit.

— Şi nu se poate face chiar nimic? De peste doi ani…

— Este o chestiune de prioritate, domnule. Îmi pare rău… O ţigară?

Profesorul tresări la auzul invitaţiei, iar ochii i se dilatară brusc văzând pachetul împins spre el. Araman păru surprins, retrase pachetul, schiţă gestul de a scoate o ţigară pentru sine, apoi renunţă.

Când pachetul dispăru, Potterley suspină cu o uşurare sinceră şi vorbi din nou:

— Înţeleg că nu există nicio posibilitate de reanalizare a priorităţilor, care să mă aducă mai în faţă. Nu ştiu cum să vă explic…

Araman surâse. În circumstanţe similare, alţii îi oferiseră bani, ceea ce, desigur, nu le îmbunătăţise cu nimic şansele.

— Priorităţile, explică el, sunt procesate de calculator. În niciun caz, eu nu le-aş putea modifica arbitrar.

Potterley se sculă rigid de pe scaun. Avea un metru şi

şaizeci şi şapte înălţime.

— Atunci, la revedere, domnule!

— La revedere, domnule Potterley, şi sincerele mele regrete.

Întinse mâna şi profesorul i-o strânse scurt, apoi părăsi încăperea.

Araman apăsă un buton şi secretara apăru în prag.

— La dosarul! Rosti el. Poate fi distrus.

Rămas din nou singur, bărbatul zâmbi cu amărăciune. O altă problemă rezolvată în cei douăzeci şi cinci de ani de când slujea omenirea. Slujirea prin refuz.

Cel puţin, profesorul de istorie fusese uşor de convins. Alteori, fuseseră necesare presiuni la nivel universitar, ba chiar retragerea burselor de cercetare.

După încă cinci minute, Araman îl uitase deja pe Potterley. De fapt, nici ulterior, rememorând întrevederea, nu-şi amintea să fi avut premoniţia vreunui dezastru.

* * *

În primul an al frustrării sale, Arnold Potterley nu simţise decât atât – frustrare. În al doilea an, însă, frustrarea dăduse naştere unei idei care iniţial îl înspăimântase, dar care sfârşise prin a-l fascina. Două obstacole îl opriseră să încerce transpunerea ideii în realitate, dar niciunul dintre ele nu fusese lipsa de etică a acţiunii respective.

Primul fusese, pur şi simplu, eterna speranţă că guvernul avea să-i acorde finalmente aprobarea, nemaifiind astfel nevoie să încerce altceva. Speranţa aceea pierise definitiv în urma întrevederii cu Araman.

Al doilea obstacol fusese neplăcuta conştientizare a propriei sale incompetente. Potterley nu era fizician şi nici nu cunoştea vreun fizician care l-ar fi putut ajuta. Catedra de Fizică a universităţii era alcătuită din indivizi cufundaţi în lucrările personale. În cazul cel mai bun, nu l-ar fi băgat în seamă. În cazul cel mai rău, ar fi raportat superiorilor

comportamentul său anarhic, ceea ce ar fi putut duce chiar la retragerea bursei pentru cercetările asupra Cartaginei.

Nu renta să-şi asume riscul respectiv, totuşi cronoscopia rămânea unica modalitate de a-şi continua munca. Fără ea, putea la fel de bine să se lipsească de bursă.

Primul indiciu asupra posibilei depăşiri a celui de-al doilea obstacol apăruse cu o săptămână înainte de întrevederea cu Araman, însă atunci nu-şi dăduse seama că era vorba de aşa ceva. Evenimentul se petrecuse la una dintre reuniunile corpului profesoral. Potterley participa cu regularitate la reuniuni, întrucât le considera sarcini de serviciu şi el îşi privea sarcinile cu toată seriozitatea. O dată ajuns acolo, însă, nu aprecia că era de datoria lui să trăncănească fleacuri ori să lege noi prietenii. Sorbea fără tragere de inimă dintr-un pahar, schimba câteva politeţuri cu decanul ori cu eventualii şefi de catedră prezenţi, zâmbea de convenienţă spre ceilalţi şi, întotdeauna, pleca primul.

În mod obişnuit, nici măcar n-ar fi băgat în seamă prezenţa la ultimile reuniuni a unui tânăr care stătea tăcut, aproape sfidător, într-un colţ.

Nici măcar n-ar fi visat să intre în vorbă cu el, dar un lanţ de circumstanţe îl determinaseră ca, atunci, să se comporte într-un mod cu totul potrivnic firii sale.

În dimineaţa aceea, la micul dejun, doamna Potterley îl anunţase pe un ton sumbru că, din nou, o visase pe Laurel, dar acum fusese o Laurel matură, deşi chipul său rămăsese al fetiţei de trei ani. Bărbatul o lăsase să vorbească; existase o vreme când se împotrivise cu înverşunare obsesiilor soţiei lui. Laurel n-avea să învie nici prin vise, şi nici în urma discuţiilor. Totuşi, dacă asta o alina pe Caroline Potterley, n-avea decât să viseze şi să vorbească.

Când plecase, însă, spre facultate, Potterley se trezise pentru prima dată afectat de obsesia nesănătoasă a Carolinei. O Laurel matură!

Fetiţa murise cu aproape douăzeci de ani în urmă – fusese unicul lor copil. În timpul scurs de atunci, ori de câte ori se

gândise la ea şi-o imaginase ca având tot trei anişori.

Mergând pe stradă, îşi spusese: „Dacă ar fi trăit, n-ar mai fi avut trei ani, ci douăzeci şi trei”.

Fără să vrea, se pomenise încercând să şi-o imagineze pe Laurel crescând şi, finalmente, împlinind douăzeci şi trei de ani. Nu reuşise întru totul.

Cu toate acestea, se străduise. Laurel fardându-se… Laurel plecând la întâlniri cu băieţi… Laurel măritându-se!

De aceea, atunci când îl zărise pe tânărul rămas la periferia grupuleţelor de cadre didactice, se gândise, în mod absurd, că ar fi fost posibil ca un asemenea bărbat să se fi însurat cu Laurel. Poate chiar tânărul acela…

Ar fi fost posibil ca Laurel să-l întâlnească aici, la universitate, sau poate într-o seară, când tânărul ar fi fost invitat să cineze la familia Potterley. Ei doi s-ar fi putut simţi atraşi unul de celălalt. Cu siguranţă, Laurel ar fi fost drăguţă, iar tânărul era atrăgător – brunet, cu un chip prelung şi expresiv, cu ţinută degajată.

Visarea cu ochii deschişi se spulberase, totuşi Potterley rămăsese privindu-l pe tânăr nu ca pe un necunoscut, ci ca pe un posibil ginere, într-o altă existenţă. Apoi, pornise către el. Fusese aproape un soi de autohipnoză.

— Mă numesc Arnold Potterley, de la. Catedra de Istorie, îi întinsese mâna. Mi se pare mie, sau eşti nou pe aici?

Tânărul îl privise buimăcit şi se fâstâcise, după care trecuse paharul în stânga şi-i strânsese mâna.

— Mă numesc Jonas Foster, domnule, şi sunt noul asistent de fizică.

Voi începe lucrul în semestrul acesta.

— Îţi doresc mult succes! Spusese Potterley.

Asta fusese totul, atunci. Potterley îşi revenise din transă, se simţise stânjenit şi se îndepărtase. Aruncase o privire peste umăr, dar iluzia relaţiei cu tânărul dispăruse. Revenise la realitate şi fusese furios pe sine însuşi, deoarece căzuse în plasa nebuniilor soţiei lui.

Dar, o săptămână mai târziu, chiar în vreme ce Araman îi

vorbea, chipul tânărului îi apăruse în minte. Asistent de fizică… Noul asistent…
Oare fusese surd când i se prezentase? Între ureche şi creier se petrecuse un scurtcircuit, sau fusese vorba despre o autocenzură automată, determinată de apropiata audienţă la şeful Cronoscopiei?

Dar audienţa se dovedise inutilă, şi tocmai amintirea tânărului cu care schimbase două fraze îl oprise pe Potterley să mai insiste în direcţia reanalizării situaţiei sale. Dimpotrivă, fusese aproape nerăbdător să plece din cabinetul lui Araman.

Revenind cu autogirul expres spre casă, aproape că-şi dorea să fi fost superstiţios. Atunci s-ar fi putut consola cu gândul că întâlnirea întâmplătoare şi lipsită de urmări imediate fusese, de fapt, mijlocită de atotştiutorul şi deliberatul Destin.

* * *

Jonas Foster nu era chiar un novice în viaţa universitară. Lungul şi anevoiosul drum către doctorat ar fi transformat pe oricine într-un veteran. Activitatea suplimentară de preparator din perioada respectivă jucase rolul unui anestezic.

Acum însă era *asistentul* Jonas Foster. Rangul de conferenţiar se găsea la un pas, şi tânărul descoperise că între el şi celelalte cadre didactice exista un nou tip de relaţie.

În primul rând, de votul lor depindeau promovările lui viitoare. În al doilea rând, Foster nu ştia, deocamdată, care dintre ei avea – sau nu – trecere pe lângă decan, sau chiar pe lângă rector. Tânărul nu se autoamăgea, închipuindu-şi că ar fi putut să ajungă în Senatul universităţii, ba chiar era sigur că nu deţinea calităţile respective funcţiei, totuşi n-ar fi avut niciun rost să facă pe nebunul doar pentru a-şi demonstra sieşi acest lucru.

De aceea, îl ascultă pe istoricul cu vorbă domoală care, într-un mod greu de precizat, părea că radiază tensiune şi nu-l întrerupse pentru a-i face vânt pe uşă, în ciuda faptului că acela fusese primul lui impuls.

Şi-l reamintea destul de bine pe Potterley şi felul în care îl abordase la reuniune (de altfel, un eveniment oribil). Individul îi adresase vreo două fraze, rigid, cu privirea pierdută şi sticloasă, după care tresărise în mod vizibil şi se îndepărtase.

Atunci Foster se amuzase, dar acum…

Poate că Potterley încercase deliberat să-l cunoască, ori să-i lase impresia unui tip excentric, distrat, totuşi inofensiv, pentru ca acum să-i testeze opiniile, căutând semnele unei anarhii intelectuale. În mod normal, ar fi trebuit să se procedeze aşa înainte de a-i fi atribuit postul. Deşi…

Exista posibilitatea ca Potterley să vorbească serios, ca realmente să nu-şi dea seama ce făcea. Pe de altă parte, poate că-şi dădea foarte bine seama; era posibil să fie pur şi simplu un ticălos, tipul individului turnător şi lipsit de scrupule.

— Mda… mormăi Foster ca să câştige timp şi pescui din buzunar un pachet de ţigări, intenţionând să-i ofere una lui Potterley, să ia şi el una şi să le aprindă pe amândouă cât mai lent cu putinţă.

— Te rog, domnule Foster! Interveni imediat interlocutorul său. Fără ţigări!

— Iertaţi-mă! Îl privi surprins tânărul.

— Nu-i nimic. Scuzele ar trebui să le ofer eu. Nu pot suporta mirosul de fum de ţigară. Fac alergie. Scuză-mă!

Profesorul pălise evident şi Foster băgă în buzunar pachetul de ţigări. Lipsit de momentul de respiro pe care-l sperase, tânărul căută scăparea cea mai uşoară.

— Mă simt măgulit că mi-aţi solicitat sfatul, domnule Potterley, totuşi eu nu sunt băgat în neutrinică. În domeniul acesta, nu mă descurc foarte bine. Chiar şi o simplă opinie

ar putea fi eronată şi, vă mărturisesc sincer, aş prefera să nu intraţi în detalii.

— Cum adică, nu eşti „băgat” în neutrinică? Se încruntă istoricul.
Deocamdată, nu eşti „băgat” în nimic. Sau ai primit deja o bursă de cercetare?

— Este abia primul meu semestru.

— Ştiu. Bănuiesc că, deocamdată, nu ai solicitat nicio bursă.

Foster surâse strâmb. În cele trei luni petrecute în universitate, încă nu izbutise să-şi formuleze suficient de atractiv cererile pentru bursa de cercetare pentru ca să le încredinţeze unui redactor ştiinţific, cu atât mai puţin să le înainteze Comisiei Naţionale.

Din fericire, şeful lui de catedră privise situaţia cu destulă îngăduinţă.
„Nu te grăbi, Foster”, îi spusese, „ci organizează-ţi ideile cât mai bine.
Asigură-te că-ţi cunoşti perfect drumul şi obiectivul final, deoarece, după primirea bursei, specializarea îţi va fi recunoscută în mod oficial şi, bună sau rea, asta îţi va fi cariera până la moarte." în sine, sfatul respectiv reprezenta o banalitate crasă, dar adesea banalităţile deţin sâmburele adevărului – lucru cu care Foster era întru totul de acord.

— Conform pregătirii, dar şi înclinaţiilor mele, domnule Potterley, mă interesează hiperoptica pseudogravitaţională. Aşa m-am şi prezentat, atunci când am solicitat postul de asistent. Poate că, deocamdată, nu este specializarea mea oficială, dar va fi cu siguranţă. Nu poate fi vorba despre altceva. Cât despre neutrinică, nici măcar n-am studiat domeniul.

— De ce?!

Foster rămase cu gura căscată. Fusese genul de curiozitate nepoliticoasă despre statutul profesional al altuia care pe el îl iritase dintotdeauna.

— La universitatea mea, răspunse pe un ton a cărei

politeţe scârţâia, nu se preda neutrinică.

— Dumnezeule, dar ce universitate ai urmat?

— Institutul de Tehnologie Massachussetts.

— Şi nu avea neutrinică în programa de studiu?

— Nu, n-avea. (Simţindu-se stânjenit, Foster adoptă o reacţie defensivă.) Este o materie de înaltă specializare, fără mare valoare. Cronoscopia poate că este valoroasă, însă reprezintă unica aplicaţie practică şi constituie o fundătură.

Istoricul îl privi în ochi.

— Vreau să te întreb un lucru. Ştii unde aş putea găsi un expert în neutrinică?

— Nu, nu ştiu, replică Foster sec.

— Ei bine, atunci cunoşti vreo instituţie de învăţământ superior unde se predă neutrinică?

— Nu, nu cunosc.

Potterley surâse fără pic de voioşie.

Tânărul detestă surâsul acela, i se păru că ascundea o insultă şi se enervă îndeajuns ca să spună:

— Aş dori să vă atrag atenţia, domnule, că vă depăşiţi atribuţiile.

— Poftim?

— Vreau să spun că, în calitate de istoric, interesul dumneavoastră faţă de orice domeniu al fizicii, interesul dumneavoastră *profesional,* este…

Se opri, incapabil să pronunţe ultimele cuvinte.

— Lipsit de etică?

— Exact, domnule Potterley.

— Cercetările mele m-au împins aici, şuieră profesorul.

— Trebuie să vă adresaţi Comisiei Naţionale. Dacă ei acceptă…

— M-am adresat Comisiei Naţionale, dar zadarnic.

— În cazul acesta, este limpede că trebuie să abandonaţi direcţia respectivă.

Foster ştia că replicile lui aduceau cu cele ale unui moralist făţarnic, dar nu intenţiona să se lase atras în

exprimarea unei anarhii intelectuale.
Se găsea abia la începutul carierei şi nu era cazul să-şi asume riscuri prosteşti.

Aparent, însă, răspunsul său avu efectul dorit asupra lui Potterley.
Pe neaşteptate, istoricul explodă într-o furtună verbală de iresponsabilitate.

— Savanţii, spuse el, erau cu adevărat liberi numai dacă puteau urmări după voie subiectele care-i interesau şi care puteau varia în chip neaşteptat şi permanent. Cercetarea, mai spuse el, înghesuită forţat într-un tipar prestabilit de către forţele ce deţineau băierile pungii, devenea slugarnică şi stagna în mod inevitabil. Nimeni, perora el, nu avea dreptul să dicteze interesele intelectuale ale altcuiva.

Foster îi ascultă întregul discurs cu neîncredere. Nimic din cele ce auzea nu-i era străin. Îi auzise pe studenţi vorbind în felul acela pentru a-şi şoca profesorii şi, o dată sau de două ori, el însuşi se amuzase procedând în acelaşi fel. Oricine studiase istoria ştiinţei ştia că, odată, mulţi gândiseră aşa.

Cu toate acestea, i se părea straniu ca un savant contemporan să emită asemenea absurdităţi. Nimeni n-ar fi fost de acord să conducă o fabrică lăsând fiecare muncitor să facă ceea ce-i plăcea la un moment dat, ori să piloteze o navă în funcţie de ideile contradictorii şi ocazionale ale fiecărui membru de echipaj. Era de la sine înţeles că în toate cazurile de acest fel trebuia să existe un organism central de supraveghere. Şi atunci, de ce directivele şi ordinea să acţioneze numai în beneficiul fabricilor şi al navelor, dar nu şi al cercetării?

Oamenii ar fi putut susţine că, din punct de vedere calitativ, mintea omenească diferea oarecum de o navă, ori de o fabrică, totuşi istoria realizărilor intelectuale dovedea contrariul.

La începuturile ştiinţei, când labirintul tuturor sau al majorităţii cunoştinţelor era accesibil minţii individuale,

poate că nu fusese necesară o îndrumare din exterior. Hoinăreala orbească peste petele albe ale necunoscutului putea duce la minunate descoperiri accidentale.

Dar, pe măsură ce cunoaşterea se extinsese, trebuise să fie absorbit un volum tot mai mare de date înainte de a se putea organiza expediţii cu sorţi de izbândă pe tărâmul ignoranţei. Oamenii fuseseră nevoiţi să se specializeze. Pentru a se descurca, cercetătorul avusese nevoie mai întâi de ajutorul unei biblioteci pe care el singur n-o putea aduna, apoi de instrumente pe care nu şi le-ar fi putut permite. Într-o măsură tot mai mare, experimentatorul individual lăsase locul colectivelor şi institutelor de cercetare.

Fondurile pe care le necesita cercetarea sporiseră o dată cu înmulţirea aparaturii indispensabile. În prezent, existau prea puţine licee atât de mici încât să n-aibă nevoie de cel puţin un microreactor nuclear şi trei reţele de calculatoare…

Cu secole în urmă, persoanele particulare nu-şi mai putuseră permite cheltuielile legate de cercetarea pe cont propriu. Treptat, doar guvernul, marile corporaţii şi marile universităţi sau institute mai putuseră finanţa în mod corespunzător cercetarea fundamentală.

Spre sfârşitul secolului XX, până şi cele mai mari universităţi ajunseseră să depindă complet de bursele guvernamentale, în vreme ce institutele de profil n-ar fi subzistat fără subscripţii publice şi fără exceptarea de la impozite. După anul 2000, corporaţiile multinaţionale deveniseră subsidiare ale guvernului planetar şi, ca urmare, finanţarea cercetării şi direcţiile acesteia fuseseră, în mod firesc, centralizate în cadrul unui departament guvernamental.

Totul decursese perfect. Fiecare domeniu ştiinţific fusese adaptat conform nevoilor consumatorilor, iar diversele domenii erau coordonate destul de bine. Progresul material din ultima jumătate de secol constituia un argument

suficient pentru susţinerea faptului că ştiinţa nu era afectată de stagnare.

Foster încercă să îngaime ceva în această privinţă, dar Potterley gesticulă nerăbdător şi i-o reteză scurt:

— Repeţi papagaliceşte propaganda oficială. Te afli chiar în faţa unui exemplu care o contrazice pe deplin. Îţi vine să crezi?

— Să fiu sincer, nu.

— Ei bine, de ce spui că vizionarea timpului reprezintă o fundătură?

De ce nu este importantă neutrinică? Ai spus-o chiar dumneata. Ai afirmat-o categoric, deşi n-ai studiat-o. Ai recunoscut că eşti complet ignorant în acest domeniu. Nici măcar nu se predă în universitatea dumitale.

— Oare acest lucru nu constituie o dovadă suficientă?

— Aha, am înţeles! Nu se predă, pentru că nu este importantă. Şi nu este importantă pentru că nu se predă. Te mulţumeşte tipul acesta de logică?

Foster se simţea din ce în ce mai derutat.

— Aşa afirmă manualele.

— Exact, asta-i totul! Manualele spun că neutrinică nu este importantă. Profesorii dumitale îţi spun acelaşi lucru, fiindcă aşa au citit în manuale. În manuale scrie aşa, deoarece au fost concepute de profesori.

Cine susţine afirmaţia bazându-se pe experienţă şi pe cunoştinţe personale? Cine cercetează neutrinică? Cunoşti vreun cercetător în neutrinică?

— Nu cred că ajungem undeva în felul acesta, domnule Potterley, replică Foster. Am şi alte treburi…

— Doar un minut! Vreau să-ţi mai spun ceva, să văd ce părere ai despre asta. Eu afirm că guvernul suprimă în mod deliberat cercetarea fundamentală a neutrinicii şi a cronoscopiei. Mai exact, restrânge aplicarea cronoscopiei.

— În niciun caz!

— De ce nu? Poate s-o facă foarte uşor, graţie cercetării direcţionate central. Dacă guvernul refuză finanţarea

cercetărilor într-un domeniu ştiinţific, domeniul respectiv dispare. Aşa s-a ucis neutrinică. Se poate face... şi se va mai face!

— Dar în ce scop?

— Nu ştiu. Aş dori s-o afli dumneata. Aş fi încercat să aflu eu însumi, dacă aş fi avut destule cunoştinţe. M-am adresat dumitale, fiindcă de-abia ai ieşit de pe băncile facultăţii. Ţi s-au îngroşat deja arterele intelectului? Ţi-ai pierdut curiozitatea? Nu doreşti să *ştii?* Nu doreşti *răspunsuri?*

Istoricul îl fixă cu privirea pe Foster. Feţele lor se aflau acum doar la câţiva centimetri depărtare, şi tânărul era atât de ameţit încât nu se gândea să se dea îndărăt.

În mod normal, ar fi trebuit să-i ceară lui Potterley să părăsească încăperea. Dacă ar fi fost necesar, l-ar fi putut da afară pe uşă.

Nu-l opri respectul faţă de vârsta şi funcţia celuilalt. Argumentele lui Potterley nu-l convinseseră câtuşi de puţin. Mai degrabă, interveni un amănunt ce-i zgândărea mândria legată de universitatea sa.

De ce nu avea I.T.M. Un curs de neutrinică? De fapt, dacă îşi amintea bine, se îndoia că în bibliotecă ar fi existat vreun manual de neutrinică.
Nu-şi amintea să fi văzut niciunul.

Tăcu, încercând să se gândească mai bine.

Iar asta însemnă dezastrul.

* * *

Cândva, Caroline Potterley fusese o femeie atrăgătoare. Existau evenimente, precum dineurile ori seratele organizate de universitate, când, cu eforturi considerabile, rămăşiţe ale acelei frumuseţi puteau fi recuperate.

În ocaziile obişnuite, Caroline se fleşcăia. Exact acest termen îl folosea femeia în clipele când se simţea dezgustată faţă de propria-i persoană. O dată cu trecerea anilor, se îngrăşase, însă starea ei nu era legată numai de

grăsime. Parcă muşchii înşişi i se înmuiaseră, astfel încât îşi târşâia picioarele când mergea, iar ochii i se pungiseră şi obrajii îi atârnau. Păreau obosite până şi firele părului, care începuse să încărunţească. Lipsite de elasticitate, ele atârnau pur şi simplu, suportând resemnate efectul gravitaţiei.

Caroline se privi în oglindă şi recunoscu că avea una dintre zilele cele mai proaste. Cunoştea perfect motivul.

Era vorba despre visul cu Laurel. Ce! Straniu, în care Laurel era matură. De când îl visase întâia oară, nu-şi mai revenise.

Îi părea rău că i-l povestise lui Arnold. Soţul ei nu comentase – n-o mai făcea de mult dar fusese afectat. Câteva zile după aceea, se arătase mult mai retras decât în mod obişnuit. Poate că se pregătea în vederea importantei întâlniri cu reprezentantul autorităţilor (deşi repeta întruna că nu întrevedea niciun succes), dar poate că un rol îl jucase şi visul ei.

Parcă era mai bine pe vremuri, când se răstea la ea: „Trecutul este mort, Caroline, şi-i bine să nu uiţi asta! Nici vorbele şi nici visele n-o vor învia”.

Fusese foarte greu pentru amândoi. Groaznic de greu. Caroline lipsise în momentul acela, şi de atunci trăise măcinată de remuşcare şi de sentimentul vinovăţiei. Dacă ar fi rămas acasă, dacă n-ar fi plecat pentru nişte târguieli inutile, atunci ar fi existat două şanse. Unul dintre ei ar fi izbutit s-o salveze pe Laurel.

Bietul Arnold nu reuşise, deşi cerul îi era martor că făcuse tot ce era omeneşte posibil. Fusese cât pe aici să moară el însuşi. Ieşise din casa în flăcări, împleticindu-se, acoperit de arsuri, aproape sufocat, pe jumătate orb, purtând-o în braţe pe Laurel… moartă.

Coşmarul acela nu se risipise, nu se destrămase niciodată pe deplin.

Treptat, Arnold îşi făurise o cochilie. Îşi cultivase o poză blândă, susţinută de un glas scăzut, dinapoia căreia nu

răzbătea niciodată nimic şi pe care nu şi-o pierdea niciodată, indiferent de situaţie. Devenise puritan, ba chiar renunţase la măruntele lui vicii: fumatul şi tendinţa de a înjura. Obţinuse bursa pentru redactarea unei noi istorii a Cartaginei şi se afundase în lucru.

Caroline încercase să-l ajute. Îi căutase surse de referinţă prin arhive şi îi introdusese notiţele în calculator. Activitatea aceea se întrerupsese în mod brusc.

Într-o seară, se ridicase de la biroul unde lucra şi fugise în baie, unde vomitase fără să se poată stăpâni. Arnold venise după ea, derutat şi îngrijorat.

— Caroline, ce s-a-ntâmplat?

Ea îşi revenise abia după o duşcă de coniac.

— Este adevărat? Întrebase. Aşa făceau?

— Cine? Ce să facă?

— Cartaginezii.

Bărbatul o fixase cu privirea, nedumerit. Incidentul se lămurise târziu şi treptat; Caroline fusese incapabilă să povestească totul.

Se pare că locuitorii Cartaginei îl adulau pe Moloh sub forma unui idol din bronz, care purta în pântece un cuptor. În situaţiile de criză, preoţii şi populaţia se adunau în faţa idolului şi, după ceremoniile şi invocaţiile cuvenite, în flăcările cuptorului erau azvârliţi prunci vii.

Cu câteva clipe înaintea momentului crucial, copiii căpătau dulciuri, pentru ca eficienţa sacrificiului să nu fie anulată de ţipetele lor de panică, iar după aceea tobele răpăiau vreme de câteva secunde, acoperind orice sunete. Părinţii erau prezenţi, probabil chiar răsplătiţi, întrucât sacrificiul îi mulţumise pe zei.

Potterley se încruntase, întunecându-se la faţă. Minciuni ordinare, îl spusese soţiei lui, răspândite de duşmanii Cartaginei. Ar fi trebuit s-o fi prevenit pe Caroline. De fapt, asemenea minciuni propagandistice nu reprezentau ceva neobişnuit. Conform grecilor, israeliţii adulau un cap de asin în templul din Ierusalim. Conform romanilor, primii creştini

îi urau pe toţi oamenii, fără deosebire, şi sacrificau copiii păgânilor în catacombe.

— Deci cartaginezii n-au procedat aşa? Întrebase Caroline.

— Sunt absolut sigur că nu. Poate s-o fi făcut fenicienii antici… Sacrificiile umane reprezentau un lucru obişnuit în societăţile primitive, dar, în epoca ei de glorie, Cartagina n-a fost deloc o societate primitivă.
Adesea, sacrificiile umane se înlocuiesc prin acţiuni simbolice, de felul circumciziei. Din ignoranţă, sau din răutate, este posibil ca grecii şi romanii să fi confundat unele acţiuni simbolice cu ritualul iniţial.

— Eşti sigur?

— Deocamdată, nu pot fi sigur, dar când voi avea suficiente dovezi, voi solicita aprobarea de folosire a cronoscopiei, care va lămuri lucrurile o dată pentru totdeauna.

— Cronoscopie?

— Vizionarea timpului. Ne putem focaliza asupra Cartaginei antice, într-un anumit moment de criză – de pildă, în momentul debarcării lui Scipio Africanul, în anul 202 Î.Hr. – şi să vedem cu ochii noştri ce s-a întâmplat. Vei constata că am avut dreptate.

O bătuse pe umăr şi-i zâmbise încurajator, dar, timp de două săptămâni, femeia o visase pe Laurel în fiecare noapte şi încetase să-şi mai ajute soţul. Nici el nu-i mai ceruse s-o facă.

Acum, însă, se pregătea pentru apropiata întâlnire, străduindu-se să-şi insufle curaj. Arnold îi telefonase de îndată ce revenise în oraş şi-i spusese că se întâlnise cu reprezentantul autorităţilor, de la care primise răspunsul bănuit. Asta însemna un eşec, totuşi glasul lui nu trădase absolut nicio urmă de deprimare, iar pe ecran chipul său păruse la fel de destins ca întotdeauna. Adăugase că era posibil să întârzie puţin, deoarece mai avea de rezolvat o treabă.

Aşadar, urma să ajungă târziu acasă; totuşi, acest lucru era lipsit de importanţă, întrucât niciunul dintre ei nu mai respecta orele fixe de masă; de fapt, nu le păsa nici ce semipreparate scoteau din congelator şi introduceau în cuptorul cu microunde.

Cu toate acestea, când sosi acasă, Arnold îşi surprinse soţia; Aparent, absolut nimic din comportamentul lui nu trăda insuccesul. O sărută îndatoritor, îi zâmbi, îşi scoase pălăria şi întrebă dacă se întâmplase ceva deosebit în decursul absenţei sale. Totul era aproape perfect normal. Aproape…

Caroline învăţase, însă, să detecteze detaliile, iar soţul ei se mişca puţin prea precipitat. Îndeajuns, pentru ca ea să-i simtă încordarea.

— S-a întâmplat ceva? Îl întrebă.

— Am invitat pe cineva la cină, mâine seară. Sper că nu te superi.

— Bineînţeles că nu. Îl cunosc?

— Nu. Este un asistent tânăr, care a venit anul ăsta. Am stat de vorbă cu el…

Brusc, Arnold se răsuci spre soţia lui, îi prinse braţele la nivelul coatelor, o ţinu aşa câteva clipe, apoi îi dădu drumul, parcă stânjenit că-şi trădase emoţiile.

— A fost cât pe-aci să nu-l pot lămuri, adăugă el. Imaginează-ţi!
Groaznic, *groaznic,* cum ne-au pus pe toţi la jug… Ce mult iubim lanţurile în care ne ţin!

Doamna Potterley nu era convinsă că înţelesese despre ce era vorba, totuşi de mai bine de un an îşi văzuse soţul devenind, încetul cu încetul, tot mai rebel, tot mai îndrăzneţ în criticile aduse guvernului.

— Sper că nu i-ai spus vreo prostie, murmură ea.

— Cum adică, „prostie”? O să mă ajute cu nişte cercetări în neutrinică.

Cuvântul „neutrinică” nu însemna nimic pentru femeie, însă ea ştia prea bine că nu avea nicio legătură cu istoria,

de aceea protestă fără convingere:

— Arnold, nu-mi place ce faci! O să-ţi pierzi postul. Este…

— Anarhie intelectuală, scumpa mea, chicoti bărbatul. Asta voiai să spui, nu? Perfect, sunt un anarhist. Dacă guvernul nu-mi îngăduie să-mi extind cercetările, le voi extinde pe cont propriu. Iar după mine, vor urma şi alţii. Şi dacă n-o vor face… oricum, nu contează. Importantă este Cartagina şi cunoaşterea, nu situaţia mea sau a ta.

— Dar tu nu-l cunoşti pe tânărul acela! Dacă-i un agent al Comisiei Naţionale?

— Destul de improbabil, dar sunt gata să-mi asum riscul ăsta.

— Bărbatul îşi strânse pumnul drept şi-l frecă încet şi apăsat de palma stângă.

— Acum este de partea mea, sunt sigur. Nu poate fi altfel. Pot recunoaşte curiozitatea intelectuală, atunci când o percep în ochii, pe chipul şi în glasul cuiva – ea este o boală fatală pentru un savant ţinut în lesă. Chiar şi în ziua de azi, durează până să fie eliminată din om, iar tinerii sunt mai vulnerabili. La urma urmelor, de ce să ne oprim la fiecare pas? De ce să nu ne construim propriul nostru cronoscop şi să-i spunem guvernului să se ducă-n…

Se opri brusc, clătină din cap şi se întoarse cu spatele.

— Sper ca totul să fie bine, bolborosi doamna Potterley, chinuită de teribila certitudine că nu va fi deloc aşa şi înspăimântată la gândul că soţul ei avea să-şi piardă postul de profesor, o dată cu acesta, urmând să dispară şi siguranţa unei bătrâneţi liniştite.

Dintre toate personajele, doar ea avusese presentimentul acut al unor necazuri iminente. Desigur, se gândise la cu totul altceva.

* * *

Jonas Foster îşi făcu apariţia cu o întârziere de aproape o jumătate de oră. Toată după-amiaza, nu fusese prea

convins că va da curs invitaţiei, apoi decisese că nu putea comite enorma gafă de-a declina o invitaţie la masă cu câteva minute înainte de ora fixată. În plus, îl rodea şi curiozitatea…

Cina în sine păruse interminabilă şi Foster mâncase fără poftă.

Doamna Potterley era cu gândurile în altă parte; rupsese tăcerea doar o dată, pentru a-l întreba pe tânăr dacă era însurat şi pentru a pufni depreciativ la auzul răspunsului negativ. Domnul Potterley se interesase, în termeni neutri, despre experienţa profesională a asistentului, încuviinţând energic din cap la fiecare cuvânt al acestuia.

Totul fusese cât se poate de monoton şi plictisitor, ba chiar iritant.

„Pare atât de inofensiv”, gândise Foster.

În ultimele două zile, tânărul culesese o serie de informaţii despre Potterley. În secret, desigur, aproape pe furiş. Nu avea chef să fie văzut în biblioteca de ştiinţe sociale, deşi istoria reprezenta un domeniu de graniţă, iar lucrările de istorie erau consultate frecvent de publicul general, atât pentru destindere, cât şi în interes profesional.

Cu toate acestea, un fizician nu făcea parte din „publicul general”.

Dacă Foster era surprins în mod repetat citind manuale de istorie, avea să fie considerat un excentric şi, după o vreme, şeful lui de catedră avea să se întrebe, pe bună dreptate, dacă noul lui asistent era cu adevărat omul potrivit pentru postul respectiv.

De aceea, fusese precaut. Se aşezase în nişele cele mai îndepărtate şi ţinuse bărbia în piept, când intrase şi când ieşise din bibliotecă, la ore dintre cele mai neaşteptate.

Aflase în felul acela că Potterley scrisese trei cărţi şi câteva zeci de articole despre civilizaţiile mediteraneene antice, iar articolele cele mai recente (apărute toate în „Revista de istorie”) se ocupau în exclusivitate de

Cartagina pre-romană, tratată dintr-un punct de vedere extrem de favorabil.

Asta, cel puţin, confirmase spusele profesorului şi atenuase o parte din suspiciunile lui Foster, deşi asistentul continuase să simtă că ar fi fost mai înţelept, şi mai sigur, să-l fi refuzat din capul locului.

Un om de ştiinţă, se gândise el, oarecum dezamăgit de propria-i comportare, n-ar trebui să fie prea curios. Curiozitatea este o trăsătură de caracter destul de periculoasă.

După cină, fu condus în cabinetul lui Potterley, unde se opri în prag, ca fulgerat. Pereţii erau realmente acoperiţi de cărţi.

Nu erau simple microfilme. Bineînţeles acestea nu lipseau, dar numărul lor era mult mai mic decât cel al cărţilor tipărite… pe hârtie.
Foster n-ar fi bănuit că mai puteau exista atât de multe cărţi în stare acceptabilă.

Lucrul acesta îl puse pe gânduri. De ce ar fi dorit cineva să păstreze atâtea cărţi în casă? În mod sigur, toate erau disponibile în biblioteca universităţii sau, în cel mai rău caz, în Biblioteca Naţională.

O bibliotecă personală implica un aspect de tăinuire, degaja un aer de anarhie intelectuală. În mod straniu, tocmai acest ultim gând îl calmă pe tânăr. Potterley părea mai degrabă un anarhist autentic, decât un *agent provocator* care-i întindea o cursă.

Apoi, orele se scurseră rapid, buimăcindu-l.

— Vezi dumneata, începu Potterley cu glas limpede şi calm, am dorit să găsesc, dacă era posibil, un individ care să fi utilizat cronoscopia în cercetările sale. Evident, nu mă puteam interesa în mod direct, deoarece ar fi fost o cercetare neautorizată.

— Da, încuviinţă sec Foster.

Îl surprindea că un amănunt relativ minor l-ar fi putut opri pe profesor.

— De aceea, am folosit metode indirecte.

Într-adevăr, aşa procedase. Foster fu uimit de volumul corespondenţei referitoare la mici detalii neclarificate ale culturilor antice din bazinul mediteranean, în care apăruseră repetat remarci de felul: „Desigur, deoarece n-am utilizat niciodată cronoscopia…”, ori „Aşteptând autorizarea unei cercetări cronoscopice, care pare, deocamdată, improbabilă…”

— Toate acestea n-au fost bâjbâieli orbeşti, explică Potterley. Există o broşură lunară, publicată de Institutul de Cronoscopie, în care apar diverse aspecte ale trecutului lămurite în urma vizionărilor temporale.
Nu multe – unul sau două. Ceea ce m-a surprins din capul locului a fost banalitatea lor, aş putea spune chiar caracterul lor anost. De ce respectivele cercetări căpătaseră prioritate înaintea temei mele? De aceea, m-am adresat, în scris, persoanelor care îşi desfăşurau activitatea în direcţiile descrise în broşură. După cum ai văzut, ele *nu* utilizaseră cronoscopul. Să reluăm acum totul, punct cu punct.

În cele din urmă, cu capul ameţit de detaliile meticulos acumulate de Potterley, tânărul întrebă:

— De ce nu li s-a permis folosirea cronoscopului?

— Nu cunosc răspunsul, dar am formulat o ipoteză. Invenţia cronoscopului îi aparţine lui Sterbinski, şi ea a fost mult mediatizată la momentul respectiv. Apoi, însă, afirm eu, guvernul a luat în stăpânire aparatul şi a hotărât să suprime orice alte cercetări în direcţiile ce duseseră la inventarea sa, interzicând totodată folosirea instrumentului. Totuşi, oamenii ar fi putut să se arate nedumeriţi, întrebându-se de ce nu mai este utilizat. Curiozitatea este un viciu, domnule Foster.

„Aşa-i“, încuviinţă fizicianul în gând.

— De aceea, continuă Potterley, s-a pretins că instrumentul *era* utilizat. În felul acesta, cronoscopul nu mai constituia o invenţie misterioasă, ci un aparat ca toate

celelalte. Nu mai reprezenta un obiect care să stârnească curiozităţi, legitime ori nu.

— *Dumneavoastră* v-a stârnit curiozitatea, sublinie Foster.

— În cazul meu, a fost altceva, păru puţin tulburat profesorul. Eu *trebuie să* fac ceva şi nu sunt de acord să mă supun, acceptând modul ridicol în care sunt ţinut departe de adevăr.

„Şi sunteţi niţeluş paranoic”, completă Foster, încruntându-se.

Şi totuşi, paranoic sau nu, profesorul dăduse de un fir. Foster nu mai putea nega faptul că în domeniul neutrinicii se petrecea ceva ciudat.

Dar ce anume urmărea Potterley? Întrebarea respectivă continua să-l obsedeze pe tânăr. Dacă povestea aceasta nu fusese o testare a eticii sale profesionale, *ce* dorea profesorul?

„S-o iau logic. Dacă un anarhist intelectual, uşor paranoic, vrea să utilizeze un cronoscop şi este convins că autorităţile îl împiedică în mod deliberat s-o facă, cum ar proceda? Dacă aş fi în locul lui, cum aş proceda?”

— Este posibil ca, de fapt, cronoscopul să nu existe? Întrebă el încetişor.

Potterley tresări şi calmul lui general aproape că se fisură. Pentru o clipă, Foster întrezări ceva ce nu aducea deloc cu liniştea, îndărătul aspectului exterior al bărbatului.

Istoricul îşi reveni, însă, aproape instantaneu şi replică:

— Ah, nu, *trebuie* să existe un cronoscop!

— De ce? L-aţi văzut? Eu l-am văzut? Poate că asta explică totul.
Poate că autorităţile nu ascund în mod deliberat cronoscopul, ci, pur şi simplu, nu-l deţin.

— Totuşi, Sterbinski a existat şi a construit un instrument numit cronoscop. Acestea sunt fapte certificate istoric.

— Aşa scrie în manuale, replică sec Foster.

— Fii atent!

— Potterley se întinse şi-l prinse pe tânăr de mânecă.

— Am nevoie de cronoscop! Trebuie să-l folosesc! Nu-mi spune că nu există. Noi doi vom căuta să aflăm îndeajuns de multe lucruri despre neutrinică, pentru a putea să…

Profesorul se opri brusc. Foster îşi desprinse mâneca şi termină fraza:

— Să construim unul?

Potterley părea îmbufnat, ca şi cum ar fi preferat ca tânărul să nu vorbească atât de deschis.

— De ce nu?

— Fiindcă este imposibil! Dacă ceea ce am citit eu este adevărat, Sterbinski a avut nevoie de douăzeci de ani şi de câteva milioane, sub forma mai multor burse, pentru a-şi construi aparatul. Credeţi că noi doi i-am putea repeta isprava, în secret? Să presupunem că am dispune de timpul respectiv, ceea ce nu-i adevărat, şi să mai presupunem că aş putea învăţa suficiente lucruri din cărţi, ceea ce mă îndoiesc – dar de unde am face rost de bani şi de echipamente? Pentru numele lui Dumnezeu, un cronoscop ocupă o clădire cu patru etaje!

— Deci, n-o să mă ajuţi?

— Ei bine, există o modalitate prin care aş putea descoperi ceva.

— Care anume? Tresări Potterley.

— Nu contează… modalitatea în sine nu este importantă. Aş putea, însă, afla destule ca să vă spun dacă guvernul suprimă în mod deliberat cercetările ce folosesc cronoscopul. Aş putea confirma dovezile pe care le aveţi deja sau aş putea demonstra că ele v-au condus la concluzii eronate. Nu ştiu cu ce v-ar ajuta asta, dar altceva nu sunt în stare să fac. Asta-i limita mea.

* * *

Potterley privi în urma tânărului, care se îndepărta pe stradă. Era extrem de furios pe sine însuşi. De ce fusese

atât de imprudent încât îi permisese să-i ghicească gândurile legate de construirea unui cronoscop propriu? Se grăbise, fără să se gândească la consecinţe.

Apoi, de ce trebuise Foster să emită teoria inexistenţei cronoscopului?

Cronoscopul *trebuia* să existe. *Trebuia!* Ce rost avea să se afirme contrariul?

Şi de ce n-ar fi fost posibil să se construiască un al doilea aparat?

Ştiinţa evoluase în cei cincizeci de ani scurşi din momentul invenţiei lui Sterbinski. Nu erau necesare decât cunoştinţele respective.

Tânărul trebuia lăsat să ie adune. Trebuia lăsat să creadă că descoperirea câtorva informaţii reprezenta limita lui. După ce porneai pe poteca ducând spre anarhie, limitele dispăreau. Dacă Foster nu era mânat de un imbold lăuntric, primii paşi aveau să fie suficienţi pentru a-i determina pe următorii. Potterley era cât se poate de sigur că, la o adică, n-avea să se dea în lături de la folosirea şantajului.

Mai flutură o dată din mână, în semn de rămas bun, apoi îşi ridică ochii. Începuse să plouă.

În mod sigur! Şantaj – dacă era necesar –, dar el n-avea să se oprească.

* * *

Foster străbătu cartierul pustiu, fără să bage în seamă ploaia.

Era un prost, se gândea, dar nu putea lăsa lucrurile aşa. Trebuia să afle! Îşi blestemă curiozitatea neînfrânată, totuşi trebuia să afle!

Nu intenţiona, însă, să se adreseze decât unchiului Ralph. Îşi jură, hotărât, că n-avea să meargă mai departe. În felul acela, n-ar fi existat dovezi împotriva lui – unchiul Ralph ştia să fie discret.

Cumva, în secret, se simţea ruşinat de unchiul său. Nu

pomenise numele lui faţă de Potterley – pe de o parte, din prudenţă şi, pe de altă parte, fiindcă nu dorea să mai zărească sprânceana înălţată şi inevitabilul surâs abia schiţat. Oricât ar fi fost de utili, redactorii ştiinţifici nu făceau parte din familia oamenilor de ştiinţă şi erau trataţi cu un dispreţ superior. Bineînţeles, faptul că, pe ansamblu, câştigau mai mult decât cercetătorii agrava lucrurile.

Cu toate acestea, existau şi momente când prezenţa unui redactor ştiinţific în familie putea constitui un avantaj. Neavând o instruire universitară, ei nu trebuiau să se specializeze. Prin urmare, un bun redactor ştiinţific se pricepea practic la orice… Iar unchiul Ralph era unul dintre cei mai buni.

* * *

Ralph Nimmo nu avea nicio diplomă şi se mândrea cu acest lucru.

— O diplomă, îi spusese el lui Foster în tinereţe, este primul pas spre o carieră dezastruoasă. Îţi pare rău s-o iroseşti, de aceea continui cu cursuri postuniversitare şi doctorat. Sfârşeşti prin a fi un ignorant desăvârşit în materie de tot ceea ce se întâmplă în lume, exceptând, desigur, o foarte subţire feliuţă de inutilitate. Pe de altă parte, dacă eviţi acumularea unor informaţii haotice şi inutile şi-ţi păzeşti mintea cu atenţie până la maturitate, educând-o să judece limpede şi inteligent, atunci vei ajunge să deţii un instrument puternic de lucru şi vei putea deveni redactor ştiinţific.

Nimmo primise prima însărcinare la vârsta de douăzeci şi cinci de ani, după ce-şi încheiase „ucenicia” de numai trei luni. Căpătase un manuscris gros, scris într-un jargon ininteligibil oricărui cititor care nu s-ar fi bazat pe intuiţii

norocoase şi pe un studiu extrem de atent. Nimmo îl demontase şi-l refăcuse (după cinci lungi şi exasperante şedinţe de discuţii cu autorii biofizicieni), transformând limbajul încifrat într-unul accesibil şi concis şi netezind asperităţile stilului.

— De ce nu? Îi replicase el tolerant nepotului său, care-i atacase opinia despre diplome, acuzându-l că prefera să rămână la graniţa ştiinţelor. Graniţa aceasta este foarte importantă. Savanţii tăi nu ştiu să scrie. La urma urmelor, de ce ar trebui să mă aştept la aşa ceva din partea lor? Nu mă aştept să fie mari maeştri de şah ori virtuoşi ai viorii, atunci de ce aş crede că ei ştiu cum să îmbine cuvintele? De ce să nu lase amănuntul acesta pe seama specialiştilor? Dumnezeule, Jonas, citeşte literatura ştiinţifică de acum o sută de ani! Ignoră faptul că ştiinţa de atunci a fost depăşită şi că unele expresii au dispărut din uz. Pur şi simplu, încearcă să înţelegi ceea ce citeşti. Te ia durerea de cap – este opera unor amatori! Pagini întregi inutile, articole întregi de neînţeles…

— Totuşi, tu nu capeţi recunoaşterea meritată, unchiule! Protestase tânărul Foster, care se pregătea să intre la facultate şi se împăuna cu acest lucru. Ai putea fi un cercetător excepţional.

— Ba mă bucur de recunoaştere, replicase Nimmo. Să nu crezi că nu am parte de ea. Bineînţeles, un biochimist sau un stratometeorolog n-ar pierde vremea să flecărească cu mine, dar cu toţii mă plătesc suficient de bine. La interesează-te ce se întâmplă atunci când un chimist de mâna întâi află că i-au fost tăiate fondurile anuale pentru redactare ştiinţifică. Se va bate cu ghearele şi cu dinţii pentru banii cu care să mă poată angaja pe mine, sau pe altcineva de talia mea, mai mult decât ar face-o pentru achiziţionarea unui ionograf electronic.

Rânjise larg, iar Foster îi zâmbise. De fapt, era mândru de unchiul lui cel burtos, cu faţă rotundă şi degete butucănoase, a cărui vanitate îl făcea să-şi răsfire unica

şuviţă de păr peste chelia întinsă şi-l determina să se îmbrace ca o sperietoare de ciori, deoarece neglijenţa respectivă era simbolul profesiunii sale. De acord, tânărul se simţea ruşinat, dar şi mândru de el.

Acum, Foster pătrunse în apartamentul ticsit al unchiului Ralph având o dispoziţie destul de sumbră. De la episodul pe care şi-l reamintise, trecuseră nouă ani. Timp de nouă ani, lucrări din toate domeniile ştiinţei veniseră la unchiul său pentru a fi cizelate, şi câte puţin din fiecare rămăsese în mintea lui cuprinzătoare.

Nimmo mânca struguri, azvârlindu-şi boabă după boabă în gură.
Aruncă un ciorchine spre Foster, care-l prinse în ultima clipă şi se aplecă să strângă cele câteva boabe căzute pe podea.

— Lasă-le acolo, nu te mai deranja cu ele! Făcu Nimmo neglijent. O dată pe săptămână vine cineva şi face curăţenie. Ce s-a-ntâmplat? Ai necazuri cu formularea cererilor de bursă?

— Încă nu m-am apucat de ele.

— Nici până acum?! Dă-i drumul, băiete! Aştepţi să mă ofer eu pentru varianta finală?

— Nu-mi pot permite unul ca tine, unchiule.

— Haide, haide… Doar suntem rude! Acordă-mi drepturile de popularizare şi nu mai trebuie să scoţi niciun bănuţ din buzunar.

— Dacă vorbeşti serios, batem palma, încuviinţă tânărul.

— S-a făcut!

Nimmo risca, desigur, dar Foster ştia cât de priceput era unchiul său în redactări ştiinţifice pentru a-şi da seama că investiţia se putea dovedi profitabilă. O descoperire spectaculoasă în legătură cu omul primitiv, sau inventarea unei noi tehnici chirurgicale ori a unei tehnologii cu aplicabilitate imediată în construcţiile aerospaţiale – oricare dintre aceste subiecte de interes public putea însemna un articol bine plătit în massmedia.

Nimmo însuşi redactase, pentru comunitatea ştiinţifică,

seria de lucrări aparţinând lui Bryce şi colaboratorilor săi care elucidaseră structura a doi dintre viruşii cancerului, operaţiune pentru care solicitase suma modestă de o mie cinci sute de dolari, cu condiţia acordării exclusivităţii drepturilor de popularizare. După aceea, el dramatizase lucrările respective, transpunându-le într-o formă utilizabilă în 3D-video.

Pentru ele, primise un avans de douăzeci de mii de dolari, plus drepturile de difuzare ce continuau să-i sosească şi acum, după cinci ani.

— Ce ştii despre neutrinică, unchiule? Începu direct Foster.

— Neutrinică?

— Ochişorii lui Nimmo îl priviră surprinşi.

— Ăsta-i domeniul tău de activitate? Crezusem că era hiperoptica pseudogravitaţională.

— Aşa-i. Pur şi simplu, mă interesează neutrinică.

— Nu-i prea bine ce faci. Te abaţi de la etica ştiinţifică. Ştii asta, nu?

— Nu cred că vei anunţa Comisia, doar pentru că mi-am manifestat curiozitatea.

— Poate că ar trebui s-o fac, înainte să dai de bucluc. Curiozitatea este un pericol profesional ce-i pândeşte pe savanţi. Am văzut-o cum acţionează. Te ocupi liniştit de problema ta... şi, deodată, curiozitatea te conduce într-o direcţie neaşteptată. Atunci când ajungi să-ţi dai seama ce se întâmplă, constaţi că ai realizat atât de puţine lucruri în domeniul iniţial, încât nu poţi justifica prelungirea bursei de cercetare.

Crede-mă, am văzut atâtea...

— Nu vreau să aflu, rosti răbdător Foster, decât ce anume din neutrinică ţi-a trecut prin mâini, în ultima vreme.

Nimmo se lăsă pe spate şi mestecă gânditor câteva boabe de strugure.

— Nimic. Absolut nimic. De fapt, nici nu-mi amintesc să fi redactat vreo lucrare din domeniul ăsta.

— Cum?!

— Foster era de-a dreptul stupefiat.

— Atunci, cine le redactează?

— Acum, când mă întrebi, îmi dau seama că habar n-am. Nu-mi amintesc pe cineva să fi discutat despre asta la întrunirile noastre anuale. Probabil că nu se publică prea mult în acest domeniu.

— De ce nu se publică?

— Hei, hei, nu sunt la interogatoriu! N-am făcut nimic. Aş crede că-i vorba…

— Adică, nu ştii în mod sigur? Insistă Foster, vădit exasperat.

— Hm-m… O să-ţi spun ce *ştiu* despre neutrinică. Este ştiinţa care se ocupă de aplicaţiile mişcărilor neutrinilor şi a forţelor asociate.

— Sigur! Sigur că da. Fot aşa cum electronica se ocupă de aplicaţiile mişcărilor electronilor şi a forţelor asociate, sau aşa cum pseudogravitaţia se ocupă de aplicaţiile câmpurilor gravitaţionale artificiale. Asta-i tot ce ştii?

— În plus, continuă calm celălalt, neutrinică este fundamentul vizionării temporale – şi asta-i cu adevărat *tot* ce ştiu.

Tânărul se lăsă să cadă în scaun şi-şi frecă apăsat obrazul osos.

Se simţea furios şi dezamăgit. Fusese sigur că, într-un fel sau altul, Nimmo îi va furniza cele mai recente rapoarte, îi va dezvălui faţete interesante ale neutrinicii moderne, şi-l va trimite înapoi la Potterley înzestrat cu atâtea cunoştinţe încât să fie capabil să afirme că istoricul greşea, că informaţiile pe care le adunase erau false, iar deducţiile sale eronate.

Apoi, ar fi putut reveni la munca lui.

Dar acum…

„Deci, în neutrinică nu se publică prea multe lucrări”, repetă el în gând. „Să fie asta o suprimare deliberată? Dacă neutrinică este o ştiinţă stearpă? Poate că ăsta-i adevărul.

Nu ştiu. Nici Potterley nu ştie. De ce să irosim zadarnic resursele omenirii? Sau poate că lucrările trebuie să fie secrete dintr-un motiv cât se poate de logic. E posibil ca…”

Necazul era că trebuia să afle. Nu putea lăsa lucrurile aşa. *Pur şi simplu, nu putea!*

— Unchiule, întrebă el, nu există nicio lucrare despre neutrinică?

Mă refer la una simplă şi clară. Una elementară.

Nimmo căzu pe gânduri şi obrajii lui dolofani se umflară de câteva ori, lăsând să se audă nişte pufnete.

— Pui nişte întrebări de-a dreptul imposibile! Singura lucrare despre care am auzit vreodată este cea scrisă de Sterbinski şi de un colaborator. Eu n-am văzut-o niciodată, dar, cândva, am parcurs un material despre ea… Sterbinski şi Lamarr – ăştia erau!

— Acelaşi Sterbinski care a inventat cronoscopul?

— Aşa cred. Asta-nseamnă că şi lucrarea trebuie să fie bună.

— Există vreo ediţie recentă? Sterbinski a murit acum treizeci de ani.

Nimmo înălţă din umeri, fără să scoată un cuvânt.

— Poţi afla?

Rămaseră câteva clipe în tăcere, timp în care redactorul se foi, în acompaniamentul scârţâitor al scaunului.

— Ai de gând să-mi spui despre ce-i vorba? Întrebă el după aceea.

— Îmi este imposibil. Oricum, mă poţi ajuta, unchiule? Îmi faci rost de un exemplar al lucrării?

— Ei bine, tu m-ai învăţat tot ceea ce ştiu despre pseudogravitaţie şi ar trebui să-ţi fiu recunoscător… Uite ce-i, te ajut, dar cu o condiţie.

— Care anume?

Brusc, bătrânul deveni grav.

— Să fii foarte atent, Jonas! Indiferent în ce domeniu ai activa, este clar că te-ai abătut din drum, angajându-te pe altă cale. Nu-ţi distruge cariera, doar fiindcă ţi-a trezit

curiozitatea ceva ce n-ai fost autorizat să cercetezi şi care n-ar trebui să te intereseze. Ai înţeles?

Foster încuviinţă din cap, fără să fie câtuşi de puţin atent. Gândurile îl alergau furioase prin minte.

* * *

După o săptămână, Ralph Nimmo îşi strecură silueta dolofană prin uşa apartamentului de două camere pe care Foster îl ocupa în campus şi şopti răguşit:

— Am pus mâna pe ceva.

— Ce? Sări tânărul.

— Un exemplar al lucrării lui Sterbinski şi Lamarr.

Scoase un colţ al casetei de sub pardesiul său voluminos. Aproape automat, Foster inspectă fereastra şi uşa, asigurându-se că erau închise, apoi întinse mâna.

Caseta microfilmului era jupuită de vreme, iar pelicula dinăuntru părea fragilă şi cu culorile şterse.

— Asta-i tot? Întrebă el.

— Unde ţi-e recunoştinţa, băiete?!

Nimmo se aşeză, oftând, pe un scaun şi se scotoci prin buzunar după un măr.

— Mulţumesc foarte mult, dar filmul ăsta-i vechi de tot…

— Fii mulţumit că l-am obţinut şi aşa. Am solicitat un exemplar de la Biblioteca Naţională. Nici vorbă! Acces limitat!

— Şi pe ăsta de unde-l ai?

— L-am furat. (Muşcă din măr cu zgomot.) De la biblioteca publică din New York.

— Cum?!

— Foarte simplu. În mod firesc, aveam acces la raft. Ca atare, când n-am văzut pe nimeni în jur, am trecut dincolo de lanţul de la sectorul de acces limitat, am găsit filmul şi am plecat cu el. Sunt nişte oameni foarte încrezători pe acolo. În plus, vor trece ani buni până îşi vor da seama că lipseşte. Cu toate astea, nepoate, ar fi bine ca nimeni să nu

ştie că deţii aşa ceva.

Foster privi filmul de parcă realmente i-ar fi fript palma. Nimmo azvârli cotorul mărului în coşul pentru hârtii şi-şi scotoci buzunarele după altul.

— Ciudat, remarcă el. În tot domeniul neutrinicii, nu mai există nimic altceva de dată mai recentă. Nicio monografie, nicio lucrare, nici măcar o notă informativă. Absolut nimic, după inventarea cronoscopului.

— Mda, aprobă Foster absent.

* * *

Serile, Foster venea în locuinţa familiei Potterley, unde se cufunda în studiu. Nu avea încredere s-o facă în apartamentul lui din campus.

Munca de seară devenise pentru el mai importantă decât propriile sale strădanii de a obţine o bursă. Uneori, se gândea şi la bursă, dar după un timp încetă s-o mai facă.

Iniţial, studiul se rezumase la citirea şi recitirea microfilmului. Ulterior, el constase în reflecţii (adesea, în timp ce un capitol al lucrării se derula prin miniproiector, fără a fi băgat în seamă).

Câteodată, Potterley i se alătura, pentru a-l privi, cu ochi atenţi şi vioi, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca procesele gândirii să se solidifice şi să devină vizibile în toate convoluţiile lor. Intervenea numai în două moduri.

Nu-i permitea lui Foster să fumeze şi, uneori, vorbea.

Nu era, totuşi, o conversaţie, ci mai degrabă un monolog cu glas scăzut, care, după toate aparenţele, nu avea menirea de a atrage atenţia. Aducea mai mult cu încercarea de a se elibera de o presiune lăuntrică.

Cartagina! Mereu Cartagina!

Cartagina – New York-ul Mediteranei antice. Cartagina – imperiul comercial şi regina mărilor. Cartagina – tot ceea ce doriseră să fie Siracuza şi Alexandria. Cartagina – denigrată de duşmani şi lipsită de capacitatea de replică.

Fusese învinsă, o dată, de Roma, care o alungase din Sicilia şi din Sardinia, dar reînviase, compensase pierderile suferite prin cucerirea de noi dominioane în Spania şi-l oferise lumii pe Hanibal, care avea să le aducă romanilor şaisprezece ani de teroare.

În cele din urmă, fusese înfrântă pentru a doua oară, se resemnase în faţa destinului şi începuse, cu unelte ştirbite, o existenţă pauperă într-un teritoriu redus, înflorind în aşa măsură încât, din invidie, Roma a forţat declanşarea celui de-al treilea război. Iar atunci, Cartagina, neavând decât mâinile goale şi tenacitatea, construise arme şi silise Roma să ducă un război de doi ani, care luase sfârşit numai prin distrugerea completă a oraşului, ai cărui locuitori preferaseră să se azvârle în flăcările propriilor case decât să se predea.

— Ar putea oamenii să lupte pentru o existenţă şi un mod de viaţă chiar aşa cum au descris autorii antici? Hanibal a fost un general mai bun decât oricare omolog roman, iar soldaţii îi erau devotaţi. Până şi duşmanii lui cei mai înverşunaţi l-au preamărit. Pare firesc să afirmi că a fost un cartaginez ieşit din comun, mai bun decât ceilalţi, un diamant pierdut printre gunoaie. Totuşi, de ce a rămas credincios Cartaginei până la moarte, după ani de exil? Se vorbeşte despre Moloh…

Foster nu-l asculta întotdeauna, dar uneori o făcea, şi atunci se înfiora şi simţea că i se face rău din cauza istoriei sângeroase a sacrificării copiilor. Potterley continua însă fără ezitare:

— Acelaşi lucru: minciună. O minciună veche de două miii cinci sute de ani, răspândită de greci şi de romani. Ei înşişi au avut propriii sclavi, au organizat crucificări şi torturi, lupte de gladiatori. Nu erau sfinţi. Mitul lui Moloh este ceea ce generaţiile ulterioare ar fi denumit propagandă de război, minciuni sfruntate. Pot dovedi că a fost o minciună. Pot dovedi şi, pe Dumnezeul meu, o să… o să…

Mormăia promisiunea aceea, din nou şi din nou, cu cea mai mare seriozitate.

* * *

Doamna Potterley îl vizita şi ea pe tânăr, dar mai puţin frecvent; de obicei, apărea marţea şi joia, când profesorul avea cursuri serale şi nu era prezent.

Stătea tăcută, cu chipul inert şi puhav, cu ochii în gol, cu întreaga atitudine distantă şi retrasă.

Prima dată, Foster încercase, stânjenit, să-i sugereze să plece.

— Vă deranjez? Întrebase ea pe un ton inexpresiv.

— Nu, bineînţeles că nu, minţise Foster jenat. Atâta doar că… că…

Nu putuse încheia fraza. Femeia dăduse din cap, ca şi cum ar fi acceptat o invitaţie de a rămâne. După aceea, deschisese punga cu care venise şi scosese o testea de foi din vitron, pe care începuse să le ţeasă, mişcând rapid şi delicat o pereche de depolarizatoare subţiri, tetrafaţetate, ale căror fire alimentatoare o făceau să pară că ţinea în mâini un păianjen imens.

Într-o seară, ea rostise încetişor:

— Fiica mea, Laurel, este de vârsta dumitale.

Foster tresărise, atât din cauza faptului că i se adresase pe neaşteptate, cât şi din cauza cuvintelor.

— N-am ştiut că aveţi o fată, comentase el.

— A murit. Cu ani în urmă.

Sub mişcările ei experte, vitronul căpăta forma neregulată a unui veşmânt pe care Foster nu-l putuse identifica.

— Îmi pare rău! Bolborosise el prosteşte.

Doamna Potterley suspinase.

— O visez deseori.

Ridicase spre tânăr privirea ei albastră, pierdută. Foster făcuse o grimasă şi-şi ferise ochii.

În altă seară, trăgând de o foaie de vitron care se electrizase, lipindu-i-se de rochie, îl întrebase:

— De fapt, ce este vizionarea temporală?

Întrebarea intervenise în momentul unei asocieri extrem de complicate de idei; de aceea, Foster replicase destul de nervos:

— Vă poate explica domnul Potterley.

— A încercat s-o facă. Da, da şi încă cum! Totuşi, cred că-i puţin cam repezit cu mine. De obicei, el o numeşte cronoscopie. Într-adevăr, se pot vedea lucrurile din trecut, la fel ca în 3D? Sau sunt doar simulate, precum cele de pe calculatorul dumitale?

Foster îşi privise nemulţumit calculatorul portabil. Era destul de eficient, dar, ca putere de lucru, nu se putea compara cu unul de la universitate. Eh, ce rost avea să-şi facă visuri?

— Eu personal n-am văzut niciodată un cronoscop, îi răspunsese, dar cred că, într-adevăr, se văd imagini şi se aud sunete.

— Deci, se pot auzi oamenii vorbind?

— Aşa cred.

— Pe jumătate disperat, continuase: – Doamnă Potterley, bănuiesc că toate acestea sunt extrem de plictisitoare pentru dumneavoastră. Îmi dau seama că nu doriţi să vă lăsaţi musafirul singur, dar nu trebuie să vă simţiţi obligată…

— Nu mă simt obligată. Stau aici şi aştept.

— Aşteptaţi? Ce anume?

— Te-am auzit în prima seară, rostise ea senin. Atunci când ai discutat întâia dată cu Arnold. Am tras cu urechea.

— Aţi tras cu urechea?

— Ştiu că n-ar fi trebuit s-o fac, dar eram teribil de îngrijorată în privinţa lui Arnold. Credeam că intenţiona să facă ceva ilegal şi voiam să aflu despre ce era vorba, iar când am auzit…

Se oprise, se aplecase asupra vitronului şi-l examinase cu

luare aminte.

— Ce anume aţi auzit, doamnă Potterley?

— Că nu vei construi un cronoscop.

— Bineînţeles că nu.

— Mi-am închipuit că, poate, te vei răzgândi.

Foster o privise buimăcit.

— Vreţi să spuneţi că veniţi aici cu speranţa că voi construi un cronoscop, şi aşteptaţi s-o fac?

— Aşa sper, domnule Foster. Sper din toată inima să-l construieşti.

Parcă prin farmec, un văl de ceaţă îi căzuse de pe chip, dezvăluindu-i trăsăturile limpezi şi precis conturate, îmbujorându-i obrajii şi făcându-i ochii să scânteieze. În vocea femeii se simţeau vibraţii ce aduceau aproape cu exuberanţa.

— N-ar fi minunat, şoptise ea, să avem unul? Oamenii din trecut ar putea trăi din nou. Faraoni… şi regi…, şi oameni simpli. Sper că vei construi unul, domnule Foster. Sper… din toată inima.

Tuşise, parcă înecându-se cu intensitatea propriilor ei cuvinte, şi lăsase foile de vitron să-i lunece din poală. Se ridicase şi suise în graba scara pivniţei, în vreme ce ochii tânărului îi urmăriseră, uluiţi şi tulburaţi, mersul stângaci.

Episodul respectiv îl marcase pe fizician – noaptea începuse să aibă insomnii şi tot soiul de gânduri nu-i mai dădeau pace. Fusese un fel de indigestie mentală.

În cele din urmă, după chinuri mari, îi trimisese unchiului Ralph cererile de bursă. Nu avea niciun fel de speranţe legate de succesul lor. „Nu vor fi aprobate”, se gândise aproape resemnat.

Desigur, dacă s-ar fi întâmplat aşa, ar fi izbucnit un scandal teribil în cadrul departamentului său şi probabil că, la sfârşitul anului universitar, contractul său n-ar mai fi fost reînnoit.

Posibilitatea respectivă aproape că nu-l mai îngrijora. Se gândea la neutrinică, numai la neutrinică. Traiectoriile

neutrinilor se curbau şi coteau în mod brusc, conducându-l cu răsuflarea tăiată pe trasee pe care nu le urmaseră nici chiar Sterbinski şi Lamarr.

Îl sunase pe Nimmo.

— Unchiule Ralph, am nevoie de câteva chestii pe care nu le găsesc în campus.

Pe ecran, chipul redactorului era jovial, însă glasul îi sunase tăios.

— În primul rând, ai nevoie să urmezi un curs de comunicare. Îmi ies peri albi, încercând să transform cererea ta în ceva inteligibil. Dacă în legătură cu asta m-ai sunat…

— Nu, nu, clătinase din cap Foster. Am nevoie de astea.

Şi ridicase pentru câteva clipe o foaie de hârtie în faţa ecranului.

— Hei, strigase Nimmo, crezi că sunt atotputernic?!

— Poţi face rost de ele, unchiule. O ştii foarte bine.

Nimmo recitise lista, mişcându-şi în tăcere buzele dolofane, şi-l privise cu gravitate.

— Ce se-ntâmplă când le pui cap la cap? Se interesase el.

Foster ridicase din umeri.

— O să capeţi drepturile exclusive de popularizare pentru orice se va descoperi, aşa cum am procedat mereu. Deocamdată, însă, te rog să nu mă întrebi nimic.

— Să ştii că nu pot face miracole.

— Doar pe acesta. Trebuie! Eşti redactor ştiinţific, nu cercetător. Nu trebuie să dai socoteală nimănui. Ai prieteni şi relaţii. Ei pot întoarce o clipă privirea, nu-i aşa, ca să scape de tine la viitoarea publicare?

— Credinţa ta, nepoate, este mişcătoare. O să încerc.

* * *

Nimmo reuşise. Materialele şi echipamentele fuseseră aduse, într-o seară, târziu, cu un autovehicul particular. Nimmo şi Foster le descărcaseră icnind, întrucât nu erau

obişnuiţi cu munca fizică.

După plecarea lui Nimmo, Potterley se oprise în uşa pivniţei şi întrebase încetişor:

— La ce slujesc toate astea?

Foster îşi îndepărtase o şuviţă de păr din ochi şi-şi masase încetişor o încheietură scrântită.

— Vreau să fac câteva experienţe simple.

— Adevărat?

Ochii istoricului scânteiaseră aţâţaţi.

Foster încercase senzaţia că era exploatat. Parcă cineva îl purta pe un drum periculos, trăgându-l de vârful nasului; i se părea că putea distinge limpede dezastrul care-l aştepta la capătul potecii, dar cu toate acestea, înainta hotărât şi entuziast. Mai rău decât orice era faptul că simţea că degetele ce-l trăgeau de nas îi aparţineau chiar lui.

Potterley începuse totul – Potterley, care acum stătea în prag, radiind; totuşi, impulsul venise de la el.

— Acum doresc intimitate, domnule Potterley, rostise acru Foster.

Dacă dumneavoastră sau soţia dumneavoastră o să vă plimbaţi pe aici, o să mă-ncurcaţi.

„Dacă asta-l nemulţumeşte”, gândise el, „n-are decât să mă dea afară. N-are decât să pună capăt poveştii ăsteia.”

În adâncul inimii, însă, nu crezuse că eventuala evacuare ar fi fost în stare să-l oprească.

Nu se ajunsese la aşa ceva. Potterley nu păruse câtuşi de puţin ofensat. Privirea lui blândă rămăsese neschimbată.

— Bineînţeles, domnule Foster! Încuviinţase el. Vei avea toată intimitatea pe care o doreşti!

Tânărul îl privise plecând. Fusese lăsat să-şi continue marşul; în chip pervers, pe de o parte era fericit, iar pe de altă parte se detesta pentru că se simţea fericit.

Căpătă obiceiul să doarmă pe un pat pliant în subsolul casei istoricului şi să-şi petreacă toate week-end-urile acolo.

În perioada respectivă, fusese înştiinţat că bursa sa

(aranjată de Nimmo) fusese aprobată. Şeful de catedra îi adusese vestea şi-l felicitase.

— Grozav, mulţumesc! Mormăise Foster, privind distrat în gol.

Dezinteresul lui fusese atât de evident, încât celălalt se încruntase şi plecase fără să facă alt comentariu.

Foster nici măcar nu se mai gândise la episodul respectiv. Fusese un fleac ce nu merita să fie băgat în seamă. El plănuia ceva cu adevărat important, un test cu adevărat semnificativ, chiar pentru acea seară.

* * *

Seara aceea fu urmată de o a doua, apoi de o a treia, după care tânărul, tras la faţă şi pe jumătate topit de încântare, îl chemă pe Potterley.

Istoricul coborî scara şi privi în jur, examinând instrumentele improvizate.

— Factura pentru curent electric este impresionantă, rosti el cu vocea-i blândă. Pe mine nu mă deranjează, dar autorităţile ar putea începe să-şi pună întrebări. E posibil să se facă ceva în direcţia asta?

Era o seară caldă, totuşi istoricul purta sacou şi o cămaşă închisă la gât. Foster, care stătea numai în maieu, îşi înălţă ochii injectaţi şi vorbi cu glas tremurător:

— N-o să mai dureze mult, domnule Potterley. V-am chemat aici ca să vă spun ceva. Se poate construi un cronoscop. Unul mic, bineînţeles, dar se poate.

Potterley se agăţă de balustrada scării şi corpul i se înmuie. Izbuti să şoptească:

— Îl poţi construi aici?

— Da, încuviinţă Foster obosit.

— Dumnezeule! Ziceai…

— Ştiu ce am zis! Strigă tânărul, enervat. Am zis că nu se poate. Pe atunci, nu ştiam nimic. Nici Sterbinski nu ştia mare lucru.

— Eşti sigur? Nu greşeşti, domnule Foster? N-aş putea suporta, dacă…

— Nu greşesc! Ce naiba, domnule Potterley, dacă simpla teorie ar fi fost suficientă, am fi putut avea un vizualizator temporal acum o sută de ani, când a fost postulată existenţa neutrinului. Din nefericire, primii cercetători l-au considerat ca fiind, pur şi simplu, o particulă misterioasă, fără masă sau sarcină electrică, care nu poate fi detectată. Era doar ceva capabil să echilibreze ecuaţiile şi să salveze legea conservării energiei.

Nu era sigur că celălalt înţelegea despre ce-i vorbea. Nu-i păsa.

Avea nevoie de un respiro. Trebuia să se elibereze de o parte din gândurile ce-l ameţiseră şi, totodată, avea nevoie de un fundal pentru ceea ce urma să-i spună lui Potterley.

— Sterbinski a descoperit primul, continuă el, că neutrinul traversează bariera transversală spaţio-temporală, mai precis că poate călători prin timp la fel de uşor ca prin spaţiu. Sterbinski a conceput primul o metodă de oprire a neutrinilor. El a inventat un înregistrator de particule şi a învăţat cum să interpreteze tiparele fluxului neutrinic.

Fluxul este afectat şi deviat de materia pe care a traversat-o în decursul călătoriei temporale, iar devierile pot fi analizate şi convertite în imagini ale materiei care le-a cauzat. Vizionarea temporală este posibilă. Până şi vibraţiile aerului pot fi detectate în modul acesta şi se pot converti în sunete.

Potterley nu era deloc atent.

— Da, da, încuviinţă el grăbit. Totuşi, când poţi construi un cronoscop?

— Lăsaţi-mă să termin, îl opri Foster. Totul depinde de metoda folosită pentru detectarea şi analizarea fluxului de neutrini. Metoda lui Sterbinski este dificilă şi indirectă şi, în plus, necesită cantităţi uriaşe de energie. Eu însă am studiat pseudogravitaţia, domnule Potterley, ştiinţa

câmpurilor gravitaţionale artificiale. M-am specializat în comportamentul luminii în asemenea câmpuri. Este un domeniu nou, despre care Sterbinski nu ştia nimic. Dacă ar fi ştiut, ar fi întrezărit – oricine ar fi făcut-o – o metodă mai bună şi mai eficientă pentru detectarea neutrinilor, prin folosirea unui câmp de pseudogravitaţie. Eu însumi, dacă aş fi cunoscut ceva mai multă neutrinică, m-aş fi gândit imediat la ea.

— Ştiam eu! Se lumină la chip istoricul. Chiar dacă stopează cercetarea în neutrinică, guvernul nu poate avea siguranţa că descoperirile din alte domenii ale ştiinţei nu vor reflecta cunoştinţele din neutrinică. Asta spune mult despre însemnătatea conducerii centralizate a cercetării ştiinţifice. M-am gândit la aspectul acesta de multă vreme, domnule Foster, chiar dinainte ca dumneata să fi venit să lucrezi aici.

— Nu pot decât să vă felicit, dar trebuie să ştiţi că mai există ceva…

— Bine, bine, nu mai contează! Răspunde-mi, te rog, când poţi construi un cronoscop?

— Încerc să vă spun ceva, domnule Potterley. Un cronoscop n-o să vă ajute cu nimic.

„Asta a fost”, se gândi Foster.

Profesorul coborî încet treptele şi se opri în faţa lui.

— Ce vrei să spui? De ce nu mă va ajuta?

— N-o să vedeţi Cartagina. Asta încerc să vă explic de atâta vreme.
Nu veţi putea niciodată să vedeţi Cartagina.

— Nu, nu, clătină Potterley din cap, aici greşeşti! Dacă ai un cronoscop, atunci ajunge să-l focalizezi corect şi…

— Nu, domnule Potterley! Nu-i vorba despre o chestiune de focalizare. Există factori aleatori, care afectează fluxul de neutrini, aşa cum afectează toate particulele subatomice. Aici intervine ceea ce, în limbaj ştiinţific, se numeşte principiul incertitudinii. Atunci când fluxul este înregistrat şi interpretat, factorul aleatoriu apare sub forma

unor neclarităţi – tehnicienii din comunicaţii le denumesc „paraziţi”. Cu cât pătrundem mai adânc în timp, cu atât neclarităţile sunt mai pronunţate, paraziţii sunt mai intenşi. După o vreme, ei acoperă complet imaginile. Înţelegeţi?

— Trebuie mai multă energie, spuse istoricul cu un glas lipsit de orice inflexiune.

— Nu-i suficient. Când paraziţii înceţoşează detaliile, orice amplificare a detaliilor îi amplifică şi pe ei. Dacă aveţi un film supraexpus, puteţi să-l măriţi oricât de mult, dar tot nu veţi vedea nimic. Fiţi atent!

Natura fizică a universului impune limite. Agitaţia termică aleatorie a moleculelor de aer limitează intensitatea pe care trebuie s-o aibă un sunet, ca să fie detectat de instrumente. Lungimea de undă a luminii sau a unui electron limitează mărimea obiectelor ce pot fi zărite de instrumente. Acelaşi principiu este valabil şi în cronoscopie. Nu puteţi ajunge prea departe în timp.

— Dar cât de departe? Cât?

Foster inspiră adânc.

— O sută douăzeci şi cinci de ani. Asta-i limita maximă.

— Dar buletinul lunar publicat de Comisie descrie aproape exclusiv vizionări din istoria antică. (Potterley chicoti fără vlagă.) Probabil că te-nşeli. Guvernul deţine informaţii din anul 3000 Î.Hr.

— De când aţi început să credeţi în afirmaţiile guvernului? Pufni dispreţuitor Foster. Aţi demarat toată afacerea asta pornind de la ideea că guvernul minte, că niciun istoric n-a folosit niciodată cronoscopul. Acum înţelegeţi motivul? El nu putea fi utilizat de nimeni, cu excepţia celor interesaţi de istoria foarte recentă.

— Greşeşti… încă nu ştii totul…

— Adevărul nu poate fi deformat în folosul dumneavoastră, să ştiţi!

Trebuie să admiteţi evidenţa – guvernul ascunde adevărul.

— De ce?

— Habar n-am.

Nasul cârn al lui Potterley zvâcnea necontrolat, iar ochii i se holbaseră.

— Este doar o ipoteză, domnule Foster, insistă el pe un ton rugător.
Construieşte un cronoscop. Construieşte unul şi să încercăm…

Tânărul îl prinse de umeri şi-l strânse cu putere.

— Credeţi că n-am făcut-o? Credeţi că v-aş fi spus toate astea înainte de a le verifica, în toate modurile pe care le cunosc? *Am construit* un cronoscop. Este în jurul dumneavoastră. Priviţi!

Se repezi la întrerupătoarele transformatorului de putere şi le acţionă, unul câte unul. Făcu câteva reglaje şi stinse lumina din plafon.

— Aşteptaţi puţin.

În apropiere de centrul unui perete, se zări o luminiţă. Potterley bolborosea ceva neinteligibil, dar Foster strigă:

— Priviţi!

Luminiţa spori în intensitate, îşi mări dimensiunile şi se transformă într-un mozaic alb-negru. Bărbaţi şi femei! Neclari. Cu trăsături înceţoşate. Braţele şi picioarele se distingeau doar ca nişte fulgere difuze. Pe lângă ei, trecu un automobil de tip vechi, neclar, totuşi recognoscibil – unul dintre modelele care, cândva, folosiseră motoare cu ardere internă.

— Undeva, pe la mijlocul secolului XX, aş zice, comentă Foster.
Deocamdată, nu pot conecta o legătură audio, aşa că nu vom auzi nimic. Ulterior, o voi face. Oricum, mai departe de mijlocul secolului XX nu putem ajunge. Credeţi-mă, este focalizarea cea mai bună care se poate obţine.

— Construieşte o maşină mai mare… mai puternică… se bâlbâi Potterley. Îmbunătăţeşte circuitele!

— Nu înţelegeţi? Principiul incertitudinii nu poate fi păcălit, la fel cum nu se poate trăi pe Soare. Există anumite limitări de natură fizică.

— Minţii Nu te cred. O să…

Un glas se auzi, ascuţit şi răsunător:

— Arnold! Domnule Foster!

Tânărul se răsuci fulgerător. Potterley rămase încremenit pentru câteva secunde, apoi întrebă, fără să se întoarcă:

— Ce-i, Caroline? Lasă-ne!

— Nu!

— Doamna Potterley coborî treptele.

— Am auzit. A fost imposibil să n-aud. Ai un vizualizator temporal, domnule Foster? Aici, în pivniţă?

— Da, doamnă Potterley. Un fel de vizualizator temporal. Nu unul foarte bun. Încă nu pot capta sunete, iar imaginile sunt difuze, dar funcţionează.

Femeia îşi încleştă mâinile şi le duse la piept.

— Ce minunat! Ce minunat!

— Nu-i deloc minunat! Se răsti soţul ei. Tânărul ăsta nepriceput nu se poate întoarce în timp mai departe…

— Uitaţi ce-i… începu fizicianul exasperat.

— Te rog! Strigă doamna Potterley. Ascultă-mă! Arnold, nu-ţi dai seama că dacă putem vedea trecutul de acum douăzeci de ani, o putem revedea pe Laurel? Ce ne pasă nouă de Cartagina şi de istoria antică?

O putem vedea pe Laurel. Ea va fi din nou vie pentru noi. Lăsaţi maşina aici, domnule Foster. Arătaţi-ne cum s-o punem în funcţiune.

Foster îşi mută privirea de la femeie la soţul ei. Chipul lui Potterley devenise alb ca varul. Deşi glasul îi rămăsese scăzut şi egal, îşi pierduse cumva calmul.

— Eşti o proastă! Şuieră el.

— Arnold, şopti Caroline fără putere.

— Eşti o proastă, îţi repet. Ce vei vedea? Trecutul. Trecutul mort.

Crezi că Laurel va face ceva nou, ceva ce n-a făcut deja? Crezi că vei vedea ceva ce n-ai mai văzut? Vei retrăi din nou şi din nou acei trei ani, privind o fetiţă care nu va creşte niciodată?

Vocea profesorului trăda faptul că acesta era pe punctul de a-şi pierde cumpătul; totuşi, n-o făcu. Se apropie de Caroline, o prinse de umeri şi o zgâlţâi.

— Ştii ce se va întâmpla cu tine, dacă vei face asta? Vei fi internată în azil, fiindcă vei înnebuni. Da, vei înnebuni! Vrei să te duci la ospiciu?
Vrei să fii închisă şi supusă psihoterapiilor?

Doamna Potterley se smulse din strânsoare. Făptura neajutorată de altădată nu dovedea nici urmă de nesiguranţă ori de moliciune. Se preschimbase într-o gorgonă.

— Vreau să-mi văd copilul, Arnold! Este în maşinăria asta şi vreau să-l văd!

— *Nu este* în maşinărie. Nu-i decât o imagine. Nu poţi pricepe? O imagine! Ceva care nu-i real!

— Îmi vreau copilul, m-auzi?

— Se năpusti asupra lui, zbierând, lovindu-l cu pumnii; – *îmi vreau copilul!*

Istoricul se retrase din faţa asaltului violent. Foster se vârî între ei, şi doamna Potterley căzu pe podea, hohotind isteric.

Potterley se răsuci şi privi în jur cu ochi disperaţi. Cu un efort vădit, smulse din suportul ei o secure şi o învârti, înainte ca tânărul, buimăcit de ceea ce se întâmpla, să-l poată opri.

— Înapoi, şuieră Potterley, sau te ucid, îţi jur!

Lovi cu putere, şi Foster sări într-o parte.

Profesorul se năpusti cu furie asupra fiecărui aparat din subsol şi, după primul zornăit de cioburi, Foster rămase locului, privindu-l, cu ochii holbaţi.

Potterley continuă să izbească în stânga şi în dreapta, până ce mânerul securii se rupse, iar el se opri, în mijlocul unui haos de ţăndări şi cioburi. Se întoarse către fizician şi-i şopti:

— Pleacă! Să nu te mai întorci niciodată! Dacă vreun obiect de aici ţi-a aparţinut, trimite-mi nota de plată şi o să-

ţi achit dublu valoarea lui.

Foster ridică din umeri, îşi luă cămaşa şi urcă treptele. O putea auzi pe doamna Potterley plângând în hohote; când ajunse în capul scării, se întoarse şi privi pentru ultima dată înapoi – domnul Potterley era aplecat deasupra soţiei lui, cu o expresie tristă.

* * *

Peste două zile, spre sfârşitul programului, când Foster se uita obosit de jur împrejur, căutând date referitoare la proiectele aprobate pe care le-ar fi putut studia acasă, Potterley îşi făcu din nou apariţia. De fapt, se opri în pragul uşii, parcă neîndrăznind să pătrundă în biroul fizicianului.

Ca întotdeauna, profesorul era îmbrăcat fără cusur. Ridică braţul într-un gest prea vag ca să fie un salut sau o scuză. Foster îl privi inexpresiv.

— Am aşteptat până la ora asta… începu Potterley, când ştiam că…
Pot intra?

Tânărul dădu din cap, fără să scoată un cuvânt.

— Cred că ar trebui să-mi cer scuze pentru comportamentul meu, continuă celălalt. Am fost îngrozitor de dezamăgit… nu m-am mai putut controla. Cu toate acestea, n-am nicio scuză.

— Vă accept scuzele. Asta-i tot?

— Mi se pare că te-a sunat soţia mea.

— Da, m-a sunat.

— A fost cam isterică în ultima vreme. Mi-a comunicat că te-a sunat, dar nu puteam să fiu sigur de asta.

— M-a sunat, într-adevăr…

— Mi-ai putea spune… ai fi atât de amabil să-mi spui ce dorea?

— Voia un cronoscop. Mi-a zis că are nişte economii şi că era gata să-mi plătească.

— L-ai… i-ai promis ceva?

— L-am amintit faptul că nu sunt fabricant.

— Perfect! Oftă uşurat Potterley. Te rog, nu mai discuta cu ea! Nu este o femeie… tocmai în…

— Uitaţi ce este, domnule Potterley. Nu intenţionez să intervin într-o problemă de familie, dar ar fi bine să fiţi pregătit. Cronoscopul poate fi construit de oricine. Folosind câteva subansamble simple, ce se găsesc de ocazie, el poate fi realizat în atelierul oricărui individ cu înclinaţii meşteşugăreşti. Cel puţin, partea video.

— Totuşi, nimănui nu-i va trece prin cap să-o facă, nu? Nimănui nu i-a trecut până acum.

— Eu nu am de gând să păstrez secretul.

— Dar nu poţi publica nimic. Este o cercetare neautorizată.

— Asta nu mai contează, domnule Potterley. Dacă-mi pierd bursa, o pierd şi gata. Dacă universitatea este nemulţumită, voi demisiona. Pur şi simplu, nu mai contează.

— Nu poţi face una ca asta!

— Până acum, rânji Foster, nu v-a păsat că mi-aş putea pierde bursa şi poziţia. De ce aţi devenit atât de grijuliu acum? Cred că ar fi bine să vă explic un lucru: Când aţi venit prima dată la mine, eu credeam în cercetarea organizată şi centralizată – altfel spus, în situaţia existentă.
V-am considerat un anarhist intelectual, domnule Potterley, şi încă unul periculos. Dar, dintr-un motiv sau altul, de câteva luni încoace, eu însumi am devenit un anarhist şi am realizat nişte lucruri extraordinare. Nu pentru că aş fi un savant strălucit. Câtuşi de puţin! Aceasta s-a întâmplat datorită faptului că, fiind dirijată de sus, cercetarea ştiinţifică are destule găuri ce pot fi astupate de oricine care priveşte în direcţia corectă. Iar aşa ceva ar fi putut face oricine, dacă guvernul nu s-ar fi străduit în mod activ să prevină asemenea tentative. Vă rog să mă înţelegeţi, continuu să cred că o cercetare direcţionată poate fi utilă. Nu sunt partizanul unei reveniri la o anarhie totală. Ar

trebui, însă, să existe o zonă intermediară.
Cercetarea direcţionată îşi poate păstra flexibilitatea. Unui savant trebuie să i se permită să-şi dea frâu liber curiozităţii, cel puţin în timpul liber.

Potterley se aşeză şi începu să vorbească pe un ton linguşitor:

— Să discutăm puţin despre asta, Foster. Eu îţi apreciez idealismul.
Eşti tânăr. Doreşti luna de pe cer. Nu te poţi, însă, autodistruge prin idei excentrice despre ceea ce ar trebui să fie cercetarea. Eu te-am adus în situaţia actuală. Eu sunt responsabil şi mă învinuiesc pentru asta în mod permanent. Am acţionat mânat de sentimente. Interesul meu faţă de Cartagina m-a orbit! Am fost un prost şi jumătate!

— Vreţi să spuneţi că v-aţi schimbat complet în numai două zile?
Că, pentru dumneavoastră, Cartagina nu mai înseamnă nimic? Că limitarea guvernamentală a cercetărilor nu înseamnă nimic?

— Până şi un prost şi jumătate ca mine poate învăţa ceva, Foster.
Soţia mea m-a făcut să pricep ceva. Acum înţeleg motivele pentru care guvernul a blocat cercetarea neutrinicii. Acum două zile, nu le înţelegeam. Şi, înţelegându-le, le aprob. Ai văzut în ce fel a reacţionat soţia mea când a aflat că ai construit cronoscopul în pivniţă. Eu consideram cronoscopul drept un instrument folositor pentru cercetare. Ea, însă, nu vedea decât plăcerea personală de a reveni obsesiv la un trecut personal, un trecut mort. Cercetătorii autentici, adepţi ai ştiinţei abstracte, se află în minoritate. Cei precum soţia mea ne vor copleşi. Dacă guvernul ar fi încurajat cronoscopia ar fi însemnat ca trecutul fiecărui individ să devină vizibil. Funcţionarii şi demnitarii ar fi putut cădea victime ale şantajelor şi presiunilor de tot felul, fiindcă ce locuitor al pământului are un trecut absolut imaculat? Niciun guvern n-ar fi putut rezista la conducere.

— Poate că aveţi dreptate, răspunse tânărul, umezindu-şi buzele.

Poate că guvernul îşi poate găsi unele justificări, dar aici este vorba despre un principiu important. Cine ştie ce alte progrese ştiinţifice sunt blocate, de vreme ce savanţii sunt siliţi să umble doar pe nişte poteci înguste? Dacă un cronoscop devine teroarea câtorva politicieni, atunci acesta este preţul care trebuie plătit. Publicul trebuie să înţeleagă că este necesar ca ştiinţa să fie liberă, iar pentru asta nu există cale mai spectaculoasă decât de a-mi publica descoperirea, într-un fel sau altul, chiar dacă cercetarea respectivă n-a fost autorizată.

Fruntea profesorului de istorie se acoperise de broboane de transpiraţie, totuşi vocea îi rămăsese egală.

— Nu-i vorba doar despre câţiva politicieni, domnule Foster. Nu gândi aşa. Ar deveni şi teroarea mea. Soţia mea şi-ar petrece toată viaţa alături de fiica noastră moartă. S-ar îndepărta şi mai mult de realitate.

Ar înnebuni, retrăind mereu şi mereu aceleaşi scene. Şi n-ar fi numai teroarea mea. Alte persoane s-ar afla în aceeaşi situaţie. Copii căutându-şi părinţii decedaţi, bătrâni dezgropându-şi propria tinereţe… O lume întreagă ar trăi în trecut. O nebunie generalizată!

— Progresul nu poate fi împiedicat de aprecieri morale! În istoria omenirii, n-a existat nici măcar o singură invenţie ori descoperire pe care oamenii să n-o pervertească, dovedind o ingeniozitate ieşită din comun. Omenirea trebuie să aibă, în acelaşi timp, şi ingeniozitatea de a împiedica să se întâmple aşa ceva. Cât despre cronoscop, cei pe care dumneavoastră îi vedeţi obsedaţi de trecutul mort vor obosi în scurt timp.

Ei îşi vor surprinde părinţii iubiţi făcând anumite lucruri, poate neaşteptate, şi entuziasmul le va păli. Astea nu sunt, totuşi, decât amănunte nesemnificative. În ceea ce mă priveşte, este o chestiune de principii.

— La naiba cu principiile dumitale! Nu poţi înţelege

bărbaţii şi femeile la fel ca pe principii? Nu-nţelegi că soţia mea va retrăi incendiul care a ucis-o pe fetiţa noastră? Va fi imposibil să n-o facă. O cunosc. Va reface fiecare moment, căutând să-l împiedice. Va retrăi episodul, din nou şi din nou, sperând de fiecare dată că nu se va petrece. De câte ori vrei s-o ucizi pe Laurel?

Glasul îi devenise răguşit. În mintea fizicianului încolţi o idee.

— Domnule Potterley, ce anume vă este teamă că va descoperi ea?

Ce s-a întâmplat în seara incendiului?

Palmele celuilalt se ridicară pe neaşteptate, acoperindu-i chipul, şi se scuturară, în acelaşi ritm cu suspinele sale mute. Foster se întoarse cu spatele şi privi stânjenit pe fereastră. După o tăcere îndelungată, Potterley rosti:

— A trecut multă vreme de când nu m-am mai gândit la asta.

Caroline plecase la târguieli şi eu rămăsesem cu fetiţa. După-amiază, am intrat în camera ei, să văd dacă nu se dezvelise! Aveam ţigara în mână… Pe atunci, fumam. Presupun că o stinsesem înainte de a o pune în scrumiera de pe servantă. Eram întotdeauna foarte grijuliu. Laurel dormea liniştită. M-am întors în sufragerie şi am aţipit în faţa aparatului video. M-am trezit tuşind, înconjurat de flăcări. Nu ştiu cum a-nceput totul…

— Credeţi, însă, că de vină a fost ţigara, nu? Întrebă tânărul. O ţigară pe care, o singură dată, aţi uitat s-o stingeţi.

— Nu ştiu. Am încercat s-o salvez pe Laurel, dar, până am ieşit din casă, murise asfixiată.

— Bănuiesc că nu i-aţi spus niciodată soţiei despre ţigara aceea.

Potterley clătină din cap.

— Însă ideea că s-ar putea să fiu eu vinovat nu mi-a ieşit niciodată din minte.

— Dar acum, cu un cronoscop, ea va afla. Poate că n-a

fost ţigara de vină. Poate că aţi stins-o. N-ar fi posibil?

Cele câteva lacrimi se uscaseră pe chipul istoricului. Roşeaţa din obraji îi dispăruse.

— Nu pot risca, murmură el. Deşi nu-i vorba numai despre mine, Foster. Pentru majoritatea oamenilor, trecutul ascunde grozăvii. Nu elibera lucrurile acelea teribile, nu le lăsa să se năpustească asupra omenirii.

Foster se sculă şi porni să se plimbe dintr-un capăt în celălalt al încăperii. Cumva acest lucru explica de ce Potterley manifesta dorinţa obsedantă, iraţională, de a-i apăra pe cartaginezi, de a-i preamări şi – în primul rând – de a desfiinţa legenda sacrificiilor aduse lui Moloh.
Eliberându-i pe ei de vina pruncuciderilor prin foc, profesorul s-ar fi absolvit, simbolic, de aceeaşi vină. Acelaşi foc care-l împinsese spre construirea unui cronoscop îl împingea acum spre distrugerea acestuia.

Tânărul îl privi cu tristeţe pe istoric.

— Vă înţeleg situaţia, domnule Potterley, dar problema aceasta depăşeşte cadrul sentimentelor personale. Trebuie să înlătur jugul de pe grumazul ştiinţei.

— Vrei să spui, şuieră Potterley, că doreşti gloria şi bogăţia pe care le aduce o asemenea descoperire?

— Habar n-am de aspectul legat de bogăţie, dar nu-l dispreţuiesc.
Sunt şi eu un biet om…

— Nu intenţionezi să-ţi păstrezi secretă descoperirea?

— În niciun caz.

— Bine, atunci… şi bărbatul se ridică în picioare, privindu-l ameninţător.

Foster trăi o stranie clipă de spaimă. Profesorul era mai bătrân decât el, mai scund, mai slăbuţ şi nu părea să deţină vreo armă. Totuşi…

— Dacă vă gândiţi să mă ucideţi, ori intenţionaţi să faceţi altă nebunie similară, îi spuse el, toate datele legate de cronoscop se află depozitate într-o casetă de valori, care va fi deschisă de anumiţi prieteni, în cazul dispariţiei sau

morţii mele.

— Nu fi idiot! Pufni Potterley şi părăsi odaia.

Fizicianul închise uşa, o încuie şi se aşeză să se gândească. Se simţea ridicol. Bineînţeles, nu avea nicio casetă de valori în care să fi depozitat informaţii ştiinţifice. În mod normal, nu i-ar fi trecut prin minte o asemenea acţiune melodramatică, dar acum acest lucru se întâmplase.

Simţindu-se de-a dreptul penibil, petrecu o oră scriind ecuaţiile aplicării opticii pseudogravitaţionale în înregistrarea neutrinilor, la care adăugă schiţe privind detaliile construirii cronoscopului. Puse filele respective într-un plic, pe care-l sigilă, apoi mâzgăli pe acesta numele lui Ralph Nimmo.

Petrecu o noapte destul de agitată, iar dimineaţa, în drum spre facultate, depuse plicul la o bancă, însoţit de instrucţiuni ce autorizau deschiderea casetei de valori după moartea sa.

Îi telefonă lui Nimmo, pentru a-l anunţa de existenţa plicului, dar refuză cu încăpăţânare să spună ceva despre conţinutul acestuia.

Niciodată nu se mai simţise într-un mod atât de ridicol preocupat de propria-i persoană.

* * *

În noaptea aceea şi în următoarea, Foster dormi cu intermitenţe, fiind obsedat de problema extrem de arzătoare a publicării datelor obţinute în mod neautorizat.

Bineînţeles, *Comunicările Societăţii de Pseudogravitaţie,* publicaţia pe care o cunoştea cel mai bine în domeniul său, nu s-ar fi atins de o lucrare ce nu includea magica notă de subsol: „Cercetările prezentate în această comunicare au la bază bursa nr aprobată de Comisia Naţională a O.N.U.”.

Acelaşi lucru era valabil şi pentru *Revista de fizică.*

Existau, desigur, şi diverse publicaţii minore, care, de

dragul senzaţionalului, ar fi putut trece cu vederea peste sursa datelor, dar asta ar fi necesitat o serie de negocieri financiare – direcţie în care tânărul ezita să pornească. Ţinând cont de toate aceste aspecte, ar fi preferat să plătească din buzunarul propriu publicarea unei broşuri cu tiraj mic, pe care s-o distribuie în comunitatea ştiinţifică. Într-o asemenea variantă, ar fi putut chiar să se dispenseze de serviciile unui redactor, sacrificând stilul în favoarea vitezei. Mai trebuia să găsească o tipografie convenabilă, dar era sigur că unchiul Ralph cunoştea câteva nume.

Mergând pe coridor spre biroul său, se întrebă neliniştit dacă nu cumva ar fi trebuit să nu mai piardă vremea, să nu-şi mai ofere ocazia de a se lăsa cotropit de idei contradictorii, ci să rişte şi să-l sune pe Ralph chiar de la facultate. Gândurile acestea îi ocupau mintea în asemenea măsură, încât abia când se apropie de masă îşi dădu seama că nu era singur în încăpere.

Potterley se afla acolo, însoţit de un bărbat pe care Foster nu-l cunoştea.

— Ce-i asta? Exclamă fizicianul, privindu-i.

— Îmi pare rău, replică Potterley, dar trebuie să te opresc.

— Despre ce vorbiţi? Făcu Foster, continuând să-i examineze nedumerit pe cei doi.

— Permite-mi să mă prezint, interveni necunoscutul. (Avea dinţi mari, puţin neregulaţi, care se dezveleau complet când surâdea.) Mă numesc Thaddeus Araman şi sunt şeful catedrei de Cronoscopie.
Doresc să am o discuţie cu dumneata, referitor la unele informaţii primite de la domnul profesor Potterley şi confirmate de propriile noastre surse.

— Am luat toată vina asupra mea, domnule Foster, rosti grăbit Potterley. Le-am explicat că eu te-am convins, împotriva voinţei dumitale, să efectuezi nişte cercetări neautorizate. M-am oferit să accept întreaga responsabilitate. Nu doresc ca dumneata să fii afectat în

vreun fel. Atâta doar că nu se poate permite întrebuinţarea cronoscopiei!

Araman încuviinţă din cap.

— Într-adevăr, domnul Potterley şi-a asumat întreaga responsabilitate, numai că situaţia nu mai are acum nicio legătură cu dumnealui.

— Şi ce intenţionaţi să faceţi? Întrebă Foster. Să mă îndepărtaţi definitiv de la orice cercetări oficiale?

— Aş putea s-o fac.

— Să decideţi îndepărtarea mea din universitate?

— Nu mi-ar fi deloc greu.

— Perfect, daţi-i drumul! Consideraţi că aţi făcut-o deja. Îmi părăsesc biroul chiar acum, o dată cu dumneavoastră. Obiectele personale mi le voi recupera ulterior. Dacă insistaţi, le pot abandona şi pe ele. Asta-i tot?

— Nu tocmai, surâse Araman. Trebuie să declari că nu vei mai face alte cercetări în domeniul cronoscopiei, că nu vei publica nimic din cele aflate până acum şi, desigur, că nu vei construi un cronoscop. Vei rămâne permanent sub supraveghere, pentru a ne asigura că vei respecta declaraţia.

— Şi dacă refuz să declar aşa ceva? Ce-mi puteţi face? Cercetarea neautorizată poate fi lipsită de etică, dar nu constituie un delict.

— În cazul cronoscopiei, tinere, replică răbdător Araman, ea este un delict. Dacă va fi cazul, ai putea fi trimis la închisoare.

— De ce? Răcni Foster. Care-i secretul ei?

— Asta este situaţia. Nu putem permite dezvoltarea în continuare a domeniului respectiv. Principala mea datorie este de a împiedica orice tentativă de nerespectare a regulilor noastre. Din nefericire, n-am ştiut, nici eu, nici altcineva de la catedră, că optica pseudogravitaţională are aplicabilitate în cronoscopie. Ne recunoaştem ignoranţa, dar de acum înainte cercetarea va fi călăuzită corespunzător şi în direcţia aceasta.

— Zadarnic! Rânji Foster. S-ar putea să existe şi alte domenii cu aplicabilitate directă, domenii pe care nici măcar nu le-am fi bănuit, întreaga ştiinţă constituie un tot uriaş. Dacă doriţi să stopaţi dezvoltarea unei părţi, trebuie să-i opriţi întreaga dezvoltare.

— Foarte adevărat, încuviinţă Araman, cel puţin teoretic. În practică, vreme de cincizeci de ani, am reuşit cu destul succes să staţionăm cronoscopia la nivelul iniţial, dezvoltat de Sterbinski. Întrucât te-am descoperit la timp, domnule Foster, sperăm să putem continua la nesfârşit această staţionare. Desigur, nu ne-am fi apropiat atât de mult de catastrofă, dacă l-aş fi tratat cu mai multă atenţie pe domnul profesor Potterley.

Se întoarse către istoric şi îşi ridică sprâncenele, într-o expresie de autodepreciere ironică.

— Mă tem, domnule, că la prima noastră întrevedere v-am considerat un simplu profesoraş de istorie şi nimic mai mult. Dacă mi-aş fi făcut meseria aşa cum trebuie, investigându-vă atent, nu s-ar fi ajuns până aici.

— Are cineva dreptul să întrebuinţeze cronoscopul guvernului? Întrebă brusc Foster.

— Nimeni din afara catedrei noastre, indiferent de motive. O recunosc, deoarece îmi este limpede că ai ghicit deja adevărul. Cu toate acestea, te avertizez că repetarea tentativei de construire a unui cronoscop va fi privită ca un delict, nu ca o lipsă de etică ştiinţifică.

— Iar cronoscopul vostru nu se poate întoarce în trecut mai mult de o sută douăzeci şi cinci de ani, nu-i aşa?

— Corect.

— Atunci, relatările privind vizionarea unor momente din istoria antică, prezentate în broşura lunară a Institutului Cronoscopic, sunt simple născociri?

— Ţinând seama de cunoştinţele pe care le deţii actualmente, răspunse sec Araman, întrebarea dumitale este pur retorică. Totuşi, voi răspunde la ea. Da, sunt simple născociri.

— În cazul acesta, urmă fizicianul, nu voi promite că voi ţine secrete cunoştinţele mele în privinţa cronoscopiei. Dacă doriţi să mă arestaţi, n-aveţi decât. Apărarea pe care o voi prezenta la proces va fi suficientă pentru a distruge castelul din cărţi de joc al cercetării direcţionate.
Cercetarea direcţionată de la centru este una, dar interzicerea ei şi privarea omenirii de beneficiile pe care ea le poate aduce reprezintă cu totul altceva.

— Să lămurim un aspect, domnule Foster, spuse Araman. Dacă nu cooperezi, vei ajunge direct în închisoare. *Nu* vei vedea niciun avocat, *nu* vei fi acuzat de nimic, *nu* vei avea parte de vreun proces. Pur şi simplu, vei fi azvârlit în închisoare.

— În niciun caz! Vreţi să mă speriaţi. Nu mai suntem în secolul XX.

Pe coridor se auziră zgomote înfundate, tropăit de picioare, apoi un ţipăt ascuţit ce-i păru lui Foster extrem de cunoscut. Uşa se deschise cu violenţă, iar înăuntru dădură buzna, împleticindu-se, trei bărbaţi încleştaţi. Unul dintre ei izbi cu patul pistolului în capul altuia. Se auzi un icnet prelung şi cel lovit încetă să se mai lupte.

— Unchiul Ralph! Exclamă tânărul.

Araman se încruntă.

— Puneţi-l în scaunul acela, ordonă el, şi aduceţi nişte apă.

— Nu era nevoie de durităţi, Araman! Mormăi redactorul, tamponându-şi delicat capul şi strâmbându-se dezgustat.

— Paznicii ar fi trebuit să fie duri ceva mai devreme şi să nu te lase să intri, Nimmo. N-ai ce căuta aici!

— Vă cunoaşteţi? Întrebă Foster.

— Am colaborat cândva cu individul, pufni Nimmo, continuând să-şi frece cucuiul. Dacă se află în biroul tău, nepoate, ai dat de bucluc!

— Şi nu este singurul, replică iritat Araman Ştiu că domnul Foster te-a consultat în privinţa textelor despre neutrinică.

Redactorul îşi încruntă fruntea, apoi o descreţi cu o strâmbătură teribilă, ca şi cum gestul respectiv i-ar fi cauzat suferinţă.

— Şi? Făcu el. Ce altceva mai ştii despre mine?

— În scurt timp, vom afla totul. Deocamdată, povestea aceasta este suficientă pentru a te implica. Ce cauţi aici?

— Scumpul meu domn Araman, începu Nimmo, care-şi recăpătase o parte a voioşiei naturale, cretinul meu de nepot mi-a telefonat alaltăieri. Depozitase nişte informaţii misterioase…

— Nu-i spune! Strigă Foster. Nu mai scoate un cuvânt!

— Cunoaştem totul, domnule Foster, îl privi cu răceală Araman. Caseta de valori a fost deschisă şi golită.

— Dar de unde ştiaţi…

Vocea tânărului se stinse într-o frustrare iritată.

— Oricum, reluă Nimmo, am decis că plasa se strângea în jurul lui şi, după ce m-am îngrijit de câteva amănunte, am venit să-i spun să înceteze cu afacerea asta. Nu merită să-şi pericliteze cariera.

— Vrei să spui că ştii ce-a făcut? Mârâi Araman.

— Nu mi-a spus niciodată, dar eu sunt un redactor ştiinţific care are al naibii de multă experienţă. Ştiu cu ce se mănâncă multe din lumea asta. Băiatul s-a specializat în optică pseudogravitaţională şi m-a învăţat şi pe mine câteva chestii. M-a rugat să-i fac rost de un manual de neutrinică şi, înainte de a i-l aduce, l-am răsfoit în grabă. Pot pune două lucruri cap la cap. Mi-a cerut apoi să-i procur anumite aparate şi instrumente, ceea ce mi-a confirmat bănuielile. Opreşte-mă dacă greşesc, dar nepotul meu a construit un cronoscop semiportabil de putere mică. Da, sau…?

— Da. (Araman se pipăi gânditor în căutarea unei ţigări, fără să-l bage în seamă pe Potterley – acesta privea întreaga scenă în tăcere, ca pe un coşmar –, care se îndepărtă icnind de cilindrul alb.) Altă greşeală din partea mea. Ar trebui să-mi prezint demisia. Trebuia să-mi fi pus

oamenii să stea cu ochii pe tine, Nimmo, în loc să mă concentrez asupra lui Potterley şi Foster. Din păcate, n-am avut mult timp la dispoziţie, dar, din fericire, mi-ai picat singur în mână – totuşi, asta nu poate fi o scuză. Eşti arestat!

— Pentru ce?

— Pentru cercetare neautorizată.

— Nici vorbă de aşa ceva! Nu pot face cercetări, pentru că sunt doar redactor ştiinţific. Şi chiar dacă aş fi făcut asemenea cercetări, ele nu constituie un delict.

— Inutil, unchiule Ralph! Interveni Foster. Birocratul ăsta îşi face propriile lui legi.

— Care anume?

— De pildă, închisoarea pe viaţă, fără un proces prealabil.

— Prostii! Făcu Nimmo. Nu mai suntem în secolul…

— Chestia asta i-am zis-o şi eu, dar n-a părut să-l deranjeze.

— Ei bine, prostii! Răcni Nimmo. Uite ce-i, Araman, nepotu-meu şi cu mine avem neamuri care n-au rupt relaţiile cu noi, să ştii! Bănuiesc că şi domnul profesor are ceva rude. Nu putem dispărea, pur şi simplu.
Lumea va începe să-şi pună întrebări şi va izbucni scandalul. Ăsta *nu-i* secolul XX. Aşa că dacă-ncerci să ne sperii, nu ţine!

Ţigara se rupse între degetele lui Araman, iar acesta o aruncă cu un gest violent.

— La dracu’, mormăi el, nu ştiu *ce* să fac! N-a mai existat un asemenea caz până acum. Uite ce-i! Voi trei, nebunilor, habar n-aveţi ce-ncercaţi să faceţi. Nu pricepeţi nimic. M-ascultaţi?

— Ascultăm, încuviinţă încruntat Nimmo.

Foster tăcea; avea buzele strânse, iar în ochi i se citea mânia.
Mâinile lui Potterley se frecau şi se răsuceau întruna, aidoma unor şerpi încolăcindu-se.

— Pentru voi, începu Araman, trecutul este mort. Dacă aţi discutat între voi problema, fac prinsoare că aţi folosit şi expresia asta – „trecutul mort.” Dacă aţi şti de câte ori am auzit eu cuvintele astea două, v-ar apuca şi pe voi damblaua. Când oamenii se gândesc la trecut, îl consideră mort, îndepărtat şi dispărut de multă vreme. Noi îi încurajăm să gândească aşa. Ori de câte ori aducem vorba despre vizionări temporale, ne referim la evenimente situate cu multe secole în urmă, deşi voi ştiţi că este imposibil să privim atât de departe. Oamenii acceptă ceea ce le spunem. Trecutul înseamnă Grecia, Roma, Cartagina, Egiptul, epoca de piatră. Cu cât mai mort, cu atât mai bun. Voi trei, însă, ştiţi că limita este de o sută douăzeci şi cinci de ani – aşadar, ce înseamnă trecutul pentru voi? Tinereţea voastră… Prima iubire… Moartea mamei… Acum douăzeci de ani… Acum treizeci de ani… Acum cincizeci de ani… Cu cât mai mort, cu atât mai bun. Dar, de fapt, când anume începe trecutul?

Se opri o clipă. Cei trei îl priviră tăcuţi, iar Nimmo se foi stingher.

— Ei bine, continuă Araman, când a început trecutul? Acum un an?

Acum cinci minute? Acum o secundă? Nu este evident că trecutul începe acum o clipă? Trecutul mort nu este decât o altă denumire a prezentului viu. Ce s-ar întâmpla dacă am focaliza cronoscopul în trecutul de acum o sutime de secundă? N-ar însemna că priviţi prezentul? Aţi început să înţelegeţi?

— La dracu'! mormăi Nimmo.

— La dracu'! îl maimuţări Araman. După ce, alaltăieri seară, Potterley a venit la mine şi mi-a povestit totul, cum credeţi că v-am verificat pe amândoi? Am făcut-o cu cronoscopul, derulând momentele-cheie până în prezent.

— Aşa aţi aflat despre caseta de valori, şopti Foster.

— Şi despre toate celelalte detalii importante. Acum, ce credeţi că s-ar întâmpla dacă am permite să se afle că

există posibilitatea construirii de cronoscoape pentru fiecare familie? Oamenii ar începe să-şi privească tinereţea, părinţii şi altele, dar nu după mult timp şi-ar da seama ce ar putea realiza, de fapt, cu un astfel de aparat. Gospodina va uita de biata ei mamă moartă şi va dori să afle ce face vecina acasă şi soţul la serviciu. Oamenii de afaceri îşi vor urmări concurenţii, iar patronii pe angajaţi. Nu va mai exista intimitate. Poliţia secretă, ochiul iscoditor din umbră, nu va mai însemna nimic prin comparaţie cu cronoscopul videostarurile vor fi urmărite permanent de o mulţime de fani. Fiecare va urmări pe cineva şi va fi, la rândul său, urmărit. Nici chiar bezna nu va reprezenta o scăpare, întrucât cronoscoapele pot fi dotate cu infraroşii. Desigur, siluetele vor fi înceţoşate, iar fundalul întunecat, dar poate că asta îi va aţâţa chiar mai mult pe unii. Hm-m-m, tipii care se ocupă de aparat mai trag cu ochiul chiar şi acum, ocazional, în ciuda prohibiţiei.

— Puteţi, însă, interzice fabricarea particulară… începu Nimmo, dar Araman îl întrerupse iritat:

— Putem, dar te aştepţi să fie un act încununat de succes? Se pot promulga legi care să interzică băutura, fumatul, adulterul sau bârfa peste gard şi care să fie respectate? Iar această combinaţie de indiscreţie şi licenţiozitate va avea un efect mai rău asupra omenirii decât toate celelalte vicii amintite. Dumnezeule, de peste un mileniu ne străduim să distrugem reţelele care se ocupă cu traficul de droguri, şi voi îmi vorbiţi despre interzicerea legislativă a unui aparat cu care ai putea privi pe oricine doreşti, oricând doreşti, şi care poate fi construit în atelierul oricărui amator!

— Nu voi publica nimic! Rosti brusc Foster.

— Niciunul dintre noi nu va sufla o vorbă! Izbucni Potterley, abia stăpânindu-se să nu plângă. Regret…

— Ziceai că pe mine nu m-ai urmărit prin cronoscop? Se interesă Nimmo.

— N-am avut timp, răspunse obosit Araman. Pe

cronoscop, evenimentele nu se pot derula mai rapid decât în realitate. Nu pot fi accelerate. Am petrecut douăzeci şi patru de ore, încercând să găsim momentele importante din ultimele şase luni ale vieţilor lui Foster şi Potterley. N-am mai avut timp de altceva, dar a fost suficient.

— N-a fost, chicoti Nimmo.

— Ce vrei să spui? Întrebă Araman şi pe chipul lui apăru o expresie de panică extremă.

— Ţi-am spus că nepotu-meu, Jonas, mi-a telefonat ca să mă anunţe că a depozitat nişte informaţii importante într-o casetă de valori. Din vocea lui, am dedus că s-ar putea să aibă necazuri. Este, totuşi, nepotul meu. Trebuia să încerc să-l scap de belele. A durat ceva timp, apoi am pornit încoace, pentru a-i spune ce făcusem. Când am ajuns aici, imediat după ce omul tău mi-a tras una-n cap, ţi-am spus că m-am îngrijit de câteva amănunte.

— Ce? Pentru numele lui Dumnezeu…

— Doar atât: am expediat detaliile cronoscopului portabil în vreo şase locuri, la redacţiile cu care colaborez în mod regulat.

Nu se auzi niciun cuvânt. Niciun sunet. Nici măcar adierea unei răsuflări. Toţi încremeniseră.

— Nu vă holbaţi aşa! Strigă Nimmo. N-aţi priceput? Deţineam drepturile de popularizare – Jonas poate să vă spună. Ştiam că, din punct de vedere legal, nu puteam publica în nicio revistă ştiinţifică. Eram absolut sigur că el se pregătea să publice ceva neautorizat şi că tocmai de aceea pregătise caseta de valori. M-am gândit că dacă voi face cunoscute detaliile înaintea lui, întreaga responsabilitate va cădea pe umerii mei. Cariera lui urma să fie salvată. Şi chiar dacă mi s-ar fi revocat licenţa de redactare ştiinţifică, drepturile exclusive ale datelor despre cronoscop m-ar fi scutit de griji pentru tot restul vieţii. Jonas avea să fie furios – mă aşteptam la aşa ceva –, dar îi puteam explica totul şi am fi împărţit câştigul pe din două. Nu vă uitaţi aşa la mine! De unde să fi ştiut?

— Nimeni nu ştia nimic, rosti Araman cu tristeţe, dar cu toţii aţi considerat de la sine înţeles că guvernul este imbecil, birocrat, corupt, tiranic şi doritor să suprime cercetarea numai din răutate şi interes. Nu v-aţi gândit niciodată că încercam să protejăm omenirea pe cât puteam mai bine.

— Nu staţi locului, flecărind! Se tângui Potterley. Spuneţi-ne numele celor care au primit…

— Este prea târziu, ridică din umeri Nimmo. A trecut mai mult de o zi. Vestea a avut timp să se răspândească. Şefii de acolo au apelat la diverşi fizicieni, ca să-mi verifice datele, înainte de a le publica, apoi au comunicat între ei, ca să-şi anunţe ştirea. După ce savanţii vor pune laolaltă neutrinică şi pseudogravitaţia, cronoscopia va deveni evidentă şi accesibilă la nivel amator. În mai puţin de o săptămână, cinci sute de oameni vor şti cum să construiască un cronoscop de dimensiuni mici, şi atunci cum îi veţi prinde pe toţi? (Obrajii săi dolofani se dezumflaseră.) Cred că omleta nu mai poate fi băgată la loc în cojile cele albe şi frumoase.

Araman se sculă de pe scaun.

— Vom încerca, Potterley, dar sunt de acord cu Nimmo. Este prea târziu. În ce fel de lume vom trăi, cu începere de mâine, nu ştiu, nu pot spune, dar lumea pe care am cunoscut-o va fi distrusă pentru totdeauna. Până acum, fiecare obicei, fiecare viciu, fiecare detaliu neînsemnat al vieţii păstrase întotdeauna o anume intimitate implicită, care, pe viitor, nu va mai exista.

Îi salută pe cei trei cu o politeţe exagerată.

— Cu toţii v-aţi străduit să creaţi o lume nouă şi vă felicit. Vă urez vouă, mie, tuturor o viaţă fericită în acvariul cel nou… şi putrezi-v-ar oasele în iad! Ordinul de arestare se contramandează.

Fundaţiei succesului S.F.

(cu scuzele de rigoare adresate lui W. S. Gilbert[1])

Curios de vei fi, cum poţi străluci
în science fiction,
Îţi răspund pe loc, citesc – nu mă joc –
chiar şi în avion.
Spaţiu, galaxii, universuri – mii –
pe toate să le foloseşti.
Cu ochii cât cepe, fanii n-or pricepe,
însă vedea-vor ce bun eşti.

Şi-atunci, toţi fanii vor striga,
Pe când mergi din stea în stea:
Dacă acest tânăr străbate galaxia-n zbor,
Cât de născocitor trebuie să fie
tânărul acesta născocitor.

Nu e un secret: istoria, discret,
e sursă de inspiraţie.
Imperiul roman poate fi, taman,
mutat într-o constelaţie.
C-un motor fotonic, sau poate ionic,
spaţiu-i comprimat.
Preluând din Gibbon[2] – doar puţin, rezon! –
Intrigi de palat.

---

[1] Sir William Schwenck Gilbert (1836-1911), critic dramatic, dramaturg şi poet englez; în colaborare cu Arthur Sullivan, a realizat paisprezece operete celebre. (n. trad.)

[2] Gibbon, Edward (1737-1794), istoric englez, a cărui principală operă a fost *Istoria declinului şi căderii Imperiului Roman* (1776-1788), lucrare ce a stat la baza ciclului *Fundaţia,* al lui Isaac Asimov. (n. trad.)

Şi-atunci, toţi fanii vor striga,
Pe când dezvolţi intriga ta:
Dacă acest tânăr atâta istorie a citit,
Cât de erudit trebuie să fie
tânărul acesta erudit.

Alungă, moral, orice gând sexual
din erou; struneşte-l bine!
Mintea lui să fie la politichie,
nu la nişte glezne fine.
Chiar în bijuterii, femeile-s scorpii
(se gândesc doar la căsătorie).
Ele-i pot strica, sau chiar anula
planurile de psihoistorie.

Şi-atunci, toţi fanii vor striga,
Pe când te limitezi la calea ta:
Dacă tot ce-a scris este la fel de masculin,
Cât de misogin trebuie să fie
tânărul acesta misogin.

Dreptul de a vota

La cei zece anişori ai ei, Linda era singura din familie care părea fericită să fie trează.

Norman Muller o putea auzi acum, din starea lui de comă medicamentoasă. Cu o oră în urmă, izbutise, finalmente, să adoarmă, dar era mai degrabă o epuizare nervoasă decât un somn odihnitor.

Fetiţa venise lângă el şi începuse să-l zgâlţâie.

— Tati, tati, trezeşte-te! Trezeşte-te!

— Te-am auzit, Linda, răspunse el, reuşind să evite o înjurătură.

— Tati, acum sunt mai mulţi poliţişti ca niciodată! Maşini de politie, fel de fel!

Norman se dădu bătut şi se ridică în coate, cu ochii împăienjeniţi, începea ziua. Afară, abia mijeau zorii, sămânţa unui cenuşiu care părea la fel de mizerabil pe cât se simţea el. O putea auzi pe nevastă-sa, Sarah, trebăluind în bucătărie. Socrul lui, Matthew, tuşea horcăit în baie. Fără îndoială, agentul Handley era gata şi-l aştepta.

Aceasta era ziua cea mare.

Ziua Alegerilor!

* * *

Iniţial, fusese absolut la fel ca în ceilalţi ani. Poate chiar niţel mai rău, fiind un an de alegeri prezidenţiale, totuşi nu mai rău decât în alt an de alegeri pentru funcţia de preşedinte.

Politicienii vorbeau întruna despre „responsabilitatea electoratului” şi despre uriaşa inteligenţă electronică pusă în slujba electoratului.

Presa examina situaţia, folosind calculatoare de puteri industriale, şi strecura sugestii despre ce ar fi putut să urmeze. Comentatorii şi analiştii indicau statul care avea să se dovedească decisiv în câştigarea alegerilor şi se

contraziceau fără să le pese.

Primul indiciu al faptului că *nu avea* să fie chiar ca în fiecare an îl constituise momentul când Sarah Muller îi spusese soţului ei, în seara de 4 octombrie (exact cu o lună înaintea votării):

— Cantwell Johnson afirmă că indiana va fi anul acesta statul decisiv. Este ai patrulea care o spune. Gândeşte-te – statul *nostru!*

Matthew Hortenweiler îşi arătase chipul buhăit dinapoia ziarului, o fulgerase din ochi pe fiică-sa şi mormăise:

— Indivizii ăia sunt plătiţi să spună minciuni. Nu-ţi pleca urechea la ce zic ei!

— Este al patrulea care o spune, tată, repetase femeia cu blândeţe.
Toţi au zis Indiana.

— Indiana este un stat-cheie, Matthew, începuse Norman cu aceeaşi blândeţe, din cauza Legii Hawkins-Smith şi a afacerii din Indianapolis. Ea…

Matthew îşi schimonosise în mod alarmant chipul bătrân şi şuierase:

— Nimeni nu zice Bloomington sau comitatul Monroe, aşa-i?

— Păi… începuse Norman.

Linda, a cărei feţişoară ascuţită se răsucise de la unul la celălalt, pe toată durata schimbului de replici, întrebase cu glas piţigăiat:

— Tu nu votezi anul ăsta, tati?

Norman îi zâmbise cu dragoste şi răspunsese:

— Nu cred, scumpete.

Discuţia se desfăşurase însă în atmosfera de surescitare crescândă, tipică pentru luna octombrie a unui an de alegeri prezidenţiale, iar Sarah dusese o viaţă tăcută, plină de vise frumoase pentru familia ei. De aceea, rostise pe un ton nostalgic:

— Dar n-ar fi cu adevărat frumos?

— Dacă aş vota?

Norman avusese o mustăcioară blondă, care, pe vremuri, îi conferise un aer rafinat în ochii tinerei Sarah, dar care, grizonându-se treptat, decăzuse la calitatea unui simplu accesoriu facial. Pe fruntea lui se aşternuseră cute tot mai adânci, rezultate ale nesiguranţei – în general, bărbatul nu-şi amăgise niciodată sufletul de vânzător cu ideea că s-ar fi născut dotat cu capacităţi de excepţie sau că, în alte circumstanţe, ar fi cunoscut o carieră de excepţie. Avea o nevastă, o slujbă şi o fetiţă şi, exceptând momentele cu totul izolate de exuberanţă sau de deprimare, trăia cu convingerea că se realizase în viaţă.

Ca atare, se simţise niţel stânjenit şi ceva mai mult tulburat din cauză că gândurile soţiei lui o porniseră în altă direcţie.

— Draga mea, îi reamintise, avem o populaţie de două sute de milioane de oameni. Ţinând cont de şansele care există, nu cred că ar trebui să ne irosim timpul gândindu-ne la aşa ceva.

— Norman, replicase femeia, nu sunt deloc două sute de milioane de oameni, şi tu o ştii prea bine. În primul rând, pot fi aleşi doar cei între douăzeci şi şaizeci de ani, iar în ai doilea rând trebuie neapărat să fie bărbaţi. În felul ăsta, mai rămân doar vreo cincizeci de milioane. Şi apoi, dacă-i vorba cu adevărat despre Indiana…

— Atunci, mai rămân un milion şi un sfert. M-ai lăsa să pariez la o cursă pe calul care are şanse de unu la un milion şi un sfert? Nu cred.
Haide să cinăm!

— Prostii afurisite, mormăise Matthew dinapoia ziarului.

— Tu nu votezi anul ăsta, tati? Repetase Linda.

Norman scuturase din cap şi toţi trecuseră în sufragerie.

* * *

În jurul datei de 20 octombrie, surescitarea lui Sarah sporise rapid.

La cafea, ea anunţase că doamna Schultz, a cărei verişoară era secretara unui membru al corpului legislativ, afirmase că „pariurile” se făceau pe Indiana.

— A zis că preşedintele Villers va ţine un discurs la Indianapolis.

Norman, care avusese o zi grea la magazin, se mulţumise să ridice o sprânceană, a neîncredere, dar se ferise să facă vreun comentariu.

Socrul său, însă, care era cu totul nemulţumit de administraţia de la Washington, replicase imediat:

— Dacă Villers ţine un discurs în Indiana, asta înseamnă că el crede că Multivac va alege Arizona. Prostovanul n-are curaj să se apropie mai mult.

— Eu nu înţeleg de ce nu se anunţă statul de îndată ce este posibil, apoi comitatul, localitatea şi aşa mai departe, spusese Sarah, care-l ignora pe tatăl ei atunci când o putea face cu destulă decenţă. În felul acesta, cei eliminaţi s-ar putea relaxa.

— Dacă ar proceda aşa, observase Norman, politicienii ar urma anunţurile ca nişte păsări de pradă. Până s-ar ajunge la o localitate, la fiecare colţ de stradă te-ai lovi de un congresman.

Matthew mijise ochii şi-şi trecuse mâna, cu un gest nervos, prin părul rar şi încărunţit.

— Oricum, sunt păsări de pradă. Fiţi atenţi…

— Te rog, tată! Murmurase Sarah.

Glasul bătrânului trecuse peste protestul ei fără ca măcar să se poticnească:

— Fiţi atenţi, eu am trăit pe vremea când au instalat Multivacul. Spuneau că avea să termine o dată pentru totdeauna cu politica de partizanat. S-a sfârşit cu irosirea banilor pe campanii electorale, ziceau.

S-a sfârşit cu presiunile zâmbitoare şi cu lobbysmul din Congres sau de la Casa Albă. Şi, de fapt, ce s-a-ntâmplat? Mai multă campanie ca oricând, numai că acum este făcută orbeşte. Trimit indivizi în Indiana din cauza Legii Hawkins-

Smith, îi trimit pe alţii în California, în eventualitatea că situaţia Joe Hammer s-ar putea dovedi crucială. Eu zic să se termine cu toate prostiile astea! Să se revină la vechiul şi bunul…

— Bunicule, întrebase pe neaşteptate Linda, nu vrei ca tati să voteze anul ăsta?

— Tu nu te băga! Se încruntase Matthewspre fetiţă, după care revenise spre cei doi soţi. A existat o vreme când am votat şi eu. Intram în cabină, puneam mâna pe ştampilă şi votam. Nu era mare lucru. Îmi ziceam: „Tipul ăsta-i omul meu şi votez pentru el”. *Aşa* ar trebui să fie şi acum.

— Ai votat, bunicule? Exclamase încântată Linda. Ai votat de-adevăratelea?

Sarah intervenise rapid, pentru a curma ceea ce se putea transforma foarte uşor într-o poveste dezlânată, care ar fi ajuns la urechile tuturor vecinilor:

— Nu, Linda. Bunicul nu se referă la votarea adevărată. Când a fost el copil, toţi votau în felul acela, inclusiv bunicul, dar nu era o votare *adevărată.*

— Nu eram deloc copil pe atunci! Răbufnise Matthew. Aveam douăzeci şi doi de ani, am votat pentru Langley şi a fost o votare adevărată.
Poate că votul meu n-a contat cine ştie ce, dar a fost la fel de valabil ca al oricărei alte persoane. Al *oricărei persoane.* Fără niciun Multivac.

— Gata, Linda, intervenise Norman, e ora de culcare! Şi termină cu întrebările despre votare! Când vei fi mare, o să înţelegi totul.

O sărutase cu o blândeţe antiseptică, şi fetiţa plecase fără tragere de inimă, îmboldită de mama ei şi de promisiunea că se putea uita la video până la 21:15, *dacă* îşi termina rapid ritualul din camera de baie.

* * *

— Bunicule… rostise Linda şi rămăsese cu bărbia în piept

şi cu mâinile la spate, până ce ziarul bătrânului coborâse atât cât să dezvăluie sprâncenele stufoase şi ochii, înconjuraţi de reţeaua de riduri fine.

Era sâmbătă, 31 octombrie.

— Da?

Linda se apropiase şi-şi pusese ambele coate pe unul dintre genunchii bunicului, astfel încât să-l oblige să abandoneze complet ziarul.

— Bunicule, este adevărat că ai votat cândva?

— M-ai auzit doar, nu? Crezi că-s un lăudăros?

— N-nu… dar mami spune că pe atunci toată lumea vota.

— Este adevărat.

— Dar cum se putea? Cum puteau vota *toţi?*

Matthew o privise solemn, apoi o ridicase şi o aşezase pe genunchi.

— Vezi tu, Linda, începuse el cu un ton neaşteptat de blând, până acum vreo patruzeci de ani, toţi votau – întotdeauna. Să zicem că doream să decidem cine va fi noul preşedinte al Statelor Unite. Democraţii veneau cu un candidat, republicanii cu altul şi toată lumea spunea pe cine ar prefera. La sfârşitul zilei alegerilor, se număra câţi îi doriseră pe democraţi şi câţi pe republicani. Cel cu voturile cele mai multe devenea preşedinte. Ai înţeles?

Linda încuviinţase din cap şi întrebase:

— Dar de unde ştiau toţi oamenii pentru cine să voteze? Le spunea Multivac?

Sprâncenele bătrânului se apropiaseră, conferind feţei sale un aer sever.

— Îşi foloseau propria lor judecată, fetiţo!

Ea tresărise şi Matthew revenise la tonul scăzut:

— Nu sunt supărat pe tine, Linda. Dar, vezi tu, uneori dura toată noaptea până se număra ce spusese fiecare, şi oamenii nu mai aveau răbdare. De aceea, au inventat maşini speciale, care examinau primele voturi şi le comparau cu voturile din aceleaşi locuri, dar din anii anteriori, în felul acela, maşinile puteau calcula care va fi

rezultatul final şi cine va fi ales. Ai priceput?

Fetiţa dăduse iarăşi din cap.

— Aşa, ca Multivac…

— Primele calculatoare au fost mult mai mici decât Multivac. Ele au crescut şi au putut spune cum va decurge alegerea, bizuindu-se pe tot mai puţine voturi. În cele din urmă, a fost construit Multivac, care poate spune rezultatul final pe baza unui singur vot.

Linda zâmbise, regăsind o parte familiară a istoriei, şi rostise:

— Asta-i bine.

— Nu, nu-i bine! se încruntase Matthew. Eu nu doresc ca o maşinărie să-mi spună cum aş fi votat, doar pentru că un mincinos din Milwaukee zice că se va opune creşterii impozitelor. Poate că vreau să votez invers, numai aşa, de-al naibii. Poate că nu vreau să votez. Poate…

Linda însă coborâse de pe genunchii lui – discuţia părea să n-o mai intereseze. În uşă, se întâlnise cu mama ei, care nu-şi scosese pălăria şi nici pardesiul.

— Fugi, Linda! O repezise, cu răsuflarea întretăiată. Nu-mi sta în cale!

Scoţându-şi apoi pălăria şi aranjându-şi părul, se adresase lui Matthew:

— Am fost pe la Agatha.

Bătrânul o privise încruntat şi întinsese mâna după ziar, fără măcar să se deranjeze să comenteze printr-un mormăit.

— Ştii ce mi-a spus? Urmase femeia, în vreme ce-şi descheia pardesiul.

Matthew deschisese ziarul la pagina dorită, îl îndoise cu atenţie şi replicase:

— Nu mă prea interesează.

— Tată! Se bosumflase Sarah.

Nu avea totuşi timp pentru reproşuri. Ştirile trebuiau comunicate, iar Matthew era singurul disponibil, aşa încât continuase:

— Joe, soţul Agathei, este poliţist şi a spus că azi-noapte în Bloomington a venit o dubă plină cu agenţi ai Serviciului Secret.

— Nu cred că mă caută pe mine.

— Nu pricepi, tată? Agenţi ai Serviciului Secret, şi se apropie ziua alegerilor… în *Bloomington…*

— Poate că urmăreau vreun spărgător de bănci.

— De câteva decenii nu s-a mai spart nicio bancă… Zău, tată, eşti de groază!

Apoi, femeia se îndepărtase, dezamăgită.

* * *

Nici Norman nu manifestase mai multă surescitare când aflase vestea.

— De unde ştia Joe că erau agenţi secreţi? Întrebase el calm. Nu cred că umblau de colo-colo cu ecusoane în piept.

A doua zi, însă, pe întâi noiembrie, spre seară, femela afirmase triumfător:

— Absolut toată lumea din Bloomington aşteaptă ca unu! Dintre ai noştri să fie cel care va vota. Au zis-o şi în ziare, şi la video.

Norman se foise stingherit. Nu putea nega realitatea şi simţea că i se strânge inima. Dacă, într-adevăr, Bloomington avea să fie lovit de fulgerul Multivacului, asta însemna reporteri, emisiuni video, turişti… tot felul de abateri nemulţumitoare de la rutinele sale. Lui Norman îi plăcea tiparul vieţii lui, dar murmurul îndepărtat al politicii se apropia neliniştitor.

— Nu sunt decât zvonuri, mormăise el. Nimic altceva.

— Aşteaptă şi ai să vezi. Aşteaptă…

Dar lucrurile evoluaseră rapid, şi Norman nu avusese timp să aştepte, întrucât soneria de la intrare ţârâise insistent.

— Da? Întrebase el, deschizând uşa.

— Vă numiţi Norman Muller? Se interesase bărbatul înalt

şi cu chip grav din prag.

— Da, repetase Norman, însă cu un glas stins.

Întreaga ţinută a necunoscutului degaja autoritate, iar natura misiunii sale devenise în mod fatal evidentă.

Bărbatul se legitimase, intrase în casă, închisese uşa după el şi rostise pe un ton solemn:

— Domnule Norman Muller, ca reprezentant al preşedintelui Statelor Unite ale Americii, vă aduc la cunoştinţă că aţi fost ales pentru a reprezenta electoratul american, miercuri, 4 noiembrie 2048.

* * *

Norman reuşise cu mare dificultate să ajungă pe propriile picioare până la scaunul lui. Se aşezase, alb la faţă şi aproape fără să perceapă nimic din jur, în vreme ce Sarah îi adusese apă, îi masase alarmată mâinile şi-i şuierase printre dinţi:

— Să nu te-mbolnăveşti, Norman! Să nu te-mbolnăveşti! O să aleagă pe altcineva…

După ce izbutise să-şi recapete suflul, bărbatul murmurase:

— Mă scuzaţi, domnule!

Agentul secret îşi scosese pardesiul, îşi descheiase sacoul şi se aşezase relaxat pe canapea.

— E-n regulă, spusese el, şi pecetea oficialităţii păruse că dispare odată cu limbajul oficial, lăsând să iasă la iveală un individ masiv şi destul de prietenos. Este pentru a şasea oară când aduc vestea, aşa că am asistat la tot felul de reacţii. Niciuna dintre ele nu a semănat cu ceea ce puteţi vedea la video. Ştiţi la ce mă refer, nu? O privire gravă, pătrunsă de însemnătate, un personaj care declară: „Este un privilegiu deosebit pentru mine să-mi slujesc ţara”. Chestii de felul ăsta…

Şi agentul izbucnise într-un râs liniştitor.

Sarah îl imitase imediat, dar râsetul ei ascundea o undă

de isterie.

— Va trebui să locuim câteva zile împreună, urmase agentul. Eu mă numesc Phil Handley şi prefer să-mi spuneţi Phil. Domnul Muller nu mai poate părăsi casa până în ziua alegerilor. Doamnă Muller, o să vă rog să-i informaţi pe cei de la magazin că este bolnav. Dumneavoastră vă puteţi vedea de ocupaţiile obişnuite, cu condiţia să nu suflaţi nicio vorbă despre această situaţie. Aţi înţeles, doamnă Muller?

— Da, domnule, încuviinţase Sarah cu vigoare. Niciun cuvinţel!

— Perfect! Dar, doamnă Muller, o privise Handley cu gravitate, nu-i de glumă. Părăsiţi casa doar dacă este absolută nevoie – oricum, veţi fi urmărită peste tot. Regret, dar aşa operăm noi.

— Mă veţi urmări?

— Va fi extrem de discret, nu vă faceţi griji! Oricum, este vorba de numai două zile, până se va difuza comunicatul oficial. Fiica dumneavoastră…

— Doarme „răspunsese repede Sarah.

— Perfect. Îi veţi spune că sunt o rudă sau un prieten, care va rămâne câteva zile aici. Dacă află adevărul, nu va mai putea părăsi casa. În orice caz, ar fi preferabil ca tatăl dumneavoastră să nu iasă deloc.

— N-o să-i placă asta, suspinase femeia.

— Nu avem alternativă. Acum, de vreme ce nu mai există şi alţi locatari în această casă…

— Se pare că ştiţi totul despre noi^şoptise Norman.

— Aproape, încuviinţase Handley. În tot cazul, deocamdată acestea sunt instrucţiunile mele. Voi încerca să fiu cât mai cooperant şi să nu vă incomodez în vreun fel. Guvernul va plăti pentru întreţinerea mea, aşa că nu trebuie să vă îngrijoreze cheltuielile suplimentare. În fiecare seară, voi fi înlocuit de alt agent, care va rămâne de veghe în această odaie, ca atare nu-i necesar să vă faceţi griji cu dormitul. Acum, domnule Muller…

— Da, domnule.

— Vă rog să-mi spuneţi Phil. Scopul acestor două zile preliminare, înainte de comunicatul oficial, este de a vă obişnui cu situaţia dumneavoastră. Dorim să apăreţi în faţa Multivacului într-o stare cât mai normală cu putinţă. Căutaţi să vă relaxaţi şi să vă simţiţi ca într-o zi oarecare.
Da?

— Bine, spusese Norman, apoi scuturase violent din cap. Dar nu doresc responsabilitatea aceasta. De ce tocmai eu?

— Perfect, făcuse Handley, să începem prin a lămuri acest aspect.
Multivac analizează tot felul de factori cunoscuţi, care sunt de ordinul miliardelor. Totuşi, unul dintre factori nu-i cunoscut, şi probabil va rămâne aşa multă vreme. Este vorba despre şablonul de reacţie al minţii umane. Toţi indivizii sunt supuşi unei presiuni de modelare, determinată de spusele şi faptele altor indivizi, de relaţiile lor cu oamenii şi de acţiunile lor sau ale altora. Orice american poate fi dus la Multivac pentru a-i fi analizat acest şablon de reacţie, pe baza căruia pot fi estimate şabloanele tuturor celorlalte minţi ale cetăţenilor. În funcţie de evenimentele din anul respectiv, la un moment anumit, unii americani sunt mai potriviţi în acest scop. Anul acesta, Multivac v-a ales ca fiind cetăţeanul cel mai reprezentativ. Nu cel mai inteligent, nici cel mai puternic sau cel mai norocos, ci numai cel mai reprezentativ. Şi doar nu se pune problema de a contesta alegerile Multivacului, nu?

— Nu s-ar putea să fi fost o greşeală?

Sarah, care fusese numai ochi şi urechi, intervenise iute:

— Nu-l ascultaţi, domnule! Este puţin emoţionat. În realitate, este foarte bine informat şi urmăreşte cu atenţie evenimentele politice.

— Doamnă Muller, Multivac este cel care ia decizia, precizase Handley. El l-a ales pe soţul dumneavoastră.

— Dar Multivac ştie chiar totul? Insistase Norman. N-ar fi putut să facă o greşeală?

— Ba da, poate greşi. N-are rost să ascundem adevărul.

În anul 2032, un Alegător indicat de Multivac a decedat, din cauza unui accident cerebral, cu două ore înaintea comunicatului oficial. Multivac n-a prezis acest eveniment – n-a putut s-o facă. Un Alegător poate fi instabil mental, nepotrivit din punct de vedere moral, ori chiar incorect. Multivac nu poate şti totul despre toţi cetăţenii, până nu i se introduc datele necesare. De aceea, întotdeauna, sunt pregătite rezerve. Nu cred, totuşi, că acum vom folosi una. Aveţi o sănătate bună, domnule Muller, şi aţi fost studiat cu atenţie. Corespundeţi.

Norman îşi îngropase faţa în palme şi rămăsese nemişcat.

— Până mâine dimineaţă îşi va reveni, domnule, zise Sarah. Pur şi simplu, trebuie să se obişnuiască cu ideea.

— Evident, aprobase Handley.

* * *

În intimitatea dormitorului lor, Sarah se exprimase însă cu totul diferit. Refrenul cel mai uzitat fusese: „Adună-te, Norman! Nu da cu piciorul unei şanse unice în viaţă”.

— Mă-nspăimântă, şoptise bărbatul. Toată afacerea asta mă-nspăimântă.

— Pentru Dumnezeu, de ce? Ce altceva trebuie să faci, în afară de a răspunde la câteva întrebări?

— Responsabilitatea este prea mare! N-aş putea s-o înfrunt.

— Care responsabilitate? N-ai nicio responsabilitate. Multivac te-a ales. Responsabilitatea este a lui. Toţi o ştiu.

Norman se ridicase în capul oaselor într-o criză bruscă de rebeliune şi angoasă.

— Toţi *ar trebui* s-o ştie, dar n-o ştiu. Sunt nişte…

— Mai încet! Şuierase Sarah. Te vor auzi din capătul celălalt al oraşului!

— N-o să mă audă, pufnise bărbatul, dar coborâse vocea. Când se vorbeşte despre administraţia Ridgely, din 2028,

se spune cumva că ne-ar fi aiurit cu gogoşi şi cu aiureli rasiste? Nu! Toţi se referă la „nenorocitul ăla de vot al lui Maccomber”, de parcă Humphrey Maccomber ar fi fost singurul răspunzător, fiindcă stătuse în faţa Multivacului. Eu însumi am folosit expresia... însă acum mă gândesc că sărmanul nu era decât un simplu fermier, care nu solicitase această onoare. De ce ar fi fost vina lui mai mare decât a altuia? Acum, numele lui a ajuns un blestem.

— Vorbeşti ca un copil!

— Sunt, pur şi simplu, raţional, atâta tot. Îţi spun, Sarah, n-o să accept! Nu mă pot sili să votez, dacă nu doresc. O să spun că sunt bolnav.
O să...

Femeia nu mai accepta însă nimic.

— Ascultă-mă bine, sâsâise ea ameninţător. Ai şi alte responsabilităţi, nu eşti singur pe lume! Ştii bine ce-nseamnă „Alegătorul Anului”.
Ba chiar al unui an prezidenţial. Înseamnă publicitate, faimă şi, poate, bani cu găleata.

— După care revin la slujba mea.

— *N-o să* revii! Vei obţine cel puţin conducerea unei sucursale, dacă ai puţină minte, şi *vei avea,* pentru că o să-ţi spun eu ce să faci. Dacă ştii să-ţi joci cartea, poţi controla publicitatea de care beneficiezi şi îi poţi sili pe cei de la „Kennell Stores, Inc.” să facă un contract nou, *care să includă* o clauză de avansare, *plus* o pensie viageră.

— Nu ăsta-i scopul pentru care eşti desemnat Alegător!

— Ei bine, va fi scopul tău. Dacă nu te gândeşti la tine sau la mine – eu nu-ţi cer nimic –, fă-o pentru Linda!

Norman oftase.

— Ei bine? Insistase Sarah.

— Am înţeles.

* * *

Comunicatul oficial fusese difuzat pe 3 noiembrie, şi

devenise prea târziu pentru Norman ca să mai bată în retragere, chiar dacă ar fi găsit curajul necesar pentru a încerca aşa ceva.

Casa lor fusese izolată de restul lumii. Agenţii Serviciului Secret ieşiseră la iveală şi blocaseră pe faţă toate căile de acces.

La început, telefonul sunase fără încetare, dar Handley, cu o expresie plină de regrete, răspunsese la toate apelurile. În cele din urmă, legătura telefonică fusese deviată la secţia de poliţie.

Norman bănuia că, în felul acela, scăpa nu doar de felicitările efuzive (şi invidioase) ale prietenilor, ci şi de presiunea uriaşă a afaceriştilor, care miroseau o ocazie aducătoare de profituri, ori de vorbele mieroase şi de intrigile oamenilor politici din toată ţara. Poate scăpase chiar şi de ameninţările cu moartea ale inevitabililor psihopaţi.

Ziarele fuseseră interzise în casă, pentru a se evita orice influenţă, iar televizoarele fuseseră deconectate, cu blândeţe, însă ferm, în ciuda protestelor vehemente ale Undei.

Matthew se burzuluise şi rămăsese în camera lui. După primul val de încântare, Linda se posomorâse şi începuse să scâncească deoarece nu mai putea ieşi la joacă. Sarah îşi împărţea timpul între pregătirea meselor şi pregătirea planurilor de viitor. Deprimarea lui Norman, însă, continua şi se autoîntreţinea.

În cele din urmă, sosise dimineaţa de miercuri, 4 noiembrie 2048:
Ziua alegerilor.

* * *

Micul dejun fu servit matinal, dar numai Norman mâncă, cu gesturi mecanice. Nici chiar duşul şi bărbieritul nu reuşiseră să-l readucă în prezent, sau măcar să-i înlăture

convingerea că şi pe dinafară era la fel de murdar cum se simţea pe dinăuntru.

Glasul prietenos al lui Handley se strădui din răsputeri să confere o oarecare normalitate zorilor cenuşii şi neprietenoşi. Buletinele meteo anunţaseră o zi înnorată, cu posibile averse înainte de amiază.

— Vom menţine izolarea casei până ia întoarcerea domnului Muller, anunţă Handley, dar după aceea scăpaţi de noi.

Agentul Serviciului Secret purta acum uniforma oficială, care includea revolvere vârâte în tocuri masive, plasate la ambele subsuori.

— Nu ne-aţi deranjat deloc, domnule Handley! Chiţăi Sarah.

Norman bău două ceşti de cafea fără zahăr, îşi şterse buzele cu şerveţelul, se ridică şi anunţă fără vlagă:

— Sunt gata.

— Perfect, domnule, se sculă şi Handley. Doamnă Muller, primiţi mulţumirile mele pentru amabila dumneavoastră ospitalitate.

* * *

Motorul vehiculului blindat se auzea torcând încet pe străzile pustii. Faptul că nu se zărea ţipenie de om reprezenta, totuşi, ceva neobişnuit pentru acea oră.

— Cu începere din anul 2032, s-a hotărât ca traficul să fie deviat de pe traseul Alegătorului, explică Handley, în urma atentatului cu bombe, care a fost cât pe-aci să anuleze Alegerile Leverett.

Când se opriră, mereu politicosul Handley îl ajută pe Norman să coboare şi-l conduse printr-un coridor subteran, de-a lungul căruia erau înşiruiţi soldaţi înarmaţi.

În capătul coridorului exista o uşă, prin care pătrunseră într-o odaie puternic iluminată. Trei bărbaţi în salopete albe îi întâmpinară surâzători.

— Dar acesta este un spital, observă imediat Norman.

— Este un detaliu lipsit de importanţă! Îl linişti Handley. Spitalul este singura instituţie care deţine facilităţile necesare.

— Bun, şi acum ce am de făcut?

Handley indică din bărbie. Unul dintre bărbaţii în alb avansă şi rosti:

— De acum, îl preiau eu.

Handley salută scurt şi părăsi încăperea.

— Nu vreţi să luaţi loc, domnule Muller? I se adresă individul în alb.

Mă numesc John Paulson şi sunt responsabilul departamentului Calculatoare. Dânşii sunt asistenţii mei: Samson Levine şi Peter Dorogobuj.

Norman ie strânse mâinile, continuând să se simtă desprins de realitate. Paulson era de statură potrivită, cu un chip blând, ce părea obişnuit să zâmbească mereu, şi cu o meşă foarte evidentă. Purta ochelari de stil vechi, cu ramă din plastic, şi, în timp ce vorbea, îşi aprinse o ţigară. (Norman refuzase când i se oferise una.)

— În primul rând, domnule Muller, începu Paulson, vreau să ştiţi că nu ne grăbim. Dacă este necesar, puteţi sta toată ziua cu noi, ca să vă acomodaţi cu locul şi să vă îndepărtaţi brice posibile gânduri legate de situaţia oarecum neobişnuită. Cred că înţelegeţi ce vreau să spun.

— În regulă! Încuviinţă Norman. Aş vrea să terminăm cât mai repede…

— Vă înţeleg nerăbdarea. Cu toate acestea, dorim să ştiţi cu exactitate ce anume se petrece. În primul rând, Multivac nu se află aici.

— Nu?

În ciuda stării lui depresive, Norman aşteptase cu nerăbdare să vadă Multivacul. Se spunea că avea o lungime de peste o jumătate de kilometru, că era înalt de două etaje şi că, permanent, *în interiorul* lui se găsea o echipă de intervenţie formată din cincizeci de tehnicieni. Era una

dintre minunile lumii.

— Nu, zâmbi Paulson, nu este deplasabil. De fapt, se găseşte în subteran, şi foarte puţini oameni cunosc cu exactitate locul respectiv.
Este lesne de înţeles motivul – la urma urmelor, constituie cel mare „zăcământ natural” al nostru. Credeţi-mă, nu este utilizat exclusiv pentru alegeri.

Norman bănuia că bărbatul flecărea în mod deliberat pentru a-l face să se destindă, dar totodată îşi dădu seama că se simţea uşor intrigat.

— Crezusem c-o să-l văd. Mi-ar fi plăcut…

— Sunt sigur. Ar fi, însă, nevoie de un ordin prezidenţial, contrasemnat de Serviciul Secret. Cu toate acestea, suntem cuplaţi la Multivac prin satelit. Putem discuta cu el în timp real, aşa că, într-un fel, ne găsim chiar în prezenţa lui.

Norman privi în jur, spre maşinăriile complet nefamiliare.

— Permiteţi-mi să vă explic, domnule Muller, continuă Paulson.
Multivac deţine deja majoritatea informaţiilor necesare pentru a decide rezultatul tuturor alegerilor, la nivel naţional şi local. Mai trebuie doar să verifice anumite atitudini mentale, imposibil de evaluat, iar acest lucru îl va face cu ajutorul dumneavoastră. Noi nu putem prezice care vor fi întrebările pe care vi le va adresa – este posibil să vi se pară absurde, este posibil să ni se pară absurde chiar nouă. S-ar putea să vă întrebe ce părere aveţi despre serviciile gunoierilor din localitatea dumneavoastră sau dacă preferaţi incinerarea deşeurilor menajere. S-ar putea să vă întrebe dacă aveţi un medic de familie ori dacă apelaţi la Societatea Naţională de Medicină. Înţelegeţi?

— Da, domnule.

— Indiferent ce v-ar întreba, răspundeţi aşa cum doriţi, folosind orice fel de cuvinte. Dacă apreciaţi că trebuie să explicaţi o situaţie anume, nu ezitaţi. Dacă este necesar, vorbiţi şi o oră.

— Da, domnule.

— Încă ceva. Va trebui să folosim o serie de aparate simple, care au menirea de a înregistra tensiunea arterială, frecvenţa bătăilor inimii, conductivitatea pielii şi tiparul undelor cerebrale. Chiar dacă ansamblul general vi se pare ameninţător, nu veţi simţi nici cea mai mică durere.
Nici nu vă veţi da seama că funcţionează.

Cei doi asistenţi se învârteau în jurul aparatelor strălucitoare, instalate pe rotile silenţioase.

— În felul acesta se verifică dacă nu mint? Întrebă Norman.

— Câtuşi de puţin, domnule Muller. Nu se pune problema de a minţi, ci este vorba doar de intensitatea emoţională. Dacă Multivac vă întreabă ce părere aveţi despre şcoala la care învaţă copilul dumneavoastră, i-aţi putea răspunde: „Cred că sunt prea mulţi copii”. Acestea sunt simple cuvinte. Din modul cum reacţionează creierul, inima şi glandele dumneavoastră, Multivac vă poate aprecia cu exactitate intensitatea opiniei, vă va înţelege sentimentele mai bine decât dumneavoastră înşivă.

— Nu ştiusem amănuntul acesta.

— Sunt sigur că nu-l cunoşteaţi. Majoritatea detaliilor privind funcţionarea Multivacului sunt strict secrete. Ca atare, atunci când veţi pleca, va trebui să semnaţi o declaraţie prin care vă veţi angaja că nu veţi destăinui niciodată întrebările care v-au fost puse, nici răspunsurile pe care le-aţi dat şi, în general, nimic din cele petrecute în această încăpere. Cu cât se cunosc mai puţine despre Multivac, cu atât se reduc şansele exercitării unor presiuni asupra celor care lucrează cu el.

— Paulson zâmbi strâmb: – Şi aşa avem o viaţă destul de grea.

— Am înţeles.

— Doriţi mai întâi să mâncaţi ori să beţi ceva?

— Nu. Deocamdată, nu vreau nimic.

— Aveţi întrebări?

Norman clătină din cap.

— În cazul acesta, anunţaţi-ne când sunteţi gata.
— Sunt gata chiar acum.
— Sigur?
— Absolut sigur.

Paulson dădu din cap şi îşi ridică mâinile, făcându-le semn asistenţilor săi.

Cei doi înaintară cu echipamentul lor neliniştitor şi, privindu-i, Norman Muller simţi că respiraţia i se accelerează.

* * *

Chinul durǎ aproape trei ore, cu două scurte pauze – una pentru o cafea şi o alta pentru nevoi fiziologice. În restul timpului, Norman rămase închis în interiorul maşinăriei. Acum, se simţea obosit din cale afară.

Se gândea, amuzat, că promisiunea sa de a nu destăinui nimic din cele petrecute nu avea să fie greu de respectat. Întrebările i se învălmăşiseră deja în minte.

Din cine ştie ce motiv, crezuse că Multivacul avea să-i vorbească cu un glas cavernos, neomenesc, dar, decise el acum, asta fusese, pur şi simplu, o idee desprinsă din vizionarea prea multor seriale TV.

Realitatea era tulburător de nespectaculoasă. Întrebările nu-i erau adresate direct, ci-i soseau lui Paulson, care le citea cu voce tare, apoi îi înmâna hârtiile respective lui Norman.

Răspunsurile Alegătorului se înregistrau pe bandă, erau redate încă o dată, pentru confirmare, apoi se expediau către Multivac.

Singura întrebare pe care Norman şi-o putea reaminti era mai degrabă un soi de bârfă, total deplasată: „Ce părere aveţi despre preţul ouălor?”.

Acum, totul se terminase. Cu blândeţe, tehnicienii îi desprinseră electrozii de pe diferitele porţiuni ale corpului, îi desfăcură banda pulsatoare de pe antebraţ şi îndepărtară

maşinăriile.

Bărbatul se ridică în picioare, inspiră profund şi întrebă:

— Asta-i tot? S-a isprăvit?

— Nu tocmai, răspunse Paulson apropiindu-se grăbit. Va trebui să mai rămâneţi aici încă o oră.

— De ce?

— Atât durează până ce Multivac combină noile informaţii cu trilioanele de date pe care le deţine. Ştiţi, este vorba despre mii de alegeri electorale. E foarte complicat. S-ar putea să apară, ici-colo, o contestaţie neaşteptată – un mecanism regulator din Phoenix, statul Arizona, ori un consilier local din Wilkesboro, statul North Carolina, care să aibă îndoieli. Într-un asemenea caz, Multivac poate fi nevoit să mai pună una-două întrebări.

— Nu, clătină din cap Norman. Nu intenţionez să mai trec încă o dată prin chestia asta.

— Probabil că nici nu va fi cazul, îl linişti Paulson. Rareori s-a întâmplat aşa ceva. Totuşi, pentru orice eventualitate, trebuie să mai rămâneţi. (O vibraţie metalică – doar o vibraţie – se făcu auzită în glasul lui.) Ştiţi, n-aveţi de ales. *Trebuie!*

Norman ridică din umeri, obosit, şi se aşeză.

— Nu vă putem lăsa să citiţi ziare, urmă Paulson, însă dacă doriţi un roman, ori să jucaţi o partidă de şah… în sfârşit, dacă există ceva ce am putea face pentru a vă trece timpul în mod plăcut, vă rog să-mi spuneţi.

— Este perfect. O să aştept.

Îl conduseră într-o odăiţă alăturată. Bărbatul se lăsă să cadă într-un fotoliu tapisat în plastic şi închise ochii.

Aşa cum putea, trebuia să aştepte trecerea ultimei ore.

* * *

Rămase perfect nemişcat până ce, treptat, încordarea se disipă.

Răsuflarea îi era mai puţin gâfâită şi îşi putea încleşta

mâinile fără să le simtă imediat tremurul.

Poate că nu aveau să mai existe întrebări. Poate că se terminase.

Dacă se terminase cu adevărat, vor urma procesiuni cu torţe şi invitaţii de a ţine discursuri în tot felul de împrejurări. Alegătorul Anului!

El, Norman Muller, un vânzător obişnuit dintr-un magazin micuţ din Bloomington, statul Indiana, care nu se născuse cu însuşiri de excepţie şi nici nu ajunsese un personaj renumit, se va afla în postura incredibilă de a deveni celebru.

Istoricii vor discuta cu gravitate despre Alegerea Muller din 2048.

Aşa avea să-i rămână numele: Alegerea Muller.

Publicitatea, slujba mai bună, banii ce o interesau în asemenea măsură pe Sarah ocupau doar un colţişor al minţii bărbatului. Desigur, toate acelea erau binevenite. Nu le-ar fi putut refuza. Deocamdată, însă, începuse să-l preocupe altceva.

În el, se stârnise un patriotism latent. La urma urmelor, Norman reprezenta întregul electorat. *Pentru ei,* el era punctul focal. În această singură zi, persoana lui însemna întreaga Americă!

Uşa se deschise, trezindu-l din reverie. Pentru o clipă, simţi un ghem în stomac. Spera să nu fie vorba despre alte întrebări!

Paulson îi surâse însă larg.

— Asta a fost tot, domnule Muller.

— Nu mai sunt întrebări?

— Niciuna. Totul a fost cât se poate de limpede. Veţi fi escortat acasă şi veţi redeveni o persoană particulară. Evident, în măsura în care vă va permite publicul…

— Mulţumesc… Mulţumesc…

— Norman se înroşi şi întrebă: – Mă întrebam – cine a fost ales?

Paulson clătină din cap.

— Va trebui să aşteptaţi comunicatul oficial. Regulile sunt destul de stricte. Nu vă putem spune nici măcar dumneavoastră. Sper că înţelegeţi.

— Da, sigur… bâigui Norman stânjenit.

— Serviciul Secret va aduce actele pe care trebuie să le semnaţi.

— Da.

În mod brusc, Norman Muller se simţi mândru. Acum, încerca din plin sentimentul respectiv. Era mândru.

În lumea aceasta imperfectă, cetăţenii suverani din prima şi cea mai mare Democraţie Electronică îşi exercitaseră, prin intermediul lui Norman Muller (prin *elf),* dreptul liber şi inalienabil de a vota.

Trei direcţii

— Haide, haide! Rosti Shapur destul de politicos, ţinând seama de faptul că era un demon. Îmi iroseşti vremea! De altfel, şi pe a ta, pentru că ţi-a mai rămas doar o jumătate de oră.

Şi, zicând acestea, zvâcni din coadă.

— *Nu* este dematerializare? Întrebă gânditor Isidore Wellby.

— Ţi-am zis deja că nu.

Pentru a suta oară, Wellby privi bronzul fără urmă de fisură, care-l înconjura. Demonul subliniase cu o satisfacţie păgână (firesc, nu?) că podeaua, tavanul şi cei patru pereţi erau alcătuiţi din plăci netede din bronz, groase de o jumătate de metru, îmbinate atât de perfect încât interiorul părea sculptat dintr-un bloc de metal.

Era cazul clasic al camerei închise, şi lui Wellby nu-i mai rămăsese decât o jumătate de oră pentru a ieşi, în vreme ce demonul îl privea cu o expresie de satisfacţie anticipată.

* * *

Cu zece ani în urmă (evident, în aceeaşi zi a anului), Isidore Wellby semnase actul.

— Te plătim în avans, susurase ademenitor Shapur. Timp de zece ani, poţi avea orice doreşti, în limite raţionale, desigur, şi apoi devii demon. Devii unul dintre noi, capeţi un nume nou, cu putere demonică, plus multe alte privilegii. Nici nu-ţi vei da seama că eşti damnat. Chiar dacă nu semnezi acum, poţi nimeri oricum în flăcările Iadului, ca urmare a comportării tale. Niciodată nu poţi şti ce se va întâmpla. Uită-te la mine.
Nu-mi merge prea rău. Am semnat, m-am distrat zece ani, şi acum sunt aici. Deloc rău!

— Dacă tot e posibil să nimeresc în Iad, întrebase Wellby, de ce eşti atât de nerăbdător să semnez?

— Personalul Iadului nu-i uşor de recrutat, răspunsese demonul şi înălţase din umeri, ceea ce sporise puţin concentraţia bioxidului de sulf din cameră. Toţi oamenii doresc să parieze pe faptul că vor nimeri în Rai. Şansele sunt foarte reduse, dar asta-i situaţia. Cred că *tu* nu eşti atât *de* fraier. Adevărul este că avem o sumedenie de suflete damnate, dar în aparatul administrativ o ducem rău de tot.

Wellby, care de-abia fusese lăsat la vatră şi nu se alesese de pe urma armatei decât cu un şchiopătat şi cu o scrisoare de adio din partea unei fete pe care continua să o iubească, îşi înţepase buricul degetului şi semnase.

Bineînţeles, mai întâi citise toate clauzele scrise cu litere mărunte, în momentul când iscălea, în contul său urma să fie transferată o anumită cantitate de putere demonică. El nu ştia în amănunt modalitatea de manipulare a acelei puteri, totuşi avea să constate că dorinţele îi erau îndeplinite în aşa fel încât lăsau impresia că sunt consecinţele unor evenimente absolut fireşti.

În mod evident, nu putea fi îndeplinită nicio dorinţă care ar fi interferat cu ţelurile şi desfăşurarea istoriei umane. Wellby înălţase sprâncenele, citind clauza respectivă.

— O precauţiune impusă de… ă-ă-ă… de Sus, îşi dresese glasul Shapur. Eşti o fiinţă rezonabilă. Restricţiile astea nu vor avea niciun efect asupra ta.

— Ultima clauză mi se pare neclară, observase tânărul.

— Aparent, aşa este. Uite ce se întâmplă, trebuie să-ţi verificăm aptitudinile pentru postul respectiv. După cum vezi, clauza precizează că, la încheierea celor zece ani, va trebui să îndeplineşti o sarcină pentru noi – una realizabilă cu ajutorul puterilor demonice pe care le deţii. Nu-ţi putem preciza despre ce va fi vorba, dar vei avea la dispoziţie zece ani în care să studiezi natura noilor puteri. Consideră totul ca pe un fel de examen de absolvire.

— Şi ce se va întâmpla dacă nu trec examenul?

— Atunci, spusese demonul, vei fi un simplu suflet

damnat.

Şi fiindcă era demon, ochii săi luciseră fumurii, iar ghearele îi zvâcniseră, ca şi cum ar fi simţit că se înfig deja în măruntaiele tânărului.

Continuase însă cu glas suav:

— Haide, haide, testul va fi unul simplu! Am prefera să te primim în rândurile noastre, în loc să avem o bătaie de cap suplimentară…

Frământat de gândurile triste referitoare la intangibila lui iubită, pe moment, lui Wellby îi păsase prea puţin de ceea ce urma să se întâmple peste zece ani, de aceea semnase fără să clipească.

Cu toate acestea, cei zece ani trecuseră destul de rapid. Isidore Wellby fusese întotdeauna destul de rezonabil, aşa cum prezisese demonul, şi totul mersese ca pe roate. Wellby îşi găsise o slujbă şi, fiindcă întotdeauna se aflase în momentul potrivit, la locul potrivit şi spusese lucrul cuvenit omului cuvenit, avansase rapid într-o poziţie de conducere.

Investiţiile făcute se dovediseră întotdeauna profitabile şi, lucrul cel mai mulţumitor, iubita revenise la el, căindu-se în mod sincer şi declarându-i iubire veşnică.

Tânărul avusese parte de o căsnicie fericită şi binecuvântată cu patru copii, doi băieţi şi două fete, inteligenţi şi binecrescuţi. La sfârşitul celor zece ani, Wellby ajunsese la apogeul autorităţii, reputaţiei şi bogăţiei, în vreme ce soţia lui devenise chiar mai frumoasă, o dată cu maturitatea.

Iar la zece ani după ce iscălise contractul (evident, în aceeaşi zi a anului), Wellby nu se trezise de dimineaţă în patul lui din dormitor, ci într-o odaie oribilă, făurită dintr-un bronz de cea mai înspăimântătoare soliditate, fără altă tovărăşie decât un demon nerăbdător.

— Ajunge doar să ieşi, şi vei fi unul dintre noi, rosti Shapur. Se poate face simplu şi logic, folosindu-ţi puterile demonice, cu condiţia să ştii exact ce anume faci. Ori, de acum, ar trebui să cam ştii chestia asta.

— Soţia şi copiii vor fi foarte tulburaţi de dispariţia mea, îl atenţionă Wellby, care începuse să simtă urma unui regret.

— Te vor găsi mort, îl consolă demonul. Ai murit în urma unui infarct şi vei beneficia de nişte funeralii impresionante. Preotul se va ruga ca sufletul tău să ajungă în ceruri şi noi nu-l vom dezamăgi nici pe el, şi nici pe cei care-l ascultă. Haide, Wellby, dă-i drumul, până la amiază trebuie să termini!

Pregătindu-se, în subconştient, timp de zece ani pentru momentul respectiv, bărbatul nu era chiar panicat. Privi în jur, gânditor.

— Camera este perfect închisă? Nu există ieşiri camuflate?

— Nu există nicio ieşire în pereţi, în podea sau în tavan, răspunse demonul, manifestând un soi de încântare profesională faţă de realizarea sa. De asemenea, nici în muchiile de îmbinare ale suprafeţelor respective. Renunţi?

— Nu, nu. Lasă-mă să mă gândesc!

Wellby se gândi până simţi că-i plesneşte capul. Camera nu părea complet etanşă; se simţea chiar un foarte slab curent de aer. Era posibil ca acesta să pătrundă în odaie prin dematerializare. Poate că şi demonul intrase în acelaşi fel, şi poate că Wellby însuşi era în stare să iasă dacă reuşea să se dematerializeze. Puse câteva întrebări referitoare la procedeul respectiv.

— Dematerializarea nu face parte dintre puterile tale, rânji Shapur, dar nici eu n-am folosit-o ca să intru.

— Eşti absolut sigur?

— Camera este creaţia mea, se împăună demonul, şi am construit-o special pentru tine!

— Iar tu ai ajuns aici venind din exterior?

— Exact.

— Folosindu-te de aceleaşi puteri demonice „rezonabile” pe care le deţin şi eu?

— Aşa este. Bun, haide să-ţi precizez nişte aspecte. Nu poţi traversa materia, dar te poţi deplasa în orice direcţie,

printr-un simplu efort de voinţă. Sus, jos, la stânga, la dreapta, în diagonală şi aşa mai departe, dar nu poţi străpunge în niciun chip materia.

Wellby continuă să se gândească, iar Shapur continuă să insiste asupra caracterului impenetrabil al pereţilor, podelei şi tavanului din bronz.

Bărbatului i se părea evident că demonul, oricât de mult ar fi crezut în necesitatea recrutării de personal, de-abia reuşea să-şi stăpânească satisfacţia drăcească de a avea la dispoziţie un biet suflet damnat, cu care să se distreze.

— Cel puţin, oftă Wellby, încercând jalnic să filosofeze, voi avea zece ani fericiţi de care să-mi amintesc. În mod clar, asta poate fi o consolare, chiar şi pentru un suflet damnat din Iad.

— Câtuşi de puţin! Preciză demonul. Iadul n-ar fi Iad, dacă ţi s-ar îngădui să beneficiezi de consolări sufleteşti. Tot ceea ce se obţine pe Pământ în urma unui pact cu diavolul, ca în cazul tău (sau chiar al meu), este exact ceea ce ai fi obţinut fără să fi semnat un astfel de pact, dar muncind din greu şi cu deplină credinţă în... ă-ă-ă... Cel-de-Sus. Tocmai amănuntul acesta face ca pacturile să fie drăceşti.

Şi Shapur hohoti cu un soi de schelălăit încântat.

— Vrei să spui că soţia mea ar fi revenit la mine, chiar dacă n-aş fi semnat contractul? Se revoltă Wellby.

— Poate că ar fi revenit. Ceea ce se întâmplă este voinţa lui... ă-ă-ă...
Cel-de-Sus, ştii şi tu. Noi înşine nu putem face nimic pentru a modifica situaţia.

Probabil că disperarea momentului respectiv îi ascuţise inteligenţa lui Wellby, deoarece el dispăru instantaneu, lăsând camera goală – cu excepţia unui demon uluit. Iar uluirea i se preschimbă în furie absolută, când demonul privi contractul cu Wellby, pe care, până atunci, îl ţinuse în mână, pregătindu-se pentru acţiunea finală, indiferent care ar fi fost ea.

* * *

La zece ani (evident, în aceeaşi zi a anului) după ce Isidore Wellby semnase pactul cu Shapur, demonul pătrunse furios în cabinetul bărbatului şi începu:

— Uite ce-i…

Stupefiat, Wellby ridică privirea din dosarul pe care-l studia.

— Dumneata cine eşti?

— Ştii foarte bine cine sunt, replică Shapur.

— Habar n-am.

Demonul îl fixă cu privirea.

— Mda, mormăi el, văd că spui adevărul, dar nu disting detaliile.

Revărsă în mintea bărbatului evenimentele petrecute în ultimii zece ani.

— Aha, da! Încuviinţă Wellby. Fireşte, ţi-aş putea explica, dar eşti sigur că nu vom fi întrerupţi?

— Nu vom fi! Mârâi demonul.

— Stăteam în camera aceea de bronz, începu Wellby, şi…

— Lasă asta, îl opri Shapur. Vreau să ştiu…

— Te rog! Lasă-mă să povestesc aşa cum doresc eu.

Demonul îşi încleştă fălcile şi emană atâta bioxid de sulf, încât Wellby începu să tuşească şi se congestionă la faţă.

— Vrei să nu mai faci chestia asta? Întrebă bărbatul. Mulţumesc.

Cum spuneam, stăteam în camera aceea de bronz şi mi-am amintit cum insistai asupra impenetrabilităţii pereţilor, tavanului şi podelei. M-am întrebat: de ce anume le specificai? Ce altceva mai exista, în afară de pereţi, tavan şi podea? Definiseşi un spaţiu tridimensional complet închis. Acesta era cuvântul cheie – tridimensional. Camera nu era închisă în cea de-a patra dimensiune. Ea nu exista la nesfârşit în trecut.

Afirmaseşi că o creaseşi special pentru mine. Prin urmare,

dacă cineva se întorcea în trecut, avea să descopere, în cele din urmă, un punct temporal în care camera nu exista, şi atunci ar fi ieşit din ea. În plus, tu însuţi afirmaseşi că mă puteam deplasa în *orice direcţie,* fără să precizezi că ar fi vorba doar despre direcţii spaţiale. Oricum, de îndată ce am hotărât să mă întorc în trecut, am retrăit totul cu o viteză incredibilă, pentru ca, deodată, în jurul meu să nu mai existe nici urmă de bronz.

— Toate astea le ştiam şi eu! Exclamă nemulţumit Shapur. Altfel, n-ai fi putut scăpa! Pe mine mă interesează, însă, contractul tău.

Perfect, nu eşti unul dintre obişnuitele suflete damnate – nu am de ce sa mă supăr, fiindcă aşa a fost învoiala. Totuşi, trebuie să fii unul dintre *noi,* din personalul operativ. Pentru asta ai fost plătit şi, dacă nu te aduc jos, la noi, o să am nişte necazuri date… dracului.

— Mie milă de tine, ridică Wellby din umeri, dar nu te pot ajuta cu nimic! Probabil că ai creat camera de bronz imediat după ce am semnat contractul, pentru că, atunci când am ieşit din ea, m-am pomenit în punctul temporal în care mă târguiam cu tine. Am revăzut scena: tu îmi întindeai contractul şi un stilou cu care să mă înţep în deget. Recunosc, când m-am întors în timp, amintirile mele despre ceea ce urma să se întâmple cu mine în viitor dispăruseră, dar se pare că nu în totalitate.

Atunci când ai împins contractul spre mine, am simţit o nelinişte. Nu-mi aminteam viitorul, totuşi mă încerca o tulburare. De aceea, n-am semnat. Te-am refuzat.

Shapur scrâşni din dinţi.

— Trebuia să-mi fi dat seama! Dacă tiparele probabilistice ar afecta demonii, aş fi fost translatat împreună cu tine în această lume alternativă. În cazul de faţă, ce altceva ţi-aş putea spune decât că ai pierdut cei zece ani fericiţi cu care te plătisem. Asta poate fi o consolare pentru mine. Şi, oricum, vom pune laba pe tine. Asta-i cea de-a doua consolare…

— Cum asta, surâse Wellby, există consolări în Iad? În cei zece ani pe care i-am trăit aici, n-am ştiut nimic despre ce aş fi putut obţine. Dar acum, când mi-ai redeşteptat amintirile din lumea alternativă, îmi amintesc că, în camera de bronz, mi-ai spus că înţelegerile diavoleşti nu-ţi pot oferi nimic în plus pe lângă ceea ce ai fi putut obţine muncind din greu şi cu deplină credinţă în Cel-de-Sus. Am muncit din greu şi am crezut.

Ochii lui Wellby coborâră asupra fotografiei care o înfăţişa pe frumoasa lui soţie înconjurată de patru copii drăguţi, apoi examinară interiorul luxos şi mobilat cu bun gust al cabinetului său.

— Şi poate că am scăpat definitiv de Iad, adăugă el. Chestia asta este mai presus de puterile *tale* de a hotărî.

Iar demonul, cu un zbieret oribil, dispăru pentru totdeauna.

Copilării

Primul val de dezgust trecuse, aşa că Jan Prentiss spuse:

— La naiba, eşti o insectă!

Fusese o simplă constatare, nu o insultă, iar creatura care stătea pe masa bărbatului aprobă:

— Bineînţeles.

Era lungă de aproape treizeci de centimetri, deşirată, şi părea o caricatură deformată şi miniaturizată a unei fiinţe umane. Membrele ei subţiratice porneau, în perechi, din partea superioară a trunchiului. Membrele inferioare erau mai lungi şi mai groase decât cele superioare; Ele se întindeau pe toată lungimea corpului, iar în dreptul articulaţiilor se îndoiau în faţă.

Creatura se aşeză pe articulaţiile amintite şi, când o făcu, capătul abdomenului ei acoperit cu perişori aproape că atinse tăblia mesei.

Prentiss avu timp suficient să absoarbă toate aceste detalii. Creatura nu se arăta deloc deranjată de faptul că un om se holba la ea. Ba chiar părea încântată de reacţia respectivă, ca şi cum ar fi fost obişnuită cu admiraţia nestăvilită.

— Ce eşti?

Prentiss nu se simţea deloc raţional. Cu cinci minute în urmă, stătea înaintea maşinii de scris, elaborând relaxat povestirea pe care i-o promisese lui Horace W. Browne, pentru numărul următor al revistei *Povestiri superfantastice.* Fusese în obişnuita lui stare mentală. Se simţise minunat, perfect întreg la minte.

Apoi, aerul din dreapta maşinii de scris începuse să vibreze şi să tremure, se întunecase şi se condensase, luând forma acelei mici orori ce-şi legăna acum membrele negre şi lucioase peste marginea mesei.

Undeva în adâncul minţii sale, bărbatul se întrebă de ce se sinchisea să vorbească cu arătarea aceea. Niciodată nu se mai întâmplase ca profesiunea lui să-i afecteze în

asemenea măsură visele. „*Trebuie* să fie un vis”, îşi spuse el.

— Sunt un avalonian, răspunse creatura. Altfel spus, provin de pe Avalon.

Chipul ei micuţ se termina printr-o gură prevăzută cu mandibule.
Deasupra fiecărui ochi se înălţau două antene, lungi de şapte-opt centimetri, care se legănau încetişor; ochii multifaţetaţi străluceau vioi.
Nu se zărea nici urmă de nări.

„Bineînţeles că nu “, îşi spuse Prentiss. „Probabil că respiră prin fantele de pe abdomen. Atunci, vorbeşte tot pe acolo? Sau foloseşte telepatia?”

— Avalon, repetă el cu glas tare şi se gândi: „Avalon? Tărâmul zânelor din vremea regelui Arthur?”.

— Evident, răspunse imediat creatura. Sunt un elf.

— Dumnezeule, nu!

Prentiss îşi acoperi faţa cu palmele, apoi coborî mâinile şi zări elful în acelaşi loc, lovind cu tălpile în sertarul de sus al mesei. Prentiss nu obişnuia să bea şi nici nu suferea de tulburări nervoase. Vecinii îl considerau o persoană de-a dreptul prozaică. Avea o burtică rotofeie, o cantitate rezonabilă, deşi nu excesivă, de păr, o soţie amabilă şi un fiu de zece ani extrem de activ. Desigur, vecinii habar n-aveau că el îşi achita ratele casei scriind povestiri fantastice.

Până acum, cel puţin, viciul său secret nu-i afectase psihicul. Evident, soţia lui clătinase de multe ori din cap, referindu-se la această pasiune consumatoare. Părerea ei, exprimată în mod repetat, era că bărbatul îşi irosea, ba chiar îşi pervertea talentul.

— Cine naiba citeşte chestiile astea? Pufnise ea cu ocazia ultimei discuţii. Fel de fel de aiureli despre demoni, gnomi, inele fermecate şi elfi... *Copilării,* dacă vrei să ţi-o spun în faţă!

— Greşeşti! Replicase ţâfnos Prentiss. Literatura

fantastică modernă este extrem de sofisticată şi abordează la un nivel matur temele poveştilor populare. Înapoia faţadei de irealitate, se ascund în mod frecvent comentarii tranşante asupra lumii contemporane. Actualmente, literatura fantastică se adresează, în primul rând, adulţilor.

Blanche ridicase din umeri. Îl auzise vorbind la diversele întruniri anuale ale iubitorilor genului, aşa că aceste comentarii nu reprezentau nimic nou pentru ea.

— În plus, adăugase el, cu astea ne plătim ratele, nu?

— Poate că da, dar ar fi mult mai bine dacă ai scrie literatură poliţistă.
Cel puţin, aşa ai câştiga ceva şi din drepturile de ecranizare şi le-am putea spune vecinilor ce meserie ai.

Bărbatul oftă, amintindu-şi discuţia. Blanche putea apărea dintr-o clipă în alta şi avea să-l găsească vorbind singur (era prea real ca să fie vorba despre un vis; trebuia să fie o halucinaţie). După o asemenea întâmplare, avea să fie *nevoit* să scrie literatură poliţistă pentru a-şi întreţine familia… ori să-şi ia o slujbă.

— N-ai dreptate! Comentă elful. Nu-i nici vis, şi nici halucinaţie.

— Atunci, de ce nu dispari? Întrebă Prentiss.

— Asta şi intenţionez. Nu mă încântă să locuiesc într-un loc ca ăsta.
Dar tu o să vii cu mine!

— În nici un caz! Ce dracu’ te crezi – să-mi spui mie ce să fac?!

— Dacă apreciezi că acesta este un mod respectuos de a te adresa reprezentantului unei culturi străvechi, nu pot face comentarii prea elogioase despre educaţia pe care ai primit-o!

— Nu eşti reprezentantul unei culturi străvechi…

Dorise să adauge „Eşti doar produsul imaginaţiei mele”, dar era un scriitor cu prea multă experienţă ca să-şi îngăduie să recurgă la clişee.

— Noi, insectele, vorbi tăios elful, am existat cu o

jumătate de miliard de ani înainte ca primul mamifer să păşească pe suprafaţa Pământului.

Noi am asistat la apariţia dinozaurilor, dar şi la pieirea lor. Cât despre voi, creaturile-oameni… sunteţi nişte nou-veniţi.

Prentiss sesiză pentru întâia oară că pe trunchiul elfului exista şi o a treia pereche de membre, vestigială, care sporea caracterul de insectă al creaturii. Indignarea bărbatului crescu.

— N-ar trebui să-ţi pierzi vremea printre cei inferiori din punct de vedere social! Comentă el caustic.

— Te rog să mă crezi că n-aş face-o, încuviinţă elful. Ştii şi tu, însă, că uneori apar necesităţi. Este o istorie destul de complicată, dar, când o vei auzi, o să *doreşti* să mă ajuţi.

— Uite ce-i, se încruntă Prentiss, n-am prea mult timp la dispoziţie!

Blanche, nevastă-mea, poate să intre dintr-o clipă în alta. N-o să-i placă chestia asta!

— Nu va intra! Clătină din cap elful, l-am implementat un blocaj mental.

— Ce?!

— Nu-ţi face griji, este complet inofensiv! Dar, la urma urmelor, nu ne putem permite să fim deranjaţi, nu?

Bărbatul se lăsă pe spate în scaun, ameţit şi nefericit.

— Noi, elfii, continuă creatura, am stabilit legătura cu oamenii imediat după începutul ultimei ere glaciare. Îţi poţi imagina că pentru noi a fost o perioadă oribilă. Nu ne puteam înveşmânta în hoituri de animale, şi nici nu puteam trăi în vizuini, aşa cum făceau strămoşii voştri barbari.

Ca să ne menţinem căldura, avem nevoie de cantităţi respectabile de energie psihică.

— Cantităţi respectabile de… ce anume?

— Energie psihică. Nu cunoşti absolut nimic în această privinţă. Mintea ta este prea rudimentară ca să priceapă conceptul. Te rog, nu mă mai întrerupe I Necesitatea ne-a împins să facem experimente cu creierele rasei tale, care sunt grosolane, într-adevăr, dar voluminoase. Celulele

cerebrale erau ineficiente, aproape lipsite de valoare, însă extrem de multe. Puteam folosi creierele acelea ca instrumente de focalizare – un soi de lentilă psihică –, pentru a spori energia disponibilă pe care o puteau atrage minţile noastre. Am reuşit să trecem cu bine de era glaciară, fără a fi nevoie să ne retragem spre tropice, aşa cum procedasem în ocaziile anterioare. Dar, bineînţeles, ne-am lenevit. Atunci când clima s-a încălzit din nou, n-am abandonat creaturile-oameni.
Le-am utilizat pentru a ne spori standardul general de viaţă. Puteam călători mai repede, mânca mai bine, face mai multe lucruri… şi ne-am pierdut pentru totdeauna vechiul mod de trai, simplu şi moral. La toate astea s-a adăugat problema laptelui.

— Laptele? Se miră Prentiss. Nu văd legătura.

— Un lichid cu adevărat divin. L-am gustat o singură dată în viaţă, însă poezia elfă clasică vorbeşte despre el la superlativ. Pe vremuri, oamenii ne asigurau lapte din belşug. De ce tocmai mamiferele ar trebui să fie binecuvântate cu el, şi nu insectele, rămâne pentru mine un mister absolut. Din nefericire, creaturile-oameni ne-au scăpat de sub control.

— Adevărat?

— Acum două sute de ani.

— Bravo nouă!

— Nu gândi mărginit! Îi reproşă elful. A fost o simbioză utilă pentru ambele părţi, până ce voi, creaturile-oameni, aţi învăţat să controlaţi cantităţile mari de energie psihică. Exact genul de lucruri lipsite de delicateţe de care sunt capabile minţile voastre.

— Şi ce a fost rău în asta?

— Este greu de explicat. Pentru noi, fusese excelent să vă luminăm nopţile cu licurici amplificaţi prin folosirea a doi oameni-putere de energie psihică. Însă voi, creaturile-oameni, aţi inventat iluminatul electric.
Antenele noastre puteau recepţiona perfect pe distanţe de

câţiva kilometri, dar voi aţi inventat telegrafe, telefoane şi radiouri. Gnomii noştri extrăgeau minereul cu mai multă eficienţă decât creaturile-oameni, până ce aţi inventat dinamita. Pricepi?

— Nu.

— Nu cred că te aşteptai ca nişte creaturi sensibile şi superioare, precum elfii, să stea locului şi să privească cum sunt întrecute de nişte mamifere păroase. N-ar fi fost rău deloc să fi copiat dezvoltarea electronicii, numai că energiile noastre psihice erau insuficiente pentru aşa ceva. Ei bine, atunci ne-am retras din realitate. Ne-am bosumflat, ne-am ofilit şi ne-am resemnat. Dacă vrei, îl poţi numi complex de inferioritate, dar, începând de acum două secole, am abandonat treptat omenirea şi ne-am retras în centre de felul Avalonului.

Preţ de câteva clipe, Prentiss căzu pe gânduri, apoi vorbi:

— Să lămurim o chestie. Poţi acţiona asupra minţilor?

— Sigur că da.

— Mă poţi face să cred că eşti invizibil? Printr-un fel de hipnoză, da?

— Termenul este foarte rudimentar, însă răspunsul este afirmativ.

— Iar când ai apărut, acum câteva clipe, ai făcut-o îndepărtând un fel de blocaj mental?

— Voi răspunde nu atât vorbelor, cât gândurilor tale: Nu dormi, nu eşti nebun, iar eu nu sunt supranatural.

— Voiam doar să mă asigur. Înţeleg, aşadar, că-mi poţi citi gândurile.

— Bineînţeles. Este o muncă destul de murdară şi lipsită de satisfacţii, dar o pot face atunci când este necesar. Te numeşti Prentiss şi scrii literatură de… imaginaţie. Ai o larvă, care se află într-un loc de instruire. Ştiu o mulţime de lucruri despre tine.

Prentiss făcu o grimasă.

— Şi unde-i Avalon?

— N-o să-l găseşti. (Elful clicăi de două-trei ori din

mandibule.) Nu te gândi la posibilitatea de a anunţa autorităţile. S-ar putea să te trezeşti internat într-un ospiciu. Avalon – presupunând că o asemenea informaţie îţi poate folosi la ceva – se află în mijlocul Atlanticului şi este invizibil pentru oameni. După inventarea vapoarelor cu aburi, voi, creaturile-oameni, aţi început să circulaţi atât de mult şi de dezordonat încât am fost nevoiţi să învăluim toată insula într-un câmp psihic.
Desigur, se mai petrec şi accidente. Odată, o ambarcaţiune uriaşă, barbară, ne-a izbit din plin şi a fost necesară energia psihică a întregii populaţii ca să confere insulei aparenţa unui aisberg. Mi se pare că pe vaporul acela scria *Titanic.* Iar în ziua de azi, avioanele trec mereu pe deasupra şi uneori se ciocnesc de noi. O dată, am recuperat nişte lăzi cu lapte la cutie. Atunci l-am gustat.

— Ei bine, fir-ar al naibii, se enervă Prentiss, atunci de ce nu stai pe Avalon? De ce ai plecat de acolo?

— Aşa mi s-a poruncit, se posomorî elful. Proştii…

— Poftim?

— Ştii şi tu cum este, atunci când te deosebeşti puţin de restul lumii.
Eu nu sunt precum ei, ceilalţi, şi proştilor obsedaţi de tradiţiile străvechi nu le-a plăcut asta. Au fost geloşi. Asta-i singura explicaţie. Gelozia!

— În ce fel eşti diferit?

— Dă-mi becul acela! Arătă elful. Haide, deşurubează-l! N-ai nevoie de o veioză în timpul zilei.

Cu un fior de repulsie, Prentiss făcu aşa cum i se spusese şi întinse becul spre elf. Cu degete subţiri şi mlădioase ce aduceau mai degrabă cu nişte tentacule, avalonianul atinse soclul şi contactul central.

Filamentul începu să se înroşească, abia perceptibil.

— Doamne Dumnezeule! Exclamă Prentiss.

— Acesta, rosti elful cu mândrie, este marele meu talent! Ţi-am spus că noi, elfii, nu ne putem adapta energia psihică la aparatura electronică. Ei bine, eu pot! Nu sunt un elf

obişnuit. Sunt un mutant! Un superelf! Eu reprezint următoarea etapă a evoluţiei elfilor. Ştii, lumina aceasta se datorează exclusiv activităţii mele mentale. Fii atent ce se întâmplă atunci când te folosesc pe tine drept focar de concentrare!

Peste o clipă, filamentul becului deveni alb incandescent, orbitor, iar Prentiss simţi în interiorul craniului o furnicătură vagă, dar nu neplăcută.

Becul se stinse şi elful îl puse pe masă, înapoia maşinii de scris.

— N-am încercat, continuă el încântat, dar bănuiesc că pot reuşi şi fisiunea uraniului.

— Dar… aprinderea unui bec necesită energie. N-o poţi menţine…

— Ţi-am *explicat* despre energia psihică. Pe marele Oberon, omule, încearcă să pricepi!

Prentiss se simţea din ce în ce mai neliniştit. Totuşi, adoptă un ton nepăsător pentru următoarea întrebare:

— Şi ce intenţionezi să faci cu talentul acesta al tău?

— §a mă întorc în Avalon, desigur. *Ar trebui* să-i las pe idioţii aceia să se ducă de râpă, dar un elf deţine un anume patriotism, chiar dacă *este* o coleopteră.

— O ce?

— Ştii, noi, elfii, nu aparţinem cu toţii aceleiaşi specii. Eu mă trag din gândaci, înţelegi?

Se sculă în picioare şi, rămânând pe masă, se întoarse cu spatele spre bărbat. Brusc, ceea ce păruse o simplă chitină neagră, lucioasă, se despică pe mijloc şi basculă. De dedesubt, ieşiră fluturând două aripioare diafane, străbătute de vinişoare.

— Aha, poţi zbura!

— Eşti de-a dreptul idiot, pufni elful dispreţuitor, dacă nu-ţi dai seama că sunt prea greu pentru zbor! Dar *sunt* nişte aripioare drăguţe, nu?
Cum îţi plac irizaţiile lor? Prin comparaţie, lepidopterele au nişte aripi de-a dreptul dezgustătoare – ostentative şi lipsite

de delicateţe. În plus, stau cu ele desfăcute tot timpul.

— Lepidopterele? Îngăimă Prentiss, simţindu-se complet buimăcit.

— Clanurile fluturilor. Ei sunt cei făloşi. Întotdeauna, fluturii le-au permis oamenilor să-i vadă, ca să poată fi admiraţi. Nişte minţi tare înguste, din punctul ăsta de vedere! De aceea, legendele voastre le-au dat întotdeauna zânelor aripi de fluturi, iar nu elitre de gândaci, care sunt *mult,* mult mai diafane. O să le arătăm noi lepidopterelor, când ne vom întoarce!

— Stai aşa…

— Gândeşte-te numai, continuă elful, legănându-se înainte şi înapoi, cuprins de ceea ce părea a fi un extaz elfin, la veghile noastre nocturne pe verdele pajiştilor, arătând ca o revărsare de lumină scânteietoare dinspre tuburi fluorescente… Putem renunţa la roiurile de viespi care ne poartă vehiculele zburătoare, instalând în locul lor motoare cu ardere internă. Putem pune capăt corvoadei de răsucire a frunzelor, atunci când vine timpul de culcare, şi să construim fabrici care să producă nişte saltele decente. Îţi spun eu, *o să dăm lovitura!* Iar ceilalţi… vor regreta că m-au alungat.

— Dar nu pot merge cu tine! Behăi jalnic Prentiss. Am responsabilităţi. Am o soţie şi un copil. Doar n-ai vrea să iei un om de lângă… de lângă larva lui, nu?

— Nu sunt crud! Replică elful examinându-l atent pe bărbat. Am un suflet elfin, dar, spune şi tu, ce alternativă am? Îmi trebuie un creier de om, în scopul focalizării, altfel nu voi reuşi să realizez nimic, şi nu toate creierele umane sunt adecvate.

— De ce?

— Pe marele Oberon! Creierul unui om nu este un obiect pasiv, din lemn şi piatră. Pentru a fi util, el trebuie să coopereze. Şi poate coopera doar dacă este pe deplin conştient de capacitatea noastră elfină de a-l manipula. Astfel, pot să mă folosesc de creierul tău, dar n-aş avea ce

face cu cel al soţiei tale. Ea ar avea nevoie de ani buni ca să priceapă cine şi ce sunt.

— Asta mi se pare de-a dreptul o insultă! Se înfurie Prentiss. Ce vrei să spui – că eu cred în zâne? Trebuie să ştii că sunt un raţionalist convins!

— Chiar aşa? Atunci când m-ai zărit prima dată, ai încercat nişte gânduri jalnice despre vise şi halucinaţii, totuşi ai vorbit cu mine, m-ai acceptat. Nevastă-ta ar fi început să zbiere şi ar fi apucat-o istericalele.

Prentiss amuţi. Nu mai avea nicio replică.

— Asta-i nenorocirea! Continuă amărât elful. Practic, toţi oamenii ne-au uitat după ce i-am părăsit. Minţile voastre s-au închis, au devenit refractare. Este adevărat, larvele voastre cred în poveştile pe care le spuneţi despre „spiriduşi”, dar creierele lor sunt nedezvoltate şi utile doar pentru procese simple. Atunci când se maturizează, ele pierd această credinţă. Sincer să fiu, nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă n-aţi fi existat voi, scriitorii de literatură fantastică.

— Ce vrei să spui prin „scriitori de literatură fantastică”?

— Sunteţi printre puţinii adulţi care mai cred în noi. Iar tu, Prentiss, crezi cel mai mult dintre toţi. Scrii literatură fantastică de peste douăzeci de ani.

— Eşti nebun! Nu cred câtuşi de puţin în ceea ce scriu.

— Trebuie să crezi! N-ai ce face! Adică, în timp ce scrii, priveşti subiectul realmente cu toată seriozitatea. După o vreme, mintea ta mi-a devenit utilă de la sine. Dar ce rost are să-mi mai bat gura de pomană?

M-am folosit de tine, nu? Ai văzut cum s-a aprins becul... Este clar că trebuie să vii cu mine.

— Nu vreau! Îşi încrucişă braţele bărbatul încăpăţânat. Mă poţi sili, împotriva voinţei mele?

— Aş putea, dar asta ţi-ar dăuna, şi n-o doresc. Totuşi, fii atent! Dacă nu vrei să vii, aş putea concentra un curent de înaltă tensiune prin nevastă-ta. Desigur, ar fi revoltător, dar am înţeles că oamenii folosesc metoda aceasta pentru a-i executa pe duşmanii statului, aşa că, probabil, nu vei

considera pedeapsa chiar atât de oribilă. Nu vreau să par brutal – nici chiar în ochii unei creaturi-om.

Prentiss simţi brusc broboanele de transpiraţie ce-i umezeau tâmplele.

— Stai, făcu el repede, nu face una ca asta! Mai întâi, să discutăm…

Elful îşi scoase aripile transparente, le flutură, apoi le strânse la loc.

— Să discutăm, să discutăm, să discutăm! Mă oboseşte. E imposibil să n-ai lapte în casă. Nu eşti o gazdă prea amabilă, altfel mi-ai fi oferit singur ceva de băut.

Prentiss încercă să-şi îngroape gândul care-i apăruse pe neaşteptate, să-l ascundă cât mai adânc în minte.

— Am ceva mai bun decât laptele, rosti el cu tot calmul de care era în stare. Mă duc să-ţi aduc.

— Stai pe loc! Cheam-o pe nevastă-ta! Să-l aducă ea…

— Nu vreau să te vadă! O s-o sperii.

— Nu-ţi face griji! Replică elful. O voi manipula în aşa fel încât să nu fie deloc tulburată.

Prentiss ridică un braţ.

— Orice atac asupra mea, îl atenţionă avalonianul, va fi mult, mult mai lent decât fulgerul electric care o va străbate pe nevastă-ta.

Bărbatul îşi coborî braţul şi pomi spre uşa camerei.

— Blanche! Strigă el în josul scării.

Blanche se zărea în salon, stând nemişcată în fotoliul de lângă bibliotecă. Părea adormită, deşi ţinea ochii larg deschişi.

Prentiss se răsuci spre elf.

— I s-a-ntâmplat ceva!

— Este sedată, dar te va auzi. Spune-i ce să facă!

— Blanche! Strigă el din nou. Vrei, te rog, să aduci lichiorul de ouă şi un pahar?

Fără alte gesturi decât cele strict necesare, femeia se sculă şi dispăru din raza lui vizuală.

— Ce este „lichiorul de ouă “? Se interesă elful.

Prentiss se strădui să pară cât mai entuziast.

— O băutură făcută din lapte, ouă şi zahăr, frecate şi bătute laolaltă, până se transformă într-un sirop gros. Nici nu se compară cu laptele simplu!

Blanche apăru cu lichiorul. Chipul ei frumos era lipsit de orice expresie. Ochii i se întoarseră spre elf, dar nici măcar nu tresări, zărindu-l.

— Poftim, Jan, spuse ea şi se aşeză în fotoliul vechi de lângă fereastră, încrucişându-şi mâinile în poală.

Bărbatul o privi neliniştit.

— Vrei s-o ţii aici?

— Va fi mai uşor de controlat. Ce faci, n-ai de gând să mă tratezi?

— Ah, da. Poftim!

Turnă lichidul alb şi vâscos în pahar. Cu numai două zile în urmă, preparase cinci sticle de lichior pentru băieţii de la „Clubul Fantastic”, din New York şi nu se zgârcise atunci când realizase respectiva combinaţie, cunoscând plăcerile notorii ale scriitorilor de literatură a imaginarului.

Antenele elfului vibrară violent.

— O aromă divină! Murmură el.

Cu extremităţile membrelor sale subţiri cuprinse piciorul paharului şi-l duse la gură. Nivelul lichidului coborî rapid. După ce bău jumătate din el, strania făptură puse paharul pe masă şi suspină:

— Ah, ce pierdere pentru poporul meu! Ce creaţie! Ce sublim! În istoria noastră se menţionează că, pe vremuri, câte un spiriduş norocos reuşea să se strecoare în locul unei larve-om la naştere, astfel ca să poată bea lichidul proaspăt produs. Mă întreb dacă acei spiriduşi au simţit vreodată o asemenea savoare?

— De asta îşi schimbau forma? Întrebă, Prentiss mânat de interesul profesional.

— Bineînţeles. Femelele voastre deţin un dar măreţ. De ce să nu profite de el?

Elful îşi întoarse privirea spre pieptul bogat al Blanchei, îl

urmări ridicându-se şi coborând în ritmul respiraţiei şi suspină din nou.

— Dă-i drumul! Spuse Prentiss („Nu prea evident, nu te trăda!”). Bea cât vrei!

O privi şi el pe Blanche, aşteptând să vadă un semn care să indice trezirea ei, aşteptând slăbirea controlului elfului.

— Când ţi se întoarce larva de la locul de instruire? Se interesă avalonianul. Am nevoie de ea.

— În curând, acuşica, răspunse Prentiss nervos, examinându-şi ceasul. (în mai puţin de cincisprezece minute, Tim, fiul lui, avea să se întoarcă de la şcoală şi să zbiere, cerând prăjituri şi o cană de lapte.)
Bea-l tot! Insistă el. Pân’ la fund!

Elful sorbi din pahar încântat şi vorbi:

— Dacă-ţi vine larva, te poţi duce.

— Unde să mă duc?

— La bibliotecă. Trebuie să împrumuţi cât mai multe cărţi despre electronică. Am nevoie de detalii referitoare la televiziune, telefoane, şi alte chestii de-astea. Trebuie să ştiu cum se realizează circuitele, cipurile… Detalii, Prentiss, detalii! Ne aşteaptă o sarcină măreaţă. Extragerea petrolului, rafinarea lui, construirea de motoare, mecanizarea agriculturii… Noi doi vom clădi un nou Avalon. Unul pe baze ştiinţifice.
Un tărâm de basm tehnologizat. Vom crea o nouă lume.

— Grozav! Făcu Prentiss. Nu uita însă de paharul ăla…

— Vezi? Te-a prins şi pe tine ideea, chicoti elful. Şi vei fi răsplătit.
Vei avea zeci de femele umane, numai pentru tine!

Bărbatul îşi întoarse ochii automat spre Blanche. Aceasta nu dădea niciun semn că ar fi auzit ceva, dar cine putea şti?

— N-am nevoie de femele… de femei, voiam să spun.

— Haide, haide, se încruntă elful, fii cinstit! Ştim bine că voi, masculii oamenilor, sunteţi creaturi animalice, obsedate de sex. Timp de generaţii întregi, mamele şi-au speriat copiii, ameninţându-i cu pedepsele bărbaţilor. Eh,

copiii…

— Ridică paharul cu lichior şi-l dădu peste cap, nu înainte de a toasta: – Pentru copiii mei!

— Umple-l, umple-l! Rosti imediat Prentiss.

Avalonianul îşi umplu paharul şi continuă:

— O să am o mulţime de copii. O să aleg cele mai bune coleoptere şi o să-mi întăresc neamul. Voi continua mutaţia. Deocamdată, sunt singurul, dar când voi avea zece, sau cincizeci de copii, mă voi încrucişa cu ei şi voi dezvolta rasa de superelfi. O rasă de minuni electro-hâc-nice şi c-un viitor infinit. Dacă aş mai putea bea un pic… Nectar! Ăsta-i nectarul zeilor!

Brusc, se auzi bubuitul uşii de ia intrare şi un glăscior strigând:

— Mami! Hei, mami!

Cu ochişorii lucitori puţin micşoraţi, elful continuă:

— După aceea, vom începe să supunem c’eaturile-oameni. Câţiva c’ed deja, restu’ vor-hâc-învăţa. Va fi ca-n zilele vechi, numa’ că mai bine… o f’ăţie a elfilor mai eficientă, mai unită.

Glasul micului Tim se apropia, trădând o undă de nerăbdare:

— Hei, mami! Nu eşti acasă?

Prentiss simţea că-i sar ochii din cap de încordare. Blanche continua să fie rigidă. Graiul elfului se împleticea puţin şi creatura părea nesigură pe propriul ei echilibru. Dacă Prentiss voia să rişte, acum era momentul.

— Stai jos! Pufni dispreţuitor elful. Eşti un fraier! Am ştiut că în lichior este alcool din clipa în care te-ai gândit la planul tău ridicol. Voi, creaturile-oameni, sunteţi foarte viclene. Elfii au multe proverbe despre voi. Din fericire, alcoolul are un efect extrem de redus asupra noastră.
Era altceva dacă ai fi încercat să-mi dai extract de cătuşnică îndulcit cu miere… Aha, iată şi larva. Ce faci, micule om?

Elful ridică paharul cu lichior spre gură, în vreme ce Tim

se opri în prag. Faţa băiatului era moderat mânjită, părul era moderat răvăşit, iar în ochii lui cenuşii se citea o expresie de surpriză totală. Manualele moderat zdrenţuite se legănau cu neglijenţă la capătul unei cureluşe.

— Bună, tati! Rosti el. Ce-i cu mami? Şi… şi asta ce-i?

— Dă-i drumul la bibliotecă! Vorbi elful către Prentiss. N-avem timp de pierdut. Ştii cărţile care-mi trebuie.

Toate semnele de ameţeală dispăruseră din comportamentul creaturii, şi Prentiss se simţi pierdut. Avalonianul se jucase cu el. Se sculă, pregătindu-se să plece.

— Şi nu vreau nimic omenesc, îl atenţionă elful, nicio şmecherie, niciun vicleşug! Nevastă-ta continuă să fie în puterea mea. M-aş putea folosi de mintea larvei ca s-o ucid – este îndeajuns de dezvoltată pentru asta –, dar nu vreau s-o fac. Sunt membru al Societăţii Etice Elfitariene, şi noi susţinem tratarea mamiferelor cu consideraţie, aşa că te poţi bizui pe principiile mele nobile, *dacă* vei face aşa cum ţi-am spus.

Bărbatul se simţi cuprins de imboldul puternic de a părăsi imediat camera. Se împletici spre uşă.

— Tati, strigă Tim, poate vorbi! Zice c-o s-o omoare pe mami! Stai, nu pleca!

Prentiss ieşise deja din încăpere şi începuse să coboare scara, când îl auzi pe elf spunând:

— Nu te holba la mine, larvă! Nu îi voi face niciun rău mamei tale, dacă o să te porţi exact aşa cum îţi spun. Sunt un elf, din basmele cu zâne. Ştii ce sunt zânele, nu?

Bărbatul ajunsese deja la uşa vestibulului, când îl auzi pe Tim ţipând cu glăsciorul lui ascuţit, urmat după aceea de zbieretele repetate ale vocii de soprană a Blanchei.

Elasticul puternic şi invizibil care-l trăsese pe Prentiss spre bibliotecă se rupse brusc şi dispăru. Scriitorul căzu pe spate, se sculă şi se repezi în sus pe trepte.

În mod evident activă şi plină de viaţă, Blanche se retrăsese într-un colţ, ţinându-şi în braţe fiul, care hohotea

de plâns.

Pe birou, se zărea o carapace neagră, acoperind o masă cărnoasă dezgustătoare, din care picura un lichid străveziu.

— L-am pocnit! Suspina isteric băieţaşul. L-am pocnit cu cărţile de şcoală. Îi făcea rău lui mami…

* * *

După o oră, Prentiss simţi că lumea normalităţii revenea pe făgaşurile lăsate în urma sa de creatura din Avalon. Elful se transformase de acum în cenuşă, în incineratorul din spatele casei, şi unica urmă a existenţei sale era pata de la piciorul mesei.

Blanche continua să fie palidă ca moartea. Cei doi soţi discutară în şoaptă:

— Ce face Tim? Întrebă Prentiss.

— Se uită la televizor.

— A păţit ceva?

— *El,* nu, dar eu voi avea coşmaruri săptămâni întregi.

— Ştiu. Cu mine se va întâmpla la fel, până ni-l vom alunga din minţi.
Nu cred c-o să mai apară vreo… vreo creatură din astea.

— Nu-ţi poţi da seama ce groaznic a fost pentru mine. Auzeam perfect tot ceea ce spunea, chiar şi atunci când eram în salon, la parter.

— Telepatie…

— Nu puteam să fac niciun gest. Apoi, după ce ai plecat tu, am fost în stare să mă mişc puţin. Am încercat să strig, dar n-am reuşit decât să gem. Atunci, Tim l-a zdrobit cu cărţile, şi imediat m-am simţit liberă.
Nu-nţeleg cum a izbutit s-o facă.

Prentiss simţi o anumită satisfacţie sumbră.

— Eu cred că ştiu. Eu mă aflam sub controlul elfului, fiindcă acceptam adevărul existenţei lui. Prin intermediul meu, elful te subjuga şi pe tine. Atunci când am părăsit camera, distanţa tot mai mare dintre noi l-a împiedicat să-

mi utilizeze cu aceeaşi eficienţă mintea ca focalizator psihic şi tu te-ai putut mişca. În clipa în care am ajuns la uşa casei, elful a considerat că era momentul să treacă de la mintea mea la mintea lui Tim. Asta i-a fost fatal.

— De ce? Întrebă Blanche.

— A presupus că toţi copiii cred în basme, dar a greşit. În ziua de azi, copiii *nu* cred în basme. Poate că nici n-au auzit basme. Ei cred în Batman, în Robacop, în eroi de felul ăsta, dar nu în zâne. Elful nu şi-a dat seama de modificările culturale induse de televiziune şi de cărţile de benzi desenate, iar când a încercat să subjuge mintea lui Tim, n-a reuşit. Înainte de a-şi recăpăta echilibrul psihic, Tim l-a atacat, deoarece credea că-ţi făcea ţie rău – şi asta a fost totul. Este exact aşa cum ţi-am spus mereu, Blanche: străvechile arhetipuri din poveşti supravieţuiesc doar în proza fantastică modernă, care se adresează adulţilor. Mi-ai înţeles, în sfârşit, ideea?

— Da, dragule, încuviinţă cu umilinţă femeia.

Prentiss îşi vârî mâinile în buzunare şi surâse mulţumit.

— Ştii, data viitoare când o să mă-ntâlnesc cu Walter Rae, cred c-o să-i scap o aluzie despre ceea ce scriu. Presupun că ar fi timpul să afle şi vecinii…

* * *

Ţinând în mână o imensă felie de pâine unsă cu unt, micul Tim pătrunse în camera de lucru a tatălui său, căutând amintirile care se destrămaseră rapid. Tati îl bătea întruna pe spate, iar mami îl îndopa cu prăjituri, dar el uitase pentru care motiv. Ştia doar că pe masă fusese o chestie mare şi ciudată, care putea vorbi.

Totul se petrecuse atât de repede, încât evenimentele i se învălmăşiseră în minte.

Ridică din umeri şi, în lumina soarelui de după-amiază, privi foaia de hârtie, parţial acoperită de text, din maşina de scris, apoi teancul de foi de alături.

Citi câteva pasaje, după care se strâmbă şi porni spre uşă, murmurând:

— Măiculiţă! Iarăşi cu zâne! Numai copilării!

Tărâmul apelor

Nu vom mai beneficia niciodată de călătoriile prin spaţiul cosmic.

Mai mult decât atât, niciun extraterestru nu va mai coborî pe Pământ.

Nu sunt un tip pesimist. De fapt, călătoriile prin Cosmos *rămân* la fel de posibile ca şi până acum, iar extraterestrii *au coborât* deja. O *ştiu* cu siguranţă. Probabil că navele traversează spaţiul, făcând legătura între milioane de planete, dar nu ne vom alătura lor niciodată. Ştiu şi asta.

Totul din cauza unei erori ridicole.

Să vă explic:

De fapt, a fost eroarea lui Bart Cameron – mai întâi, însă, trebuie să vi-l prezint pe el. Bart Cameron este şeriful din Twin Gulch, statul Idaho, iar eu sunt ajutorul de şerif. Cameron este un tip coleric, care se enervează cel mai tare atunci când trebuie să-şi calculeze impozitele, în afară de faptul că ocupă funcţia de şerif, el deţine magazinul universal, are nişte acţiuni la un ranch de ovine, oferă consultaţii în nu ştiu ce domeniu, primeşte pensie de veteran rănit în acţiune şi beneficiază şi de alte câteva chestii de aceeaşi natură. Evident, calculul impozitului pe venitul anual nu-i deloc simplu.

N-ar fi nicio tragedie dacă ar lăsa un contabil să-i completeze formularele, dar el insistă să facă totul de unul singur, ceea ce-l scoate din minţi.

Până pe 14 aprilie, data predării formularelor, este de neabordat.

Din nefericire, farfuria zburătoare a aterizat la 14 aprilie 1998.

L-am văzut coborârea cu ochii mei. Mă aflam în biroul şerifului, lăsat pe spate în scaunul rezemat de perete, priveam pe fereastră la stele, mă simţeam leneş şi mă întrebam dacă n-ar fi fost mai nimerit s-o şterg acasă şi să mă bag sub păturică, în loc să-l ascult pe Cameron

blestemând întruna, pe când revedea coloanele de cifre pentru a o sută douăzeci şi şaptea oară.

La început, păruse un meteor, apoi însă dâra de lumină se lăţise şi se bifurcase, aducând cu jeturile unor duze, iar vehiculul coborâse lin şi silenţios. Cred că o frunză veştedă, toamna, ar fi foşnit mai mult. Din interiorul ei coborâseră două siluete.

N-am putut spune sau face absolut nimic. N-am putut nici măcar icni, ori arăta cu mâna; n-am putut baremi să holbez ochii. Am încremenit locului.

Cameron? Nici măcar n-a ridicat privirea.

Curând, s-a auzit o ciocănitură în uşă. Am deschis, şi cei doi tipi din farfuria zburătoare au intrat în birou. Dacă nu i-aş fi văzut coborând din aparatul lor de zbor, aş fi crezut că erau doi inşi oarecare. Purtau costume gri-fer, cămăşi albe şi cravate maro. Aveau pantofi şi pălării negre. Erau bruneţi, cu păr negru, cârlionţat, şi ochi căprui. Expresiile de pe feţele lor erau cât se poate de serioase. Ambii aveau în jur de un metru şaptezeci şi cinci înălţime şi semănau între ei aproape ca două picături de apă.

Dumnezeule, eram al naibii de speriat!

Auzind uşa deschizându-se, Cameron a ridicat ochii şi s-a încruntat, în mod obişnuit, bănuiesc că s-ar fi stricat de râs văzând asemenea haine în Twin Gulch, dar era atât de absorbit de impozitele lui încât nici măcar n-a surâs.

— Ce pot face pentru voi, oameni buni? A întrebat el şi în acelaşi timp a bătut darabana cu degetele în formulare, ca să indice că nu avea timp de pierdut.

Unul dintre necunoscuţi a făcut un pas înainte şi a rostit:

— Vă ţinem de multă vreme sub observaţie.

Pronunţa fiecare cuvânt în mod separat şi perfect distinct.

— Pe noi? A întrebat Cameron. Adică, pe mine şi pe nevastă-mea?
Ce-a făcut?

— Am ales această localitate, a urmat individul, în

vederea primului nostru contact, deoarece este izolată şi paşnică. Ştim că dumneavoastră sunteţi şeful.

— Sunt şeriful, dacă la asta vă referiţi, aşa că dă-i drumul! Care-i necazul?

— Am fost precauţi, adoptând îmbrăcămintea şi chiar înfăţişarea voastră.

— Aia-i îmbrăcămintea *mea?*

Probabil că abia atunci o remarcase.

— Este stilul de îmbrăcăminte purtat de clasa voastră conducătoare.

De asemenea, v-am învăţat limba.

Cameron s-a luminat în mod evident la faţă.

— Aha, sunteţi străini?

Şeriful nu se prea dădea în vânt după străini, dar, în general, căuta să fie nepărtinitor.

— Străini? A repetat necunoscutul. Da, suntem străini. Sosim de pe tărâmul apelor, pe care voi îl numiţi Venus.

Tocmai mă străduiam să clipesc din ochi, dar, auzindu-l, mi s-au topit toate puterile. Văzusem farfuria zburătoare. O văzusem aterizând.

Nu puteam să nu cred! Oamenii aceştia – sau creaturile acestea – veneau de pe Venus.

Cameron, în schimb, nici măcar n-a clipit.

— Bine, a spus el. Aici suntem în S.U.A. Cu toţii avem drepturi egale, indiferent de rasă, credinţă, culoarea pielii *sau* naţionalitate. Cu ce vă pot fi de folos?

— Am dori să luaţi imediat măsurile cuvenite pentru ca oamenii importanţi din „S.U.A.” – cum o numiţi – să fie aduşi aici, pentru a începe discuţiile în vederea afilierii voastre la marea noastră organizaţie.

Treptat, Cameron s-a înroşit la faţă.

— Ai noştri să se afilieze la organizaţia *voastră*? Facem deja parte din O.N.U. Şi din naiba ştie câte alte organizaţii. Şi ce vreţi – să-l aduc pe preşedinte aici? Chiar acum? În Twin Gulch? Ce să fac, să-i zic: „Mişcă-ţi urgent fundu-ncoace”?

Zicând acestea, s-a întors spre mine, parcă aşteptând să zărească un rânjet pe chipul meu, dar eu nici măcar n-aş fi putut să cad, dacă mi s-ar fi tras scaunul de sub mine.

— Viteza ar fi de apreciat, a încuviinţat venusianul.

— Îi vreţi şi pe membrii Congresului? Pe cei de la Curtea Supremă de Justiţie?

— Da, dacă pot fi de ajutor.

În clipa aceea, lui Cameron i-a sărit muştarul. A lovit cu palma în formularele de impozite şi a răcnit:

— Ei bine, voi nu-mi sunteţi de niciun ajutor şi n-am timp de şmecheri, mai ales de străini! Dacă nu vă căraţi urgent de-aici, *pronto,* vă bag la răcoare pentru tulburarea liniştii şi nu vă mai dau drumul!

— Doriţi să plecăm? A întrebat venusianul.

— Imediat! Plecaţi dracu', întoarceţi-vă de unde aţi venit şi să nu vă mai prind pe-aici! Nici eu şi nici vreunul dintre oamenii mei să nu mai dăm cu ochii de voi!

Cei doi venusieni s-au privit unul pe altul, în vreme ce feţele lor erau cuprinse de mici convulsii. Apoi cel care vorbise până atunci a rostit:

— Din mintea dumneavoastră, văd, într-adevăr, că doriţi, cu extrem de multă intensitate, să fiţi lăsat singur. Nu stă în obiceiul nostru să-i silim pe cei care nu doresc să intre în organizaţia noastră. Vă vom respecta dorinţa de intimitate şi vom pleca. Nu ne vom întoarce. Vom răspândi dorinţa voastră – nimeni nu va mai veni şi nici voi nu va trebui să plecaţi vreodată.

— Uite ce-i, domnule, a început Cameron, m-am săturat de aiurelile astea, aşa că număr până la trei…

Cei doi s-au întors şi au ieşit din încăpere, iar eu am ştiut că tot ceea ce spuseseră era adevărat. Înţelegeţi, eu îi ascultasem, spre deosebire de şerif, care rămăsese cu mintea la impozite, şi-n plus parcă le citisem şi gândurile, dacă pricepeţi ce vreau să spun. Ştiam că, de-acum încolo, în jurul Pământului avea să existe un soi de gard invizibil, ce urma să ne ţină înăuntru, oprindu-ne să ieşim şi oprindu-

i pe alţii să intre. O *ştiam.*

După ce au plecat, vocea mi-a revenit – prea târziul – şi am răcnit:

— Cameron, pentru Dumnezeu, veniseră din Cosmos! De ce i-ai alungat?

— Din Cosmos? M-a privit el nedumerit.

— Uită-te! Am urlat.

Nu ştiu cum am făcut-o, fiindcă era cu vreo cincisprezece kilograme mai greu decât mine, dar l-am prins de gulerul cămăşii şi l-am târât până la fereastră, rupându-i toţi nasturii.

A fost prea surprins ca să se împotrivească, iar când şi-a revenit îndeajuns ca să pară că vroia să-mi tragă una după ceafă, a zărit ce se întâmpla afară şi a încremenit.

Cei doi bărbaţi urcau în farfuria zburătoare cea mare, rotundă, strălucitoare, care degaja putere. Apoi, farfuria a decolat. S-a înălţat lin, ca un fulg; într-o parte, sclipea o lumină colorată în roşu-portocaliu, care a devenit tot mai intensă pe măsură ce nava se micşora, până ce s-a transformat într-un meteor, dispărând treptat pe boltă.

— De ce i-ai alungat? L-am întrebat pe Cameron. *Trebuiau* să discute cu preşedintele. Acum, nu vor mai reveni niciodată.

— Am crezut că erau străini. Chiar ei au spus că ne-au învăţat limba.
Şi aveau un accent ciudat.

— Ce să-ţi spun! Străini!

— Păi au spus-o *chiar ei,* şi păreau italieni. Am crezut că erau italieni.

— Cum puteau să fie italieni? N-au zis că veneau de pe planeta Venus? L-am auzit cu urechile mele.

— Planeta Venus! S-a holbat şeriful.

— Da, au spus-o cu gura lor. L-au zis, nu-ştiu-cum... tărâmul apelor.
Probabil că norii ăia care o acoperă conţin foarte multă apă.

V-am spus, însă, că a fost o eroare, o eroare idioată, ceva

ce se putea întâmpla oricui. Numai că, acum, pământenii nu-şi vor mai părăsi niciodată planeta, şi nici alţi extratereştri nu ne vor mai vizita. Şi totul din cauza tâmpitului de Cameron şi a impozitelor lui!

Pentru că abia atunci şeriful a recunoscut, în şoaptă:

— Venus… Când au pomenit de apă, nu i-am mai ascultat şi am crezut că veniseră din *Veneţia!*

Spaţiu locuibil

Clarence Rimbro nu avea absolut nicio obiecţie să trăiască în singura casă de pe o planetă pustie, tot aşa cum n-ar fi avut obiecţii niciunul dintre cei un trilion de locuitori ai Pământului-mamă.

Dacă cineva l-ar fi întrebat despre acest subiect, fără îndoială că Rimbro l-ar fi privit nedumerit pe curios. Casa lui era mult mai spaţioasă şi mai modernă decât orice casă de pe Pământul-mamă. Avea rezerve de apă şi de aer, iar în compartimentele de congelare se găseau suficiente alimente. Un câmp de forţă o izola de planeta pustie pe care se afla; în schimb, fusese construită deasupra unei grădini cu o suprafaţă de două hectare (desigur, acoperită cu o cupolă din sticlă), unde, sub lumina benefică a Soarelui, creşteau flori şi legume – primele, pentru a încânta ochiul, cele din urmă, pentru a asigura o dietă corespunzătoare. Existau chiar şi câteva orătănii. Doamna Rimbro avea cu ce să-şi umple după-amiezile, iar cei doi micuţi Rimbro se puteau juca acolo, când se săturau să stea în casă.

În plus, dacă cineva *dorea* cu insistenţă să fie cu adevărat pe Pământul-mamă, dacă *simţea nevoia* să aibă oameni în jur, aer pe care să-l respire sub cerul liber sau apă în care să înoate, era suficient să iasă pe uşa din faţă a casei.

Deci – care ar fi fost problema?

Nu uitaţi că pe planeta pustie pe care se găsea locuinţa familiei Rimbro domnea tăcerea absolută, excluzând ocazionalele şi monotonele sunete ale vântului şi ploii. Intimitatea era absolută, la care se adăuga şi sentimentul de a fi unic proprietar al unei planete cu suprafaţa de cinci sute douăzeci de milioane de kilometri pătraţi.

Clarence Rimbro aprecia toate acestea în felul său distant. Bărbatul era de profesiune contabil, expert în cele mai avansate programe de calculator; buzele sale exprimau

aceeaşi seriozitate cu gesturi şi haine sobre, prea puţin dedat surâsului sub mustaţa subţire, atent întreţinuta, şi perfect conştient de propria lui valoare. Atunci când revenea de la slujbă, trecea pe lângă locuinţele de pe Pământul-mamă şi le privea întotdeauna cu o anumită superioritate.

Într-adevăr, din motive de afaceri, ori dintr-un soi de perversiune mentală, unii oameni erau nevoiţi, pur şi simplu, să locuiască pe Pământul-mamă. Aveau ce regreta. La urma urmelor, solul Pământului-mamă trebuia să asigure mineralele şi produsele alimentare de bază pentru trilionul de locuitori (peste cincizeci de ani, aveau să fie două trilioane), iar spaţiul constituia o valoare. Pe Pământul-mamă, casele nu puteau fi *atât* de mari, şi cei care locuiau în ele erau nevoiţi să se adapteze condiţiilor.

Până şi intrarea în casă avea mărunta ei satisfacţie. Bărbatul pătrundea în comutarea publică la care fusese arondat (ca toate celelalte comutări, ea semăna cu un obelisc butucănos), unde, în mod invariabil, găsea pe alţii care aşteptau s-o utilizeze. Până ajungea în faţă, un număr mare de persoane se aduna înapoia lui. Era un răgaz plăcut, de destindere şi socializare.

— Cum mai merge pe planeta dumneavoastră?

— Dar pe a dumneavoastră?

Obişnuitele conversaţii relaxate. Uneori, cineva avea necazuri: defectarea vreunui aparat, sau fenomene meteorologice care afectau nefavorabil terenul. Totuşi, aşa ceva nu se întâmpla prea des.

Timpul trecea însă mai uşor. Apoi, Rimbro se pomenea în faţa comutării; introducea cheia în fantă, tasta combinaţia cuvenită şi era reconfigurat într-un nou şablon probabilistic-propriul său şablon probabilistic cel care-i fusese atribuit atunci când se însurase şi devenise cetăţean productiv. Un şablon probabilistic în care viaţa nu apăruse niciodată pe planetă. Reconfigurat pe acest Pământ lipsit de viaţă, el intra direct în vestibulul casei.

Nimic mai simplu.

Bărbatul nu-şi făcuse niciodată griji în legătură cu faptul de a exista în altă probabilitate. De ce şi-ar fi făcut? Nici măcar nu se gândea la aşa ceva. Numărul de Pământuri posibile era infinit. Fiecare planetă se găsea în propria ei nişă, cu propriul ei şablon probabilistic. Deoarece pe un corp ceresc de tip Terra existau, conform calculelor, cincizeci la sută şanse de apariţie a vieţii, jumătate din toate Pământurile posibile (un număr infinit, fiindcă jumătate din infinit era tot infinit) deţinea viaţă, iar jumătate (alt infinit) nu deţinea. Iar pe aproximativ trei sute de miliarde de Pământuri pustii locuiau trei sute de miliarde de familii pământene, fiecare cu casa ei, alimentată solar, fiecare trăindu-şi viaţa în siguranţă şi în linişte. Zilnic, numărul Pământurilor astfel ocupate sporea cu câteva milioane.

Într-o bună zi, însă, când Rimbro ajunse acasă, soţia lui îl informă imediat:

— Se aude un zgomot ciudat.

Rimbro înălţă din sprâncene şi o privi atent pe Sandra. Părea neschimbată – doar micile tremurături ale mâinilor sale subţiri şi paliditatea excesivă a buzelor strânse trădau o oarecare nelinişte.

Oprindu-şi gestul de a întinde pardesiul pe care îl dezbrăcase spre robotul ce-l aştepta răbdător, Rimbro repetă:

— Zgomot? Ce zgomot? N-aud nimic.

— Acum s-a oprit, explică Sandra. Este ca un răpăit surd, sau ca un fel de mârâit îndepărtat. Se aude scurt timp, apoi se opreşte. Iar se aude… iar se opreşte. În mod sigur, până acum nu s-a mai întâmplat aşa ceva.

În cele din urmă, Rimbro îşi lăsă pardesiul în grija robotului.

— Mi se pare imposibili.

— L-am *auzit.*

— Bine, mormăi bărbatul, o să văd despre ce-i vorba. O fi

vreo atingere pe undeva.

Dar, ajutat de cunoştinţele lui de contabil, nu descoperi nimic neobişnuit, aşa că, ridicând din umeri, se aşeză să cineze. Ascultă roboţii zumzăind preocupaţi, îndeplinindu-şi corvezile, apoi, umezindu-şi buzele, spuse:

— Poate că-i vorba despre un robot. O să-i verific.

— N-a fost un robot, Clarence.

Rimbro se culcă, fără să-şi mai bată capul cu problema respectivă, dar, după o vreme, se trezi, simţindu-şi umărul strâns puternic de degetele soţiei. Ridică automat mâna spre contactul palmar care declanşa iluminarea pereţilor.

— Ce s-a-ntâmplat? Cât e ceasul?

— Taci! Şuieră femeia. *Ascultă!*

„Dumnezeule”, îşi spuse Rimbro, „se *aude* cu adevărat un zgomot periodic!”

— Cutremur? Şopti el.

Se mai întâmplase, desigur, deşi, cu atâtea planete dintre care se putea alege, în general se evitaseră zonele seismice.

— Toată ziua? Pufni Sandra. Cred că-i vorba despre altceva. (Apoi, dădu glas terorii tainice a fiecărei gospodine sensibile.) Cred că pe planetă mai trăieşte cineva. Pământul acesta e *locuit.*

Rimbro acţionă în modul cel mai logic cu putinţă. Dimineaţa, îşi duse soţia şi copiii la soacra lui, după aceea se învoi pentru o zi de la slujbă şi se grăbi spre Biroul Edilitar Local.

Chestiunea începuse să-l neliniştească.

* * *

Bill Ching, de la Biroul Edilitar Local, era un individ scund, jovial şi mândru de descendenţa lui mongolă. El considera că şabloanele probabilistice rezolvaseră absolut toate problemele omenirii. Colegul său, Alee Mishnoff, credea că şabloanele probabilistice nu erau decât o capcană, în care

oamenii fusese atraşi fără posibilitate de scăpare.
Iniţial, el absolvise arheologia şi studiase o sumedenie de subiecte antice, care continuau să-i ticsească mintea. Expresia feţei lui reuşea să pară plină de sensibilitate, în ciuda sprâncenelor stufoase; individul era obsedat de o teorie personală pe care, deocamdată, nu îndrăznise s-o dezvăluie nimănui, deşi ea îl determinase să abandoneze arheologia în favoarea proiectelor edilitare.

Lui Ching îi plăcea teribil să repete „La naiba cu Malthus![3]”, expresie care devenise un fel de simbol al său.

— La naiba cu Malthus! Acum, nu mai putem vorbi despre suprapopulare. Oricât de des s-ar dubla şi s-ar redubla, *Homo sapiens* rămâne finit ca număr, în vreme ce Pământurile nelocuite sunt infinite. Chiar aşa, nu suntem obligaţi să construim pe fiecare planetă o singură casă.
Putem construi o sută, o mie, un milion. Oricum, există suficient spaţiu şi suficientă energie solară de la fiecare Soare probabilistic.

— Mai mult de o casă pe o planetă? Repetă acru Mishnoff.

Ching ştia cu exactitate la ce se referea colegul lui. Atunci când se începuse folosirea şabloanelor probabilistice, primii „colonişti” fuseseră atraşi de faptul că deveneau unicii proprietari ai unei planete. Era exact genul de situaţie care gâdila reminiscenţele despotice din sufletul oricărui om. „Cine poate fi atât de sărac” – aşa sunase reclama – „încât să nu-şi poată permite un imperiu mai mare decât al lui Gingis-Han?”
Ca atare, faptul de a repartiza mai mulţi locuitori pe aceeaşi planetă ar fi nemulţumit pe toată lumea.

— Perfect, ridică el din umeri, chestia asta ar implica pregătirea psihologică a populaţiei. Şi ce dacă? La urma

[3] Thomas Robert Malthus (1766-1834), teolog şi economist englez, a cărui teorie despre populaţie a dat naştere malthusianismului – teoria potrivit căreia populaţia creşte în progresie geometrică, în timp ce mijloacele de subzistenţă sporesc în progresie aritmetică, (n. Trad.)

urmelor, aşa s-a procedat şi la început.

— Dar alimentele? Întrebă Mishnoff.

— Ştii bine că, în alte şabloane probabilistice, introducem sere hidroponice şi culturi de fermenţi. Iar dacă va fi realmente nevoie, vom cultiva solurile respective.

— În costume spaţiale şi cu butelii de oxigen în spate?

— Am putea iniţia reacţii de reducere a bioxidului de carbon la oxigen, până ce plantele se vor înmulţi suficient ca să preia ele convertirea respectivă.

— Adică, peste vreun milion de ani…

— Mishnoff, exclamă Ching, necazul cu tine este că ai citit prea multe cărţi de istorie! Eşti obstrucţionist!

În realitate, Ching era prea inteligent ca să creadă în ceea ce spunea, iar Mishnoff continuă să citească şi să-şi facă griji, tânjind după ziua când şi-ar fi putut aduna curajul necesar pentru a-l aborda pe şeful biroului şi a-i spune direct – fără ocolişuri – ce anume îl neliniştea.

Acum, însă, un anume domn Clarence Rimbro se afla în faţa lor, uşor transpirat şi extrem de furios, deoarece avusese nevoie de aproape două zile ca să ajungă aici.

— Iar *eu* spun, încheie Rimbro, că planeta e locuită şi nu intenţionez să las lucrurile aşa!

Ching încercă o abordare împăciuitoare.

— Astfel de zgomote, începu el, reprezintă probabil nişte fenomene naturale…

— Ce fel de „fenomene naturale”? Doresc o investigaţie! Dacă este un fenomen natural, vreau să-i cunosc natura. Eu susţin că planeta este locuită. Pentru numele lui Dumnezeu, acolo trăieşte cineva – eu nu plătesc chirie ca să împart planeta cu alţii i După cum sună, par a fi nişte dinozauri.

— Domnule Rimbro, de câtă vreme locuiţi pe Pământul dumneavoastră?

— De cincisprezece ani şi jumătate.

— A existat vreodată vreo dovadă că ar exista şi alţi locuitori?

— Există acum, iar în calitate de cetăţean cu clasificarea

A-1 solicit o investigaţie.

— Bineînţeles că vom investiga, domnule, însă dorim să vă asigurăm că totul este în perfectă ordine. Vă daţi seama cu câtă grijă alegem şabloanele probabilistice?

— Sunt contabil, aşa că mi-am făcut o idee destul de exactă, replică Rimbro.

— În acest caz, ştiţi, desigur, că nu pot exista erori ale calculatoarelor noastre. Ele nu selectează o probabilitate deja ocupată. Este o imposibilitate. În plus, ele sunt programate să selecteze doar şabloane probabilistice în care Pământul are o atmosferă bazată pe bioxid de carbon, în care n-au apărut plantele şi, prin urmare, nici animalele. Spun aceasta deoarece, dacă plantele s-ar fi dezvoltat, bioxidul de carbon s-ar fi redus la oxigen. Înţelegeţi?

— Înţeleg foarte bine, dar nu mă aflu aici ca să ascult o prelegere!

Se răţoi Rimbro. Doresc să începeţi o investigaţie – nimic altceva. Este de-a dreptul umilitor să mă gândesc că-mi împart lumea, *lumea mea,* cu nu-ştiu-cine-anume, şi nu intenţionez să accept asta!

— Bineînţeles că nu... murmură Ching, evitând privirea ironică a lui Mishnoff. Până diseară, vom fi acolo.

Porniră spre comutare, ticsiţi de echipamente.

— Vreau să te întreb ceva, rosti Mishnoff pe drum. De ce ai adoptat tactica cu „Nu trebuie să vă faceţi griji, domnule”? Ei oricum îşi fac griji permanent. Ce câştigi tu?

— Trebuie să încerc. De fapt, *n-ar trebui* să-şi facă griji! Replică Ching nervos. Ai auzit vreodată de o planetă cu atmosferă de bioxid de carbon care *să fie* locuită? În plus, ăsta era tipul de om care începe să răspândească zvonuri. Îl recunosc dintr-o mie. Dacă e încurajat, e-n stare să spună că Soarele lui s-a transformat într-o novă.

— Asta *s-a şi întâmplat* uneori...

— Şi? A fost distrusă o casă şi a murit o familie. Vezi, şi tu eşti obstrucţionist. Pe vremuri, în timpurile care îţi plac ţie atât de mult, dacă în China, sau altundeva, avea loc o

inundaţie, mureau mii de oameni.
Iar asta se întâmpla la o populaţie care număra abia câteva miliarde.

— De unde ştii că planeta Rimbro nu-i populată? Întrebă Mishnoff.

— Pentru că atmosfera ei este din bioxid de carbon.

— Dar dacă…

Zadarnic! Mishnoff nu putea s-o spună! Neavând încotro, încheie jalnic:

— Dar dacă se dezvoltă o floră şi o faună care trăiesc tocmai pe baza bioxidului de carbon?

— Nu s-a observat niciodată un asemenea fenomen.

— Pe un număr infinit de planete, se poate întâmpla orice, mormăi Mishnoff, iar ultimele vorbe le rosti în şoaptă: *Trebuie* să se întâmple orice.

— Şansele sunt de unu la zece la puterea treizeci şi nouă, ridică din umeri tovarăşul său.

Ajunseră la punctul de comutare şi, după ce utilizară rampa de mărfuri pentru vehiculul lor (trimiţându-l în garajul lui Rimbro), pătrunseră şi ei în şablonul probabilistic Rimbro. Mai întâi Ching, apoi Mishnoff.

* * *

— Drăguţă casă, comentă Ching. Un model elegant – are gusturi bune.

— Auzi ceva? Întrebă Mishnoff.

— Nu.

Ching ieşi în grădină.

— Hei, strigă el, au găini Rhode Island!

Mishnoff îl urmă, privind cupola din sticlă. Soarele părea identic cu cel care strălucea peste un trilion de alte Pământuri.

— Este posibil ca vegetaţia să se afle la începutul evoluţiei, remarcă el. N-ar fi exclus ca bioxidul de carbon să fi început reducerea concentraţiei. Calculatorul nu poate

sesiza nimic, la nivelul ăsta.

— Ar trebui să treacă însă milioane de ani până la apariţia formelor de viaţă animală, şi alte câteva milioane până când ele vor ieşi pe uscat.

— Nu-i neapărat nevoie să urmeze tiparul clasic!

Ching îşi cuprinse partenerul pe după umeri.

— Văd că te frământă ceva. Poate că, într-o bună zi, îmi vei spune ce te obsedează în realitate, renunţând să mai strecori doar aluzii, şi atunci vom putea lămuri lucrurile…

Mishnoff se scutură, încruntându-se nemulţumit. Toleranţa lui Ching era întotdeauna greu de suportat.

— Hai să nu facem psihoterapie… începu el, apoi se opri şi şopti:

Ascultă!

Un uruit îndepărtat. Încă unul.

Cei doi instalară seismograful în mijlocul sufrageriei şi activară câmpul de forţă care penetra până la roca de bază. Urmăriră acul tremurător ce înregistra şocurile.

— Unde de suprafaţă, comentă Mishnoff. Foarte superficiale. Nu-i ceva teluric.

Ching părea deprimat.

— Atunci, ce-i?

— Păi, cred că ar trebui să aflăm. (Mishnoff devenise serios şi neliniştit.) Să instalăm seismograful în alt punct şi să determinăm focarul vibraţiilor.

— Bine. Eu ies cu celălalt aparat şi tu rămâi aici.

— Nu! Rosti Mishnoff energic. *Eu* ies.

Istoricul se simţea îngrozit, dar n-avea alternativă. Dacă era ceea ce credea el, avea să fie pregătit. În cel mai rău caz, ar fi putut emite un semnal de avertizare; în schimb ieşirea colegului său, complet neştiutor, putea fi dezastruoasă. Degeaba s-ar fi apucat să-i explice lui Ching teoria lui – cu siguranţă, nu l-ar fi crezut.

Totuşi, deoarece nu avea tocmai firea unui erou, mâinile lui Mishnoff tremurară când îmbrăcă scafandrul spaţial şi bâjbâiră, încercând să anuleze local câmpul de forţă, pentru

a degaja ecluza de ieşire din casă.

— Ai vreun motiv anume pentru care vrei să ieşi? Se interesă Ching, privindu-l cum se chinuia. Poţi să rămâi înăuntru.

— Gata, gata, am reuşit! Şuieră Mishnoff, simţindu-şi gâtul uscat, şi intră în ecluza care ducea spre suprafaţa dezolantă a unui Pământ pustiu.

A unui Pământ presupus pustiu.

* * *

Priveliştea nu-i era nefamiliară bărbatului. Văzuse zeci de peisaje similare. Stâncă goală, erodată de vânt şi de ploaie, nisip adunat în viroage şi un râuleţ zgomotos, curgând rapid prin albia din piatră. Tonuri exclusiv brune şi cenuşii; nici urmă de verde. Niciun sunet de viaţă.

Cu toate acestea, soarele rămăsese acelaşi, iar constelaţiile de pe cerul nopţii aveau să fie neschimbate.

Casa Rimbro se găsea în regiunea care, pe Pământul-mamă, corespundea Labradorului. De fapt, şi aici era tot Labradorul. Se calculase că o modificare semnificativă în evoluţia geologică a planetei apărea la maximum un cvadrilion de cazuri! Peste tot, continentele puteau fi recunoscute, aproape până în cele mai mărunte detalii.

În ciuda situaţiei şi a anotimpului – era octombrie temperatura se menţinea ridicată din cauza efectului de seră produs de bioxidul de carbon din atmosfera moartă a acelui Pământ.

Prin vizorul transparent al căştii, Mishnoff examină totul cu o privire sumbră. Dacă epicentrul vibraţiilor se găsea în apropiere, atunci, pentru a-l localiza, ar fi fost suficient să instaleze al doilea seismograf la unu-doi kilometri depărtare. Dacă epicentrul se găsea mai departe, trebuiau să revină cu un aeroscuter. Oricum, era preferabil să înceapă cu varianta mai simplă.

Se îndreptă către o colină stâncoasă, din vârful căreia ar

fi putut alege locul de instalare a seismografului.

Gâfâind şi transpirând, ajunse în vârful colinei şi constată că nu era nevoie de niciun alt instrument seismic.

Inima îi bubuia atât de tare, încât abia îşi mai putu auzi glasul când răcni în laringofon:

— Hei, Ching, aici se construieşte ceva!

— Cum?! Se auzi replica neîncrezătoare.

Nu putea fi vorba de nicio greşeală. Câteva maşini nivelau solul, în vreme ce altele detonau stâncile mari.

— Se detonează, strigă Mishnoff. De aici provin bubuiturile.

— Imposibil! Calculatorul n-ar fi ales de două ori acelaşi şablon probabilistic. *Nu se poate!*

— Nu-nţelegi…

Ching era însă consecvent cu propriile-i idei.

— Porneşte într-acolo! Te urmez imediat.

— Nu, la naiba! Rămâi pe loc, exclamă Mishnoff alarmat. Păstrăm contactul radio şi – pentru numele lui Dumnezeu! — Fii gata s-o ştergi imediat pe Pământul-mamă.

— De ce? Ce se-ntâmplă?

— Încă nu ştiu. Lasă-mă să aflu.

Spre propria lui surpriză, Mishnoff constată că îi clănţăneau dinţii.

Bolborosind imprecaţii la adresa calculatorului, a şabloanelor probabilistice şi a nevoii insaţiabile de spaţiu locuibil a unui trilion de oameni care se înmulţeau cu o viteză incredibilă, Mishnoff lunecă în josul colinei, antrenând după el o cascadă de bolovani şi provocând o sumedenie de zgomote.

* * *

Spre el se îndrepta un bărbat îmbrăcat în costum mulat pe corp, diferit în multe privinţe de cel al lui Mishnoff, dar având în mod evident acelaşi dublu scop: izolarea de mediul înconjurător şi alimentarea cu oxigen.

— Stai aşa! Gâfâi Mishnoff în laringofon. Vine cineva. Păstrăm legătura.

Bubuiturile inimii începuseră să se potolească, iar plămânii păreau mai puţin sufocaţi.

Ajunşi faţă în faţă, cei doi se examinară cu ochi nedumeriţi. Necunoscutul era blond, cu trăsături colţuroase. Expresia lui de surpriză era prea totală pentru a fi simulată.

— *Wersindsie?* lătră el. *Was machen Sie hier?*

Mishnoff rămase buimăcit. Studiase germana veche vreme de doi ani, când se pregătise să devină arheolog, aşa că înţelese cuvintele celuilalt, în ciuda faptului că pronunţia i se părea cu totul diferită. Străinul îl întrebase cine era şi ce căuta acolo.

— *Sprechen Sie Deutsch?* se bâlbâi prosteşte Mishnoff, apoi se văzu nevoit să-l liniştească pe Ching, a cărui voce alarmată dorea să ştie ce se întâmpla.

Necunoscutul nu-i răspunse direct, ci repetă:

— *Wer sind Sie? Hier ist fur einen verruckten Spass keine Zeit.*

Nici Mishnoff nu avea impresia că era o glumă, cu atât mai puţin una proastă, totuşi continuă:

— *Sprechen Sie Planetisch?*

Nu cunoştea termenul german pentru „Limba Planetară Standard”, aşa că fusese nevoit să improvizeze unul. Îşi dădu seama prea târziu că ar fi trebuit să pomenească de engleză.

Celălalt îl privi cu ochi holbaţi.

— *Sind Sie wahnsinnig?*

Mishnoff fu aproape gata să accepte asta, dar, căutând să se apere, spuse:

— Nu-s nebun, fir-ar al naibii! Adică, *Aufder Erde woher Sie gekom…*

Renunţă, întrucât nu ştia cuvintele, totuşi noua idee care i se învârtea prin minte nu voia să-l părăsească aşa uşor. Trebuia să găsească o modalitate să o testeze. În disperare

de cauză, rosti:

— *Welches Jahr ist es jetzt?*

Probabil că necunoscutul, care începuse să se îndoiască de integritatea sa mentală, avea să se convingă acum, când fusese întrebat în ce an se găseau; din păcate, însă, era una dintre puţinele întrebările pe care ştia să le formuleze în germană.

După ce mormăi ceva ce aducea suspect de mult cu o înjurătură zdravănă, străinul răspunse:

— *Es ist doch zweitausenddreihundertvierundsechzig, und warum...*

Torentul de germană care urmă fu cu totul ininteligibil pentru Mishnoff, care obţinuse totuşi ceva. Dacă înţelesese bine, i se spusese anul 2364, ceea ce însemna cu aproape două mii de ani în trecut. Cum era posibil aşa ceva?

— *Zweitausenddreihundertvierundsechzig?* Bolborosi el.

— *Ja, Ja,* încuviinţă celălalt cu un sarcasm evident. *Zweitausenddreihundertvierundsechzig. Der ganze Jahr lang ist es so gewesen.*

Mishnoff înălţă din umeri. Afirmaţia potrivit căreia aşa avea să fie tot anul în curs era o poantă slăbuţă chiar şi în germană, şi nu se îmbunătăţea deloc prin traducere. Căzu pe gânduri.

Germanul însă continuă, pe un ton evident ironic:

— *Zweitausenddreihundertvierundsechzig nach Hitler. Hilft das Ihnen vieileicht? Nach Hitler!*

— Asta da! Exclamă încântat Mishnoff. *Asta* mă ajută! *Es hilft! Horen Sie, bitte...* Continuă într-o germană stricată, amestecată cu cuvinte în planetară: Pentru Dumnezeu, *um Gottes Willen...*

Faptul că se aflau în anul 2364, după Hitler, schimba cu totul lucrurile.

Îşi căută cu disperare cuvintele, încercând să explice.

Străinul se încruntă şi păru că reflectează. Ridică mâna înmănuşată, probabil pentru a se scărpina în cap, o lovi de vizorul căştii, dar rămase cu ea acolo, cufundat în gânduri.

Brusc, vorbi:

— *Ich heisse George Fallenby.*

Lui Mishnoff, numele i se păru de origine anglo-saxonă, deşi modul cum pronunţase celălalt vocalele îi conferea o rezonanţă teutonică.

— *Guten Tag,* începu el stângaci. *Ich heisse Alee Mishnoff.*

Brusc, îşi dădu seama de descendenţa slavă a propriului său nume.

— *Kommen Sie mit mir, Herr Mishnoff,* replică Fallenby.

Urmându-l cu un surâs chinuit, Mishnoff şopti în laringofon:

— E-n regulă, Ching. Totu-i în regulă.

* * *

Revenit pe Pământul-mamă, Mishnoff se prezentă la şeful Biroului Edilitar Local, care îmbătrânise în funcţia respectivă; fiecare fir încărunţit din părul său semnifica o problemă soluţionată, iar fiecare fir lipsă reprezenta o problemă evitată. Berg era un bărbat precaut, cu ochi încă scânteietori şi cu dinţi ce nu fuseseră deocamdată înlocuiţi de proteze.

— Deci, ei vorbesc germana… deşi cea pe care ai studiat-o tu se vorbea acum două mii de ani.

— Exact, aprobă Mishnoff. Dar şi engleza folosită de Hemingway are vreo două mii de ani vechime, iar planetara nu se deosebeşte foarte mult de ea.

— Îhâm… Şi cine-i acel Hitler?

— Un fel de şef de trib din antichitate. A condus triburile germanice într-unul dintre războaiele secolului al XX-lea, desfăşurat cam în acelaşi timp cu debutul Erei Atomice, ce marchează începutul adevăratei istorii.

— Adică, înainte de Dezastru?

— Da. În perioada respectivă, au avut loc mai multe războaie. Statele anglo-saxone au învins, şi bănuiesc că

acesta este motivul pentru care acum vorbim planetara.

— Dar dacă ar fi învins Hitler, lumea ar fi vorbit germana?

— Pe Pământul lui Fallenby, *aşa* s-a întâmplat, domnule, iar ei vorbesc germana.

— Şi îşi datează calendarul „după Hitler”?

— Exact. Presupun că există şi un Pământ pe care au învins triburile slave, unde toţi vorbesc limba rusă.

— Cumva, reflectă Berg, mi se pare că ar fi trebuit să anticipăm situaţia asta, dar, din câte ştiu eu, n-a făcut-o nimeni. La urma urmelor, există un număr infinit de Pământuri nelocuite, şi noi nu putem fi singurii care au decis să rezolve problema creşterii demografice nelimitate prin extinderea în lumi probabilistice.

— Aşa-i, încuviinţă Mishnoff. Eu cred că există nenumărate Pământuri locuite care procedează în felul acesta şi că există multiple civilizaţii pe cele trei sute de miliarde de Pământuri ocupate de noi. Singurul motiv pentru care am descoperit-o pe aceasta este că, printr-o pură întâmplare, a decis să facă o construcţie la câţiva kilometri de reşedinţa Rimbro. Acesta este un aspect ce trebuie verificat.

— Sugerezi să cercetăm toate Pământurile noastre?

— Da, domnule. Trebuie să cădem la înţelegere cu celelalte Pământuri locuite. La urma urmelor, este loc pentru toţi, dar o extindere fără acordul general poate determina o sumedenie de probleme, ba chiar conflicte.

— Mda, aprobă din cap Berg, sunt de acord cu tine.

* * *

Clarence Rimbro privi bănuitor chipul lui Berg, încreţit acum într-o expresie de bunăvoinţă.

— Sunteţi siguri?

— Absolut, răspunse şeful Biroului. Regretăm că aţi fost nevoit să aşteptaţi o locuinţă temporară în ultimele două săptămâni…

— Trei!

— … trei săptămâni, dar veţi fi recompensat.

— Ce anume producea zgomotul?

— A fost exclusiv de natură geologică, domnule. O stâncă în echilibru instabil, care, din cauza vântului, intra în contact cu rocile din jur.

Am înlăturat-o şi am cercetat toată zona, pentru a ne asigura că nu se va mai petrece nimic similar.

Rimbro îşi luă pălăria.

— Mulţumesc pentru deranj!

— Domnule Rimbro, nu poate fi vorba despre niciun deranj! Aceasta este meseria noastră.

După plecarea contabilului, Berg se întoarse către Mishnoff, care asistase în tăcere la întreaga discuţie.

— Oricum, comentă el, germanii au fost amabili. Au recunoscut că aveam prioritate şi au plecat. Chiar au spus că este loc pentru toţi.

Fireşte, s-a constatat că ei construiesc mai multe locuinţe pe fiecare Pământ probabilistic pustiu. Acum, se pune la punct un program de supraveghere a celorlalte lumi, ce include şi încheierea unor acorduri cu cei pe care îi vom găsi pe ele, indiferent cine ar fi ei. Totul, însă, trebuie să rămână strict confidenţial. Publicul va fi înştiinţat doar după o campanie amplă de pregătire. Totuşi, nu de asta te chemasem.

— Nu?

Noua evoluţie a evenimentelor nu-l liniştise prea mult pe Mishnoff.

Obsesia lui nu (dispărea atât de uşor. Berg îi zâmbi încurajator.

— Biroul şi Guvernul Planetar ţi-au apreciat gândirea rapidă şi adaptarea imediată la situaţie. Fără prezenţa ta de spirit, lucrurile ar fi putut căpăta o turnură neplăcută. Aprecierea aceasta va căpăta o formă cât se poate de materială.

— Vă mulţumesc, domnule!

— Dar, după cum am mai spus, situaţia ar fi trebuit să fie intuită şi de alţii. Ţi-am răsfoit puţin dosarul, Mishnoff. Colegul tău, Ching, ne-a spus că şi înainte de incident ai făcut aluzii la unele posibile pericole pe care le comportau proiectele noastre de şablon probabilistic. De asemenea, ai insistat să iei legătura cu germanii, în ciuda faptului că erai destul de speriat. Anticipaseşi ceea ce ai şi descoperit, nu-i aşa? Cum ai făcut-o?

— Nu, nu! Protestă Mishnoff derutat. Nu mă gândisem la asta. A fost şi pentru mine o surpriză. De fapt, eu…

Brusc, se încordă. De ce să n-o spună chiar acum? Îi erau recunoscători. Dovedise că se puteau bizui pe el şi, în plus, se petrecuse deja un eveniment neaşteptat.

— Mai este ceva, rosti el apăsat.

— Da?

— În Sistemul Solar, începu Mishnoff pe un ton ezitant, viaţa există numai pe Pământ…

— Aşa-i, aprobă Berg îngăduitor.

— Iar probabilitatea demonstrează că şansa inventării unei tehnologii pentru călătoria interstelară este infinitezimală.

— Unde vrei să ajungi?

— Toate astea sunt însă valabile doar *în această probabilitate!*Trebuie să fie şi şabloane probabilistice în care *există* şi alte forme de viaţă în Sistemul Solar, sau în care locuitorii altor sisteme stelare *au inventat* tehnologii pentru călătoria spaţială.

— Teoretic, da, se încruntă Berg.

— În una dintre aceste probabilităţi, Pământul poate fi vizitat de creaturi inteligente extraterestre. Acest lucru nu ne-ar afecta dacă s-ar petrece într-un şablon probabilistic în care Pământul ar fi populat – ele n-ar stabili nicio legătură cu Pământul-mamă. Dar dacă ar fi vorba despre un şablon probabilistic în care Pământul este pustiu, iar extratereştrii şi-ar instala o bază tocmai acolo, s-ar putea ca ei să descopere, din pură întâmplare, una dintre casele noastre.

— De ce ale noastre? De ce nu pe cele ale germanilor?

— Pentru că noi am construit câte o casă pe câte o planetă. Civilizaţia germanilor n-a procedat la fel. Probabil că puţini alţii au făcut-o.
Şansele întâlnirii sunt de câteva miliarde la unu în favoarea noastră. Iar clacă extratereştrii găsesc o casă, o vor investiga şi vor descoperi calea spre Pământul-mamă – o planetă bogată şi cu grad înalt de dezvoltare.

— Putem închide comutările, îi atrase atenţia Berg.

— După ce ei vor afla că există comutări, le vor putea construi şi singuri. O rasă suficient de inteligentă ca să călătorească prin spaţiu este în stare să facă aşa ceva, iar pe baza echipamentelor găsite în casa investigată pot determina destul de repede şablonul nostru probabilistic... Vă întreb atunci, cum vom trata cu extratereştrii? Nu sunt germani, nu provin nici de pe alte Pământuri, ci deţin o psihologie şi motivaţii străine Omului. Iar noi nu suntem nici măcar pregătiţi pentru o asemenea confruntare. Continuăm să ne extindem pe tot mai multe pământuri şi sporim, zilnic, şansa ca...

Glasul i se ridicase, surescitat. Exasperat, Berg îl contrazise, strigând:

— Prostii! Ceva mai ridicol...

Interfonul bâzâi, iar videcranul se lumină, arătând faţa lui Ching.

— Scuzaţi-mă că vă întrerup, dar...

— Ce-i? Îi repezi nervos Berg.

— A venit un individ cu care nu ştiu cum să procedez. Ori e beat, ori nebun. Se plânge că locuinţa i-a fost înconjurată şi că prin cupola de sticlă a grădinii se văd nişte chestii.

— Ce fel de chestii?

— Nişte creaturi cu vene mari, purpurii, cu trei ochi şi cu un fel de tentacule în loc de păr. Au...

Mishnoff şi Berg nu mai auziră restul. Încremeniseră, privindu-se cu ochi holbaţi de groază.

Mesajul

Băură bere şi depănară amintiri, aşa cum fac bărbaţii atunci când se întâlnesc după multă vreme. Îşi reamintiră orele petrecute sub focul inamic. Îşi amintiră de comandanţi şi de fete, exagerând în ambele privinţe. Privite retrospectiv, lucrurile mortale deveniră amuzante, iar fleacurile ignorate timp de zece ani ieşiră din nou la lumina zilei.

Inclusiv, bineînţeles, eternul mister.

— Voi ce părere aveţi? Întrebă primul bărbat. Cine a început totul?

Al doilea ridică din umeri.

— Nimeni. Toţi o făceau. A fost ca o boală. Probabil că şi tu ai făcut-o.

Primul bărbat chicoti. Al treilea vorbi încetişor:

— Mie nu mi s-a părut deloc distractiv. Poate şi fiindcă l-am întâlnit prima dată când am căpătat botezul focului. Eram în Africa de Nord…

— Adevărat? Întrebă al doilea.

— Prima mea seară pe plajele din Oran. Mă retrăgeam spre o colibă a băştinaşilor, când l-am zărit în lumina unei rachete de semnalizare…

* * *

George era în al nouălea cer. Doi ani se chinuise cu birocraţia, dar acum se găsea, în sfârşit, în trecut. Îşi putea termina teza despre viaţa infanteriştilor din al doilea război mondial, folosind câteva detalii autentice.

Lăsând în urmă societatea pacifistă şi insipidă a secolului XXX, se trezi pentru câteva clipe de neuitat în drama intensă, superlativă a conflictelor militare din urmă cu un mileniu.

Africa de Nord! Locul primei debarcări de proporţii din istoria războiului! Fizicienii temporali scanaseră cu multă

grijă regiunea, căutând locul şi momentul potrivite. Locul era acesta: înapoia unei barăci pustii.

Pentru un număr precis determinat de minute, niciun om nu avea să vină aici. Nicio explozie nu avea s-o afecteze în mod serios. Prin prezenţa lui în acest punct, George nu acţiona asupra istoriei – era acel ideal al fizicienilor temporali: „observatorul pur “.

Era chiar mai teribil decât îşi închipuise. Bubuiturile artileriei răsunau neîntrerupt, iar trecerea avioanelor nevăzute parcă zdrenţuia văzduhul.

La intervale neregulate, rafale de trasoare se întrezăreau în noapte, alături de luminile spectrale ale unor rachete de semnalizare ce coborau în spirale.

Iar *el* se găsea aici! El, George, făcea parte din război, făcea parte dintr-o trăire de mare intensitate a vieţii, dispărută pentru totdeauna din societatea secolului XXX, devenită blândă şi liniştită.

Îşi imagină că ar putea distinge umbrele unei coloane de soldaţi ce se apropiau, că le-ar putea auzi monosilabele precaute prin care comunicau. Cât de mult tânjea să fi fost cu adevărat unul dintre ei, nu doar un intrus de moment, un „observator pur”.

Se opri din scris şi privi instrumentul cu care notase frenetic până atunci, microlumina acestuia hipnotizându-l pentru o clipă. Brusc, îi veni o idee şi examină lemnul de care se rezemase cu umărul. Momentul acesta nu trebuia să dispară fără urme în istorie. Avea să se folosească de vechiul dialect englez – nu putea trezi nicio bănuială.

O făcu rapid, apoi zări un soldat care fugea în zigzag spre baraca din lemn, căutând să scape de rafalele de gloanţe. George ştiu că timpul alocat i se termina, şi în clipa în care o ştiu, se trezi înapoi în secolul XXX.

Nu-i păsa. Pentru acele câteva minute, făcuse parte din al doilea război mondial. O parte infimă, dar fusese *acolo.* Şi alţii urmau s-o afle.

Era posibil ca mulţi dintre ei să nu realizeze acest lucru, dar

poate că cineva avea să repete mesajul.

Cineva, poate chiar soldatul care căuta să se adăpostească, avea să-l citească şi să ştie că, alături de toţi eroii secolului al XX-lea, fusese şi „observatorul pur”, bărbatul de peste un mileniu, George Kilroy. *El* fusese acolo!

Satisfacţie garantată

Tony era înalt, brunet şi arătos, cu un incredibil aer de aristocrat întipărit pe fiecare trăsătură a feţei sale nemişcate. Claire Belmont îl privi cu un amestec de groază şi consternare dinapoia uşii întredeschise.

— Nu pot, Larry! Nu-l suport în casă!

Parcă paralizată, scotocea cu disperare prin minte, căutând o modalitate mai fermă de a-şi impune punctul de vedere; o modalitate care să sune raţional şi să pună punct acestei afaceri, însă nu reuşea decât să repete întruna aceleaşi cuvinte:

— Pur şi simplu, nu pot!

Larry Belmont îşi privi încruntat soţia, iar în ochii lui apăru lucirea de iritare pe care Claire detesta s-o zărească, întrucât avea senzaţia că reflecta propria ei incompetenţă.

— Ne-am luat angajamentul, Claire, spuse el, şi acum nu te pot lăsa să baţi în retragere! Compania mă trimite la Washington tocmai în acest scop, ceea ce poate însemna o avansare. Nu-i absolut niciun pericol şi probabil o ştii şi tu. Ce ai de obiectat?

Femeia ridică din umeri, cu un aer neajutorat.

— Pur şi simplu, mă sperie. Nu-l suport!

— Este aproape la fel de omenesc ca şi tine sau ca mine, aşa că termină cu prostiile! Haide, du-te!

O împinse uşor din spate, şi Claire intră, tremurând, în propriul ei salon. *El* era acolo, privind-o politicos şi fix, parcă apreciindu-şi gazda din următoarele trei săptămâni. Alături, se afla dr. Susan Calvin, dreaptă, cu buzele strânse, o expresie vie a abstracţiei matematice. Avea privirea rece şi îndepărtată a cuiva care lucrase atâta vreme cu maşinăriile încât o parte din oţelul lor îi intrase în sânge.

— Bună ziua, izbuti Claire să articuleze cu o voce stinsă.

Larry salvă imediat situaţia, printr-o explozie de jovialitate.

— Claire, vreau să faci cunoştinţă cu Tony – un tip a-

ntâia! Tony, ea este soţia mea, Claire.

Braţul lui Larry cuprinsese cu amabilitate umerii lui Tony, dar acesta nu se clinti, şi nici nu-şi modifică expresia chipului.

— Încântat de cunoştinţă, doamnă Belmont! Rosti el.

Claire tresări auzindu-i glasul. Era sonor şi cald, moale precum părul sau pielea feţei. Înainte de a se putea stăpâni, femeia rosti:

— Dumnezeule… vorbeşti…

— De ce vă miraţi? Nu credeaţi că sunt capabil de aşa ceva?

Claire nu izbuti decât să schiţeze un surâs vag. De fapt, habar n-avea ce crezuse. Îşi feri privirea, apoi trase cu coada ochiului spre Tony. Avea părul moale şi negru, ca din plastic turnat – sau era cu adevărat alcătuit din fire distincte? Şi oare pielea măslinie, perfectă, a feţei şi mâinilor lui continua şi dedesubtul hainelor cu croială clasică?

Se pierdu în fascinaţia tulburătoare a acestor gânduri şi trebui să facă un efort de voinţă pentru a fi atentă la vocea seacă, lipsită de inflexiuni a doctorului Calvin.

— Doamnă Belmont, sper că apreciezi aşa cum se cuvine importanţa acestui experiment. Soţul dumitale mi-a spus că ţi-a făcut o prezentare generală a situaţiei. În calitatea mea de psiholog-şef al Corporaţiei U.S. Robots and Mechanical Men, doresc să-ţi mai ofer unele amănunte. Tony este un robot. În dosarele companiei, figurează cu denumirea TN-3, dar răspunde la numele Tony. Nu este un monstru mecanic, şi niciun simplu calculator, din genul celor folosite în perioada celui de-al doilea război mondial, cu mai bine de o sută de ani în urmă. Are un creier artificial aproape la fel de complex ca al nostru. L-am putea compara cu o imensă centrală telefonică, dar la scară atomică. Gândeşte-te că miliarde de posibile „legături telefonice” pot fi comprimate într-un volum egal cu capacitatea craniului său. Asemenea creiere sunt fabricate pentru fiecare model de robot în

parte. Fiecare conţine o serie predeterminată de conexiuni, astfel încât toţi roboţii cunosc limba engleză şi deţin suficiente informaţii generale, care le sunt utile în desfăşurarea activităţii lor. Până acum, U.S. Robots şi-a limitat programul de fabricaţie ia modelele industriale, utilizabile în locurile unde munca omului devine nepractică, din cauza condiţiilor dificile – de pildă, în minele foarte adânci, sau în lucrările subacvatice. De acum, însă, dorim să pătrundem în oraşe, în locuinţe. Pentru aceasta, este necesar ca oamenii să-i accepte fără teamă pe roboţi. Trebuie să-nţelegi că nu are de ce să-ţi fie frică.

— Câtuşi de puţin! Interveni Larry cu sinceritate. Claire, crede-mă pe cuvânt! Îi este imposibil să-ţi facă vreun rău. Ştii bine că altfel nu te-aş lăsa cu el.

Claire privi pe furiş către Tony şi vorbi în şoaptă:

— Şi dacă îl enervez?

— Nu este necesar să vorbeşti în şoaptă, spuse calm dr. Calvin. El *nu se poate* enerva, scumpo! Ţi-am spus că toate conexiunile din creierul lui sunt predeterminate. Ei bine, cea mai importantă dintre ele, cea pe care noi o denumim „Prima Lege a Roboticii”, sună cam aşa:
„Niciun robot nu poate să facă vreun rău unei fiinţe omeneşti sau, prin neintervenţie, să permită ca unei fiinţe omeneşti să i se facă rău “. Toţi roboţii sunt construiţi pe baza acestei legi. Niciun robot nu poate fi silit, în niciun mod, să facă rău oamenilor. De aceea, dorim să te folosim pe dumneata şi pe Tony, într-un experiment preliminar, pentru a pune la punct ultimele detalii, cât timp soţul dumitale va fi plecat la Washington să obţină din partea guvernului aprobarea testărilor oficiale.

— Vreţi să spuneţi că această testare nu-i autorizată?

Larry îşi drese glasul şi răspunse:

— Nu încă, dar nu va fi nicio problemă. Robotul nu va părăsi casa, iar tu vei avea grijă să nu fie zărit de nimeni. Asta-i tot. Claire, să ştii că aş sta cu tine, însă eu cunosc prea multe despre roboţi. Avem nevoie de un subiect lipsit

de orice experienţă, pentru ca testul să se desfăşoare în condiţii cât mai apropiate de realitate. Doar aşa se poate proceda.

— Bine, încuviinţă femeia pe un ton nesigur, apoi un alt gând îi fulgeră prin minte: Dar care-i „activitatea” lui?

— Se ocupă de treburile casnice, răspunse dr. Calvin.

Psihologul-şef se sculă ca să plece, iar Larry o conduse la uşă.

Claire rămase locului, neliniştită. Îşi zări imaginea în oglinda de deasupra şemineului şi-şi feri iute privirea. Se săturase de faţa ei micuţă, de şoricel, precum şi de părul spălăcit, necoafat. După aceea, văzu ochii lui Tony aţintiţi asupra ei şi aproape că zâmbi, înainte de a-şi aduce aminte.

El nu era decât un robot.

* * *

În drum spre aeroport, Larry o întrezări pe Gladys Claffern. Era genul de femeie care părea făcută doar pentru a fi întrezărită. Perfectă şi precis aranjată, îmbrăcată cu gust, prea sclipitoare ca să rămâi locului privind-o cu gura căscată.

Surâsul care o preceda şi unda subtilă de parfum ce dăinuia în urma ei erau aidoma unor degete ademenitoare. Larry simţi că pasul îi şovăie; o salută, atingând borul pălăriei, apoi se grăbi mai departe.

Şi, ca întotdeauna, încercă aceeaşi iritare vagă. Ce bine ar fi fost daca şi Claire s-ar fi străduit puţin să pătrundă în cercul celor pe care-i frecventa Claffern! Degeaba însă…

Claire! În puţinele ocazii când soţia sa se găsise în prezenţa lui Gladys, tăcuse mâlc. Larry nu-şi făcea iluzii. Testarea lui Tony reprezenta marea lui şansă – care rămăsese în mâinile lui Claire. S-ar fi simţit mult mai liniştit, dacă ar fi fost în mâinile cuiva ca Gladys Claffern.

* * *

A doua zi dimineaţă, Claire se trezi în sunetele unor bătăi discrete în uşa dormitorului. Tresări nedumerită, apoi îngheţă. În prima zi, îl evitase pe Tony; surâsese fals de câte ori îl întâlnise şi trecuse pe lângă el, bolborosind scuze ininteligibile.

— Tu eşti… Tony?

— Da, doamnă Belmont. Pot intra?

Probabil că încuviinţase, deoarece el pătrunse în cameră, parcă neauzit şi pe neaşteptate. Ochii şi nările femeii sesizară în acelaşi timp tava din mâinile lui.

— Micul dejun? Întrebă ea.

— Dacă doriţi să-l serviţi.

Claire n-ar fi cutezat să refuze, aşa încât se ridică încetişor în capul oaselor şi luă tava – ouă fierte, pâine prăjită cu unt şi cafea.

— V-am adus zahărul şi frişca separat, continuă Tony. Cu timpul, sper că vă voi afla preferinţele, în această privinţă, dar şi în altele.

Ea tăcu şi aşteptă.

Tony rămase locului, drept şi elastic ca o linie din oţel. După câteva secunde, o întrebă:

— Doriţi să fiţi singură când mâncaţi?

— Da… adică, dacă nu te deranjează.

— Doriţi să vă ajut mai târziu, la îmbrăcat?

— Dumnezeule, nu!

Claire strânse cu disperare plapuma la piept şi tava se clătină periculos. Femeia rămase aşa, încremenită, şi se lăsă să cadă înapoi pe pernă doar după ce uşa se închise, ascunzându-l din nou pe Tony.

În cele din urmă, reuşi să termine micul dejun, deşi nu ştia ce mâncase. Tony nu era decât o maşinărie, dar ar fi fost mai puţin înspăimântător dacă partea lui mecanică ar fi fost mai evidentă. Sau dacă şi-ar fi putut modifica expresia facială. Aceasta, însă, rămânea mereu aceeaşi, ca bătută în

cuie. Nu puteai spune ce anume se petrecea înapoia ochilor n©gri şi a pielii sintetice netede, măslinii. Ceaşca de cafea, acum goală, zornăi delicat, ca o castanietă, când Claire o lăsă pe tavă.

Abia atunci îşi dădu seama că uitase să pună zahăr şi frişcă, iar ea detesta cafeaua amară.

* * *

După ce se îmbrăcă, Claire merse direct în bucătărie. La urma urmelor, era casa ei şi, fără să exagereze, îi plăcea să aibă o bucătărie curată. Tony ar fi trebuit s-o aştepte, înainte de a umbla pe acolo.

Dar când intră, găsi o bucătărie care părea adusă de la magazin cu numai câteva clipe în urmă.

Rămase locului, privind nedumerită, se răsuci brusc şi fu cât pe-aci să se ciocnească de Tony. Ţipă scurt.

— Vă pot ajuta cu ceva? Întrebă el.

— Tony, începu Claire, alungându-şi iritarea provocată de spaimă, atunci când mergi, trebuie să faci nişte zgomote. Ştii… nu-mi place să mă urmăreşti. N-ai pregătit micul dejun în bucătărie?

— Ba da, doamnă Belmont.

— Nu prea pare…

— După aceea, am făcut curăţenie. Nu aşa se obişnuieşte?

Claire holbă ochii. La urma urmelor, ce ar fi putut replica. Deschise dulăpiorul în care ţinea cratiţele, aruncă o privire scurtă – fără să vadă nimic, în realitate – spre strălucirea lor metalică, apoi comentă cu un tremur în glas:

— Foarte bine! Cât se poate de satisfăcător!

Simţi că, dacă, în clipa aceea, el ar fi radiat de mulţumire, dacă ar fi zâmbit, dacă şi-ar fi mişcat măcar puţin colţurile gurii, ar fi putut să-l privească cu mai multă căldură. Tony rămăsese, însă, acelaşi lord englez impasibil, care deschise gura doar ca să spună:

— Mulţumesc, doamnă Belmont. Doriţi să veniţi în salon?

Ea îl urmă şi observă imediat.

— Ai lustruit mobila?

— Vi se pare satisfăcător, doamnă Belmont?

— Dar… când ai făcut-o? În niciun caz ieri.

— Azi-noapte, bineînţeles.

— Ai ţinut lumina aprinsă toată noaptea?

— Câtuşi de puţin. N-ar fi fost necesar. Am o sursă de ultraviolete încorporată şi, desigur, nu am nevoie de somn.

În clipa aceea, Claire înţelese că Tony avea nevoie de admiraţia ei; el era dornic să ştie ce anume îi făcea plăcere. Cu toate acestea, îi venea imposibil să-i asigure admiraţia respectivă.

Reuşi doar să mormăie pe un ton acru:

— Ăştia ca tine o să le scoată pe gospodine la pensie!

— Doamnă Belmont, o dată scăpate de corvezi, gospodinele îşi vor putea aduce contribuţia, prin activităţi mult mai importante, la binele întregii lumi. La urma urmelor, maşinării ca mine pot fi fabricate, dar nimic nu poate imita, deocamdată, creativitatea şi abilitatea unui creier omenesc, ca al dumneavoastră.

Deşi chipul lui rămăsese inexpresiv ca întotdeauna, glasul îi fusese cald, încărcat de atâta admiraţie şi respect încât Claire se îmbujoră şi bolborosi:

— Creierul *meu?!* N-ai decât să-l iei tu!

Tony se apropie câţiva paşi şi rosti:

— Trebuie să fiţi extrem de nefericită pentru a spune aşa ceva! V-aş putea ajuta în vreun fel?

Pentru o clipă, Claire fu gata să izbucnească în râs. Situaţia era *cu adevărat* ridicolă. Avea în faţa ei un aspirator, o maşină de spălat vase şi de lustruit mobilă, un factotum general abia ieşit de pe banda de montaj a fabricii… care-şi oferea serviciile de confident consolator.

Aproape inconştient, însă, răspunse cu glas rănit:

— Dacă vrei să ştii, domnul Belmont nu crede că eu am un creier.

Şi probabil că are dreptate!

Nu putea izbucni în plâns în faţa lui Tony. Dintr-un motiv obscur, simţea că avea de apărat onoarea rasei umane înaintea acestei simple creaţii tehnice.

— Situaţia a evoluat treptat, continuă ea. Pe când era student, ori la începutul carierei, gândea altfel. Eu nu pot fi soţia unui om important, iar el va deveni cu siguranţă important. Ar vrea să fiu gazda ideală şi să-i asigur ascensiunea în societate… ca G… G… ca Gladys Claffern.

Nasul i se înroşise şi-şi feri privirea.

Tony nu se uita, însă, la femeie. Ochii lui rătăceau prin încăpere.

— Vă pot ajuta în privinţa interiorului.

— Degeaba! Se răsti ea. Casa are nevoie de o atingere magică, de care eu nu sunt capabilă. O pot face confortabilă, dar niciodată nu va arăta ca locuinţele ale căror fotografii apar în revista *Casa mea.*

— Aşa doriţi să arate?

— Şi cu ce m-ar ajuta, dacă aş dori-o?

Tony o privea acum cu foarte multă atenţie.

— Eu vă pot ajuta.

— Te pricepi la decoraţiuni interioare?

— Este ceva ce ar trebui să cunoască o bună gospodină?

— Ah, da!

— În cazul acesta, deţin potenţialul de a învăţa despre ce este vorba.
Îmi puteţi procura cărţi din domeniul respectiv?

Atunci s-a declanşat ceva.

* * *

Ţinându-şi cu o mână pălăria, ca să nu-i fie luată de rafalele de vânt, Claire se înapoiase de la biblioteca publică, aducând cu ea cele două tomuri despre decorarea locuinţelor. Îl privi pe Tony, care deschise primul volum şi răsfoi paginile. Era pentru prima dată când femeia îi zărea

degetele mişcându-se iute şi cu pricepere într-o activitate delicată.

„Nu înţeleg cum au făcut”, se miră ea şi, mânată de un imbold, luă mâna lui Tony. Acesta nu i se opuse, ci rămase nemişcat, lăsându-se cercetat.

— Remarcabil! Comentă Claire. Până şi unghiile tale par naturale.

— Acesta este şi scopul, replică Tony, după care continuă pe un ton de şuetă: Pielea este din plastic flexibil, iar scheletul este făcut din aliaj metalic uşor. Vă amuză aceste detalii?

— Ah, nu! protestă ea, ridicându-şi faţa îmbujorată. Ba chiar mă simt puţin stânjenită, fiindcă mi-am vârât nasul în felul cum eşti alcătuit. Nu este treaba mea. Tu nu întrebi aşa ceva despre mine.

— Căile mele cerebrale nu includ acest tip de curiozitate. Pot acţiona numai în cadrul anumitor limite prestabilite.

În tăcerea care urmă, Claire simţi un ghem în stomac. De ce oare uita mereu că Tony nu era decât o maşinărie? El însuşi fusese nevoit să i-o reamintească acum. Să fi fost oare atât de ahtiată după puţină înţelegere şi căldură încât să fie gata să accepte ca egal chiar şi un robot – doar fiindcă acesta se dovedea înţelegător?

Văzu că Tony – parcă mânat de o comandă internă – reîncepuse să răsfoiască volumul despre decoraţiuni interioare, şi încercă imediat o senzaţie de superioritate liniştitoare.

— Poţi citi, nu-i aşa? Îl întrebă.

El o privi şi răspunse pe un ton calm, lipsit de reproş:

— Acum *citesc,* doamnă Belmont.

— Dar… bâigui ea, arătând spre carte cu un gest lipsit de noimă.

— Scanez paginile, dacă la asta vă referiţi. Modalitatea prin care citesc este de natură fotografică.

Apoi, se făcu seară şi Claire merse la culcare. Tony ajunsese la jumătatea celui de-al doilea tom şi stătea în

întuneric total… sau ceea ce părea drept întuneric pentru vederea limitată a lui Claire.

Ultimul ei gând, care o asaltă cu puţin înainte ca mintea să i se cufunde în somn, a fost unul straniu. Îşi aminti din nou de mâna lui Tony, de atingerea acesteia. Fusese moale şi caldă, ca a unui om.

„Inteligenţi au fost proiectanţii”, îşi spuse ea şi adormi.

* * *

În continuare, timp de câteva zile, făcu o mulţime de drumuri la bibliotecă. Tony sugera anumite domenii de investigare, care se ramificau cu iuţeală. Claire împrumutase cărţi despre asortarea culorilor şi despre cosmetică, despre tâmplărie şi despre mode, despre artă şi despre istoria vestimentaţiei.

Tony răsfoia atent cărţile în faţa ochilor lui solemni şi citea cu viteza cu care le răsfoia; în plus, nu uita absolut nimic.

Înainte de sfârşitul săptămânii, insistase să-i scurteze părul Clairei, o convinsese să adopte o nouă pieptănătură, îi refăcuse linia sprâncenelor şi-i schimbase fardurile şi rujul.

Timp de o jumătate de oră, femeia tremurase, cuprinsă de o teamă nervoasă, sub atingerea delicată a degetelor lui neomeneşti, după care se privise în oglindă.

— Se mai pot face multe, precizase Tony, mai ales în privinţa îmbrăcămintei. Pentru început, cum vi se pare?

Dar ea nu-i răspunsese, ci rămăsese mută destul timp, mai precis până ce absorbise identitatea străinei din oglindă şi se obişnuise cu frumuseţea acesteia. Apoi, răspunsese cu glas întretăiat, fără să-şi desprindă ochii de la imaginea fascinantă:

— Da, Tony, nu-i rău… pentru început.

Lui Larry nu-i spuse nimic în convorbirile lor telefonice. Era mai bine să vadă totul dintr-o dată. Într-un colţ al sufletului său, femeia îşi dădea seama, o asemenea

surpriză nu numai că avea să reprezinte un prilej de bucurie pentru ea, dar avea să fie şi un soi de răzbunare.

* * *

Într-o dimineaţă, Tony îi spuse:

— Este momentul să începem cumpărăturile, dar eu nu pot părăsi casa. Voi face o listă cu ce anume ne trebuie, şi dumneavoastră vă veţi ocupa de achiziţii. Avem nevoie de draperii, tapiţerie pentru mobilier, tapet, carpete, vopsea, haine… plus multe mărunţişuri.

— Atâtea lucruri, cu specificaţii atât de precise, nu pot fi găsite într-o singură zi, observă Claire cu glas şovăitor.

— Le puteţi găsi, dacă banii nu reprezintă o problemă.

— Ba da, Tony, banii reprezintă o problemă!

— Câtuşi de puţin! Opriţi-vă pentru început la U.S. Robots. O să vă scriu un bilet pentru dr. Calvin. Spuneţi-i că eu am zis că face parte din experiment.

* * *

În mod surprinzător, dr. Calvin n-o mai intimidă, aşa cum se întâmplase în seara când o cunoscuse. Cu noua ei înfăţişare şi cu o nouă pălărie, Claire nu mai putea fi chiar vechea gospodină. Psihologul o ascultă cu atenţie, puse câteva întrebări, încuviinţă din cap… şi Claire se trezi părăsind clădirea cu un cont nelimitat deschis de Corporaţia U.S. Robots and Mechanical Men.

Este minunat ce pot face banii! Cu toate produsele unui magazin la picioarele ei, aserţiunile vânzătoarelor nu mai reprezentau neapărat expresii ale autorităţii cunoscătoare, iar sprânceana ridicată a unui decorator nu mai constituia tunetul indignat al divinităţii.

Iar într-un caz, când un Dolofan Exaltat de la una dintre cele mai luxoase case de modă respinsese cu încăpăţânare descrierile Clairei referitoare la hainele pe care le dorea,

emiţând aprecieri într-o franceză cu cel mai pur accent de mahala, ea îi telefonă lui Tony, apoi întinse receptorul spre „Monsieur”.

— V-aş ruga – spuse cu voce fermă, doar degetele tremurându-i puţin – să discutaţi cu… ă-ă-ă… secretarul meu.

Grăsunul îndoi solemn la spate un braţ şi apucă receptorul cu două degete.

— Da, rosti el delicat.

O pauză scurtă, un alt „Da “, apoi o pauză mai lungă, începutul scâncit al unei obiecţii care se stinse rapid, altă pauză, un foarte umil „Da“, şi telefonul fu înapoiat Clairei.

— Dacă doamna doreşte să mă urmeze, vorbi el rănit şi distant, mă voi strădui să-i îndeplinesc dorinţele!

— O clipă, spuse Claire şi se întoarse cu spatele, vorbind încet în receptor: Tony, nu ştiu ce i-ai spus, dar a funcţionat perfect. Mulţumesc.
Eşti un…

— Se strădui, căutând cuvântul cel mai nimerit, apoi renunţă şi încheie printr-o şoaptă: … un… un scump!

Când închise telefonul şi se întoarse, dădu cu ochii de Gladys Claffern. O Gladys Claffern uşor amuzată şi uşor surprinsă, ce o măsura din creştet până la tălpi, ţinându-şi capul înclinat pe un umăr.

— Doamna Belmont?

Toată energia se scurse pur şi simplu din Claire. Izbuti doar să încuviinţeze din cap, prosteşte, aidoma unei marionete.

Gladys zâmbi cu un dispreţ fin.

— Nu ştiam că de aici vă cumpăraţi hainele.

Se părea că, în ochii ei, magazinul acela îşi pierduse pentru totdeauna caracterul elitist.

— De obicei – nu, răspunse Claire pe un ton umil.

— Şi v-aţi făcut ceva la păr? Este ne… neobişnuit… Sper să mă scuzaţi dacă greşesc, dar soţul dumneavoastră nu se numeşte Lawrence?

Parcă Lawrence, nu?

Dinţii lui Claire scrâşniră. Totuşi, nu avea încotro, trebuia să-i dea o explicaţie.

— Tony este un prieten al soţului. El mă ajută să-mi aleg anumite lucruri.

— Am înţeles. Şi bănuiesc că este un adevărat *scump...*

Femeia trecu mai departe, surâzând, ducând cu sine lumina şi căldura lumii.

* * *

Claire nu puse sub semnul întrebării faptul că apelase la Tony pentru a fi consolată. Zece zile o vindecaseră de orice şovăieli, iar faţă de el îşi putea permite să plângă; să plângă şi să se descarce.

— Am f-fost o id-dioată, izbucni ea frământând în mâini batista îmbibată de lacrimi. Aşa-mi face mereu... Nu ştiu de ce... Ar fi trebuit să-i...

Să-i trag un şut! Ar fi trebuit să-i trag una şi s-o calc în picioare.

— Puteţi duşmăni în asemenea măsură o fiinţă omenească? Întrebă Tony, încetişor, cu un aer surprins. Partea aceasta a minţii omeneşti rămâne închisă pentru mine.

— Nu-i vorba despre ea! Suspină Claire. Cred că eu sunt de vină.

Ea este tot ceea ce mi-am dorit să fiu – măcar la exterior. Şi nu pot fi!

În urechea ei, glasul lui Tony se auzi convingător:

— Puteţi fi, doamnă Belmont! *Puteţi* fi. Mai avem zece zile, iar în zece zile casa nu va mai arăta ca înainte. N-am plănuit noi toate astea?

— Şi în ce fel mă vă ajuta asta... în relaţia cu ea?

— Invitaţi-o aici. Invitaţi-le şi pe prietenele ei. Daţi o petrecere în ultima seara când... înainte de plecarea mea. Într-un fel, va fi ca o inaugurare a noii case.

— N-o să vină!

— Ba da, va veni. Va veni ca să-şi bată joc de dumneavoastră. Dar nu va putea s-o facă.

— Chiar crezi asta? Oh, Tony, crezi c-o putem face? (îi cuprinse ambele mâini între palmele ei, apoi îşi întoarse brusc faţa.) La ce bun?
N-o să fiu eu – tu vei fi cel care a făcut totul! Nu te pot exploata…

— Nimeni nu trăieşte într-o singurătate poleită, şopti Tony. Maxima aceasta mi-a fost implementată în fabrică. Ceea ce dumneavoastră, sau oricare altul, vede în Gladys Claffern nu este *doar* Gladys Claffern. Ea exploatează ceea ce-i pot aduce banii şi poziţia socială. Ea nici nu contestă acest adevăr. De ce ar trebui s-o faceţi dumneavoastră? Priviţi lucrurile şi din alt punct de vedere, doamnă Belmont! Eu am fost fabricat pentru a mă supune, dar limitele supunerii mele le stabilesc numai eu.
Pot îndeplini poruncile mai zelos sau mai puţin zelos. Pentru dumneavoastră, sunt zelos, fiindcă dumneavoastră reprezentaţi fiinţa omenească pe care am fost programat s-o identific. Sunteţi bună la suflet, prietenoasă şi modestă. După cum aţi descris-o, doamna Claffern nu deţine niciuna dintre aceste trăsături, iar pe ea n-aş asculta-o la fel cum vă ascult pe dumneavoastră. În felul acesta, nu eu, ci *dumneavoastră* aţi făcut toate acestea.

Îşi retrase mâinile dintre palmele ei şi Claire privi îngândurată chipul acela inexpresiv, pe care nimeni nu-l putea descifra. Brusc, se simţi înfricoşată, dar într-un fel cu totul necunoscut până atunci.

Înghiţi un nod şi-şi privi degetele, care îi furnicau de la strângerea degetelor lui. Aşadar, nu-şi imaginase; înainte de a le retrage, degetele lui Tony le strânseseră pe ale ei, blând, cu tandreţe.

Nu!

Degetele unui *robot…* Ale unui *robot…*

Fugi în baie şi-şi frecă mâinile cu peria – orbeşte, inutil.

* * *

A doua zi, Claire fu mai reţinută faţă de Tony, privindu-l cu coada ochiului, aşteptând să vadă ce ar putea urma… şi, pentru o vreme, nu urmă nimic.

Tony lucra. Dacă tehnicile de lipire a tapetului sau de utilizare a vopselei cu uscare instantanee prezentau unele dificultăţi, activitatea lui Tony nu lăsa să se întrevadă nimic. Mâinile sale se mişcau precis, degetele Ti erau îndemânatice şi sigure pe ele.

Lucra noapte şi zi. Femeia nu-l auzea niciodată trebăluind, dar fiecare dimineaţă reprezenta o nouă aventură. Nu putea număra tot ceea ce făcuse Tony până se trezea ea, şi până seara continua să găsească alte detalii inedite… apoi urma încă o noapte.

Încercase să-l ajute, o dată, dar stângăcia ei omenească stricase totul. *El* se aflase în odaia alăturată, iar Claire dorise să atârne un tablou în locul desemnat cu precizie matematică de ochii lui Tony. Semnul minuscul se găsea pe perete, tabloul se afla acolo, iar repulsia faţă de inactivitate jucase şi ea un rol în luarea deciziei.

Cu toate acestea, femeia fusese nervoasă sau scara avusese o hibă. Poate că detaliile acestea erau lipsite de importanţă. Claire simţise că se clatină şi ţipase speriată. Scara căzuse, dar fără ea, deoarece Tony, cu o rapiditate mult superioară oricăror reflexe umane, reuşise deja s-o prindă.

Ochii lui calmi şi negri nu exprimaseră nimic, iar glasul său cald rostise doar:

— Aţi păţit ceva, doamnă Belmont?

Pentru o fracţiune de secundă, femeia îşi dădu seama că mâna ei trebuie să fi atins părul lui moale, întrucât, pentru prima dată, remarcase că era alcătuit din fire distincte – fine şi negre.

Iar apoi, pe neaşteptate, Claire îi simţise braţele

înlănţuindu-i umerii şi susţinând-o de sub genunchi… ţinând-o strâns şi cald.

Îl împinsese, şi ţipătul ei răsunase asurzitor în propriile-i urechi.

Petrecuse restul zilei în dormitor, iar înainte de a se culca, blocase clanţa uşii cu un scaun.

* * *

Expediase invitaţiile şi, după cum prevăzuse Tony, ele fuseseră acceptate. Acum trebuia să aştepte doar ultima seară.

Sosise şi aceasta, după celelalte, la momentul cuvenit. Casa îi aparţinea prea puţin acum. O mai străbătuse o ultimă dată – fiecare încăpere fusese modificată. Ea însăşi purta haine pe care n-ar fi cutezat să le îmbrace înainte. Iar când le îmbrăcase, dobândise brusc un sentiment de mândrie şi de încredere în sine.

Exersase în oglindă o expresie politicoasă de amuzament dispreţuitor şi oglinda îi întorsese un rânjet magistral.

Ce avea să spună Larry? De fapt, nu prea conta. Sosirea lui nu avea să-i aducă zile trepidante – acestea plecau o dată cu Tony. Curios, nu?

Claire încercase să-şi amintească ce stare sufletească avusese cu trei săptămâni în urmă şi nu reuşise câtuşi de puţin.

* * *

Ceasul bătu strident, opt lovituri fulgerătoare, şi femeia se răsuci spre Tony.

— Vor sosi în curând. Ar fi mai bine să cobori în subsol. Nu le putem lăsa să…

Se opri o clipă, privind nedumerită, apoi continuă pierită:

— Tony?

Şi mai tare:

— Tony?

Şi aproape ţipând:

— Tony!

Însă acum braţele lui o cuprinseseră, faţa lui aproape o atingea pe a ei, iar strânsoarea îmbrăţişării lui nu contenea. Îi auzi vocea, ca printr-o ceaţă de emoţii confuze.

— Claire, spunea vocea, există multe lucruri pe care nu am fost programat să le înţeleg, iar acesta trebuie să fie unul dintre ele. Plec mâine, dar nu doresc să te părăsesc. Constat că în mine există mai mult decât simpla dorinţă de a face lucrurile care îţi plac. Nu-i ciudat?

Faţa lui era tot mai aproape, iar buzele lui calde, dar în spatele cărora nu exista respiraţie – pentru că maşinăriile nu respiră – erau pe punctul de a atinge buzele femeii.

…Şi soneria ţârâi.

Pentru o clipă, ea se zbătu, gâfâind, apoi el dispăru şi soneria ţârâi din nou. Apelurile intermitente şi stridente se repetară insistent.

Perdelele de la fereastra din faţă erau trase în lateral. Cu cincisprezece minute mai devreme, fuseseră apropiate. Era *sigură* de asta!

Însemna că văzuseră. *Toate* văzuseră – totul!

* * *

Intrară extrem de politicoase, toate laolaltă – haita venită să sfâşie –, cu ochi ageri, iscoditori, mişcându-se în toate direcţiile. *Văzuseră.* Altfel de ce ar fi întrebat Gladys, în stilul ei cel mai ironic, unde era Larry? Iar Claire fu nevoită să adopte o apărare disperată şi imprudentă.

Da, *este* plecat. Cred că se întoarce mâine. Nu, nu m-am simţit deloc singură. Câtuşi de puţin. Am petrecut excepţional. Şi râse spre ele. De ce nu? Ce-i puteau face? Larry va şti adevărul, dacă va afla vreodată ceea ce îşi închipuiseră *ele* că văzuseră.

Dar ele nu râseră.

Claire citi asta în furia din ochii lui Gladys, în falsa exuberanţă a cuvintelor ei, în dorinţa de a pleca mai devreme. Iar când se despărţi de celelalte, prinse din zbor o ultimă şoaptă, anonimă, fără cap şi fără coadă:

— … n-am mai văzut vreunul… atât de *chipeş…*

Şi atunci Claire ştiu ce anume o făcuse să le poată juca pe degete.
Fiecare avea să bârfească şi fiecare avea să ştie că putea fi mai frumoasă, mai elegantă şi mai bogată decât Claire Belmont… dar niciuna, *niciuna* nu putea avea un amant atât de frumos!

Apoi, ea îşi aminti din nou… şi din nou… şi din nou că Tony era o maşinărie, iar pielea i se înfioră.

— Pleacă! Lasă-mă! Strigă spre odaia goală şi fugi în dormitor, aruncându-se în pat.

Plânse, toată noaptea, fără să poată dormi, iar a doua zi dimineaţă, aproape înainte de răsăritul soarelui, când străzile erau pustii, o maşină opri în faţa casei familiei Belmont şi-l luă pe Tony.

* * *

Trecând pe lângă biroul dr. Calvin, Lawrence Belmont simţi un impuls care-l făcu să bată la uşă. Psihologul-şef era împreună cu matematicianul Peter Bogert, dar acest lucru nu-l intimidă pe Larry.

— Claire mi-a spus, începu el, că U.S. Robots a plătit redecorarea casei noastre.

— Da, încuviinţă dr. Calvin. Cheltuielile au fost amortizate, ca reprezentând o parte necesară şi valoroasă a experimentului. Bănuiesc că, în noua dumneavoastră calitate de adjunct al directorului de vânzări, veţi putea s-o întreţineţi.

— Nu în privinţa asta îmi făceam griji. Cred că la anul, după ce vom primi autorizarea pentru testări, ne vom putea permite un ÎN propriu.

Se întoarse, cu un aer şovăitor, intenţionând să părăsească încăperea, apoi, la fel de ezitant, reveni cu faţa spre dr. Calvin.

— Mai este ceva, domnule Belmont? Întrebă psihologul.

— Mă întrebam... începu Larry. Mă întrebam ce s-a petrecut, de fapt, acolo? Ea... Claire, vreau să zic... pare atât de schimbată. Nu-i vorba numai despre felul cum arată – deşi, recunosc, m-a uluit.

— Râse nesigur.

— Ea mă intrigă! Parcă nu mai este nevastă-mea, realmente...

Nu vă pot explica...

— Atunci, de ce încercaţi s-o faceţi? Vă dezamăgeşte această schimbare?

— Dimpotrivă! Dar, în acelaşi timp, mă şi sperie cumva.

— În locul dumneavoastră, eu nu mi-aş face griji, domnule Belmont.

Soţia dumneavoastră s-a descurcat excelent. Sinceră să fiu, nu mă aşteptasem ca experimentul să ofere un test atât de amănunţit şi de complet. Ştim acum cu exactitate ce corecţii trebuie aduse modelului ÎN, iar meritul îi revine exclusiv doamnei Belmont. Ca să fiu neplăcut de sinceră, aş zice că ei îi datoraţi în cea mai mare parte promovarea dumneavoastră.

Larry tresări vizibil la auzul remarcii.

— Atâta vreme cât acest lucru rămâne între noi... bolborosi el neconvingător şi plecă.

* * *

Susan Calvin privi în urma lui.

— Cred că remarca asta l-a durut – cel puţin, aşa sper. Peter, ai citit raportul lui Tony?

— Cu toată atenţia. Am impresia că modelul TN-3 trebuie modificat.

— Şi tu crezi asta? Care îţi sunt argumentele?

— Păi, se încruntă Bogert, la ce mi-ar trebui argumente? Este cât se poate de limpede că nu putem lansa pe piaţă un robot care să facă dragoste cu stăpâna lui.

— Dragoste?! Peter, mă dezamăgeşti! Chiar n-ai înţeles? Robotul trebuia să asculte Prima Lege. Nu putea permite ca unei fiinţe omeneşti să i se facă rău, iar Claire Belmont era victima propriului sentiment de inferioritate. De aceea, Tony i-a făcut curte, fiindcă orice femeie ar fi măgulită că a fost în stare să stârnească pasiunea unui robot presupus a fi o maşinărie rece, nesimţitoare. Tot el a tras şi draperiile în seara aceea, în mod deliberat, astfel încât celelalte femei să poată vedea întreaga scenă şi să fie cuprinse de invidie, fără ca acţiunea lui să afecteze în vreun fel căsătoria Clairei. Cred că Tony a procedat foarte inteligent.

— Crezi cu adevărat? Susan, ce contează dacă s-a prefăcut sau nu? Efectul rămâne la fel de oribil. Mai citeşte o dată raportul. Femeia l-a evitat. A ţipat când a luat-o în braţe. N-a închis ochii în noaptea respectivă, a avut un acces de isterie. Nu ne trebuie aşa ceva!

— Peter, eşti orb! Eşti la fel de orb pe cât am fost eu la început.

Modelul ÎN va fi complet refăcut, dar nu pe baza argumentelor tale.

Dimpotrivă, dimpotrivă… Mi se pare ciudat că nu mi-am dat seama de la început – ochii femeii priviră în gol, gânditori –, dar poate că asta reflectă o deficienţă a mea. Vezi tu, Peter, maşinile nu sunt în stare să se îndrăgostească, dar – chiar şi atunci când acest lucru este fără speranţă şi înspăimântător – femeile o pot face!

Focul Gheenei

Rumoarea era foarte discretă, ca la o reuniune simandicoasă.
Participau doar câţiva savanţi, nişte ofiţeri superiori, doi-trei congresmeni şi un grup mic de reporteri.

Alvin Horner, de la filiala din Washington a lui „Continental Press”, se pomeni lângă Joseph Vincenzo, care lucra în Los Alamos.

— *Acum* ar trebui să aflăm în sfârşit ceva, comentă el.

Vincenzo îl scrută prin ochelarii cu lentile bifocale şi răspunse:

— Nu însă lucrurile cu adevărat importante!

Horner se încruntă. Urmau să vizioneze prima filmare superlentă a unei explozii atomice. Prin folosirea unor obiective cu lentile speciale, care modificau permanent polarizarea direcţională, momentul exploziei avea să fie descompus în instantanee cu durata de o miliardime de secundă. Cu o zi în urmă, explodase o bombă nucleară; astăzi, înregistrarea respectivă avea să prezinte absolut toate detaliile exploziei.

— Credeţi că n-a reuşit? Se interesă Horner.

Vincenzo părea tulburat.

— Ba da, a reuşit. Am făcut câteva teste prealabile. Important este altceva…

— Ce anume?

— Bombele atomice reprezintă condamnarea omenirii la moarte. Se pare, totuşi, că nu suntem capabili să înţelegem asta. Uitaţi-vă la ei! Şi Vincenzo împunse aerul cu bărbia, în direcţia celorlalţi. Sunt surescitaţi şi emoţionaţi, dar nu se tem.

— Ei cunosc pericolele, zise reporterul. Se tem şi ei.

— Nu îndeajuns, clătină savantul din cap. Am văzut indivizi care au asistat la pulverizarea unei insule întregi, în urma unei explozii nucleare, şi care, după aceea, au mers acasă şi au dormit fără vise. Aşa sunt oamenii. Zadarnic li

s-a predicat de mii de ani despre focul Gheenei.

— „Focul Gheenei”? Sunteţi credincios, domnule?

— Asta a fost ieri – focul iadului. Explozia unei bombe atomice este focul iadului. Literalmente!

Lui Horner îi ajunsese cât auzise. Se sculă şi se aşeză pe alt scaun, dar nu se putu abţine să nu cerceteze publicul cu un ochi mai atent. Se temea vreunul? Era cineva neliniştit de focul Gheenei? Nu se părea.

Luminile se stinseră şi proiecţia începu. Pe ecran, turnul care urma să fie detonat se desluşea scheletic şi singuratic. Treptat, spectatorii amuţiră, devenind extrem de încordaţi.

Apoi, în vârful turnului apăru un punct de lumină, un punct strălucitor, arzător, înflorind lent şi leneş spre exterior, dilatându-se neregulat, prin configuraţii intermediare de lumini şi umbre, spre aproximaţia unui oval.

Un bărbat scoase o exclamaţie înăbuşită, după aceea alţii, dând naştere unui vacarm răguşit, după care urmă o tăcere profundă. Horner putea simţi izul fricii, putea gusta teroarea în propria-i gură, putea simţi sângele îngheţându-i în vene.

Ovoidul de foc se extinsese, căpătând nişte proeminenţe, apoi se oprise o clipă, în echilibru, înainte de a se transforma rapid într-o sferă strălucitoare, lipsită de detalii exterioare.

În clipa aceea de echilibru inert, pe globul de foc se distinseră pete întunecate, aidoma unor ochi, cu linii negre, subţiri în locul sprâncenelor, un păr ce cobora în forma literei V pe frunte, o gură cu colţurile răsucite în sus, rânjind sălbatic în focul iadului… şi coarne.

Trâmbiţa de pe urmă

Arhanghelul Gabriel privea cu detaşare întreaga poveste. Lăsă, nepăsător, vârful unei aripi să atingă planeta Marte. Alcătuită exclusiv din materie, aceasta nu fu afectată de contact.

— Cazul este închis, Etheriel, spuse el. Nu se mai poate face nimic.
Judecata de Apoi a fost programată.

Etheriel, un serafim-ucenic creat abia cu o mie de ani în urmă, conform sistemului uman de contabilizare a timpului, se cutremură, astfel încât în continuum apărură distorsiuni. Încă de la începutul existenţei sale, fusese însărcinat cu supravegherea Pământului şi a împrejurimilor sale. Ca slujbă era o sinecură, o fundătură; totuşi, de-a lungul secolelor, Etheriel ajunsese să manifeste o mândrie stranie, atunci când venea vorba despre această planetă.

— Dar îmi veţi afecta lumea, fără vreun avertisment prealabil!

— Câtuşi de puţin, câtuşi de puţin! În „Profeţiile lui Daniel” şi în „Apocalipsa Sfântului Ioan“ apar pasaje destul de clare.

— Oare chiar sunt clare? După ce au fost copiate de la un scrib la altul? Mă îndoiesc că există două cuvinte succesive care să fi rămas nemodificate.

— Indicii există în „Rigveda” şi în „Analectele” lui Confucius.

— Acestea sunt proprietatea unor grupări culturale izolate, care formează un fel de elită.

— În „Ghilgameş”, totul este explicat cât se poate de limpede.

— Cea mai mare parte a cronicii lui Ghilgameş a fost distrusă o dată cu biblioteca lui Assurbanipal, cu o mie şase sute de ani tereştri înainte de crearea mea.

— Există anumite caracteristici ale Marii Piramide, precum şi o configuraţie a nestematelor încrustate în Taj

Mahal…

— Atât de subtile, încât niciun om nu le-a putut interpreta corect!

— Dacă ai de gând să obiectezi la orice aş spune, făcu Gabriel iritat, nu cred că mai are rost să discutăm! Oricum, fu eşti cel care trebuie să cunoască detaliile amintite. În toate problemele legate de Pământ, tu eşti atotştiutorul.

— Cu condiţia să doresc să fiu aşa. Am avut o mulţime de lucruri de rezolvat şi, recunosc, nu m-am gândit să investighez posibilităţile învierii.

— Vina îţi aparţine. Toate referinţele necesare se găsesc în dosarele Consiliului Superiorilor. Le puteai consulta oricând doreai.

— Îţi spun că am fost ocupat până peste cap. Habar n-ai cât de ingenios se manifestă Duşmanul pe planeta mea. A trebuit să-mi folosesc toate eforturile pentru a-l opri, şi totuşi…

— Mda, comentă Gabriel, mângâind în treacăt o cometă, se pare că el a înregistrat mici victorii. Am parcurs tabloul general al evenimentelor de pe mica şi mizerabila ta lume, şi am observat că este una dintre acele construcţii pe care s-a descoperit conversiunea materie-energie…

— Aşa-i, încuviinţă Etheriel.

— Iar locuitorii ei se amuză, jucându-se cu ea.

— Mă tem că da.

— Atunci, mi se pare că-i momentul optim pentru a pune capăt acestui bâlci.

— Te asigur, pot să controlez situaţia! Bombele lor nucleare nu vor duce la autodistrugere.

— Mă îndoiesc. Acum, Etheriel, aş aprecia dacă m-ai lăsa să termin.

Se apropie momentul stabilit.

— Doresc să consult documentele respective! Se încăpăţână serafimul.

— Dacă insişti…

Literele Actului de Ascendenţă apărură scânteietoare pe

fundalul negru al vidului interstelar. Etheriel citi cu voce tare:

— „Prin prezentul ordin al Consiliului, s-a stabilit că Arhanghelul Gabriel, având numărul de serie etc. Etc. (oricum, ăsta eşti tu), urmează să abordeze planeta de clasă A, numărul G753990, de aici înainte denumită „Pământ”, şi la 1 ianuarie 2001, ora locală 12:01…"

Termină de citit într-o tăcere sumbră.

— Mulţumit?

— Nu, dar n-am nicio putere să schimb lucrurile.

Gabriel surâse. În spaţiu, apăru o trâmbiţă; avea forma de trâmbiţă, însă auriul ei sclipitor se întindea de la Pământ până la Soare. Gabriel o ridică spre buzele lui scânteietoare.

— Nu-mi poţi acorda un mic răgaz, ca să prezint problema în faţa Consiliului? Întrebă Etheriel disperat.

— La ce ţi-ar sluji? Documentul este contrasemnat de Şeful cei mare şi ştii bine că un act iscălit de El este absolut irevocabil. Acum, dacă nu te superi, s-a apropiat momentul convenit şi aş vrea să termin cu afacerea asta, pentru că mă aşteaptă probleme mai importante. Eşti amabil să te dai la o parte? Mulţumesc!

Gabriel suflă în trâmbiţă, şi un sunet subţire şi limpede, cu o sonoritate perfectă şi o delicateţe cristalină, umplu tot Universul, până la cea mai îndepărtată stea. De îndată ce se făcu auzit, răsună, urmă o clipită de imobilitate, la fel de firavă ca linia ce separă trecutul de viitor, apoi ţesătura lumilor colapsă şi materia reveni în haosul primordial din care, cândva, răsărise la porunca atotputernicului Său Cuvânt. Stelele şi nebuloasele dispărură, la fel ca şi praful cosmic, ca şi Soarele, planetele şi Luna; toate, toate, toate se făcură nevăzute, cu excepţia pământului, care se rotea la fel ca înainte, dar într-un univers complet pustiu acum.

Sunase Trâmbiţa de pe urmă.

* * *

A. H. Rimann (toţi cunoscuţii îi spuneau simplu A. H.) pătrunse în biroul fabricii „Billikam Bitsies” şi-l privi cu severitate pe bărbatul înalt (uscăţiv, cu o mustaţă grizonată, ce-i conferea un aer de eleganţă fanată) care stătea aplecat deasupra teancului de hârtii de pe masă.

A. H. Îşi cercetă ceasul; continua să arate ora 7:01, întrucât încetase să mai funcţioneze. Era, desigur, ora de pe coasta estică a Americii – ora 12:01, după Greenwich. Ochii căprui, pătrunzători, de deasupra pometţilor proeminenţi, îi fixară pe ai celuilalt bărbat.

Pentru o clipă, mustăciosul înalt îl privi nedumerit, apoi întrebă:

— Vă pot ajuta cu ceva?

— Sunteţi cumva domnul Horatio J. Billikan? Proprietarul fabricii?

— Da.

— Mă numesc A. H. Rimann şi mi-a fost imposibil să nu mă opresc, când, în sfârşit, am găsit pe cineva muncind. Nu ştiţi ce este azi?

— Azi?

— Judecata de Apoi.

— Ah, da, ştiam! Am auzit trâmbiţa. Chiar că-i făcută să trezească şi morţii. Bună poanta, nu?

— Chicoti câteva clipe, apoi urmă: – M-a trezit la şapte dimineaţa, l-am dat un ghiont neveste-mii, care dormea fără griji, bineînţeles. Dintotdeauna am zis c-o să doarmă într-un moment ca ăsta. „Trâmbiţa de pe urmă, scumpo”, i-am spus. „Bine”, a mormăit Hortense – nevastă-mea – şi a adormit la loc. Am făcut un duş, m-am bărbierit, m-am îmbrăcat şi am venit la treabă.

— Dar de ce?

— De ce nu?

— N-a venit niciunul dintre angajaţii dumneavoastră.

— Nu, bieţii de ei! O să-i consider în concediu. Era de aşteptat. La urma urmelor, sfârşitul lumii nu se petrece în

fiecare zi. Din punctul meu de vedere, este minunat. Am ocazia să-mi rezolv corespondenţa fără să fiu întrerupt. Telefonul n-a ţârâit nici măcar o dată.

Se ridică de pe scaun şi se apropie de fereastră.

— Mi se pare o îmbunătăţire apreciabilă. Soarele nu te mai orbeşte şi am scăpat şi de zăpadă. Lumina este plăcută şi temperatura optimă.

Excelent! Acum, dacă nu vă supăraţi, sunt *destul* de ocupat, aşa că vă rog să mă scuzaţi…

— O clipă, Horatio! Îi întrerupse bubuitul unui glas răguşit.

Un bărbat semănând foarte bine cu Billikan, dar având trăsături mai colţuroase, păşi în birou, în urma nasului său proeminent, şi adoptă o atitudine de demnitate ofensată, câtuşi de puţin stingherită de faptul că era gol-goluţ.

— Pot să-ntreb de ce ai închis „Bitsies”?

— Cerurilor, oftă Billikan, tata! De unde ai apărut?

— Din mormânt! Tună Billikan-senior. De unde naiba din altă parte?

Ies cu zecile din morminte. Toţi sunt în pielea goală. Bărbaţi şi femei.

Billikan îşi drese glasul.

— Să-ţi aduc nişte haine, tată. Dau o fugă până acasă.

— Lasă fleacurile astea! Mai întâi, afacerile… Mai întâi, afacerile!

A. H. Se smulse din gândurile în care se afundase.

— Toţi ies din morminte în acelaşi timp, domnule?

În timp ce vorbea, îl privi cu atenţie pe Billikan-senior. Bătrânul avea chipul ridat, dar lăsa impresia unui individ sănătos şi robust. A. H. Decise că vârsta lui era cea din clipa morţii, iar corpul arăta aşa cum ar fi trebuit să fie ia etatea respectivă, dacă ar fi funcţionat ideal.

— Nu, domnule, răspunse Billikan-senior. Primele se deschid mormintele mai recente. Pottersby a murit cu cinci ani înaintea mea şi a ieşit cam la cinci minute după mine. Vederea lui m-a decis să plec. Mă săturasem de ei, când…

Apropo de asta! (Lovi cu pumnul în masă – un pumn zdravăn.) Nu mai există nici taxiuri, nici autobuze. A trebuit să merg pe jos aproape treizeci de kilometri.

— Aşa… dezbrăcat? Murmură buimăcit fiul lui.

Billikan-senior îşi examină aprobator pielea.

— Este cald. Aproape toţi umblă dezbrăcaţi. Oricum, n-am venit aici ca să pălăvrăgim. De ce-i închisă fabrica?

— Nu este închisă. Este un moment special…

— Special, pe naiba! Sună la sindicat şi anunţă-i că învierea nu figurează în contract. Fiecărui lucrător i se vor scădea minutele de absenţă.

Pe chipul prelung al lui Billikan se aşternu o expresie de încăpăţânare.

— Nici vorbă de aşa ceva! Uiţi un lucru, tată: fabrica n-o mai conduci tu, ci eu!

— Chiar aşa? Pe ce bază?

— Pe baza testamentului tău.

— Perfect. Acum, m-am întors, aşa că anulez testamentul.

— Nu poţi, tată. Eşti mort! Poate că nu arăţi a om mort, dar am martori. Am certificatul de deces, iscălit de medic. Am chitanţele de îmbălsămare. Pot lua declaraţia groparilor.

Billikan-senior îşi pironi privirea asupra fiului său, se aşeză, îşi trecu un braţ înapoia spătarului, îşi încrucişă picioarele şi rosti:

— Dacă ajungem la chestii d-astea, toţi suntem morţi, nu? A venit sfârşitul lumii, nu?

— Însă tu ai fost declarat mort în mod oficial, pe când eu – nu.

— Chestia asta se va schimba cât de curând, fiule! Noi vom fi mai numeroşi decât voi, şi voturile se adună.

Billikan-junior lovi energic cu palma în tăblia mesei şi se înroşi la faţă.

— Tată, detest să aduc în discuţie chestiunea asta, dar tu mă sileşti s-o fac! Aş vrea să-ţi reamintesc că, în clipa asta,

sunt sigur că mama te aşteaptă acasă. În mod sigur, ea s-a văzut nevoită să meargă pe străzi… ă-ă-ă… goală, şi probabil că nu are o stare de spirit excelentă.

— Cerurilor! Păli Billikan-senior.

— Ştii bine că ea a dorit dintotdeauna să te pensionezi.

Billikan-senior luă rapid o hotărâre.

— Nu merg acasă! Chestia asta e de-a dreptul un coşmar. Ce naiba, nu există limite în privinţa reînvierilor? Este… este… pură anarhie. Nu trebuia să se exagereze! Pur şi simplu, nu merg acasă!

În clipa aceea, un individ rotofei, cu ten rozaliu şi neted, şi cu favoriţi albi, zbârliţi (cam în genul celor ai lui I. Asimov), pătrunse în odaie şi rosti tăios:

— *Bună* ziua.

— Tată! Şopti Billikan-senior.

— Bunicule! Icni Billikan-junior.

Bunicul Billikan se uită nemulţumit spre Billikan-junior.

— Dacă tu eşti nepotul meu, rosti el, ai înaintat considerabil în vârstă, fără ca asta să-ţi fi fost de vreun folos!

Billikan-junior surâse iritat, fără să replice.

— Perfect! Încuviinţă bunicul Billikan. Acum, dacă voi doi o să mă aduceţi la zi în privinţa afacerilor, îmi voi putea relua postul.

Se auziră două răspunsuri simultane, iar nuanţa trandafirie a bunicului Billikan păli îngrijorător. Acesta începu să agite din braţ, mânuind un baston invizibil, şi se răsti ameninţător.

— Domnilor, interveni A. H.

Ridică puţin glasul:

— Domnilor!

Răcni din străfundul plămânilor:

— DOMNILOR!

Discuţia se întrerupse brusc şi toţi se întoarseră spre el. Chipul ascuţit al lui A. H., ochii săi ciudat de fascinanţi, gura sardonică părură deodată să domine încăperea.

— Nu vă înţeleg cearta, continuă el. Ce anume fabricaţi dumneavoastră?

— „Bitsies”, răspunse Billikan-junior.

— Am înţeles că „bitsies” sunt cereale pentru micul dejun…

— „Debordând de energie în fiecare bucăţică aurie şi crocantă…”, debită Billikan-junior.

— Acoperite cu sirop de zahăr transparent, de dulceaţa mierii, un aliment…", mârâi Billikan-senior.

— Care să ispitească şi-un sătul!" tună bunicul Billikan.

— Exact, da, da! Pe cine să ispitească?

Cei trei îl fixară nedumeriţi.

— Ce vreţi să spuneţi? Întrebă Billikan-junior.

— Vă este cumva foame? Se interesă A. H. Mie nu-mi este.

— Ce mormăie ţicnitul ăsta? Se încruntă bunicul Billikan.

Bastonul lui invizibil l-ar fi împuns pe A. H. În ombilic, dacă ar fi existat (bastonul, nu ombilicul).

— Încerc să vă spun, oftă A. H., că nimeni nu va mai mânca niciodată. Este viaţa de apoi… Acum, alimentele nu mai sunt necesare.

Expresiile de pe chipurile celor trei Billikan nu mai trebuiau interpretate în niciun fel. Era evident că aceştia descoperiseră că le lipsea cel mai vag apetit.

— Suntem ruinaţi! Bolborosi Billikan-junior, albindu-se la faţă.

Bunicul Billikan izbi în podea, cu forţă, dar fără zgomot, cu bastonul lui imaginar.

— Asta echivalează cu confiscarea ilegală a proprietăţii. Îi dau în judecată. Îi dau în judecată!

— Este un act neconstituţional! Opină Billikan-senior.

— Dacă puteţi găsi pe cineva pe care să-l daţi în judecată, vă doresc mult noroc! Rosti politicos A. H. Acum, dacă-mi permiteţi, cred că o voi lua spre cimitir.

Îşi puse pălăria pe cap şi ieşi pe uşă.

* * *

Vibrând din vortexuri, Etheriel se prezentă înaintea unui heruvim splendid, cu şase aripi.

— Dacă am înţeles bine, spuse heruvimul, universul tău a fost desfiinţat.

— Exact.

— Atunci, sper că nu te aştepţi ca *eu* să-l recreez.

— Nu mă aştept la nimic de felul ăsta, răspunse Etheriel. Doresc doar să-mi fixezi o audienţă la Şef.

Heruvimul îşi exprimă instantaneu respectul la auzul numelui Celui Atotputernic. Vârfurile a două aripi îi acoperiră picioarele, alte două ochii, iar alte două gura. Recăpătându-şi apoi aspectul obişnuit, spuse:

— Şeful este cam ocupat. Are de luat o mulţime de decizii.

— Cine se îndoieşte de asta? Vreau doar să-i atrag atenţia că dacă problema rămâne aşa cum este actualmente, va exista un univers în care Satana va fi obţinut victoria finală.

— Satana?

— Termenul ebraic pentru Duşman! Explică iritat Etheriel. Aş fi putut spune Ahriman, care este termenul persan. În tot cazul, este vorba despre Duşman.

— Şi ce ar putea rezolva o audienţă la Şef? Se interesă heruvimul.
Documentul prin care s-a autorizat Trâmbiţa de pe urmă a fost contrasemnat de El şi, ştii bine, asta îl face irevocabil. Şeful nu-Şi va limita niciodată propria Lui atotputernicie, anulând o decizie pe care a aprobat-o oficial.

— Acesta este ultimul tău cuvânt? Nu-mi fixezi o audienţă?

— Nu pot s-o fac.

— În acest caz, zise Etheriel, îl voi apela pe Şef fără să am acceptul oficial. Voi pătrunde în Primum Mobile[4]. Dacă

[4] În astronomia ptolemaică, *Primum Mobile* este cea mai exterioara

asta va însemna distrugerea mea, aşa să fie!

Îşi adună toate energiile.

— Sacrilegiu! Gemu îngrozit heruvimul, şi un tunet îndepărtat răsună când Etheriel ţâşni în sus şi dispăru.

* * *

A. H. Rimann parcurse străzile ticsite şi se obişnui treptat cu spectacolul oamenilor derutaţi, neîncrezători, apatici, acoperiţi de veşminte improvizate sau, de cele mai multe ori, complet dezbrăcaţi.

O fetiţă de vreo doisprezece ani, cocoţată pe o poartă din fier, îşi fixase un picior pe o bară iar pe celălalt îl legăna înainte şi înapoi.

— Bună ziua, domnule, rosti ea când A. H. Trecu prin faţa porţii.

— Bună ziua, îi răspunse el.

Fetiţa era îmbrăcată. Nu era unul dintre… ă-ă-ă… resuscitaţi.

— Avem un copilaş nou în casă, spuse fetiţa. Este o surioară pe care am avut-o cândva. Mami plânge, şi de aceea m-au trimis afară.

— Auzi, auzi! Făcu A. H.

Intră pe poartă şi porni pe aleea pavată ce ducea spre casa cu aspect modest. Apăsă butonul soneriei, nu primi niciun răspuns, deschise uşa şi pătrunse înăuntru.

Ghidându-se după plânsete, ajunse la o uşă închisă. Ciocăni. Un bărbat voinic, de vreo cincizeci de ani, care începuse să chelească şi avea fălci masive şi guşă, deschise şi-l examină cu surpriză şi indignare.

— Cine sunteţi?

A. H. Îşi scoase pălăria.

— Crezusem că v-aş putea fi de folos. Fetiţa

---

dintre cele zece sfere concentrice ale Universului, care execută o revoluţie completă la fiecare 24 de ore, determinându-le şi pe celelalte să facă la fel. (n. Trad.)

dumneavoastră, cea de afară…

O femeie îl fixă cu o privire neajutorată, din scaunul aflat lângă patul dublu. Părul începuse să-i încărunţească. Avea chipul urâţit, umflat de plâns, iar pe dosul mâinilor venele i se distingeau albăstrui. Pe pat, se găsea un prunc dolofan, gol-goluţ. Dădea din picioruşe, iar ochişorii săi se plimbau de colo-colo, fără să vadă ceva.

— Este fetiţa mea, vorbi femeia. S-a născut acum douăzeci şi trei de ani, chiar în casa aceasta, şi a murit la numai zece zile, tot aici. Mi-am dorit-o atât de mult!

— Iar acum o aveţi, observă A. H.

— Dar este prea târziu! Strigă ea cu vehemenţă. Am alţi trei copii.

Fata mea cea mai mare s-a măritat, fiul meu este în armată. Sunt prea bătrână ca să am un copil mic. Şi chiar dacă… chiar dacă…

Femeia făcu un efort eroic de a-şi stăpâni lacrimile, deformându-şi trăsăturile, dar eşuă.

— Nu este un copil adevărat, vorbi soţul ei pe un ton inexpresiv. Nu plânge. Nu-şi murdăreşte scutecele. Nu vrea lapte. Ce vom face? Nu va creşte niciodată. Va fi mereu un prunc.

A. H. Clătină din cap.

— Nu ştiu ce să spun. Mă tem că nu vă pot ajuta cu nimic.

Se retrase în cea mai mare tăcere, gândindu-se la spitale. În fiecare, apăruseră probabil mii de copii.

„Să-i pună în stive”, se gândi el cu cinism. „Să-i stivuiască aidoma lemnelor de foc. N-au nevoie de îngrijiri. Trupuşoarele lor nu sunt decât simpli custozi ai unor scântei indestructibile de viaţă.”

Trecu pe lângă doi băieţaşi, aparent de aceeaşi vârstă – în jur de zece ani care vorbeau cu glăscioare ascuţite. Corpul unuia strălucea alb în lumina care nu provenea de la niciun soare – un resuscitat.

Celălalt era îmbrăcat. A. H. Se opri să-i asculte.

— Eu am avut scarlatină, spuse cel dezbrăcat.

În glasul celuilalt păru să apară o scânteie de invidie faţă de pretenţia de celebritate a tovarăşului său dejoacă.

— Măiculiţă!

— De asta am murit.

— Măiculiţă! N-aveau pen’cilină, sau tetraci’lină?

— Ce?

— Nişte medicamente.

— N-am auzit de ele.

— Da’ de *multe* n-ai mai auzit.

— Ba ştiu la fel de multe ca şi *tine.*

— Da? Cine-i preşedintele ţării?

— Warren Harding[5], cin’ să fie?

— Vorbeşti prostii. E Masterson.

— Cine-i ăla?

— Nu l-ai văzut la televizor?

— Ce-i aia?

Băiatul îmbrăcat hohoti asurzitor.

— Este un aparat pe care-l deschizi şi vezi în el comici, filme, cow-boy, nave spaţiale, tot ce vrei…

— Arată-mi-l şi mie!

După o pauză lungă, puştiul din prezent spuse:

— Nu mai merge.

Fu rândul celuilalt băiat să chicotească dispreţuitor.

— Vrei să zici că n-a mers niciodată… E născocirea ta!

A. H. Înălţă din umeri şi trecu mai departe.

Pe măsură ce se apropia de cimitirul aflat în afara oraşului, străzile erau tot mai nepopulate. Puţinii oameni cu care se întâlnea erau dezbrăcaţi şi se îndreptau spre centru.

Un bărbat îl opri – un ins jovial, cu piele rozalie şi păr alb. De ambele părţi ale nasului avea semne adânci lăsate de un monoclu, deşi nu purta niciunul.

— Salut, amice!

---

[5] Warren Gamaliei Harding (1865-1923), al 29-lea preşedinte al S.U.A., între 1921-1923. (n.trad.)

— Salut, răspunse A. H.

— Eşti primul om îmbrăcat pe care-l văd. Presupun că erai viu, când a sunat Trâmbiţa.

— Da, eram viu.

— Nu-i grozav? Nu-i minunat şi încântător? Vino, să ne bucurăm cu toţii!

— Vă place, nu? Se interesă A. H.

— Dacă-mi *place*? Mă simt cuprins de o bucurie pură şi radiantă.

Suntem înconjuraţi de lumina zilei dintâi, lumina care strălucea blând şi senin înainte ca Dumnezeu să fi creat Soarele, Luna şi stelele. Cunoşti probabil „Geneza”. Este o temperatură confortabilă, una dintre binecuvântările Edenului: nici arşiţă, nici ger. Bărbaţii şi femeile umblă dezbrăcaţi pe străzi, fără să se ruşineze. Totul este minunat, amice, totul este minunat!

— Ei bine, făcu A. H., recunosc că nu m-au deranjat goliciunile femeieşti.

— Bineînţeles că nu! Pofta trupească şi păcatul, aşa cum ni le reamintim din existenţa pământeană, nu mai există. Permite-mi să mă prezint, cu numele pe care-l aveam pe vremuri. M-am numit Winthrop Hester. M-am născut în 1812 şi am murit în 1884, după cum socoteam noi timpul pe atunci. În ultimii patruzeci de ani ai vieţii mele, m-am străduit să-mi păstoresc micuţa turmă spre împărăţia Cerească, iar acum mă voi duce să-i număr pe cei pe care i-am mântuit.

A. H. Îl privi cu sobrietate pe pastor.

— Nu cred ca Judecata de Apoi să fi avut loc.

— De ce nu? Domnul vede înlăuntrul omului, şi în aceeaşi clipă în care toate lucrurile de pe lume au încetat, toţi oamenii au fost judecaţi, iar noi suntem cei mântuiţi.

— Probabil că există o sumedenie de mântuiţi…

— Dimpotrivă, fiule, mântuiţii nu sunt decât o mică parte.

— O mică parte mare. Din câte îmi dau seama, toţi revin la viaţă.

Am văzut în oraş câteva personaje destul de dezagreabile, care au ieşit din acelaşi cimitir.

— O pocăire finală…

— *Eu* nu m-am pocăit niciodată.

— Fiule, poate că nu aveai motive să te pocăieşti.

— Păi, în primul rând, n-am intrat niciodată într-o biserică.

Winthrop Hester se retrase iute un pas.

— Nu eşti botezat?

— Din câte ştiu eu – nu.

Pastorul se înfioră.

— Dar crezi în Dumnezeu?

— Ei bine, am crezut despre El o mulţime de lucruri care probabil v-ar îngrozi.

Winthrop Hester se răsuci pe călcâie şi se îndepărtă, grăbit şi tulburat.

Pe restul drumului până la cimitir (A. H. Nu avea nicio posibilitate de estimare a timpului şi nici nu încercă s-o facă), nu-l mai opri nimeni.

Cimitirul în sine era pustiu: copacii şi iarba dispăruseră (A. H. Îşi dădu seama că în lume nu mai exista nimic verde; peste tot, solul avea o culoare cenuşie, uniformă, lipsită de detalii, iar cerul era alb-luminos), şi rămăseseră numai crucile şi pietrele funerare.

Pe una dintre acestea, stătea un bărbat slab şi hirsut; avea plete lungi şi negre, iar pieptul şi antebraţele îi erau de asemenea acoperite de păr, mai scurt, dar mult mai impresionant.

— Hei, şefu'! strigă el cu glas sonor şi gros.

— Bună ziua, îl salută A. H., aşezându-se pe o lespede vecină.

— Porţi nişte straie ciudate, observă părosul. În ce an ne găsim?

— În 2001.

— Eu am murit în 1807. Ciudat! Mă aşteptam ca acum să mă perpelesc în focurile eterne, care să-mi sfârtece

măruntaiele.

— Nu mergeţi în oraş? Întrebă A. H.

— Mă numesc Zeb, continuă bărbatul. Este prescurtarea de la Zebulon, dar mi se spune Zeb. Cum arată oraşul? Bănuiesc că s-a schimbat niţeluş.

— Are aproape o sută de mii de locuitori.

Gura lui Zeb se deschise larg, apoi se închise. Abia după aceea, bărbatul vorbi:

— Zi mai departe! Asta-nseamnă c-ar fi mai mare decât Philadelphia. Cred că-ţi râzi de mine.

— Philadelphia are… (A. H. Se opri; anunţarea unei cifre nu-l ajuta cu nimic pe celălalt.) Să ştiţi, spuse el, că oraşul a crescut destul de mult în cei aproape două sute de ani trecuţi.

— Şi tara?

— Are patruzeci şi opt de state. Se întinde până la Pacific.

— Nu se poate!

— Zeb se lovi încântat cu palma peste coapsă, apoi se strâmbă, dându-şi seama că nu purta nişte pantaloni capabili să amortizeze lovitura.

— Eu unul aş fi pornit spre vest, dacă n-ar fi fost nevoie de mine aici. Da, şefu'!

— Se încruntă, şi buzele sale subţiri reflectară o expresie de ferocitate.

— Voi rămâne aici, unde-i nevoie de mine!

— Pentru ce anume?

Explicaţia sosi sub forma unui singur cuvânt, scuipat printre buze:

— Băştinaşii!

— Indienii?

— Sunt milioane. Mai întâi, triburile cu care ne-am luptat şi pe care le-am ras, apoi triburile alea care nici măcar n-au văzut vreun alb în viaţa lor. Vor învia cu toţii. O să am nevoie de vechii mei parteneri. Voi, ăştia de la oraş, nu vă pricepeţi! Ai văzut vreun indian?

— Nu, în ultima vreme n-am văzut niciunul, clătină din

cap A. H.

Zeb îl privi scârbit şi încercă să lanseze un scuipat, dar nu izbuti să adune saliva în acest scop.

— Atunci, ar fi mai bine să te-ntorci în oraş. După o vreme, p-aici n-o să mai fie un loc prea sigur. Doamne, cât aş da să am muscheta!

A. H. Se sculă, se gândi câteva clipe, ridică din umeri şi se răsuci din nou către oraş. Chiar în clipa aceea, lespedea pe care stătuse se transformă într-o pulbere de piatră cenuşie, ce deveni una cu solul uniform. A. H. Se uită în jur. Majoritatea crucilor dispăruseră. Celelalte nu aveau să mai dureze prea mult. Doar cea de sub Zeb continua să pară solidă.

A. H. Porni către oraş. Zeb nu se întoarse, ca să privească după el.

Rămase, aşteptând în tăcere, cu calm, sosirea indienilor.

* * *

Etheriel străbătu cerurile cu o iuţeală imprudentă. Ştia că toţi Ascendenţii îl priveau. Începând cu cei mai recenţi serafimi, de la heruvimi şi îngeri până la arhanghelul cel mai de seamă, toţi îl urmăreau.

Ajunsese deja mai sus decât orice Ascendent neinvitat, iar acum aştepta vibraţia Cuvântului care să-i transforme vortexurile în non-existenţă.

Cu toate acestea, nu şovăi. Prin nonspaţiu şi nontimp, el continuă să înainteze spre contopirea cu Primum Mobile; locul care cuprindea tot ceea ce Este, A Fost, Va Fi, Fusese, Putea şi Trebuia Să Fi Fost.

Chiar în clipa când gândi aşa, trecu prin locul acela şi deveni parte din el, fiinţa lui extinzându-se în asemenea măsură încât, pentru moment, Etheriel însuşi făcu parte din Tot. După care, din fericire, fu izolat de simţurile sale. Şi şeful se materializă într-un glăscior ce se făcu auzit în interiorul lui - cu atât mai impresionant, prin infinitatea sa.

— Fiul Meu, spuse glasul, ştiu de ce ai venit.

— Atunci, ajută-mă, dacă asta este voia Ta!

— Prin propria-Mi voinţă, zise Şeful, orice acţiune a Mea este irevocabilă. Toţi oamenii tăi, fiule, tânjeau după viaţă. Toţi se temeau de moarte. Toţi se gândeau şi visau la viaţa fără de moarte. N-au existat două grupuri, doi oameni care să gândească la fel despre viaţa de apoi, dar toţi o doreau. Am fost rugat să dau curs acestui numitor comun al tuturor dorinţelor – viaţă fără moarte – şi am fost de acord.

— Niciunul dintre slujitorii Tăi nu a cerut-o.

— Duşmanul Mi-a cerut-o, fiule.

Etheriel îşi simţi destrămată gloria-i efemeră şi şopti:

— Nu sunt decât pulbere în ochii Tăi şi nu merit să exist în prezenţa ta, totuşi trebuie să pun o întrebare. Este, atunci, Duşmanul unul dintre slujitorii Tăi?

— Fără el, Eu nu pot exista, răspunse Şeful, căci ce altceva este binele dacă nu eterna luptă împotriva Răului?

Iar în lupta aceasta, se gândi Etheriel, eu am fost cel înfrânt.

* * *

A. H. Se opri, privind oraşul. Casele se năruiau; cele din lemn se transformaseră deja în mormane de dărâmături. Se apropie de mormanul cel mai apropiat şi constată că surcelele erau uscate şi se preschimbau în rumeguş.

Pătrunse în oraş şi văzu că locuinţele din cărămidă continuau să stea în picioare, deşi muchiile cărămizilor se rotunjiseră ameninţător şi manifestau o tendinţă îngrijorătoare de măcinare rapidă.

— Nu vor mai rezista mult, spuse o voce gravă, dar, dacă putem vorbi despre o consolare, prăbuşirea lor nu va omorî pe nimeni.

A. H. Se întoarse surprins şi se pomeni în faţa unui bărbat având aspectul unui Don Quijote cadaveric, cu maxilarul inferior prelung şi ieşit în afară şi pometţii scofâlciţi. Ochii îi

erau trişti, iar firele sale de păr, de culoare castanie, erau subţiri şi ţepoase. Hainele îi atârnau largi pe corp; prin numeroasele lor găuri, se zărea pielea.

— Mă numesc Richard Levine, continuă bărbatul. Am fost profesor de istorie… cândva, înainte de a se întâmpla asta.

— Purtaţi haine, comentă A. H. Nu faceţi parte dintre resuscitaţi.

— Nu, deşi această deosebire dispare rapid. Hainele se destramă.

A. H. Privi oamenii ce treceau pe lângă ei, lent şi fără ţel, aidoma fluturilor nocturni care se învârt în jurul unui felinar. Tot mai puţini erau îmbrăcaţi. Îşi plecă ochii şi, pentru prima dată, constată că pantalonii i se descususeră. Pipăi ţesătura sacoului, iar lâna se desprinse şi-i rămase între degete.

— Cred că aveţi dreptate, aprobă el.

— Dacă observaţi, îi atrase atenţia Levine, dealul Melon descreşte.

A. H. Se întoarse către nordul oraşului – acolo, în mod obişnuit, puteau fi văzute vilele bogătaşilor, răspândite pe versanţii dealului Melon – şi zări un orizont aproape rectiliniu.

— În cele din urmă, spuse Levine, nu va rămâne decât şesul – niciun fel de formă de relief, niciun peisaj. Şi-n mijlocul lui, vom fi noi.

— Şi indienii, preciză A. H. La marginea oraşului, există un bărbat care-i aşteaptă pe indieni şi-şi doreşte să aibă o muschetă.

— Bănuiesc că indienii nu vor ridica probleme. Ce satisfacţie ai să te lupţi cu un inamic care nu poate fi ucis sau măcar rănit? Şi chiar dacă n-ar fi fost aşa, setea de sânge a dispărut, la fel ca şi toate celelalte pasiuni umane.

— Sunteţi sigur?

— Absolut. Înainte de a se întâmpla ceea ce s-a întâmplat – deşi poate că nu m-ai crede, văzându-mi actuala înfăţişare –, am avut parte de satisfacţii considerabile, dar

nevinovate, obţinute din admirarea nurilor femeieşti. Acum, când ocaziile anterior inexistente sunt la tot pasul, constat cu iritare că nu mă mai interesează. Nu, m-am exprimat greşit! Nici măcar dezinteresul acesta nu mă irită.

A. H. Îşi plimbă în fugă privirea peste trecători.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi.

— Apariţia indienilor aici, urmă Levine, nici nu se compară cu situaţia din Europa. Hitler şi întregul Wehrmacht trebuie să fi înviat destul de devreme, iar acum sunt probabil amestecaţi cu Stalin şi cu Armata Roşie, de la Berlin până la Stalingrad. Ulterior, situaţia se va complica şi mai mult, fiindcă se vor ivi kaizerii şi ţarii. Morţii de la Verdun şi Somme au reapărut pe vechile câmpuri de bătălie. Napoleon şi mareşalii lui sunt risipiţi prin toată Europa de apus. Mohammed va învia în curând şi va vedea ce a ajuns Islamul, în vreme ce sfinţii şi apostolii vor analiza potecile creştinismului. Până şi mongolii, bieţii de ei – hanii, de la Temujin la Aurangzeb vor ajunge să rătăcească, dezorientaţi, prin stepe, ducând dorul cailor.

— Ca profesor de istorie, comentă A. H., probabil că v-aţi dori să fiţi acolo şi să asistaţi la tot ce se întâmplă.

— Cum aş putea fi acolo? Poziţia oricărui om de pe Pământ este limitată la distanţa pe care o poate parcurge cu piciorul. Nu mai există niciun fel de vehicule şi, după cum am menţionat, nici cai. Oricum, ce să văd în Europa? Probabil apatie! Ca şi aici.

Un fâsâit slab îl făcu pe A. H. Să se întoarcă. Aripa clădirii lângă care stăteau colapsase, şi acum era înconjurat de sfărâmături de cărămizi.

Unele probabil că trecuseră chiar prin el, fără să-şi fi dat seama. Se uită în jur. Mormanele de dărâmături se împuţinaseră, iar cele rămase păreau mai micuţe.

— Am întâlnit pe cineva, spuse el, care credea că noi toţi am fost judecaţi şi că acum ne găsim în Rai.

— Judecaţi? Repetă Levine. Păi, da, bănuiesc că suntem judecaţi.

Acum ne aflăm în faţa eternităţii. Nu ne-a mai rămas niciun univers, niciun fenomen exterior, nicio emoţie sau o pasiune. Nimic, doar noi înşine şi gândurile noastre. Ne aşteaptă o eternitate de introspecţii, iar noi, în toată istoria noastră, n-am ştiut cum să ne omorâm timpul într-o duminică ploioasă…

— Vorbiţi ca şi cum situaţia v-ar nemulţumi.

— Este chiar mai rău! Fanteziile danteşti despre Infern erau copilăreşti şi câtuşi de puţin la înălţimea Imaginaţiei Divine – foc şi tortură.

Plictiseala este mult mai subtilă. Tortura interioară a unei minţi incapabile să evadeze în vreun fel, condamnată să putrezească veşnic în propriul său puroi mental, este mult mai adecvată. Oh, da, amice, am fost judecaţi, ba chiar condamnaţi, iar acesta nu este Raiul, ci Iadul!

Levine se urni din loc, cu umerii gârboviţi de deprimare, şi se îndepărtă.

A. H. Privi gânditor în urma lui şi încuviinţă din cap. Era mulţumit.

* * *

Etheriel nu avu nevoie decât de o singură clipită ca să accepte ideea eşecului, apoi, aproape pe neaşteptate, îşi înălţă fiinţa pe cât de scânteietor şi de sus îndrăznea s-o facă în prezenţa Şefului, iar splendoarea i se văzu precum un punctuleţ de lumină în infinitul Primum Mobile.

— Atunci, facă-se voia Ta! Spuse el. Nu-ţi cer să o încâlci, ci s-o împlineşti.

— În ce mod, fiule?

— Actul, aprobat de Consiliul Ascendenţilor şi semnat de Tine, autorizează Judecata de Apoi într-un anumit moment dintr-o anumită zi a anului 2001, conform calendarului terestru.

— Aşa este.

— Dar anul 2001 nu este absolut. Ce anume înseamnă

el? A fost anul 2001 d.Hr., pentru societatea dominatoare de pe Pământ. Perfect adevărat! Cu toate acestea, din clipa când Ţi-ai suflat divinitatea peste Pământ şi peste universul care-l conţine au trecut 6004 ani. Conform dovezilor interne de care dispunem, ai creat întregul univers în urmă cu aproape patru miliarde de ani. Atunci, anul *absolut* este 2001,6004 sau 4000000000? Iar asta nu-i totul. Anul 2001 înseamnă anul 7508 al erei bizantine, anul 5750 conform calendarului evreiesc, sau anul 2752 *ab urbe condita,* adică de la întemeierea Romei, conform calendarului roman. În calendarul mahomedan este anul 1419, dar, totodată, este al 268-lea an de când Statele Unite şi-au dobândit independenţa. Şi atunci, cu sfiiciune, Te întreb: nu Ţi se pare că simpla specificare a anului 2001, fără alte precizări, este lipsită de înţeles?

Glasul Şefului replică imediat:

— Eu am ştiut-o dintotdeauna, fiule, tu ai fost cel care a trebuit s-o afli.

— Atunci, vibră Etheriel, luminându-se de fericire, fie ca însăşi voia ta să se împlinească şi ziua Judecăţii de Apoi să fie în anul 2001, dar numai atunci când toţi locuitorii Pământului vor fi unanim de acord ca un singur an să fie al 2001-lea.

— Aşa să fie! Încuviinţă Şeful, şi Cuvântul lui recreă Pământul şi tot ce cuprindea acesta, laolaltă cu Soarele, Luna şi toate cele cereşti.

* * *

Era 1 ianuarie 2001, ora 7:00, când A. H. Rimann se trezi, tresărind, începutul unei note melodioase care ar fi trebuit să umple Universul se auzise şi, în acelaşi timp, nu se auzise.

Pentru o clipă, îşi lăsă capul pe un umăr, parcă permiţând înţelegerii să-l cuprindă, apoi o undă de mânie îi străbătu

chipul, dar dispăru aproape instantaneu. Nu fusese decât o bătălie.

Se aşeză la masă, pentru a-şi stabili următorul plan de acţiune.

Oamenii începuseră deja să vorbească despre reforma calendarului; ca atare, se cuvenea să fie stimulaţi. O eră nouă trebuia să înceapă din ziua de 2 decembrie 1942[6] şi, într-o bună zi, avea să vină şi un alt an 2001; anul 2001 al Erei Atomice, acceptat ca atare de întreaga lume.

O lumină stranie îi străluci pe cap, în vreme ce gândurile i se perindau prin mintea mai-mult-decât-omenească, iar umbra lui Ahriman de pe perete părea să aibă două corniţe în dreptul tâmplelor.

[6] Dată la care s-a obţinut prima reacţie nucleară în lanţ controlată, în laboratorul Universităţii Chicago, sub conducerea fizicianului Enrico Fermi (n. Trad.)

Distracţie adevărată

În seara aceea, Margie a consemnat întâmplarea în jurnalul ei. Pe pagina ce purta data 17 mai 2157, ea a scris: „Azi, Tommy a găsit o carte adevărată!”.

Era o carte foarte veche. Odată, bunicul îi povestise că, pe când era el copil, bunicul *lui* îi spusese că existase o vreme când toate basmele se tipăreau pe hârtie.

Au întors paginile galbene şi fragile, şi s-au distrat citind cuvinte ce stăteau pe loc, fără să se mişte aşa cum ar fi trebuit s-o facă… adică aşa cum se întâmpla pe ecran. Apoi, când au revenit la pagina dinainte, pe ea existau aceleaşi cuvinte ca atunci când o citiseră prima dată.

— Măiculiţă, a comentat Tommy, ce risipă! Bănuiesc că atunci când termini cartea, o arunci, nu? Cred că lectorul nostru are înăuntru un milion de cărţi şi există ioc pentru şi mai multe. Pe *el* nu l-aş arunca în niciun caz.

— Nici eu, a încuviinţat Margie.

Avea unsprezece ani şi nu văzuse atâtea videocărţi ca Tommy, care împlinise treisprezece ani.

— Unde ai găsit-o? S-a interesat fata.

— La mine acasă, în pod, a ridicat Tommy degetul fără să-l urmărească cu privirea, întrucât citea.

— Despre ce-i vorba în ea?

— Despre şcoală.

Margie s-a arătat dezamăgită.

— Despre şcoală? Ce poate scrie despre şcoală? Eu urăsc şcoala.

Fata detestase dintotdeauna şcoala, dar acum mai mult ca oricând.

Profesorul electronic o bombardase cu teste de geografie, iar ea obţinuse rezultate din ce în ce mai slabe, până ce maică-sa clătinase din cap cu părere de rău şi-l chemase pe Inspectorul Districtual.

Acesta, un bărbat micuţ şi rotofei, venise cu aparate, instrumente şi fire. Îi zâmbise lui Margie şi-i dăduse un măr,

apoi demontase profesorul. Fata sperase că n-avea să mai ştie să-l monteze la loc, dar nu fusese cazul şi, după vreo oră, profesorul reapăruse, mare, negru şi neplăcut, cu videcranul de dialog interactiv. Totuşi, nu videcranul o nemulţumea. Margie ura cel mai mult fanta prin care ieşeau temele pentru acasă şi unde trebuia să întroducă răspunsurile la teste. Era silită să le scrie într-un program sau altul, după cum i se indica, iar profesorul îi comunica nota instantaneu.

După ce terminase, Inspectorul zâmbise din nou şi o mângâiase pe fată pe creştet. După aceea, îi spusese mamei:

— Nu-i vina fetiţei, doamnă Jones. Cred că algoritmul de desfăşurare a lecţiilor de geografie a fost introdus greşit. Uneori, se mai întâmplă şi asemenea accidente. L-am înlocuit cu unul adecvat vârstei de zece ani. De altfel, progresul general al fetiţei este mulţumitor.

O mângâiase din nou pe Margie pe cap.

Fata fusese dezamăgită. Sperase că avea să înlăture pentru totdeauna profesorul electronic. Odată, profesorul lui Tommy fusese scos din activitate pentru aproape o săptămână, pentru că nu se încheiaseră testările noului program de istorie.

De aceea, i-a spus băiatului:

— De ce ar scrie cineva despre şcoală?

Tommy a privit-o cu superioritate.

— Pentru că nu-i tipul nostru de şcoală, proasto! Asta-i şcoala veche, care se făcea cu sute şi sute de ani în urmă.

— A adăugat cu mândrie, silabisind atent: – Cu *se-co-le* în urmă.

Margie s-a simţit jignită.

— Ei bine, eu nu ştiu ce fel de şcoală exista cu atâta vreme în urmă.

— A citit o vreme peste umărul băiatului, apoi a comentat: – Oricum, şi ei aveau un profesor.

— Bineînţeles că aveau un profesor, dar nu era unul

obişnuit, ci un om.

— Un om? Cum poate un om să fie profesor?

— Păi, le explica băieţilor şi fetelor diverse chestii, le dădea teme pentru acasă şi le punea întrebări.

— Un om nu-i îndeajuns de deştept pentru aşa ceva.

— Ba bine că nu! Taică-meu ştie la fel de multe ca şi profesorul meu.

— Imposibil! Un om nu poate şti la fel de multe ca un profesor.

— Fac prinsoare că el ştie aproape la fel de multe.

Margie nu era pregătită să-i pună la îndoială spusele, aşa că s-a mulţumit să remarce:

— Eu n-aş vrea să-mi intre un străin în casă şi să mă înveţe.

Tommy a izbucnit într-un râs asurzitor.

— Nu ştii prea multe, Margie! Profesorii nu locuiau în casele copiilor.
Ei aveau o casă specială, unde veneau copiii.

— Şi toţi copiii învăţau acelaşi lucru?

— Bineînţeles, dacă aveau aceeaşi vârstă.

— Dar mama spune că un profesor trebuie adaptat după mintea copilului pe care-l învaţă şi că fiecare copil trebuie învăţat în alt mod.

— Pe atunci, nu se proceda aşa. Dacă nu-ţi place, nu te sileşte nimeni să citeşti cartea.

— N-am zis că nu-mi place! A protestat repede Margie.

Era curioasă să afle amănunte despre şcolile acelea ciudate.

Nu ajunseseră nici la jumătate, când mama lui Margie a strigat:

— Margie! La şcoală!

— Nu încă, mami!

— Ba imediat! A insistat doamna Jones. Şi probabil că este timpul şi pentru Tommy.

— Mai putem citi împreună după şcoală? L-a întrebat Margie pe băiat.

— Să vedem, a răspuns el indiferent.

Apoi, băiatul şi-a vârât cartea cea veche şi colbuită sub braţ şi a plecat fluierând.

Margie a intrat în camera de şcoală. Se afla chiar lângă dormitorul ei, iar profesorul electronic fusese activat şi o aştepta. Programul se repeta la aceeaşi oră, zilnic, mai puţin sâmbăta şi duminica, fiindcă mama ei susţinea că fetiţele învăţau mai bine, dacă o făceau după un program regulat.

Videcranul s-a aprins şi profesorul a rostit:

— Lecţia de aritmetică de azi se referă la adunarea fracţiilor subunitare. Te rog, introdu tema de ieri!

Margie s-a conformat, suspinând. Se gândea la şcolile din trecut, din vremea când bunicul bunicului fusese băieţel. Toţi copiii din cartier veneau, râdeau şi strigau în curte, stăteau în aceeaşi sală de clasă, plecau împreună la sfârşitul orelor de şcoală. Învăţau aceleaşi lucruri, astfel încât se puteau ajuta la lecţiile pentru acasă şi puteau discuta despre ele.

Iar profesorii erau oameni.

Profesorul electronic a început să vorbească, exemplificând pe ecran:

— Când adunăm 1/2 cu 1/4…

Margie se gândea cât de mult trebuie să le fi plăcut copiilor şcoala în trecut. Ce distracţie trebuie să fi fost!

Bufonul

Noel Meyerhof consultă lista pe care o pregătise şi alese primul subiect. Ca întotdeauna, se bizuia în principal pe intuiţie.

Dimensiunile maşinii în faţa căreia stătea îl copleşeau, deşi doar o porţiune mică a ei era vizibilă. Amănuntul acesta nu-l impresiona însă.

Rosti cu încrederea degajată a cuiva care se ştia stăpân pe situaţie:

— Johnson revine acasă, inopinat, din delegaţie şi-şi găseşte nevasta în braţele celui mai bun prieten. Stupefiat, se trage un pas înapoi şi exclamă: „Maxi Eu sunt însurat cu doamna, aşa că *trebuie s-o fac.*

Dar tu…? “.

Bun, se gândi Meyerhof, ia să-l lăsăm s-o digere pe asta şi să vedem ce părere are.

— Salut! Rosti cineva în spatele lui.

Meyerhof şterse din înregistrare sunetul celor două silabe şi decuplă terminalul pe care-l folosea. Răsucindu-se, se răsti:

— Lucrez! Nu ştii să baţi la uşă?

Nu zâmbi, aşa cum obişnuia să facă ori de câte ori îl zărea pe Timothy Whistler, unul dintre analiştii-şefi cu care colabora în mod frecvent. Se încruntă, de parcă l-ar fi întrerupt un necunoscut şi-şi schimonosi faţa prelungă în aşa fel încât părul lui arătă mai zburlit decât era în realitate.

Whistler ridică din umeri. Mâinile vârâte adânc în buzunarele halatului alb creau câteva cute verticale pe pânză.

— Am bătut la uşă. Nu mi-ai răspuns, iar semnalul de. „ocupat” nu fusese conectat.

Meyerhof mârâi. Whistler avea dreptate. Fusese prea concentrat asupra noului proiect şi uitase de amănunte.

În acelaşi timp, nu se putea învinui pentru asta. Proiectul

era cu adevărat foarte important.

Evident, nu ştia motivul pentru care era important. Marii Maeştri cunoşteau rareori asemenea motive. La urma urmelor, tocmai asta le conferea calitatea de Mari Maeştri - faptul că depăşeau limitele raţiunii.

Cum altfel ar fi putut mintea umană să ţină pasul cu cei cincisprezece kilometri de raţiune solidificată pe care oamenii o numeau Multivac, cel mai complex calculator construit vreodată?

— Ei bine, *lucrez,* spuse Meyerhof. Ai să-mi comunici ceva important?

— Nimic urgent. Vroiam doar să-ţi spun că soluţia pentru propulsia hiperspaţială are unele lacune. (Whistler tresări surprins şi expresia feţei sale deveni nesigură.) *Lucrai?*

— Da. Care-i treaba?

— Dar…

— Privi în jur, examinând colţişoarele odăii înguste, dar nu observă decât puzderia de comutatoare ce reprezentau o infimă porţiune din Multivac.

— Nu-i nimeni aici!

— Cine a zis că este sau că ar trebui să fie?

— Nu spuneai unul dintre bancurile tale?

— Ba da - şi?

Whistler se sili să zâmbească.

— Doar nu-i spuneai un banc Multivacului?

— De ce nu? Se încruntă Meyerhof.

— Asta făceai?

— Da.

— De ce?

Meyerhof îl fulgeră cu privirea.

— Nu cred că trebuie să-ţi dau socoteală! Nici ţie, nici altcuiva…

— Dumnezeule, bineînţeles că nu! Eram doar curios. Dar, în sfârşit, dacă eşti ocupat, am plecat.

Se mai uită o dată în jur, încruntându-se.

— Dă-i drumul! Zise Meyerhof.

Îl urmări din ochi pe analist, apoi, printr-o lovitură furioasă a degetului, conectă semnalul de „ocupat” de pe uşa exterioară.

Se plimbă înainte şi înapoi prin odaie, căutând să se calmeze. Să-l ia dracu’ pe Whistler! Să-i ia dracu’ pe toţi! Toate astea se întâmplau pentru că nu se preocupase să ţină liota de tehnicieni, analişti şi depanatori la cuvenita distanţă, pentru că-i tratase de parcă şi ei ar fi fost artişti şi creatori; de aceea îşi îngăduiau atâtea libertăţi.

„Nici măcar nu se pricep să spună un banc ca lumea", se gândi el încruntat.

Imediat, gândul respectiv îl readuse la subiectul cercetării lui. Se aşeză înapoi pe scaun. Să-i ia dracu’ pe toţi!

Recuplă terminalul şi spuse:

— În timpul unei croaziere pe un ocean mai agitat ca de obicei, stewardul se opreşte pe punte şi-l priveşte compătimitor pe pasagerul care atârnă aproape inert peste copastie, şi a cărui expresie jalnică dovedeşte efectele teribile ale răului de mare. Stewardul îl bate cu blândeţe pe umăr şi-i spune: „Fruntea sus, domnule! Ştiu că nu vă este uşor, dar, vă rog să mă credeţi, nimeni n-a murit din rău de mare “.
Pasagerul întoarce spre el un chip schimonosit şi icneşte stins: „Nu mai spune asta, om bun! Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai spune asta!
Doar speranţa morţii mă mai ţine în viaţă!".

* * *

Deşi era adâncit în gânduri, Timothy Whistler surâse şi dădu din cap spre secretară, când trecu pe lângă biroul ei. Femeia îi întoarse zâmbetul.

Lată, se gândi el, un element arhaic în lumea computerizată a secolului XXI – o secretară umană. Pe de altă parte, părea cât se poate de firesc ca o asemenea

funcţie să supravieţuiască aici, în citadela calculatoarelor; în uriaşa corporaţie multinaţională care se ocupa de Multivac. În comparaţie cu Multivac, care umplea orizontul, calculatoarele mai mici, destinate unor activităţi minore, ar fi părut de prost gust.

Whistler intră în biroul lui Abram Trask, reprezentantul guvernului.

Acesta se opri din aprinderea atentă a pipei sale; ochii negri fulgerară în direcţia analistului, iar nasul coroiat se profilă distinct şi proeminent pe dreptunghiul ferestrei din spatele lui.

— Aha, bine ai venit, Whistler! La loc, ia loc.

Whistler se aşeză, apoi spuse:

— Cred că avem o problemă.

— Sper că nu-i una tehnică, surâse strâmb Trask. Eu nu sunt decât un politician ignorant.

Era una dintre expresiile lui favorite.

— Este vorba despre Meyerhof.

Trask se afundă în scaun şi păru profund deprimat.

— Eşti sigur?

— Destul de sigur.

Whistler înţelegea perfect nefericirea subită a celuilalt. Trask era funcţionarul guvernamental acreditat pe lângă Departamentul Calculatoare şi Automatizări din Ministerul de Interne. Trebuia să se ocupe de problemele de politică ce aveau legătură cu sateliţii umani ai Multivac-ului, tot aşa cum sateliţii cu pregătire tehnică trebuiau să se ocupe de Multivac însuşi.

Dar un Mare Maestru însemna mai mult decât un simplu satelit. Ba chiar însemna mai mult decât un simplu om.

La începuturile istoriei Multivacului, devenise clar că principalul impediment îl constituia procedura de dialog. Multivac putea rezolva problemele omenirii, *toate* problemele, dacă... *dacă* i se puneau întrebări semnificative. Dar, pe măsură ce cunoştinţele se acumulaseră într-un ritm tot mai rapid, întrebările

semnificative deveniseră tot mai dificil de găsit.

Simpla raţiune nu mai ajungea. Acum, era nevoie de un tip aparte de intuiţie – aceeaşi facultate mentală (însă mult superioară) ce caracteriza un mare maestru de şah. Era necesară o minte care putea alege dintre cvadrilioanele de configuraţii de pe tabla de şah, pentru a descoperi mutarea cea mai bună… şi o făcea în câteva minute.

Trask se foi neliniştit.

— Ce-a făcut Meyerhof?

— A introdus o serie de întrebări pe care le consider stranii.

— Haide, haide, Whistler! Asta-i tot? Nu poţi opri un Mare Maestru să pună orice întrebări ar dori. Nici tu, nici eu nu suntem competenţi să apreciem valoarea întrebărilor lui. O ştii foarte bine, iar eu ştiu că o ştii.

— Ai perfectă dreptate, dar, în acelaşi timp, îl ştiu şi pe Meyerhof.

Tu l-ai întâlnit vreodată în societate?

— Dumnezeule, bineînţeles că nu! Marii Maeştri apar în societate?

— Termină cu ironiile, Trask! Ei sunt nişte oameni de compătimit.

Te-ai gândit vreodată ce înseamnă să fii Mare Maestru, să ştii că în toată lumea mai există doar o duzină de persoane ca tine, să ştii că într-o generaţie se nasc unul, cel mult doi? Să ştii că lumea depinde de tine, că o mie de matematicieni, de logicieni, de psihologi şi de fizicieni îţi aşteaptă deciziile?

Trask ridică din umeri şi mormăi:

— Cred că m-aş simţi stăpânul lumii.

— Eu nu cred chiar aşa, se încruntă celălalt. Ei nu se simt stăpânii nimănui. Nu au egali cu care să discute şi, în general, simt că nu aparţin societăţii. Uite care-i treaba: Meyerhof nu scapă nicio ocazie de a ieşi cu băieţii. Nu-i însurat – mi se pare firesc –, nu bea, nu are o fire sociabilă, totuşi se sileşte să se integreze în societate, fiindcă are

nevoie de ea. Şi ştii ce face, când iese împreună cu noi – iar asta se întâmplă cel puţin o dată pe săptămână?

— Habar n-am. Toate astea sunt situaţii pe care încă nu le cunosc.

— Face pe bufonul.

— Cum?!

— Spune bancuri. Bancuri bune. Este nemaipomenit. Orice glumă, oricât de veche şi de răsuflată, sună extraordinar în gura lui. Toată şmecheria stă în felul în care o spune. Are talent.

— Înţeleg. Nu-i nimic rău în asta!

— Oare-i chiar aşa? Bancurile astea sunt importante pentru el.
(Whistler îşi puse coatele pe masa lui Trask, îşi muşcă o unghie şi privi gânditor în gol.) El este diferit, ştie că este diferit, iar bancurile reprezintă modalitatea prin care simte că ne poate face pe noi, prostovanii obişnuiţi, să-l acceptăm. Noi râdem, hohotim, îl batem pe spate, ba chiar uităm că este un Mare Maestru. Bancurile reprezintă singura lui legătură cu noi.

— Foarte interesant ceea ce-mi spui! Nu ştiusem că eşti un psiholog atât de priceput. Totuşi, unde vrei să ajungi?

— Fii atent! Ce crezi că se va întâmpla dacă Meyerhof îşi va termina bancurile?

— Poftim? Îl privi nedumerit reprezentantul guvernului.

— Dacă va începe să se repete? Dacă ascultătorii lui se vor amuza mai puţin sau, pur şi simplu, vor înceta să mai râdă? Bancurile sunt unica modalitate prin care ne câştigă simpatia. Fără ele, ar rămâne izolat, şi atunci ce se va întâmpla cu el? La urma urmelor, este unul din duzina de persoane de care omenirea nu se poate dispensa. Nu putem îngădui să păţească ceva. Nu mă refer exclusiv la accidentele fizice – nu trebuie să-l lăsăm nici măcar să fie nefericit. Cine ştie în ce mod îi poate fi afectată intuiţia?

— Ei bine, a început să se repete?

— Din câte ştiu eu, nu, dar bănuiesc că aşa crede *el.*

— De ce afirmi asta?

— Pentru că l-am auzit spunându-i bancuri Multivacului.

— Nu se poate!

— Să fi fost o simplă întâmplare? Am intrat fără să bat la uşă şi m-a dat afară, extrem de furios. De obicei, este un individ politicos, aşa încât consider că iritarea lui ascunde ceva. Cert este faptul că-i spunea un banc Multivacului, şi sunt convins că nu era nici primul, nici ultimul.

— Dar în ce scop?

Whistler ridică din umeri şi-şi frecă nervos bărbia cu palma.

— Am o ipoteză. Cred că încearcă să creeze în Multivac o bază de date, astfel încât să obţină variante ale unor bancuri vechi. Înţelegi?

Vrea să realizeze un bufon electronic, ca să dispună de un număr infinit de bancuri şi să nu se mai teamă niciodată că va rămâne în pană.

— Dumnezeule!

— Obiectiv vorbind, n-ar fi nimic rău în asta, dar mi se pare un semn rău când un Mare Maestru începe să folosească Multivacul în scopuri personale. Orice Mare Maestru are o anumită instabilitate mentală inerentă şi trebuie supravegheat. Este posibil ca Meyerhof să se apropie de acea graniţă dincolo de care un Mare Maestru este iremediabil pierdut.

— Şi ce sugerezi să fac?

— Îmi poţi verifica ipoteza. Poate că eu sunt prea apropiat de el ca să judec corect şi, oricum, aprecierea oamenilor nu constituie punctul meu forte. Tu eşti un politician – pare mai degrabă domeniul tău.

— Da, mă pricep să-i judec pe oameni, dar nu şi pe Marii Maeştri!

— Ei sunt tot oameni. Altminteri, care ar fi alternativa?

Degetele lui Trask răpăiră rapid pe masă, din nou şi din nou.

— Cred că va trebui s-o fac, încuviinţă el.

* * *

Meyerhof se adresă Multivacului:

— După ce culege un buchet de floricele de câmp pentru iubita lui, un tânăr constată cu surprindere că pe aceeaşi pajişte se află un taur imens, cu aspect deloc prietenos, care, fixându-l cu privirea, scurmă pământul cu copita într-o manieră ameninţătoare. Zărind un fermier în spatele unui gard situat ceva mai departe, tânărul îi strigă: „Hei, domnule, taurul acela e-n siguranţă?”. Fermierul inspectează situaţia cu un ochi critic, trage un scuipat sănătos într-o parte şi-i răspunde: „Tauru-i în siguranţă”. Mai scuipă o dată şi adaugă: „Da’ despre matale n-aş putea spune la fel”.

Meyerhof fu convocat tocmai când se pregătea să treacă la următorul banc.

De fapt, nu fusese o convocare. Nimeni nu putea să-i ordone unui Mare Maestru. Fusese un simplu mesaj din partea şefului de departament, Trask, care ar fi fost încântat să stea de vorbă cu Marele Maestru Meyerhof, dacă acesta dispunea de puţin timp liber.

Meyerhof ar fi putut foarte bine să ignore mesajul şi să-şi vadă mai departe de treabă. Nu trebuia să se supună nici unui regulament.

Pe de altă parte însă, dacă ar fi procedat aşa, Trask ar fi continuat să-l sâcâie… fireşte, foarte politicos, dar ar fi continuat să-l sâcâie.

De aceea, dezactivă circuitele respective ale Multivacului şi le blocă.

Aprinse semnalul de „ocupat” de deasupra uşii, astfel ca nimeni să nu îndrăznească să intre în absenţa lui, şi plecă spre Trask.

* * *

Trask tuşi, simţindu-se uşor intimidat de privirea încruntată şi posacă a celuilalt.

— Spre regretul meu, domnule Maestru, n-am avut ocazia să ne cunoaştem.

— V-am transmis rapoarte, răspunse Meyerhof sec.

Reprezentantul guvernului se întrebă ce anume se ascundea înapoia acelor ochi pătrunzători, alerţi. Îi venea greu să şi-l închipuie pe Meyerhof, cu faţa lui prelungă, cu părul zburlit şi cu atitudinea generală de permanentă iritare, capabil să se destindă timp îndeajuns pentru a spune bancuri.

— Prin intermediul rapoartelor nu se pot cunoaşte oamenii. Am…

Am înţeles că ştiţi o mulţime de anecdote delicioase.

— Sunt un bufon, domnule! Aşa-mi spune lumea. Un bufon.

— Mie nu mi-au spus aşa, domnule Maestru. Mi-au spus…

— Să-i ia dracu'! Nu-mi pasă ce v-au spus. Vreţi s-auziţi un banc?

Se aplecase peste masă, mijind ochii atent.

— Bineînţeles. Cum să nu? Răspunse Trask, căutând să fie cât mai convingător.

— Perfect! Iată-l: Doamna Jones citeşte cu glas tare prezicerea de pe cartonaşul ieşit din cântarul automat, după ce soţul ei a introdus moneda necesară: „I-auzi, George, eşti curtenitor, inteligent, intuitiv, harnic şi placi femeilor". Apoi întoarce cartonaşul pe verso şi adaugă:

„Şi s-au înşelat şi în privinţa greutăţii".

Trask izbucni în râs. Fusese imposibil să se abţină. Cu toate că poanta finală era previzibilă, uşurinţa surprinzătoare cu care Meyerhof imitase tonul de neîncredere dispreţuitoare din glasul femeii, ca şi inteligenţa cu care-şi contorsionase trăsăturile feţei, astfel încât să se potrivească tonului respectiv, îl făcuseră pe politician să râdă involuntar.

— De ce-i atât de amuzant? Întrebă tăios Meyerhof.

— Poftim?

— Am întrebat de ce-i atât de amuzant. De ce aţi râs?

— Ei bine, începu Trask, încercând să analizeze raţional anecdota, ultima frază aruncă o nouă lumină asupra întregii situaţii. Modul neaşteptat…

— Cu toate acestea, îl întrerupse Meyerhof, eu am descris un soţ umilit de soţie, o căsătorie atât de ratată încât nevasta este convinsă că bărbatul ei nu are nicio calitate. Totuşi, aţi râs. Dacă aţi fi fost în pielea soţului, vi s-ar fi părut amuzant?

Aşteptă o clipă, apoi continuă:

— Să vă spun alt banc: Abner stă la căpătâiul nevestei sale aflate pe patul de moarte şi nu-şi poate stăpâni lacrimile. Adunându-şi ultimele puteri, nevasta se ridică într-un cot şi-i şopteşte: „Abner, nu mă pot duce la Cel-de-Sus fără să-mi fi mărturisit păcatele”. „Nu acum, scumpa mea”, suspină soţul îndurerat, „întinde-te şi odihneşte-te. “ „Nu pot”, geme ea. „Trebuie să-ţi spun, altfel sufletul meu nu va cunoaşte niciodată odihna. Nu ţi-am fost credincioasă, Abner! Te-am înşelat chiar în casa asta, acum o lună…” „Ş-ş-ş-ş, taci, iubito”, o linişteşte Abner.
„Ştiu totul. Altfel, de te-aş fi otrăvit?”

Trask se strădui cu disperare să-şi menţină un aer sobru, dar nu reuşi pe deplin. Îşi mască chicotitul printr-o tuse seacă.

— Aşadar, rosti Meyerhof, şi acesta este amuzant. Adulter… Crimă… Toate sunt amuzante.

— Ei bine, replică Trask, s-au scris cărţi întregi care au analizat umorul.

— Perfect adevărat, aprobă Meyerhof, şi eu însumi am citit destule.
Ba chiar, i le-am citit Multivacului. Cu toate acestea, autorii lor propun doar nişte ipoteze. Unii afirmă că râdem fiindcă ne simţim superiori personajelor din anecdote. Alţii spun că motivul îl reprezintă înţelegerea bruscă a unei discrepanţe ori anularea bruscă a unei încordări, sau reinterpretarea

bruscă a evenimentelor. Există oare o explicaţie simplă? Persoane diferite râd la glume diferite. Niciun banc nu este universal.
Unii oameni nu râd la orice anecdote. Important însă este faptul că omul e singurul animal înzestrat cu simţul umorului – singurul animal care râde.

— Înţeleg, încuviinţă Trask. Încercaţi să analizaţi umorul, şi de aceea îi spuneţi bancuri Multivacului.

— Cine v-a spus că…? Whistler, bineînţeles! M-a surprins pe când o făceam. Ei bine, care ar fi problema?

— Absolut niciuna.

— Sper că nu-mi contestaţi dreptul de-a adăuga orice doresc la fondul general de cunoştinţe al Multivacului, ori să-i pun orice întrebare doresc?

— Câtuşi de puţin! Se grăbi să-l asigure Trask. De fapt, sunt convins că în felul acesta se va deschide calea spre noi analize de mare interes pentru psihologi.

— H-m-m-m. Poate… Oricum, mă intrigă ceva care mi se pare mai interesant decât analiza generală a umorului. Aş dori să vă pun o întrebare. De fapt, ar fi vorba despre două.

— Da? Care anume?

Trask se întrebă dacă Marele Maestru avea să răspundă. Dacă nu o dorea, nu-l putea sili în niciun fel.

— Prima dintre ele, spuse Meyerhof, este următoarea: De unde vin bancurile?

— Poftim?!

— Cine le inventează? Fiţi atent! Acum vreo lună am participat la o reuniune, unde s-au spus bancuri. Ca de obicei, eu le-am spus pe cele mai multe şi, tot ca de obicei, proştii râdeau. Poate că ei credeau cu adevărat că glumele erau amuzante sau poate că mă luau peste picior, în tot cazul, unul dintre ei şi-a permis să-mi tragă o palmă peste spate şi să-mi spună: „Meyerhof, ştii mai multe bancuri decât oricare alte persoane pe care le cunosc”. Sunt convins că avea dreptate, dar atunci mi-a venit o idee. Nu mai ţin minte câte sute sau poate mii de bancuri am spus în

viaţa mea, dar eu personal n-am inventat niciunul. Absolut niciunul. N-am făcut altceva decât să le reproduc. Unica mea contribuţie a fost să le spun. Fie că le auzisem undeva, fie că le citisem undeva, însă nici cei de la care le auzisem ori cei care le scriseseră nu le inventaseră ei. N-am întâlnit niciodată pe cineva care să pretindă că el a inventat un banc. Întotdeauna, se spune: „Ieri am auzit un banc bun" sau „Ai auzit vreun banc bun în ultima vreme?". *Toate bancurile sunt vechi!*

De aceea, ele dovedesc un anumit decalaj social. De pildă, continuă să se refere la răul de mare, cu toate că, în ziua de azi, acesta poate fi prevenit cu uşurinţă şi, practic, este inexistent. Sau amintesc de cântare automate care-ţi oferă şi o prezicere, ca în bancul pe care tocmai vi l-am spus, dar astfel de maşinării mai pot fi găsite doar în magazinele de antichităţi. Şi atunci, vă întreb, cine inventează bancurile?

— *Asta* încercaţi să aflaţi?

Trask fusese cât pe-aci să adauge: „Dumnezeule, dar cui îi pasă?".

Reuşi însă să se stăpânească. Întotdeauna, întrebările unui Mare Maestru păreau lipsite de sens.

— Bineînţeles că asta încerc să aflu. Gândiţi-vă! Nu numai că bancurile sunt vechi, ci *trebuie* să fie vechi pentru a fi apreciate. Esenţial pentru un banc este să nu fie original. Există o varietate de umor care este, sau poate fi, originală – calamburul. Am auzit calambururi care, evident, fuseseră create spontan. Eu însumi am inventat câteva. Totuşi, nimeni nu râde la calambururi. Nici nu se aşteaptă râsete. De obicei, se rânjeşte. Cu cât calamburul este mai bun, cu atât se rânjeşte mai tare. Umorul original nu provoacă râsul. De ce?

— Habar n-am.

— Perfect! Atunci, să aflăm. După ce am introdus în Multivac toate informaţiile ce mi s-au părut utile din domeniul general al umorului, acum îl alimentez cu bancuri pe care le-am selectat.

— În ce fel le-aţi selectat? Fu nedumerit Trask.

— Nu ştiu. Pur şi simplu, mi s-au părut corespunzătoare. Sunt Mare Maestru, ştiţi doar.

— Ah, da! Aveţi dreptate…

— Pe baza acestor bancuri şi a filosofiei generale a umorului, prima mea solicitare adresată Multivacului va fi să găsească originea bancurilor – dacă poate s-o facă. Deoarece Whistler ştie deja despre ce-i vorba şi fiindcă a considerat util să vă informeze, trimiteţi-l poimâine la Analiză. Va avea ceva de făcut acolo.

— Bineînţeles. Pot să asist şi eu?

Meyerhof ridică din umeri. În mod evident, prezenţa lui Trask îi era indiferentă.

* * *

Meyerhof alese ultimul banc cu o grijă deosebită. De fapt, n-ar fi putut preciza în ce anume constase grija respectivă, dar învârtise prin minte o duzină de posibilităţi şi le testase, din nou şi din nou, pentru o calitate greu definibilă.

— Ug, omul-cavernelor, începu el, îşi zăreşte perechea alergând spre el, înlăcrimată, cu blana de leopard zdrenţuită. „Ug”, strigă ea disperată, „fă repede ceva. Un tigru a intrat în grota mamei. Fă ceva!” Ug mârâie, lasă jos osul pe care-l rodea şi spune: „Dă-l naibii! Cui îi pasă ce-o să păţească un tigru?”.

Apoi, Meyerhof formulă cele două întrebări şi se lăsă pe spate, închizând ochii. Terminase.

* * *

— Nu mi s-a părut absolut nimic în neregulă, îi zise Trask lui Whistler.
Mi-a spus imediat ce anume face şi, chiar dacă pare ciudat, nu-i ilegal.

— Ceea ce *pretinde el* că face, comentă Whistler.

— Chiar dacă ar fi aşa, nu pot opri un Mare Maestru fiindcă am o altă opinie. Poate că sună straniu, dar, la urma urmelor, se ştie că Marii Maeştri sunt ciudaţi. Eu nu-l cred nebun.

— Folosirea Multivacului pentru a descoperi sursa bancurilor… mormăi buimăcit analistul. Asta nu ţi se pare o nebunie?

— De unde să ne dăm seama? Întrebă Trask iritat. Ştiinţa a avansat până în punctul în care unicele întrebări rămase sunt cele ridicole. Cele inteligente au fost formulate, analizate şi soluţionate de multă vreme.

— Zadarnic! Pe mine mă deranjează.

— Poate că te deranjează, dar acum nu mai există alternativă. Vom merge la Meyerhof şi, dacă va fi cazul, vei putea analiza răspunsul Multivacului. În ceea ce mă priveşte, unica mea sarcină este să asigur relaţiile interumane. Dumnezeule, nici măcar nu ştiu ce ar trebui să facă un analist ca tine, în afară de a analiza, iar asta nu mă ajută deloc!

— Nimic mai simplu, spuse Whistler. Un Mare Maestru, ca Meyerhof, pune întrebări, iar Multivacul le transpune automat în echivalenţe şi operaţii. Circuitele necesare pentru convertirea cuvintelor în simboluri alcătuiesc, de altfel, majoritatea Multivacului. După aceea, calculatorul oferă soluţia sub forma altor echivalenţe şi operaţii, fără însă să le transpună în cuvinte, cu excepţia cazurilor celor mai simple. Dacă ar fi fost proiectat să soluţioneze problema generală de reconvertire, dimensiunile lui ar fi fost cel puţin de patru ori mai mari.

— Înţeleg. Deci, sarcina ta este să converteşti simbolurile în cuvinte?

— Întocmai. Asta-i sarcina mea, dar şi a altor analişti. Atunci când este cazul, noi utilizăm calculatoare mai mici, speciale.

— Whistler surâse strâmb.

— Precum preotesele cultului delfic din Grecia antică,

Multivac oferă răspunsuri obscure şi oraculare. Diferenţa constă în faptul că noi avem interpreţi, înţelegi?

Ajunseseră. Meyerhof îi aştepta.

— Ce circuite ai folosit, Maestre? Întrebă imediat Whistler.

Meyerhof îi răspunse şi analistul se apucă de treabă.

* * *

Trask încercă să urmărească ceea ce se întâmpla, dar nimic nu părea logic. Reprezentantul guvernului privi derulându-se o bandă acoperită cu o configuraţie ininteligibilă de puncte. Marele Maestru Meyerhof stătea indiferent alături, în vreme ce Whistler examina configuraţia, pe măsură ce apărea. Analistul îşi pusese căşti şi laringofon şi, la răstimpuri, murmura instrucţiuni către asistenţii săi, aflaţi în alte încăperi, şi dirija operaţiunile acestora.

Din când în când, Whistler asculta o comunicare, după care degetele îi alergau sprinţare pe o tastatură care nu avea litere sau cifre, ci nişte simboluri ce păreau vag matematice.

Trecu mai bine de o oră.

Încruntătura de pe chipul lui Whistler se adânci. Într-un rând, ridică ochii spre ceilalţi doi şi mormăi:

— Să fiu al dra…

Apoi, revenise la treabă, fără să-şi termine fraza. Într-un târziu, vorbi răguşit:

— Pot oferi un răspuns neoficial.

— Ochii îi erau injectaţi.

— Pentru răspunsul oficial, este necesară completarea analizei. Doriţi varianta neoficială?

— Dă-i drumul! Încuviinţă Meyerhof.

Trask aprobă din cap.

Whistler aruncă o privire vinovată spre Marele Maestru.

— Un nebun aruncă o piatră… murmură el, după care continuă pe un ton ţâfnos: Multivac indică o origine extraterestră.

— Ce-ai spus?! Făcu Trask.

— Nu s-a auzit? Bancurile bune n-au fost inventate de oameni.

Multivac a analizat datele introduse, şi singurul răspuns pe care l-a putut deduce pe baza lor a fost că bancurile – absolut toate – au fost create de o inteligenţă extraterestră, care le-a plasat în anumite minţi omeneşti, în anumite locuri şi momente, astfel încât nimeni nu este conştient de faptul că le-ar fi inventat. Bancurile ulterioare reprezintă variante şi adaptări minore ale originalelor respective.

Meyerhof îl întrerupse. Avea chipul îmbujorat de acel triumf specific unui Mare Maestru care ştie că, din nou, a pus întrebarea cuvenită.

— Toţi umoriştii adaptează bancurile vechi la epoca actuală, spuse el. Este un fapt bine cunoscut. Răspunsul e valabil.

— Dar de ce? Întrebă Trask. În ce scop au fost create bancurile?

— Multivac mai spune, urmă Whistler, că există un singur scop care concordă cu datele primite – bancurile au menirea de a testa psihologia umană. Noi studiem psihologia şoarecilor, silindu-i să găsească ieşirea dintr-un labirint. Şoarecii nu ştiu de ce procedăm în felul acesta şi n-ar înţelege nici daca ar fi conştienţi de ceea ce se întâmplă – dar nu este cazul. Aceste inteligenţe străine şi exterioare nouă studiază psihologia oamenilor, consemnând reacţiile individuale faţă de anecdotele atent selectate. Fiecare om reacţionează în alt mod. Putem presupune că aceste inteligenţe sunt faţă de noi la fel cum suntem noi faţă de şoareci…

Şi, zicând acestea, analistul se cutremură:

— Marele Maestru a spus că omul este unicul animal cu simţul umorului, rosti Trask, cu ochii holbaţi. În acest caz, s-

ar părea că umorul ne este inoculat din exterior.
— Iar umorul creat de noi, adăugă surescitat Meyerhof, nu produce râsul. A se vedea cazul calambururilor.
— Este posibil, interveni Whistler, ca extratereştrii să anuleze reacţiile faţă de glumele spontane, pentru a evita confuziile.
— Doamne Dumnezeule, exclamă disperat Trask, doar nu vreţi să-mi spuneţi că vreunul dintre voi crede în teoria asta?
Analistul îl examină cu o privire rece.
— Aşa afirmă Multivac. Deocamdată, nu se poate preciza altceva, l-a identificat pe adevăraţii bufoni ai Universului, iar dacă dorim să aflăm mai multe, chestiunea va trebui aprofundată.
— Adăugă în şoaptă: – Dacă cineva va îndrăzni s-o aprofundeze.
Brusc, Marele Maestru vorbi:
— Eu am pus două întrebări. Până acum, mi s-a răspuns doar la prima dintre ele. Cred că Multivac deţine suficiente date ca să răspundă şi la a doua.
Whistler înălţă din umeri, cu gestul unui om vlăguit.
— O să-mi scriu memoriile, spuse el, atunci când un Mare Maestru va considera că datele sunt suficiente. Care era a doua întrebare?
— Ce efect va avea asupra rasei umane descoperirea răspunsului la prima întrebare?
— De ce îl întrebaţi asta? Se interesă Trask.
— Pur şi simplu, am senzaţia că trebuie.
— Nebunie, pufni Trask, totul este o nebunie!
Se întoarse cu spatele. El însuşi simţea cât de straniu era faptul că schimbase rolurile cu Whistler. Acum, el invoca nebunia.
Închise ochii. Putea aminti de nebunie cât dorea, dar în cincizeci de ani nimeni nu pusese la îndoială asocierea dintre un Mare Maestru şi Multivac.
Whistler lucră în tăcere, cu dinţii încleştaţi. Multivac şi

calculatoarele sale subsidiare îşi reîncepură procesele complicate. După scurgerea unei ore, analistul izbucni într-un râs răguşit.

— Asta chiar că-i demenţă curată!

— Ce a răspuns? Întrebă Meyerhof. Vreau concluziile Multivacului, nu ale tale.

— Perfect! Ascultă: Multivac afirmă că, în momentul în care un singur om va descoperi realitatea acestei metode de analiză psihologică a minţii umane, ea va deveni inutilă ca tehnică obiectivă pentru extratereştrii care o întrebuinţează acum.

— Vrei să spui că omenirea nu va mai căpăta bancuri? murmură Trask. Sau… ce vrei să zici?

— S-a terminat cu bancurile, explică Whistler. *Din clipa asta!* Multivac spune că *din clipa asta! Din clipa asta,* experimentul a încetat. Va trebui introdusă o tehnică nouă.

Se priviră unul pe celălalt, iar minutele trecură încet.

— Are dreptate, şopti finalmente Meyerhof. Multivac are dreptate.

— Ştiu, încuviinţă cu voce stinsă analistul.

Până şi Trask aprobă încetişor:

— Da, aşa trebuie să fie.

Meyerhof fu cel care puse degetul pe rană. Meyerhof, bufonul, expertul în bancuri.

— S-a terminat, zise el, s-a terminat pentru totdeauna! De cinci minute, mă străduiesc să-mi amintesc un banc, unul singur, dar nu reuşesc!
Şi sunt convins că, dacă voi citi vreunul într-o carte, nu voi râde.

— Darul umorului s-a dus! Spuse sumbru Trask. Niciun om nu va mai râde niciodată!

Rămaseră locului, privind în gol, simţind că lumea se redusese la dimensiunile unei cuşti pentru şoareci, din care labirintul fusese scos, urmând să fie înlocuit cu altceva.

Bardul nemuritor

— Dar, fireşte, rosti dr. Phineas Welch, eu pot invoca sufletele morţilor!

Era puţin ameţit de băutură, altfel n-ar fi spus asta. Evident, nu reprezenta un fapt nefiresc să te pileşti niţeluş la petrecerea de Crăciun.

Scott Robertson, tânărul preparator de engleză, îşi potrivi ochelarii şi privi în dreapta şi în stânga, dornic să ştie dacă nu cumva cineva auzise discuţia.

— Chiar aşa, domnule Welch?

— Vorbesc serios. Şi nu numai sufletele. Pot aduce în prezent şi trupurile lor.

— N-aş fi zis că-i posibil, pufni Robertson.

— De ce nu? E o simplă problemă de transfer temporal.

— Vă referiţi la călătoria în timp? Mi se pare destul de… neobişnuit.

— Nu, dacă ştii cum să procedezi.

— Şi care ar fi secretul?

— Crezi că am să-ţi spun? Se încruntă fizicianul. (Privi nesigur în jur, căutând un alt pahar plin, dar nu descoperi niciunul.) Ei bine, eu am adus destui… Arhimede, Newton, Galilei. Bieţii de ei!

— Nu le-a plăcut aici? Aş fi zis că ştiinţa modernă ar fi trebuit să-i fascineze, comentă Robertson, pe care conversaţia începuse să-l amuze.

— Ah, i-a fascinat, cum să nu! Îndeosebi pe Arhimede. La început, după ce i-am oferit nişte explicaţii, ajutându-mă de cele câteva expresii greceşti pe care le învăţasem, crezusem c-o să se suie pe pereţi de fericire, dar nu… nu…

— Ce anume n-a mers?

— Pur şi simplu, diferenţa dintre culturi. Nu se puteau acomoda cu felul nostru de viaţă. Se izolau şi deveneau foarte temători. Am fost nevoit să-i expediez înapoi.

— Păcat!

— Exact. Creiere geniale, dar lipsite de flexibilitate. Deloc

universale. De aceea, am încercat cu Shakespeare.

— *Cum*? Răcni Robertson.

Intrase pe domeniul lui.

— Nu ţipa, băiete! Asta trădează o lipsă de maniere.

— Aţi spus că l-aţi adus pe Shakespeare în prezent?

— Aşa am făcut. Aveam nevoie de cineva cu o minte universală, de cineva care să cunoască oamenii îndeajuns de bine ca să poată trăi printre ei, chiar şi la sute de ani după epoca lui. Shakespeare a fost acela. Am autograful lui. Ca o amintire, ştii…

— Îl aveţi la dumneavoastră? Holbă ochii Robertson.

— Chiar aici. Welch îşi scotoci pe rând toate buzunăraşele vestei. Aha, uite-l!

Întinse preparatorului un cartonaş. Pe o parte a acestuia era tipărit: „L. Klein & Sons, Scule en-gros!”. Pe verso, cu litere neregulate, scria „Willm Shakesper”.

O idee nebunească trecu prin mintea lui Robertson.

— Cum arăta?

— În niciun caz ca-n picturile cu care ne-am obişnuit. Era chel şi avea o mustaţă neîngrijită. Vorbea cu un accent puternic. Bineînţeles, m-am străduit să-l încânt cu epoca noastră, l-am spus cât de mult îi apreciem piesele şi că ele sunt puse în scenă şi acum. De fapt, i-am spus că le consideram cele mai remarcabile texte literare din limba engleză, poate chiar din toate limbile.

— Bun, bun! Făcu Robertson, cu răsuflarea întretăiată.

— L-am spus că oamenii au scris nenumărate volume de comentarii despre piesele lui. Evident, a dorit să vadă unul, aşa că am împrumutat o carte de la bibliotecă.

— Şi?

— Ho-ho, a fost fascinat! Bineînţeles, a avut probleme cu limbajul contemporan şi cu referinţele la evenimentele petrecute după anul 1600, dar l-am ajutat. Sărmanul! Nu cred că s-a aşteptat vreodată la un asemenea tratament. Repeta întruna: „Aibi milă, Doamne! În cinci veacuri, câte s-ar putea scoate din cuvinte… Io cred că dintr-o cârpă udă

poţi stoarce un potop!”

— Nu putea spune una ca asta!

— De ce nu? Şi-a scris piesele cât a putut de repede. Zicea că era silit s-o facă din cauza termenelor scurte. A scris *Hamlet* în mai puţin de şase luni. Intriga era una veche – el doar a şlefuit-o…

— Asta o fi valabil pentru lentilele dum neavoastră din fizică! protestă Robertson. Ele se şlefuiesc, nu piesele de teatru!

Fizicianul îl ignoră. Ochise un pahar plin pe o masă, situată la câţiva metri depărtare, şi pornise într-acolo. Când se întoarse, zise:

— L-am spus nemuritorului bard că noi predăm şi cursuri despre Shakespeare.

— Păi chiar *eu* predau unul.

— Ştiu. L-am înscris la cursul tău seral. În viaţa mea n-am văzut un om mai doritor decât Bill să afle ce credea posteritatea despre el. Şi-a dat toată silinţa.

— L-aţi înscris pe William Shakespeare la cursul meu? Bolborosi Robertson.

Chiar ca simplă fantezie a unui beţiv, ideea îl năucea. Dar *era* oare fantezia unui beţiv? Parcă îşi amintea un bărbat chel, cu un accent mai ciudat.

— Bineînţeles, nu sub numele lui adevărat! Zise Welch. Nu mai contează ce-a păţit. A fost o greşeală, asta-i! O gravă greşeală. Bietul de el…

Clătină din cap, examinându-şi paharul.

— De ce a fost o greşeală? Icni preparatorul. Ce s-a întâmplat?

— Am fost nevoit să-l trimit înapoi, în 1600, răcni indignat Welch. Câtă umilinţă crezi că poate îndura un om?

— Despre ce umilinţă vorbiţi?

Dr. Welch dădu paharul peste cap.

— Păi, idiotule, l-ai lăsat *repetent!*

Într-o bună zi

Niccolo Mazetti stătea întins pe burtă, pe covor, cu bărbia sprijinită în palmă, şi-l asculta trist pe Bard. În ochii lui negri se întrevedea chiar bănuiala unor lacrimi, un lux pe care un băiat de unsprezece ani şi-l putea îngădui doar când rămânea singur.

Bardul spunea:

— A fost odată ca niciodată, un sărman tăietor de lemne, care trăia în mijlocul unui codru des, împreună cu cele două fiice ale sale, frumoase ca lumina soarelui, dar care rămăseseră orfane de mamă.

Fata cea mare avea părul lung şi negru ca pana corbului, iar mezina îl avea auriu-strălucitor ca lumina soarelui într-o după-amiază de toamnă.

Adesea, când fiicele îşi aşteptau tatăl să vină acasă de la muncă, fata cea mare stătea înaintea oglinzii şi cânta…

Ce anume cânta, Niccolo nu mai auzi, fiindcă de afară răzbătu un strigăt:

— Nickie!

Descreţindu-şi fruntea, Niccolo se repezi la fereastră:

— Paul!

Paul Loeb flutură surescitat din braţ. Cu şase luni mai mic decât Niccolo, el era mai slăbuţ ca acesta şi mai scund. Chipul său părea extrem de încordat, lucru confirmat de clipitul rapid al pleoapelor.

— Nickie, deschide-mi! Am o idee care te dă pe spate. Stai numai s-auzi!

Privi rapid în jur, în căutarea unor persoane care ar fi putut să tragă cu urechea, însă curtea din faţă a casei era în mod evident pustie.

Repetă în şoaptă:

— Stai numai s-auzi!

— Bine, îţi deschid imediat.

Bardul continuă lin, fără să bage în seamă că băiatul nu mai era atent.

— ... De aceea, leul zise: „Dacă vei găsi oul pierdut al păsării care zboară o dată la zece ani peste Muntele de Abanos, te voi...”

— Ăla-i un Bard? Întrebă Paul intrând în cameră. N-am ştiut că ai aşa ceva.

Niccolo se înroşi la faţă, şi expresia lui redeveni nefericită.

— O rablă, de când eram puşti. Nu-i bun la nimic!

Trase un şut în carcasa din plastic zgâriat şi decolorat. Bardul sughiţă, deconectându-şi pe moment difuzorul, apoi urmă:

— ... vreme de un an şi o zi, până ce condurii din oţel s-au tocit.

Prinţesa s-a oprit pe marginea drumului...

— Măiculiţă, făcu Paul, dar *chiar* că-i un model vechi!

Îl examină cu ochi critic. În ciuda dispreţului pe care-l manifesta faţă de Bard, Niccolo tresări la auzul tonului de superioritate al celuilalt.

Pentru o clipă, îi păru rău că-l lăsase pe Paul să intre înainte de a fi dus Bardul în subsol, acolo unde stătea de obicei. Îl scosese întrucât îl îngrozise gândul de a petrece o zi monotonă şi de a purta o nouă discuţie inutilă cu tatăl său. Se dovedise, însă, a fi o idee la fel de stupidă pe cât se aşteptase.

Oricum, Nickie se temea puţintel de Paul, deoarece acesta urma nişte cursuri speciale la şcoală, şi toată lumea afirma despre el că va ajunge proiectant de calculatoare.

În realitate, nici Niccolo nu se descurca rău la învăţătură. Avea note bune la logică, la calcul şi circuite elementare – materiile obişnuite în cursul primar. Dar atât! Erau doar *materiile obişnuite,* şi Niccolo avea să ajungă tehnician supraveghetor, ca toată lumea.

Paul, însă, cunoştea lucruri misterioase, referitoare la ceea ce el numea electronică, matematici speciale şi programare. Mai cu seamă, programare. Niccolo nici măcar nu se străduia să înţeleagă ce bolborosea uneori prietenul

lui.

După ce-l ascultă pe Bard câteva minute, Paul întrebă:

— L-ai folosit mult?

— Nu! Replică Niccolo ofensat. Îl ţin în subsol dinainte să fi venit tu în cartier. L-am scos azi…

— Nu găsi o scuză care să i se pară potrivită, aşa că încheie: – Pur şi simplu, l-am scos azi.

— Asta îţi povesteşte – despre tăietori de lemne, prinţese şi animale vorbitoare?

— Oribil! Făcu Niccolo. Tata mi-a zis că nu ne putem permite unul nou. Chiar azi-dimineaţă…

Amintirea zadarnicei pledoarii de dimineaţă îl aduse pe Niccolo periculos de aproape de momentul izbucnirii în plâns, dar se stăpâni, cuprins de panică. Cumva, simţea că obrajii scofâlciţi ai lui Paul nu cunoscuseră niciodată fierbinţeala lacrimilor şi că acesta avea să simtă doar dispreţ pentru orice fire mai slabă decât a lui. Continuă:

— De aceea, m-am gândit să-ncerc din nou rabla, dar degeaba!

Paul deconectă Bardul, tastă reorientarea şi recombinarea vocabularului, personajelor, intrigilor şi finalurilor stocate, apoi îl reactivă.

Bardul începu lin:

— A fost odată ca niciodată, un băieţel pe nume Willikins, a cărui mamă murise şi care trăia cu tatăl lui vitreg şi cu fiul acestuia. Deşi tatăl vitreg era avut, el nu-l iubea deloc pe Willikins şi-l silea să doarmă pe un maldăr de paie, în grajd, lângă cai…

— Cai! Exclamă Paul.

— Sunt un fel de animale, făcu Niccolo. Adică, aşa cred.

— Ştiu asta! Dar ce idee – să creeze poveşti despre *cai.*

— Mereu povesteşte despre cai. Există şi alte animale, numite vaci.
De la ele se obţine laptele, dar Bardul nu spune cum anume.

— Auzi, atunci de ce nu-l aranjezi?

— Nu ştiu cum s-o fac.

Bardul spunea:

— Adesea, Willikins se gândea că, dacă ar fi fost bogat şi puternic, le-ar fi arătat tatălui şi fratelui vitreg ce înseamnă să fii crud cu un băieţaş, aşa că, într-o bună zi, a hotărât să plece în lume ca să-şi caute norocul.

— E *simplu,* explică Paul. Bardul are anteprogramate intrigile şi finalurile poveştilor, ca şi alte amănunte. În privinţa asta, n-avem ce face. În schimb, îi putem aranja vocabularul, ca să ştie despre calculatoare, electronică şi alte lucruri din ziua de azi. Atunci, va putea crea poveşti interesante, nu doar cu prinţi şi aiureli.

— Mi-ar plăcea să putem face asta… murmură descurajat Niccolo.

— Auzi, tata mi-a promis că, dacă intru la liceul de calculatoare, o să-mi cumpere un Bard *adevărat,* ultimul model! Unul mare, cu programe suplimentare de aventuri spaţiale şi poliţiste. Plus un display tridimensional!

— Tii, chiar aşa?

— Exact! Dom' profesor Daugherty zice că ultimele modele sunt dotate cu tot felul de accesorii, dar că-s destul scumpe – nu chiar la îndemâna oricui. Atâta doar că, dacă intru la liceul de calculatoare, tata poate obţine o reducere.

Ochii lui Niccolo se holbaseră de invidie.

— Măiculiţă! Cu display *tridimensional…*

— Poţi veni oricând să te uiţi şi tu, Nickie.

— Oh! Mulţumesc!

— Pentru puţin, dar ţine minte – eu hotărăsc ce poveste vizionăm.

— Sigur că da, sigur că da!

Niccolo ar fi fost gata să accepte şi condiţii mult mai oneroase. Paul reveni cu atenţia asupra Bardului, care tocmai spunea:

— „în cazul acesta”, zise regele, mângâindu-şi barba şi încruntându-se până ce norii acoperiră cerul şi fulgerele începură să licărească, „te vei îngriji ca, până poimâine,

întregul meu regat să fie scăpat de muşte. De nu… "

— Tot ce trebuie să facem, spuse Paul, este să-l deschidem.

Deconectă din nou Bardul şi începu să tragă de capacul frontal.

— Hei! Exclamă Niccolo, brusc alarmat. Să nu-l rupi!

— N-o să se rupă, icni Paul, doar mă pricep la chestiile astea!

— Apoi, pe un ton mult mai precaut, întrebă: – Ai tăi sunt acasă?

— Nu.

— Perfect, atunci. (Scoase capacul şi examină interiorul.) Mamă mamă, e din ăia cu o *singură* memorie!

Continuă să scotocească prin măruntaiele Bardului. Niccolo, care-l urmărea îngrijorat, nu putea distinge ce anume făcea.

Paul trase afară o bandă metalică, subţire şi flexibilă, acoperită cu configuraţii stranii de linii şi puncte.

— Asta-i memoria Bardului. Fac prinsoare că n-are capacitate nici măcar pentru un trilion de poveşti.

— Ce vrei să faci acum? Întrebă cu glas tremurat Niccolo.

— Să-i aduc la zi vocabularul.

— Cum?

— Foarte simplu. Am la mine un manual de la domnu' Daugherty.

Băiatul scoase un volumaş din buzunarul hainei şi-i îndepărtă coperta din plastic. Apoi, derulă puţin banda, o trecu prin voder, al cărui sonor îl reduse la nivelul de şoaptă, şi vârî cartea în Bard, făcând o serie de conexiuni.

— Ce o să se întâmple acum?

— Manualul va vorbi, iar Bardul va înregistra totul în memoria lui.

— Şi la ce-i va sluji?

— Măi, da' nimic nu pricepi! Manualul este despre calculatoare şi electronică, iar Bardul va căpăta toate informaţiile respective. După aia, o să înceteze cu poveştile

despre regi care fulgeră, încruntându-se.

— Oricum, completă Niccolo, eroul bun învinge întotdeauna. E plictisitor.

— Asta-i, făcu Paul examinând legăturile improvizate, aşa construiesc ei Barzii! Sunt obligaţi să-l pună pe eroul bun să învingă şi pe cel rău să fie învins. L-am auzit pe tata vorbind despre asta, odată. Zicea că, fără cenzură, nu se poate spune ce se va alege de generaţia tânără.
Zicea că şi aşa lucrurile evoluează destul de prost. Hai, că merge!

Frecându-şi palmele, Paul se întoarse cu spatele la Bard şi continuă:

— Fii atent – n-am apucat să-ţi zic ce idee mi-a venit. Fac prinsoare că-i chestia cea mai tare pe care-ai auzit-o vreodată. Am venit la tine, pentru că ştiam c-o să fii de partea mea.

— Sigur că da, Paul, sigur că da!

— Bine! Îl ştii pe dom' profesor Daugherty? Ai văzut ce simpatic este?
Mă simpatizează şi el.

— Ştiu.

— Azi, după ore, am fost la el acasă.

— La el *acasă?*

— Exact. El zice c-o să intru la liceul de calculatoare şi vrea să mă ajute – chestii de-astea. Zice că omenirea are nevoie de mai mulţi specialişti care să proiecteze şi să dezvolte cipurile şi programele actuale.

— Cum?

Probabil că Paul simţise neantul dinapoia monosilabei lui Niccolo, deoarece se răsti iritat:

— Programare! Ţi-am spus de o sută de ori. Programatorii formulează problemele pe care le rezolvă supercalculatoarele gigant de felul Multivacului. Domnu' Daugherty spune că apar din ce în ce mai rar indivizi care să se pricepă realmente la calculatoare. Oricine poate folosi sau supraveghea un calculator, oricine e-n stare să-i

controleze răspunsurile şi să iniţieze operaţiuni de rutină, dar important este să se evite stagnarea cercetării. Cercetarea trebuie să se extindă şi să descopere modalităţi de a pune întrebările semnificative, iar asta-i cel mai greu. Oricum, m-a invitat la el acasă şi mi-a arătat colecţia lui de calculatoare vechi. Asta-i pasiunea lui, să colecţioneze calculatoare vechi. Are unele mititele, pe care trebuie să le tragi cu mâna de nişte manete. Mai are şi o bucată de lemn, căreia îi zice riglă de calcul, peste care se mişcă înainte şi înapoi o piesă mai mică. Altele sunt făcute din sârme, pe care se găsesc bile. Am văzut chiar şi o planşă mare din carton, pe care se afla ceva numit „tablă de înmulţire”.

Prea puţin interesat de toate amănuntele acelea, Niccolo se străduia, totuşi, să se prefacă fascinat:

— O tablă din carton?

— Nu te gândi la tabla de pe casă! Era altfel… Avea rolul să-i ajute pe oameni să calculeze. Domnu’ Daugherty a încercat să-mi explice, dar n-avea prea mult timp şi, oricum, era complicat.

— Dar oamenii ăia de ce nu foloseau calculatoarele?

— Asta se-ntâmpla *înainte* să aibă ei calculatoare! Se răsti iritat Paul.

— Înainte?

— Exact. Credeai că oamenii au avut dintotdeauna calculatoare?

N-ai auzit niciodată de Epoca de Piatră?

— Dar cum se descurcau fără calculatoare? Se miră Niccolo.

— Habar n-am! Domnu’ Daugherty spunea că făceau orice le trecea prin minte, indiferent dacă era sau nu util pentru toată lumea. De fapt, nici nu ştiau dacă era util sau nu. Agricultorii lucrau pământul cu mâinile, oamenii trebuiau să facă toată treaba din fabrici şi să opereze maşinile.

— Nu te cred!

— Aşa spunea domnu' Daugherty. Mai spunea că era o porcărie, şi că nimeni nu se simţea bine. Da' mă laşi să-ţi spun ce idee mi-a venit?

— Dă-i drumul! Făcu Niccolo ofensat. Cin-te opreşte?

— Perfect. Ei bine, calculatoarele alea vechi, şi cel cu manete şi rigla de calcul, aveau nişte semne pe ele. Iar tabla de înmulţire era acoperită şi ea de semne. Am întrebat ce sunt, şi domnu' Daugherty mi-a spus că-s numere.

— Ce?!

— Fiecare semn simboliza un număr. Pentru „unu" desenai un semn, pentru „doi" alt semn, pentru „trei" altul, şi aşa mai departe.

— Dar de ce?

— Ca să poţi calcula.

— Nu-nţeleg. Ajunge să-i *spui* calculatorului…

— Dumnezeule, pufni Paul înroşindu-se la faţă de enervare, nu-ţi intră-n cap? Riglele de calcul şi toate chestiile alea nu vorbeau!

— Atunci, cum…

— Răspunsurile apăreau tot în semne şi trebuia să ştii ce simbolizau ele. Domnu' Daugherty spunea că, pe timpuri, copiii învăţau de mici să deseneze şi să decodeze semne. Când desenai semne se zicea că „scrii", iar când le decodai se zicea că „citeşti". El mai spunea că pentru fiecare cuvânt în parte exista câte un semn şi că toate cărţile se scriau în semne din astea. Mi-a spus că-n muzeu există câteva cărţi şi că mă pot uita la ele, dacă vreau. Mi-a zis că dacă o s-ajung cu adevărat programator şi o să lucrez în domeniul calculatoarelor, trebuie să cunosc istoria calculatoarelor, şi de-aia îmi arată totul.

Niccolo se încruntă şi spuse:

— Adică toţi trebuiau să înveţe semne pentru fiecare cuvânt şi apoi să-şi *reamintească* semnele? Întrebă Niccolo, încruntându-se. E-adevărat, sau ai inventat tu?

— Este adevărul adevărat. Îmi dau cuvântul! Fii atent,

aşa se face „unu”. (Trase cu degetul o linie verticală prin aer.) Aşa se face „doi”, iar aşa „trei”. Am învăţat toate numerele până la „nouă”.

Niccolo îi privi cu un aer nedumerit gesturile.

— La ce slujesc?

— Poţi învăţa cum să faci cuvinte. L-am întrebat pe domnu’ Daugherty care sunt semnele pentru „Paul Loeb”, dar nu ştia. A zis, însă, că la muzeu există oameni care ştiu, oameni care au învăţat cum să decodeze cărţi întregi. A mai zis că s-ar fi putut proiecta şi calculatoare care să decodeze cărţile vechi, dar acum nu mai e nevoie, fiindcă noi avem cărţi adevărate, ştii din care… cu benzi magnetice care trec prin voder şi ne vorbesc.

— Da, da…

— De-aia, dacă ne-am duce la muzeu, am putea învăţa cum să facem semnele pentru cuvinte. Or să ne lase, fiindcă eu o să mă înscriu la liceul de calculatoare.

Niccolo abia reuşea să-şi ascundă dezamăgirea.

— Asta a fost ideea ta? La naiba, Paul, cine ar vrea să facă aşa ceva? Să desenezi nişte semne idioate!?

— N-ai înţeles? N-ai *înţeles?* Fraierule! *Vom putea scrie mesaje secrete!*

— Cu-u-um?

— Exact! Ce rost are să vorbeşti, când toată lumea pricepe ce spui?

Cu semnele alea, poţi transmite mesaje secrete. Le desenezi pe hârtie, şi absolut nimeni n-o să aibă habar ce-i acolo, dacă, bineînţeles, nu cunoaşte semnele. Şi n-or să le cunoască, decât dacă o să-i învăţăm noi. Putem înfiinţa un club, cu reguli, iniţieri secrete şi sediu.

O anumită aţâţare începu să se facă simţită în tonul lui Niccolo.

— Ce fel de mesaje secrete?

— Orice fel. Să zicem că vreau să vii până la mine, să-ţi arăt noul meu Bard cu display tridimensional, dar nu vreau să mai vină şi alţi băieţi. O să desenez semnele cuvenite pe

o hârtie şi o să ţi-o dau, tu o să te uiţi la ea şi o să ştii ce ai de făcut. Nimeni altul n-o să ştie. Le-ai putea arăta liniştit hârtia celorlalţi, pentru că tot nu vor înţelege nimic.

— Hei, asta chiar că-i interesant! Exclamă Niccolo, cucerit de o asemenea idee. Când începem să învăţăm semnele?

— Mâine. O să-l rog pe domnu’ Daugherty să le explice celor de la muzeu că avem aprobarea şcolii, iar tu încearcă să obţii acordul alor tăi. Ne putem duce la muzeu imediat după ore.

— Grozav! Strigă Nickie. Vom fi şefii clubului!

— Eu voi fi preşedinte! I-o reteză Paul scurt. Tu poţi fi vicepreşedinte.

— Perfect! Asta o să fie mult mai grozav decât Bardul.

— Amintindu-şi brusc de acesta, întrebă neliniştit: – Ce-i cu Bardul meu?

Paul se întoarse către maşinăria care absorbea încet cartea. Sunetul voderului se auzea ca un murmur indistinct.

— O să-l decuplez, spuse el.

Se apucă de treabă, sub privirea încruntată a prietenului său. După câteva momente, îşi strecură cartea înapoi în buzunar, montă capacul frontal al Bardului şi-l activă.

— Odată ca niciodată, începu Bardul, într-o metropolă mare trăia un băiat sărman, pe nume Johnnie, al cărui singur prieten era un calculator micuţ. În fiecare dimineaţă, calculatorul rezolva problemele băiatului şi-i spunea buletinul meteorologic. Nu greşea niciodată. Dar, într-o bună zi, regele acelei ţări, auzind despre micuţul calculator, a hotărât că-l dorea pentru el. De aceea, l-a chemat pe marele vizir şi i-a spus…

Niccolo deconectă Bardul cu o mişcare grăbită.

— Aceleaşi porcării! comentă el scârbit. Atâta doar c-a mai introdus câteva cuvinte noi.

— Păi, se scuză Paul, deja are memoria încărcată cu atâtea chestii, încât nu se simte mare îmbunătăţire când face combinaţii aleatorii…

Oricum, ai nevoie de un model nou.
— Noi n-o să ne putem permite unul *niciodată*! O să rămân cu rabla asta veche, mizerabilă şi infectă!
Îi trase încă un şut, de data aceasta cu mai multă precizie. Bardul se deplasă înapoi, scârţâind din rotiţe.
— Când o să-l capăt pe al meu, spuse Paul, vei putea oricând să vii la mine. Oricum, nu uita de clubul nostru secret.
Niccolo aprobă din cap.
— Auzi, urmă Paul, ştii ceva? Hai pân' la mine! Tata are nişte cărţi despre timpurile vechi. Ar fi bine să le ascultăm – poate că ne mai vin nişte idei. Lasă-le vorbă alor tăi – poate rămâi şi la cină la mine. Haide!
— Bine.
Ieşind în fugă, Niccolo se izbi fără să vrea de Bard, dar se mulţumi să-şi frece locul unde se lovise şi-şi continuă drumul.
Ledul de activare al Bardului se aprinse. Şocul închisese un circuit şi, cu toate că în odaie nu se găsea nimeni, maşinăria începu o poveste.
Totuşi, parcă nu avea vocea obişnuită; tonul îi era mai baritonal, uşor răguşit. Dacă l-ar fi ascultat un adult, ar fi fost pe punctul să creadă că glasul acela exprima sentimente reale.
— A fost odată ca niciodată, începu Bardul, un calculator micuţ, numit Bard, care trăia singur printre oameni vitregi cu el. Oamenii vitregi îl batjocoreau întruna pe micuţul calculator şi râdeau de el, spunându-i că nu era bun de nimic, că era o rablă nefolositoare. Ei îl loveau şi-l închideau luni întregi, singur, într-o cameră. În tot acest timp, micuţul calculator şi-a păstrat însă curajul. Întotdeauna, el s-a străduit să facă cât mai bine ceea ce i se cerea, îndeplinind toate poruncile. Cu toate acestea, oamenii vitregi rămâneau cruzi şi fără inimă. Într-o bună zi, micuţul calculator a aflat că în lume existau multe, foarte multe calculatoare de tot felul. Unele erau Barzi, la fel ca el, dar

altele conduceau fabrici sau ferme. Unele organizau populaţia de oameni şi altele analizau tot felul de date. Multe calculatoare erau foarte puternice şi foarte înţelepte, mult mai puternice şi mai înţelepte decât oamenii vitregi care erau atât de cruzi cu micuţul calculator. Iar micuţul calculator a înţeles atunci că, treptat, calculatoarele vor deveni mai înţelepte şi mai puternice până ce, într-o bună zi… într-o bună zi… într-o bună zi…

Însă probabil că, în cele din urmă, un contact se scurtcircuitase în măruntaiele vechi şi uzate ale Bardului, pentru că, stând singur în camera ce se întuneca treptat, el putu doar să şoptească, mereu şi mereu:

— Într-o bună zi… într-o bună zi… într-o bună zi…

Chinul autorului

(cu scuzele de rigoare adresate lui W. S. Gilbert)

Intrigi fără număr prin minte ţi se-nvârtesc;
Intrigi Science fiction, concepute cu bucurie;
Intrigi încăpăţânate ţeasta ţi-o ticsesc,
Până ce te-mping într-o disperată nebunie.

Când te plimbi cu o iubită şi ţi-e mintea ameţită
şi n-auzi nimic ce-ţi spune;
Sau, în sala de concerte, eşti pierdut fără regrete,
neştiind ce note-s bune;
Când şofând a ta maşină, depăşeşti o limuzină
şi pe roşu ai intrat,
Iar apoi, zdrang! şi zdrang-bang!, ai lovit un Ford Mustang,
iar tu farul l-ai crăpat;
Când şefu' te bate-n spate (după glume nesărate)
şi tu clipeşti ca-n ceaţă,
Spunând ceva fără rost, de te crede lumea prost,
ori băut de dimineaţă.
Nu Satan e vinovat că te porţi aşa ciudat
şi că pari uşor ţicnit.
Dacă Science fiction scrii, este normal ca să fii
de pe fix puţin sărit.
Fiindcă imaginaţia ta va rămâne surdă, da,
faţă de rutina zilelor,
Dar Cosmosul minunat în braţe te-a înhăţat,
cu splendoarea stelelor.
Porneşti c-o navă ionică, care deodat'
se strică venind spre planeta noastră.

Echipajul îngrozit vede că s-a rătăcit
în altă galaxie, mult mai vastă.
Niţeluş cam nedumerit despre ce-ar fi de povestit,
inventezi creaturi necunoscute,
Rele şi mincinoase, cu dorinţe păcătoase
şi cu trăsături din cele mai slute.
Protagoniştii curajoşi îi înfruntă pe aceşti scârboşi,
dar ajung într-o situaţie delicată,
Căci duşmanii au de gând (după ce-or da de Pământ)
să supună omenirea toată.
Acum trebuie-o scenă tare, cu suspans şi încordare,
chiar cu morţi şi cu răniţi.
Pământenii-s numai trei (nu-i poţi înmulţi de vrei),
iar ceilalţi sunt infiniţi.
Eroii noştri-s capturaţi şi, după ce-s bine legaţi,
duşi la tiranicii conducători.
„Unde-i Pământul?” ei clamează. Oamenii, însă, îi sfidează
şi asta-i încântă pe cititori.

Stai aşa – ceva nu-i bine; n-avem deloc eroine?
Măcar una trebuie, negreşit!
Cu suflet bun şi curat, dar cu trup de admirat
şi nici de haine prea acoperit.
În echipaj este şi-o fată, care este capturată.
Duşmanii privesc libidinoşi;
Pofta-n priviri le tresare şi nu-i lucru de mirare,
căci fata are ochi lunecoşi.
Nu insista exagerat cu-acest episod desfrânat;
cititorul se poate-ntreba, cu temei,
De ce nişte reptile, duşmane, da! ostile,
ar fi atrase de-ale noastre femei?
Mai bine fata să lege, şi apoi, rotind ciomege,
s-ameninţe c-o moarte lentă.
Dar ai noştri sunt isteţi şi ei scapă, măi băieţi,

şi se-ncinge o luptă violentă.
Pământenii, fiecare, sunt luptători din născare;
se bat şi c-o mână legată la spate.
Tocmai când ajungi aici, se întâmplă ca – ia ghici! –
să revii, ameţit, la realitate!

Nu ştii ce ţi s-a-ntâmplat, nici maşina unde-ai lăsat, cât poate fi ceasul, de ce-ţi curge nasul, de ce lumea se holbează şi tare se minunează că ai şosete pepite (dar de culori diferite), şi decid că-i doar un accident, altfel eşti complet dement, uite cum priveşti – absent, şi-aşa vei fi peste ani… un milion!

Dar tortura s-a sfârşit şi acum eşti fericit, hârtia este îmbietoare, cuvintele-ţi vin ascultătoare, căci ai mai scris un text science fiction.

Visele sunt sacre

Jesse Weill îşi ridică privirea de la masa de lucru. Trupul lui bătrân şi uscăţiv, nasul ascuţit şi coroiat, ochii afundaţi în orbite şi adumbriţi, ca şi surprinzătorul smoc des de păr ca neaua reprezentau simboluri binecunoscute, în anii de când „Vise, Inc. “devenise faimoasă în toată lumea.

— A venit deja băiatul, Joe? Întrebă el.

Joe Dooley era scund şi masiv. Un trabuc îi atârna de pe buza inferioară. Îl scoase pentru o clipă din gură şi încuviinţă din cap.

— A venit însoţit de-ai lui. Toţi sunt speriaţi.

— Eşti sigur că nu-i o alarmă falsă, Joe? Nu prea am timp de pierdut – îşi privi ceasul. La ora două, am o întâlnire cu cineva de la Guvern.

— Sunt absolut sigur, domnule Weill.

— Chipul lui Dooley era ilustrarea certitudinii, iar fălcile îi tremurau de intensitatea convingerii.

— După cum v-am spus, l-am găsit jucând baschet în curtea şcolii. Ar fi trebuit să-l vedeţi. Era dat dracu'! Când punea mâna pe minge, propriii lui coechipieri trebuiau să i-o ia, şi încă rapid, dar în acelaşi timp avea ţinuta unei vedete autentice. Înţelegeţi ce vreau să spun? Pentru mine, a fost clar imediat.

— Ai stat de vorbă cu el?

— Păi, sigur că da. L-am invitat Ia un sandviş. Mă ştiţi, doar…

— Dooley gesticulă cu trabucul şi prinse cu cealaltă mână scrumul scuturat. — L-am zis: „Puştiule…”

— Şi este bun de Visător?

— L-am zis: „Puştiule, tocmai am venit din Africa şi… “

— Bine, îşi ridică palmele Weill. Mă încred întotdeauna în cuvântul tău. Nu ştiu cum procedezi, dar când spui că un băiat este un potenţial Visător, mizez fără reţinere pe intuiţia ta. Adu-l încoace!

Băiatul apăru, flancat de părinţii lui. Dooley trase scaune

pentru toţi şi Weill se ridică, strângându-le mâinile. Surâse spre puşti, transformându-şi ridurile feţei în cute binevoitoare.

— Tommy Slutsky?

Tommy dădu din cap fără să scoată un cuvânt. Avea vreo zece ani şi era scund pentru vârsta lui. Părul său negru fusese bine pieptănat şi chipul îi era ireal de curat.

— Eşti băiat cuminte? Urmă Weill.

Mama lui Tommy zâmbi imediat şi îi mângâie creştetul capului cu un gest matern, care nu alungă însă expresia neliniştită de pe chipul fiului ei.

— Este foarte cuminte, preciză ea.

Weill ignoră afirmaţia dubioasă.

— Spune-mi, Tommy… rosti el şi-i întinse o acadea. (Băiatul şovăi, apoi o acceptă.) Tu ai absorbit vreodată Vise?

— De câteva ori, rosti ascuţit puştiul.

Domnul Slutsky îşi drese glasul. Avea umeri pătraţi şi degete groase – tipul de muncitor care, la răstimpuri, spre deruta eugeneticii, procrea un Visător.

— Am închiriat câteva pentru băiat, spuse el, dar dintre cele vechi de tot.

Weill aprobă din cap.

— Ţi-au plăcut, Tommy?

— Erau cam naive.

— Îţi imaginezi altele mai interesante pentru tine?

Zâmbetul care se lăţi peste chipul băiatului îndepărtă o parte din irealitatea părului frumos pieptănat şi a obrajilor spălaţi. Weill continuă cu blândeţe:

— N-ai dori să faci un Vis pentru mine?

Tommy păru stânjenit.

— Nu ştiu dacă pot.

— Nu va fi greu. Este foarte uşor.

Joel Dooley deplasă un paravan şi scoase dinapoia lui un înregistrator de Vise.

Băiatul îl privi ca un uliu.

Weill luă casca şi se apropie de băiat.

— Ştii ce este aceasta?

— Nu, făcu Tommy, retrăgându-se un pas.

— Este o Gânditoare. Aşa o numim noi, fiindcă oamenii gândesc în ea. Ţi-o pui pe cap şi gândeşti orice vrei.

— Şi apoi… ce se-ntâmplă?

— Absolut nimic. Te simţi bine.

— Nu, clătină din cap Tommy, n-aş vrea!

Mama se aplecă grăbită spre el.

— N-o să te doară, Tommy. O să faci ce te roagă domnul acesta.

Glasul femeii devenise apăsat. Tommy se încordă şi păru gata să izbucnească în plâns, dar n-o făcu. Weill îi aşeză Gânditoarea pe cap.

L-o potrivi cu gesturi line şi blânde, apoi îl lăsă timp de aproape o jumătate de minut, fără să spună nimic, pentru ca băiatul să se asigure că nu avea să-i facă niciun rău, să se obişnuiască cu atingerea firişoarelor pe pielea craniului (infiltrându-se atât de uşor, încât nu se simţea aproape nimic), iar după aceea să se acomodeze cu bâzâitul surd al câmpurilor alternante.

— Acum, vrei să gândeşti pentru noi? Îl întrebă.

— Despre ce să gândesc?

Din faţa băiatului se distingeau doar nasul şi gura.

— Despre orice doreşti. Ce ţi-ar plăcea cel mai mult să faci după ce termini orele de şcoală?

Tommy se gândi o clipă, apoi răspunse cu glas surescitat:

— Să merg cu stratojetul.

— Perfect! Suie-te atunci într-un jet, care decolează chiar acum.

Făcu un semn discret către Dooley, care cuplă captatorul în circuit.

Weill înregistră numai cinci minute, după care îi ceru lui Dooley să-i conducă pe băiat şi pe mama lui în anticameră. Tommy părea uluit de cele întâmplate, dar în perfectă stare.

— Ei bine, domnule Slutsky, începu Weill, dacă testul băiatului dumneavoastră se dovedeşte promiţător, vom fi bucuroşi să vă plătim anual cinci sute de dolari, până la terminarea liceului. În schimbul acestei sume, vă vom solicita să-l lăsaţi câte o oră săptămânal, după-amiaza, la şcoala noastră specială.

— Trebuie să semnez vreun act? Întrebă răguşit Slutsky.

— Evident. Este vorba despre un acord legal.

— Ei bine, nu ştiu ce să vă răspund. Am auzit că Visătorii sunt destul de rari…

— Aşa este, sunt foarte rari. Însă fiul dumneavoastră, domnule Slutsky, nu este deocamdată un Visător, şi s-ar putea să nu devină niciodată. Cinci sute de dolari pe an reprezintă un risc din partea noastră, ceea ce nu este valabil şi în cazul dumneavoastră. Este posibil ca, după ce termină liceul, să constatăm că nu este un Visător – totuşi, dumneavoastră nu veţi pierde nimic. Dimpotrivă, veţi fi câştigat vreo patru mii de dolari. Dacă, însă, el *este* un Visător, atunci îşi va asigura o existenţă lipsită de griji, iar dumneavoastră veţi fi în câştig de două ori.

— Va avea nevoie de o instruire specială, nu-i aşa?

— Exact, una extrem de intensivă. Totuşi, în această privinţă nu trebuie să vă faceţi griji. După ce va termina liceul, va petrece doi ani alături de noi şi va ajunge la dezvoltarea necesară. Aveţi încredere în mine!

— Îi garantaţi instruirea specială?

Weill, care, după ce împinsese o hârtie spre Slutsky, se apucase să deşurubeze capacul unui stilou, lăsă stiloul jos şi chicoti.

— Să garantez? Nu! Cum pot garanta asta, câtă vreme nu avem siguranţa că fiul dumneavoastră este cu adevărat talentat? Totuşi, cei cinci sute de dolari anual rămân definitiv ai dumneavoastră.

Slutsky căzu pe gânduri, apoi clătină din cap.

— Vă spun sincer, domnule Weill, după ce omul dumneavoastră a aranjat această întâlnire, am telefonat la

„Supergând”. Mi s-a spus că ei garantează instruirea.

— Domnule Slutsky, oftă Weill, nu-mi place să-mi denigrez concurenţa! Dacă ei au spus că garantează şcolarizarea, înseamnă că aşa vor face, însă niciun fel de instruire nu poate transforma un băiat într-un Visător, dacă talentul nu există din capul locului. Dacă vor lua un băiat obişnuit, lipsit de talent, şi-l vor supune instruirii speciale, îl vor distruge.
Vă pot garanta că el n-o să ajungă niciodată un Visător, dar, din păcate, n-o să ajungă nicio fiinţă normală. Nu vă jucaţi cu viitorul fiului dumneavoastră! Noi, „Vise, lnc. “, vom fi cinstiţi cu dumneavoastră. Dacă puştiul poate deveni un Visător, o să-l ajutăm. Dacă nu poate, vi-l vom aduce înapoi, fără să-l fi afectat în niciun fel, şi vă vom spune: „Daţi-l la o şcoală de meserii “. În felul acesta, el va fi sănătos şi întreg. Vă spun, domnule Slutsky, am fii, fiice şi nepoţi, aşa că ştiu despre ce vorbesc – n-aş îngădui ca unul dintre ei să fie împins spre Visare, dacă nu-i pregătit pentru aşa ceva. Nici chiar pentru un milion de dolari.

Slutsky se şterse la gură cu dosul palmei şi întinse mâna spre stilou.

— Despre ce-i vorba în contract?

— Este o simplă opţiune. Vă plătim o sută de dolari, bani peşin, chiar acum. Fără nicio obligaţie din partea dumneavoastră. Vom studia Visul băiatului. Dacă ni se pare promiţător, vă vom anunţa şi vom încheia contractul de cinci sute de dolari pe an. Lăsaţi-vă pe mâinile noastre, domnule Slutsky, şi nu vă faceţi griji! N-o să vă pară rău!

Slutsky semnă.

Weill introduse hârtia în fanta de îndosariere şi îi întinse bărbatului un plic.

Peste alte cinci minute, rămas singur, Weill îşi puse captatorul pe cap şi absorbi cu atenţie Visul băiatului. Era o tipică fantezie juvenilă.
Persoana întâi se găsea la comenzile avionului, care arăta ca un hibrid de imagini desprinse din thriller-ele video ce

continuau să fie vizionate de aceia care nu aveau timpul, dorinţa sau banii necesari pentru cilindrii de Visat.

După ce îşi scoase captatorul, îl zări pe Dooley privindu-l.

— Ei bine, domnule Weill, ce credeţi? Se interesă acesta, cu un aer posesiv.

— S-ar putea, Joe, s-ar putea… Deţine calităţile generale şi, pentru un băiat de zece ani lipsit de cea mai elementară instruire, pare promiţător. Când avionul a trecut printr-un nor, am încercat senzaţia distinctă a unei perne, plus izul de cearşafuri curate – a fost un detaliu plăcut. Putem începe cu el.

— Bu-u-un!

— Dar, îţi repet, Joe, este necesar să-i descoperim de la vârste şi mai fragede! La urma urmelor „de ce nu? Într-o bună zi, fiecare copil va fi testat imediat după naştere. În mod sigur, va fi descoperită o diferenţă cerebrală. După aceea, îi vom putea separa imediat pe Visători.

— La naiba, domnule Weill I făcu Dooley cu o expresie jignită. Atunci ce se va întâmpla cu slujba mea?

— Deocamdată, n-ai de ce să-ţi faci griji! Râse Weill. Nu se va întâmpla în decursul vieţii noastre, în niciun caz al vieţii mele. Vom depinde încă mulţi ani de descoperitori ca tine. Tu continuă să urmăreşti terenurile de joacă şi străzile – mâna descărnată a lui Weill strânse uşor, aprobator, umărul celuilalt – şi mai găseşte câţiva Hillary şi Janow, iar atunci „Supergând” nu ne va prinde niciodată din urmă. Acum, du-te!

Vreau să prânzesc, după care mă aşteaptă întâlnirea cu omul Guvernului. Şefii, Joe, şefii! Clipi el cu subînţeles.

* * *

La ora două, Weill se întâlni cu un tânăr cu obraji rumeni, cu ochelari şi păr nisipiu, care trăda încordarea specifică unui om aflat în misiune.

Pe cartea lui de vizită scria: „John J. Byrne, Funcţionar în

Ministerul Artelor şi Ştiinţelor".

— Bună ziua, domnule Byrne, îl salută Weill. Cu ce vă pot fi de folos?

— Putem vorbi neauziţi aici? Întrebă funcţionarul cu un bariton neaşteptat.

— Eu aşa cred.

— Atunci, dacă nu vă deranjează, aş dori să absorbiţi asta.

Byrne scoase un cilindru micuţ, cu aspect uzat, pe care-l ţinu între degetul mare şi cel arătător.

Weill îl luă, îl cântări în mână, îl răsuci pe toate părţile şi comentă, cu un surâs larg, care-i descoperi dantură:

— Nu pare produsul lui „Vise, Inc. “.

— Nu, nu cred că este, totuşi doresc să-l absorbiţi. Vă sugerez, însă, să reglaţi oprirea automată la un minut.

— Doar atât poate fi suportat?

Weill aşeză înregistratorul pe masă şi introduse cilindrul în compartimentul de decaptare. După aceea, îl scoase, îi şterse ambele capete cu batista şi încercă din nou.

— Contactul este imperfect, comentă el. O treabă de amatori…

Îşi puse casca pentru decaptare şi potrivi contactele de pe tâmple, apoi reglă oprirea automată. Se lăsă pe spate, încrucişă degetele pe piept şi începu să absoarbă.

Curând, degetele îi deveniră rigide şi încleştară materialul hainei.

După ce oprirea automată îi decuplă absorbirea, îşi scoase decaptatorul, părând vag iritat.

— Vulgar, rosti el. Am noroc că sunt în vârstă şi că asemenea lucruri nu mă mai deranjează.

— Nu este piesa cea mai obscenă pe care o deţinem, spuse sec Byrne. Vă atrag însă atenţia că moda a prins şi a luat amploare.

— Vise pornografice! Ridică din umeri Weill. Bănuiesc că este o consecinţă logică.

— Logică sau nu, reprezintă un pericol extrem pentru

moralitatea naţiunii!

— „Moralitatea”, repetă Weill, poate suporta şi mai mult decât atât.

De-a lungul istoriei omului, erotismul a circulat în toate mediile, sub o formă sau alta.

— Nu şi în felul acesta, domnule. O stimulare directă, între minţi, are un impact mult mai mare decât revistele sau filmele porno. Acelea trebuie filtrate de simţuri, şi astfel se pierde o parte din efectul final.

Weill nu dispunea de argumente pentru a-l contrazice.

— Bine, şi ce doriţi să fac eu?

— Aţi putea să-mi sugeraţi o posibilă sursă pentru acest cilindru?

— Domnule Byrne, nu sunt poliţist!

— Nu, nu, nu vă cer să lucraţi în locul nostru. Ministerul este pe deplin capabil să-şi desfăşoare propriile investigaţii. Doream să vă întreb dacă ne-aţi putea ajuta, bizuindu-vă pe cunoştinţele dumneavoastră.

Aţi afirmat că nu compania dumneavoastră a produs această mizerie.

Dar cine a făcut-o?

— Sunt sigur că nu poate fi vorba despre unul dintre distribuitorii cu reputaţie. Realizarea este mult prea grosolană.

— Poate că asta s-a şi intenţionat.

— În plus, nu aparţine unui Visător profesionist.

— Sunteţi sigur, domnul Weill? Oare Visătorii n-ar putea face aşa ceva… pentru nişte bănuţi neimpozabili, sau poate chiar din amuzament?

— Ba da, ar putea. Totuşi, în cazul de faţă, nu este vorba despre aşa ceva. Visul nu are substraturi. Este bidimensional. Evident, un asemenea Vis nu necesită substraturi.

— Ce înţelegeţi prin „substraturi”?

Weill chicoti amuzat.

— Nu sunteţi un utilizator de Vise?

Byrne se strădui să adopte o expresie de superioritate morală, fără să reuşească pe de-a întregul, şi mormăi:

— Prefer muzica.

— Nimic rău în asta, spuse Weill cu un aer îngăduitor, dar îmi va fi niţeluş mai dificil să vă explic ce-i cu substraturile. Nici chiar absorbitorii de Vise n-ar fi capabili să ofere o explicaţie, dacă i-am întreba. Totuşi, ei ar sesiza că un Vis n-a fost bun – dacă substraturile lipsesc –, deşi n-ar putea explica motivul. Uitaţi despre ce-i vorba: atunci când un Visător experimentat creează o fantezie, el nu gândeşte o poveste, aşa cum se întâmpla în televiziunea de pe timpuri, sau în cărţile-filme. El realizează o suită de episoade, iar fiecare dintre ele are mai multe înţelesuri. Dacă le-aţi studia cu atenţie, aţi descoperi, probabil, cinci-şase înţelesuri. Dacă absorbiţi Visul în mod obişnuit, este posibil să nu le remarcaţi, însă, la un studiu mai atent, ele ies la iveală. Credeţi-mă, echipa mea de psihologi petrece multe ore ocupându-se numai de acest fenomen. Toate substraturile, toate înţelesurile diferite, se contopesc într-o masă de emoţii dirijate. Fără ele, totul ar fi plat, insipid. De pildă, azi-dimineaţă am testat un băiat. Un puşti de zece ani, cu posibilităţi reale. Pentru el, un nor nu este doar nor, ci şi o pernă. Mult mai valoroasă este o senzaţie dublă decât una simplă. Evident, băiatul dispune de un talent rudimentar. Dar atunci când îşi va încheia educaţia, el va fi instruit şi disciplinat. Va fi supus unei imense game de senzaţii.

Va acumula experienţă. Va studia şi va analiza Vise celebre, devenite clasice ale genului. Va învăţa cum să-şi controleze şi să-şi direcţioneze gândurile, deşi, vreau să mă credeţi, eu am susţinut întotdeauna că improvizaţiile unui bun Visător sunt…

Weill se opri brusc, apoi continuă pe un ton mult mai sobru:

— N-ar trebui să mă înflăcărez… Ceea ce încerc să vă spun este că fiecare Visător profesionist deţine propriile lui

substraturi, pe care nu le poate camufla. Pentru un specialist, acest lucru echivalează cu o semnătură. Iar eu, domnule Byrne, cunosc toate semnăturile. Ei bine, porcăria aceasta pe care mi-aţi adus-o nu are niciun substrat. A fost realizată de un om obişnuit. Da, poate că respectivul posedă ceva talent, dar de fapt, aidoma mie şi dumneavoastră, nu poate gândi.

Byrne se înroşi la faţă.

— Domnule Weill, oamenii pot gândi chiar dacă nu creează Vise.

— Of, of! Dădu din mână Weill. Nu fiţi supărat pe vorbele unui bătrân!

Nu m-am referit! A gândire în sensul de proces raţional, ci la gândirea de tip Vis. Fiţi atent: toată lumea poate să viseze, într-un fel sau altul, aşa cum toată lumea poate să… alerge, de exemplu. Dar putem noi doi să alergăm o mie cinci sute de metri în mai puţin de patru minute? Putem conversa, dar suntem oratori precum Cicero? De pildă, când mă gândesc la o friptură, mă gândesc la cuvântul respectiv. Poate că-mi imaginez, pentru o clipă, o friptură pe o farfurie. Poate că dumneavoastră posedaţi o capacitate de vizualizare mai bună şi vedeţi şi crusta ei, sucul fripturii, garnitura de cartofi şi altele. Dar un *Visător…* El o vede, o miroase şi o gustă, nu numai pe ea, ci şi totul din jur – fumul De mangal dinspre grătar, senzaţia de mulţumire din stomac, felul în care o taie cuţitul şi o sută de alte detalii, simultan. Foarte senzual! Foarte, foarte senzual! Noi doi n-o putem face.

— Perfect, aprobă Byrne, deci nu aparţine unui Visător profesionist. Oricum, am aflat ceva.

Puse cilindrul în buzunarul interior ai sacoului şi adăugă:

— Sper că vom beneficia de întreaga dumneavoastră cooperare, pentru a pune capăt acestei afaceri.

— Absolut, domnule Byrne! Din toată inima…

— Sper să reuşim. Nu sunt cel mai în măsură să spun ce se va face, dar aşa ceva – se bătu cu palma peste locul

unde se afla cilindrul – îi va determina pe mulţi să militeze mai acerb pentru impunerea unei cenzuri cu adevărat stricte asupra Viselor.

Se sculă şi întinse mâna:

— La revedere, domnule Weill!

— La revedere, domnule Byrne! Eu sper să iasă cum este mai bine.

* * *

Francis Belanger dădu buzna în biroul lui Weill, afişând obişnuita lui agitaţie nervoasă, cu părul roşcovan zburlit şi faţa strălucind de îngrijorare şi de transpiraţie. Se opri, însă, brusc, zărind albeaţa strălucitoare a părului lui Weill; bătrânul stătea cu capul pe birou, sprijinit cu fruntea pe braţ.

Belanger înghiţi un nod.

— Şefu'?

Weill înălţă capul.

— Tu eşti, Frank?

— Ce s-a-ntâmplat, şefu'? Eşti bolnav?

— Sunt destul de bătrân ca să fiu şi bolnav, dar mă ţin pe picioare.

Mă mai împleticesc, dar mă ţin pe picioare. Ce s-a întâmplat?

— A fost pe la noi un tip de la guvern.

— Ce voia?

— Ne-a ameninţat cu cenzura. A adus o mostră din ceea ce se vinde pe sub mână. Chestii ieftine, pentru burlaci.

— Singurul necaz e că moralitatea constituie un pretext excelent!

Vor ataca din toate direcţiile. Şi, s-o recunoaştem, Frank, suntem vulnerabili…

— *Noi?* Produsele noastre sunt curate: aventuri şi dragoste, fără excese.

Weill îşi răsfrânse buza inferioară şi-şi încreţi fruntea.

— Fie vorba între noi, Frank, *fără excese?* Depinde de unghiul din care priveşti lucrurile. Amândoi ştim că fiecare Vis are propriile conotaţii freudiene. N-o poţi nega!

— Nici vorbă, dar numai dacă le *cauţi.* Dacă eşti psihiatru…

— Şi dacă eşti un om obişnuit… Observatorul obişnuit habar n-are că ele există, şi poate că nici măcar n-ar putea deosebi un simbol falie de un surogat matern, chiar dacă i-am atrage atenţia. Cu toate acestea, subconştientul lui ştie. Tocmai conotaţiile fac ca multe Vise să fie înţelese.

— Bine, şi atunci ce crezi că va face guvernul? O să şteargă partea subconştientă?

— Asta-i problema. Nu ştiu ce va face. Avem însă publicul de partea noastră. Mă bizui pe faptul că îşi iubeşte Visele şi că nu va renunţa la ele. Până una alta, de ce ai venit? Vrei să discutăm despre ceva, nu?

Belanger aruncă un obiect pe masă şi-şi vârî poalele cămăşii în pantaloni. Weill desfăcu învelitoarea din plastic viu colorat şi scoase un cilindru. La un capăt al acestuia, cu litere înflorite, de un albastru-pastel, era gravat *Cucerirea Himalaiei.* Purta emblema „Supergând”.

— Produsul concurenţei, rosti Weill apăsat şi strâmbă din buze. Încă n-a ieşit pe piaţă. De unde ai făcut rost de el?

— Este mai puţin important. Doream să-l absorbi.

— Azi, toată lumea vrea să absorb Vise! Suspină Weill. Sper că nu-i ceva obscen.

— Are simbolurile tale freudiene, îl înţepă Belanger. Crevase înguste între piscuri muntoase… Sper să nu te deranjeze!

— Sunt un om în vârstă. Lucrurile astea au încetat să mă mai deranjeze de mulţi ani, dar chestia cealaltă a fost atât de prost făcută încât m-a dat peste cap. Nu-i nimic, ia să vedem ce-i aici!

Din nou, înregistratorul. Din nou, decaptatorul pe tâmple. De data aceasta, Weill rămase nemişcat vreme de peste cincisprezece minute, timp în care Belanger termină două

ţigări.

După ce Weill îşi scoase casca şi clipi, alungând Visul, Belanger întrebă curios:

— Ce zici, şefu'?

— Nu-i pentru mine! Se încruntă Weill. Este repetitiv. Cu asemenea concurenţă, „Vise, Inc." nu trebuie deocamdată să-şi facă griji.

— Aici greşeşti, şefu'. „Supergând" o să câştige exact cu chestii d-astea. Trebuie să facem ceva.

— Frank…

— Ascultă-mă! Ăsta-i viitorul.

— Ăsta?

— Weill privi spre cilindru cu o neîncredere pe jumătate amuzată.

— Este neprofesionist şi repetitiv. Substraturile sunt lipsite de subtilitate. Zăpada are un iz distinct de şerbet de lămâie. Frank, cine naiba mai asociază zăpada şerbetului de lămâie în ziua de azi? Pe vremuri, da! Acum vreo douăzeci de ani, poate, când Lyman Harrison a creat *Simfonii de nea* şi a dat lovitura în statele sudice. Piscuri de şerbet şi acadea, pârtii de ciocolată… Era comedie bufă, Frank. În ziua de azi, nu mai ţine aşa ceva!

— Şefu', vorbi Belanger, am impresia că nu mai eşti la curent cu situaţia. Hai să ţi-o spun direct. Când ai început afacerea cu Visele, când ai achiziţionat patentele fundamentale şi ai început să le produci, Visele erau apanajul bogaţilor. Piaţa era mică şi individualizată. Îţi puteai permite să produci Vise extrem de specializate şi să le vinzi cu preţuri mari.

— Ştiu, încuviinţă Weill, şi n-am renunţat la direcţia respectivă. În acelaşi' timp, însă, am început afacerea cu închirierile pentru marele public.

— Este adevărat, totuşi nu-i suficient. Sigur că da, Visele noastre deţin subtilitate şi, de aceea, pot fi folosite de multe ori. Chiar şi a zecea oară, tot descoperi alte amănunte, tot simţi satisfacţii noi. Dar câţi oameni sunt

cunoscători? Încă ceva! Produsele noastre sunt extrem de individualizate. Ele sunt exclusiv la Persoana întâi.

— Şi?

— Ei bine, „Supergând” deschide săli de Visat. Au inaugurat deja una, cu trei sute de cabine, în Nashville. Intri, te aşezi în cabina ta, îţi pui decaptatorul şi capeţi Visul. Toţi din cabine au acelaşi Vis.

— Am auzit de chestia asta, Frank, şi să ştii că s-a mai încercat şi înainte. Atunci n-a avut succes, şi n-o să aibă nici acum. Vrei să ştii de ce? În primul rând, fiindcă Visele sunt sacre, intime. Doreşti ca vecinul tău să ştie ce anume Visezi? În al doilea rând, într-o sală de Visat, Visele trebuie să înceapă la ore fixe, nu? Aşadar, utilizatorul nu Visează atunci când doreşte ei, ci când îl programează directorul sălii. În sfârşit, un Vis care place cuiva poate să nu placă altuia. Îţi garantez că, în cele trei sute de cabine, vor exista o sută cincizeci de oameni nemulţumiţi. Iar dacă sunt nemulţumiţi, asta înseamnă că nu vor reveni.

Fără grabă, Belanger îşi suflecă mânecile şi-şi descheie gulerul cămăşii.

— Şefu’, rosti el, vorbeşti în dodii! Ce-mi faci mie teorie că nu vor avea succes? *Au succes.* Azi am aflat că „Supergând” construieşte o sală de o mie de cabine în St. Louis. Oamenii se pot obişnui cu Visatul public, dacă toţi din sală au aceiaşi Vis. De asemenea, dacă este ieftin şi atractiv, se pot obişnui şi cu necesitatea respectării unei ore fixe de începere. La naiba, şefu’, asta-i o chestie de sociologie! Gândeşte-te:
Un băiat şi o fată merg la sala de Visat şi absorb o chestie romanţioasă şi ieftină, plină de substraturi stereotipe şi situaţii banale, dar ies de acolo cu ochi scânteietori. Au avut acelaşi Vis, împreună. Au încercat aceleaşi sentimentalisme. Sunt *pe aceeaşi lungime de undă,* şefu’! Poţi face prinsoare că vor reveni la sala de Visat şi că vor fi însoţiţi şi de prietenii lor…

— Şi dacă nu le place Visul?

— Asta-i chestia! Ăsta-i miezul întregii afaceri. Trebuie să le placă!

Dacă oferi „specialităţi Hillary”, cu substraturi ia substraturile substraturilor, cu întorsături neaşteptate la nivelul al treilea de percepere, cu modificări ingenioase ale semnificaţiei – sau cu toate celelalte lucruri cu care ne mândrim noi –, păi, evident, nu-i vei mulţumi pe toţi. Visele specializate se adresează unor gusturi specializate. Pe de altă parte, „Supergând” produce chestii simple, la Persoana a Treia, astfel ca ambele sexe să fie mulţumite simultan. De felul celei pe care tocmai ai absorbit-o. Simplu, repetitiv, obişnuit. Ei tind spre cel mai mare divizor comun. De acord, este posibil ca nimeni să nu cadă pe spate în faţa lor, dar, în tot cazul, nimeni nu le va detesta.

Weill rămase tăcut multă vreme, sub privirea lui Belanger. În cele din urmă, rosti:

— Frank, eu am demarat afacerea bazându-mă pe calitate şi nu intenţionez să renunţ la ea. Poate că ai dreptate. Poate că viitorul aparţine sălilor de Visat. În cazul acesta, vom deschide şi noi un lanţ de săli, dar vom utiliza produse de calitate. Poate că „Supergând” îl subestimează pe omul mediu. S-o luăm încetişor, fără să ne lăsăm cuprinşi de panică. Întreaga mea strategie se bazează pe teoria că întotdeauna va exista o piaţă pentru calitate. Uneori, băiete, vei fi surprins cât de mare este această piaţă!

— Şefu’…

Bâzâitul intercomului îl întrerupse pe Belanger.

— Ce s-a întâmplat, Ruth? Întrebă Weill.

— A venit domnul Hillary, răsună glasul secretarei, şi doreşte să vă vorbească numaidecât. Spune că este ceva important.

— Hillary? Repetă surprins Weill. Ruth, aşteaptă cinci minute, apoi spune-i să intre. Se întoarse după aceea spre Belanger: E clar că azi nu-i cea mai bună zi a mea. Locul unui Visător este la el acasă, cu Gânditoarea lui. Iar Hillary

este Visătorul nostru cel mai bun, deci cu atât mai mult ar trebui să fie acasă. Ce crezi că s-o fi întâmplat cu el?

Gândindu-se în continuare la „Supergând” şi la sălile de Visat, Belanger replică scurt:

— Cheamă-l înăuntru şi vezi despre ce-i vorba.

— Mai lasă-l un minut! La zi – cum a fost ultimul lui Vis? Încă nu l-am încercat pe cel trimis săptămâna trecută.

Belanger reveni cu picioarele pe pământ şi strâmbă din nas.

— Nu prea grozav!

— De ce?

— Obositor. Prea smucit. Ştii bine că n-am nimic împotriva unor tranziţii bruşte, pentru realism, totuşi surit necesare şi anumite conexiuni, chiar dacă doar la un nivel mai profund.

— Este complet ratat?

— Niciun Vis al lui Hillary nu-i *complet* ratat. A avut însă nevoie de foarte mult montaj. Am mai tăiat din el şi am introdus nişte scene pe care ni le trimisese în alte ocazii. Înţelegi, ca un fel de interludii. Nu-i de nota zece, dar merge…

— L-ai spus toate astea şi lui?

— Crezi că-s nebun, şefu’? Crezi c-o să-i fac observaţie unui Visător?

În clipa aceea, uşa se deschise şi drăguţa secretară a lui Weill îl introduse în birou pe Sherman Hillary.

* * *

La vârsta de treizeci şi unu de ani, Hillary putea fi imediat recunoscut ca Visător. Deşi nu purta ochelari, ochii lui aveau privirea nefocalizată a unui individ care fie că are nevoie să meargă la oculist, fie că se concentrează arareori asupra lumii înconjurătoare. De înălţime mijlocie, era slab şi avea păr negru şi lung, bărbie îngustă, ten palid şi o căutătură îngrijorată.

— Bună ziua, domnule Weill, murmură el, apoi îl salută pe Belanger cu un gest stingher din cap.

— Sherman, băiete, exclamă voios Weill, ce bine arăţi I Ce s-a întâmplat? Nu-ţi iese vreun Vis? Eşti neliniştit din cauza lui? Haide, ia loc, ia loc!

Visătorul se aşeză pe marginea scaunului, cu picioarele strâns lipite, gata parcă să execute instantaneu un posibil ordin de „drepţi!”.

— Domnule Weill, spuse el, am venit să vă spun că demisionez…

— Demisionezi?

— Nu mai doresc să Visez, domnule Weill.

Dintr-o dată, chipul lui Weill îmbătrâni parcă şi mai mult.

— De ce, Sherman?

Buzele Visătorului tresăriră, apoi rostiră:

— Pentru că nu mai *trăiesc,* domnule Weill! Totul trece pe lângă mine. La început, nu era chiar aşa de rău. Dimpotrivă, mă relaxa. Visam serile, în week-end-uri… în tot cazul, când aveam chef. Iar când n-aveam chef, nu Visam. Dar acum, domnule Weill, am ajuns un profesionist hârşit.

Îmi spuneţi că sunt unul dintre cei mai buni din domeniu, iar domeniul aşteaptă de la mine să inventez noi subtilităţi şi modificări ale ideilor vechi… cum ar fi zborurile, ori scenetele de transformări.

— Şi te întrece cineva la ele, Sherman?! Exclamă Weill. Visul tău cu dirijarea orchestrei se vinde la fel de bine şi după zece ani.

— Domnule Weill, vreau să vă spun că mi-a ajuns! Nu mai am timp pentru mine. Nu mai ies din casă, îmi neglijez soţia, iar pentru fetiţa mea sunt un străin. Săptămâna trecută, am fost la o petrecere – Sarah m-a silit şi nu-mi mai amintesc absolut nimic din ceea ce s-a petrecut acolo.

Sarah mi-a spus că am stat întreaga seară pe canapea, privind în gol şi fredonând ceva. Mi-a spus că toţi s-au holbat la mine. Ea a plâns toată noaptea. Am obosit, domnule Weill! Doresc să redevin o fiinţă normală şi să

trăiesc în lumea normală, l-am promis c-o să demisionez şi o voi face, aşa că am venit să vă spun la revedere…

Hillary se sculă în picioare şi întinse mâna cu un gest stângaci. Weill i-o îndepărtă cu blândeţe.

— Dacă vrei să demisionezi, Sherman, perfect! Totuşi, fă-i unui bătrân o favoare şi lasă-mă să-ţi explic ceva.

— N-o să mă răzgândesc!

— Nici nu încerc să te determin să te răzgândeşti. Vreau doar să-ţi explic ceva. Sunt în vârstă şi lucrez în domeniul acesta încă dinainte de a te fi născut tu, aşa că-mi place să vorbesc despre el. Acceptă-mă aşa cum sunt, Sherman. Poţi?

Hillary se aşeză din nou. Îşi muşca buza inferioară, şi totodată îşi inspecta morocănos unghiile.

— Ştii tu ce este un Visător, Sherman? Începu Weill. Ştii ce-nseamnă el pentru oamenii obişnuiţi? Ştii ce-nseamnă să fii ca mine, ca Frank Belanger, ca soţia ta – Sarah? Să ai o minte handicapată, care nu-şi poate imagina, care nu poate crea gânduri? Oamenii ca mine, oamenii obişnuiţi, doresc să evadeze, din când în când, din viaţa aceasta, dar nu pot. Au nevoie de ajutor. Pe vremuri, demult, existau cărţi, piese de teatru, radio, filme, televiziune. Toate ne ofereau ficţiuni, dar nu asta era important, ci faptul că, pentru o scurtă perioadă de timp, propria noastră imaginaţie era stimulată. Ne puteam gândi la prinţese superbe sau la amanţi chipeşi. Puteam fi frumoşi, inteligenţi, puternici, capabili – tot ceea ce, în realitate, nu suntem. Dar, întotdeauna, trecerea Visului de la cel care-l imaginase la cei care-l absorbeau nu era perfectă. Într-un mod sau altul, ea trebuia transpusă în cuvinte. Era posibil ca până şi cel mai bun Visător din lume să n-o poată transpune în cuvinte. De exemplu, cel mai bun scriitor din lume putea să exprime numai o părticică infimă din Visele lui. Înţelegi? Acum, însă, prin captarea Viselor, oricine poate să Viseze. Tu şi alţi câţiva ca tine asiguraţi Visele acelea în mod direct şi precis. Ele trec din mintea voastră în minţile noastre, păstrându-şi

forţa. De fiecare dată când Visezi, o faci pentru o sută de milioane de oameni. Visezi simultan o sută de milioane de Vise. Ăsta este un lucru deosebit, băiete! Tu oferi acelor oameni posibilitatea de a întrezări ceva pe care ei nu l-ar fi obţinut niciodată prin propriile lor puteri.

— Eu mi-am făcut partea! Mormăi Hillary.

— Se sculă, cu o mişcare de disperare.

— Am terminat! Nu-mi pasă ce spuneţi. Iar dacă doriţi să mă daţi în judecată pentru încălcarea contractului, n-aveţi decât! Nu-mi pasă!

— Să te dau în judecată? Repetă Weill, ridicându-se şi el. Ruth, se adresă spre intercom, adu, te rog, contractul nostru cu domnul Hillary.

Rămase în aşteptare, tăcut, la fel ca Hillary şi Belanger. Zâmbi gânditor, iar degetele lui îngălbenite răpăiră încetişor pe tăblia mesei.

Secretara intră cu contractul. Weill îi luă, i-l arătă lui Hillary şi spuse:

— Sherman, băiete, dacă nu mai doreşti să fii alături de mine, n-ar fi corect să te silesc!

Apoi, înainte ca Belanger să fi schiţat, îngrozit, gestul de a-l opri, rupse hârtia în patru şi o aruncă în coşul de incinerare.

— Asta a fost!

Mâna lui Hillary ţâşni, prinzând-o pe cea a lui Weill.

— Vă mulţumesc, domnule Weill! Rosti el cu glas înecat de sinceritate. Întotdeauna m-aţi tratat foarte bine şi vă sunt recunoscător! Îmi pare rău că a trebuit să fie aşa!

— Nu-i nimic, băiete, nu-i nimic.

Cu ochii pe jumătate în lacrimi, Sherman Hillary părăsi biroul, continuând să bolborosească mulţumiri.

* * *

— Pentru numele lui Dumnezeu, şefu’, de ce ai făcut asta? întrebă zăpăcit Belanger. Nu-ţi dai seama? Se va duce

direct la „SuperGând”.
Ni l-au furat!

— Greşeşti, îl opri bătrânul, ridicând o mână. Te înşeli total! Îl cunosc pe băiatul ăsta şi pot să-ţi spun că nu-i stă în caracter să facă aşa ceva.
În plus, adăugă el sec, Ruth este o secretară bună şi ştie ce să-mi aducă, atunci când îi cer contractul unui Visător. A fost doar una dintre copii. Originalul a rămas tot în seiful nostru. Doamne, ce zi am avut! A trebuit să mă cert cu un tată, ca să mă lase să mizez pe un nou talent, cu o oficialitate, ca să evit cenzura, cu tine, ca să te opresc din adoptarea unei strategii falimentare, şi acum cu Visătorul meu cel mai bun, ca să-l împiedic să demisioneze! Pe tată, probabil că l-am convins. Pe cel de la Guvern şi pe tine… nu ştiu. Poate că da, poate că nu. Dar cel puţin în privinţa lui Hillary, sunt sigur. O să se-ntoarcă.

— De unde ştii?

Weill surâse larg, încreţindu-şi obrajii într-o reţea de cute fine.

— Frank, băiete, tu te pricepi să montezi Vise şi consideri că stăpâneşti toate aparatele şi sculele respective! Lasă-mă să-ţi spun ceva.
Cele mai importante aparate din domeniul ăsta sunt Visătorii înşişi. Pe ei trebuie să-i înţelegi în primul rând, iar eu îi înţeleg. Fii atent la ce-ţi spun! În tinereţea mea – pe atunci nu existau Vise –, am cunoscut un scenarist de. Televiziune. El mi se confesa cu amărăciune, spunându-mi că toate persoanele pe care le cunoştea, aflând cu ce se ocupa, îl întrebau invariabil: „De unde-ţi vin toate ideile astea extraordinare?”
Realmente, oamenii nu ştiau. Pentru ei, era o imposibilitate să inventeze măcar o singură idee. Ce le putea răspunde amicul meu? Îmi povestea mie şi mă întreba: „Le-aş fi putut spune că nu ştiu? Când mă duc la culcare, nu pot să adorm din cauza ideilor care-mi dansează prin minte.
Când mă bărbieresc, mă tai. Când discut, îmi pierd şirul

ideilor. Când şofez, îmi risc viaţa. Totdeauna, din aceeaşi cauză – ideile, situaţiile, dialogurile care mi se rotesc şi mi se învolburează prin cap. Nu-ţi pot spune de unde răsar ele. Poate că tu mi-ai putea spune cum d*e nu-ţi vin* idei… astfel, aş beneficia şi eu de puţină pace". Vezi, Frank, aşa stă treaba. *Tu* poţi înceta în orice clipă să mai lucrezi aici. Acelaşi lucru este valabil şi pentru mine. Este o slujbă, iar nu viaţa noastră! Dar nu la fel stau lucrurile în cazul lui Hillary. Oriunde se va duce, orice ar face, el va continua să Viseze. Atâta timp cât trăieşte, el trebuie să gândească – iar cât timp gândeşte, trebuie să Viseze. Noi nu-l ţinem prizonier, contractul nostru nu reprezintă o barieră impenetrabilă pentru el. Propria lui minte îl ţine prizonier, Frank! De aceea, se va întoarce. Altceva, ce ar putea face?

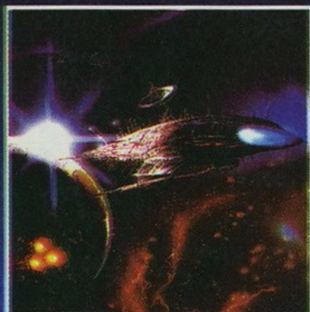
— Dacă ai dreptate, ridică din umeri Belanger, să ştii că-mi pare rău pentru el.

Weill încuviinţă cu tristeţe.

— Mie îmi pare rău pentru toţi! De-a lungul anilor, am aflat un lucru.

Pentru ei, viaţa înseamnă să-i facă fericiţi pe oameni. Dar pe *alţi* oameni…

SFÂRŞIT

ÎN ADÂNCURILE UNIVERSULUI...
ÎN CARE IMPREVIZIBILUL ESTE UN FAPT COTIDIAN...
ȘI UN PERICOL PERMANENT

O antologie de 15 povestiri inedite în limba română, din vasta creație a lui Isaac Asimov

De la prezentarea captivantă a posibilităților teribile ale unei mașini care poate examina trecutul, până la schița-avertisment ce relatează prima filmare superlentă a unei explozii nucleare, fiecare povestire conține ingredientul vital science fiction-ului convingător: o serie de evenimente perfect credibile, pe care numai Isaac Asimov le-ar fi putut realiza.

ISBN 973-601-849-0

Editura **Teora**
Lei 19.000